A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN

H. H. THE MAHARAJAH'S PALACE LIBRARY

TRIVANDRUM.

EDITED

BY

K. Sāmbaśivaśāstrī,

Curator for the publication of Oriental Manuscripts,

TRIVANDRUM.

Published under the authority
of the Government of

H. H. THE MAHA RAJAH OF TRAVANCORE.

VOL. II.

Purāna (continued) and Vedānta.

PRINTED AT THE

V. V. PRESS BRANCH, TRIVANDRUM.

1937.

CONTENTS.

ABBREVIATIONS.

CC	Catalogus Catalogorum.
MTC	Madras Triennial Catalogue.
SCMBS	Śrī Citrodayamañjarī Bhāsā Series.
SGS	Śānkara Granthāvalī Series.
N. S. Press	Nirnaya Sāgara Press, Bombay.
TSS	Trivandrum Sanskrit Series

PREFACE.

This second volume appertaining to the manuscripts collection in H. H. The Mahā Rāja's Palace Library, comprises descriptive notices of 398 codices embodying 412 works. Two sets of manuscripts are catalogued in it covering as they do Purānic and Vedāntic treatises, the former being the continuation of works noticed in the previous volume. It is significant that several of the manuscripts furnish very rare and invaluable commentaries which have not yet been brought to light and which were transcribed as early as 692 and 694 M.E., corresponding to 1517 and 1519 A.D. (vide Nos. 226 and 231) thus affording positive proof of considerable antiquity. With a view to promoting interest in oriental research some hints have been given in the remarks column. The importance of these manuscripts from a palæographical point of view has been alluded to wherever necessary. I have much pleasure in placing this volume before the enlightened public.

Trivandrum, }
15-4-113 }

K. Sāmbaśiva Śāstrī,
Curator

DETAILED CONTENTS

OF

WORKS NOTICED IN VOL. II.

PURANA (*continued*).

VEDĀNTAM.

|| श्री ||

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF THE SANSKRIT MANUSCRIPTS IN H. H. THE MAHARAJA'S PALACE LIBRARY TRIVANDRUM.

|| पुराणम् (अनुवृत्तम्) ||

|| श्रीभागवतम् ||

200. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—6½" × 2¾". Leaves—228. 28—34 lines per page and 34—42 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—18000. Complete.

Subject—Exposition of Vedāntic maxims conducive to the furtherance of devotion by means of *Viṣṇukathā*.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

कारणं सम्पदामापद्वारणं वारणाननम् ।
बोभवीतु परं तेजः श्रेयसे मम भूयसे ॥
नमो धर्माय महते नमः कृष्णाय वेधसे ।
ब्राह्मणेभ्यो नमस्कृत्य धर्मान् वक्ष्यामि शाश्वतान् ॥

श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

जन्माद्यस्य यतोन्वयादितरतश्चार्थेष्वभिज्ञः स्वराट्
तेने ब्रह्म हृदा य आदिकवये मुह्यन्ति यत् सूरयः ।
तेजोवारिमृदां यथा विनिमयो यत्र त्रिसर्गो मृषा
धाम्ना स्वेन सदा निरस्तकुहकं सत्यं परं धीमहि ॥

.. ...

End :

कस्मै येन विभासितोऽयममलो ज्ञानप्रदीपः पुरा
तद्रूपेण च नारदाय मुनये कृष्णाय तद्रूपिणा ।
योगीन्द्राय तदात्मना च भगवद्रूपाय कारुण्यत-
स्तच्छुद्धं विमलं विशोकममृतं सत्यं परं धीमहि ॥
नमस्तस्मै भगवते वासुदेवाय साक्षिणे ।
य इदं क्रियया तस्मै व्याचचक्षे मुमुक्षवे ॥
योगीन्द्राय नमस्तस्मै शुकाय ब्रह्मरूपिणे ।
संसारसर्पदष्टं यो विष्णुरातममूमुचत् ॥

Colophon :

इति श्रीभागवते महापुराणेऽष्टादशसाहस्रिकायां संहितायां द्वादशस्कन्धे त्रयोदशोऽध्यायः ।

Remarks—This work has been published. The frame of the Ms. is made of ivory. The letters are very small and quite legible.

॥ भागवतम् ॥

201. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2½". Leaves—440. 10 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—18000.

Subject—Beginning—End—Same as No. 200.

Remarks—Same as No. 200. H. H. The Mahārāja uses this Ms for Pārāyana on the Vijayadaśami day during Navarātra. The Ms. was copied during Vṛścika 936 M. E. (1761 A. D.)

॥ भागवतम् ॥

202. BHĀGAVATAM

Substance—Palm leaf. Size—24" × 2". Leaves—243. 9 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas. 18000.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीसरस्वत्यै नमः । ... ...

.. ..

... ... वारिमृदां यथा विनिमयो यत्र त्रिसर्गो मृषा ।

धाम्ना स्वेन सदा निरस्तकुहकं सत्यं परं धीमहि ॥

... ...

End—Same as No. 200.

Colophon :

... ...

ആററിങ്ങൽ മൂത്തപണ്ടാരം ആററലായതികൗത്തുകാൽ

തിരുവുള്ളം പററുകയാലെഴുതിപ്പുസ്തകം ത്വിദം

കല്പിച്ചാലത്തു സാധിക്കും കല്പിളിങ്ങാട്ടു പോററി मे ।

तस्माद् ब्राह्मणमुख्याय तस्मै नित्यं नमो नमः ॥

ब्रह्मद्भ्यो महद्भ्यस्तु निर्मलेभ्यो निरन्तरम् ।

समस्तलोकवासिभ्यो ब्राह्मणेभ्यो नमो नमः ॥

आधारा ये च लोकानां परब्रह्मपरायणाः ।

तेभ्यो ब्राह्मणमुख्येभ्यो नमो नित्यं नमो नमः ॥

Remarks—This is written in very small Malayālam characters and is framed with ivory. The two external sides of the frame are beautifully carved with the sketches of *Anantaśayana*, *Bhūmi*, *Lakṣmī* and of devotees like *Nārada* etc. The inside of the frame is painted with colours. It is seen from the colophon that

under the command of the sovereigns, presents and offerings were made such as Mss. etc.

॥ भागवतम् ॥

203. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—24" × 2". Leaves—252. 10 lines per page and about 72 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—18000.

Subject—Beginning—End—Same as No. 200.

Remarks—The script is very small. The frame of the Ms. is of ivory and the sketches of *Ananta-śayana* and Pārṣadas are carved on it with silver. There is a leaf at the close of the Ms. containing *Viṣṇumantra.*

॥ भागवतम् ॥

204. BHĀGAVATAM

Substance—Palm leaf. Size—21¼" × 2". Leaves—357. 10 lines per page and 76 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—18000, Complete.

Subject—Same as No. 200.

Remarks—The frame is made of wood and painted with colours.

॥ भागवतम् ॥

205. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20″ × 2″ Leaves—354. 11 lines per page and 78 letters per line. Script —Malayālam. No. of Granthas—18000.

Subject—Same as No. 200.

Remarks—The Ms. is decayed.

॥ भागवतम् ॥

206. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—23″ × 2″. Leaves—236. 7—8 lines per page and 82 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas—9200. Incomplete.

Subject etc—Same as No. 200

Remarks—The leaves are much decayed and the first 9 are missing. The work consists of Skandhas 1—9

॥ भागवतम् ॥

207. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Sizo—17¼″ × 2″. Leaves—266. 8—10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—10000. Incomplete.

Colophon ·

കൊല്ലം ൲ മാണ്ടു മിഥുനമാസം ൩ ാം തിരുവോണവും ഞായറാഴ്ചയും അപരപക്ഷത്തുപഞ്ചമിയും കൂടിയ ശുഭപഞ്ചാം ഗദിനേ എഴുതിത്തീൎത്ത ഭാഗവതപുസ്തകം.

... .

Remarks—The work is fairly accurato. Each *skandha* is numbered separately.

॥ भागवतम् ॥

208. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—24″ × 2″. Leaves—238. 9 lines per page and 80 letters per line. Script—Mala ālam. No. of Granthas—10500. Incomplete.

Subject—Same as No. 200.

End:

उत्पाद्य तेषु पुरुषः क्रतुभिः समीजे
आत्मानमात्मनिगमं प्रथयन् जनेषु ॥

पृष्ठ्याः स वै गुरुभरं क्षपयन् कुरूणा-
मन्तः समुत्थकलिना युधि भूपबन्धुम् (चम्बः)
दृष्ट्या विधूय विजये जयमुद्विघुष्य
प्राप्याद्धवाय च परं समगात् स्वधाम ॥

Colophon:

श्रीशूलपाणिना लिखितमिदम् ।

Remarks—This Ms. is very old and decayed. It furnishes many useful readings.

॥ भागवतम् ॥

209. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves —196 10 lines per page in *Skandhas* 1—7 and 9 in *Skandha* 8 and 78 letters per line in *Skandhas* 1—7 and 64 in *Skandha* 8. Script —Malayālam No. of Granthas—9000.

Remarks—A few leaves are left blank at the end. There are a few differences in readings between this and the printed book. Eg.

"जिह्मितं तं नतोऽस्मि ॥"

Manuscript.

'जिह्ममीनं नतोऽस्मि' ॥

Printed Book.

॥ भागवतम् ॥

210. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—24″ × 2″. Leaves—203. 9 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—8000. Incomplete.

Remarks—The Ms. is much decayed and the leaves are broken. It comprises *skandhas* 1—9.

॥ भागवतम् ॥

211. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—26″ × 2″. Leaves—226. 7 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam No. of Granthas—4750. Incomplete.

Remarks—The readings in the Ms. differ from those in the printed books. The numbering of chapters also differs. The Ms. begins from the 11th chapter of *skandha* I and closes with *skandha* V.

॥ भागवतम् ॥

212. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—105. 9 lines per page and 54 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—3150 Incomplete.

Remarks—The Ms. is old and decayed. It begins from verse 16 in chapter 2, *skandha* 1 and ends with chapter 5, in *skandha* 4

॥ भागवतम् ॥

213. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½″ × 2″. Leaves—49. 16—18 lines per page and 88 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4600. Incomplete.

Remarks—The Ms. ends at the middle of the 14th chapter in the 4th *skandha*. According to the printed book this portion comes in the middle of chapter 16, perhaps, due to the difference in tho division of chapters.

॥ भागवतम् ॥

214. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$13\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—99. 10—12 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3400. Incomplete.

Remarks—The Ms. is old.

॥ भागवतम् ॥

215. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$12'' \times 2''$. Leaves—141. 8 lines per page and 85 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5600. Incomplete.

Remarks—This Ms. begins from the middle of the 2nd chapter in Skandha 1 and ends with the 13th verse of the 16th chapter in Skandha 4. This is very old, and many leaves in the middle are lost.

॥ भागवतम् ॥

216. BAĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—23¾″ × 2″. Leaves—111. 10 lines per page and 84 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5825. Incomplete.

Remarks—The Ms. contains *Skandhas* 1—5. It is decayed in the middle. The leaves of *skandhas* 1—4 are continuous while those of *skandha* 5 are separately numbered An examination of the leaves and handwriting discloses that the beginning of the lst *skandha* and *skandha* 5 are later additions.

॥ भागवतम् ॥

217. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—23¼″ 1¾″. Leaves—57. 11—12 lines per page and 106 letters per line. Script—Old Malayālam. No. of Granthas—4100. Incomplete.

Remarks—The Ms. contains the first 3 *skandhas* and 16 chapters in *skandha* 4. The script is very small, neat and legible. The leaves are here and there worm-eaten.

॥ भागवतम् ॥

218. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—22″×2″. Leaves—207. 8 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—6250.

Remarks—The Ms. is old and much decayed. 20 leaves at the beginning are missing.

॥ भागवतम् ॥

219. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″×1¾″. Leaves—67. 7—8 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1500.

Remarks—Leaves 40—66 are missing. The Ms. contains the first two *skandhas* and chapters 6—14 only in *skandha* III.

॥ भागवतम् ॥

220. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—25¼″×2¼″. Leaves 17. 9—11 lines per page and 114—120 letters

per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1300.

Remarks—The script is very beautiful. The Ms. is old and decayed.

॥ भागवतम् ॥

221 A. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½″ × 2″. Leaves—81. 6—8 lines per page and 44—48. letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Remarks—The Ms. is old and decayed.

॥ हरिलीला ॥

221 B. HARILĪLĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14½″ × 2″. Leaves—12. 7 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—200

Subject—Exposition of the table of contents of the Bhāgavata.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।

श्रीमद्भागवताध्याय......थादि निरुच्यते ।
विदुषा बोप्पदेवेन मन्त्रिहेमाद्रितुष्टये ॥
आनन्दस्य हरेर्लीलां वक्ता भागवतागमः ।
स्कन्धैर्द्वादशभिः शाखा वितन्वन् द्विजसेविताः ॥
सा च द्वितीयदशमे दशधादर्शि तद्यथा ।
अत्र सर्गो विसर्गश्च स्थानं पोषणमूतयः ॥
मन्वन्तरेशानुकथा निरोधो मुक्तिराश्रयः ।
सर्गादयस्तृतीयादिस्कन्धेषूक्ता दश क्रमात् ॥
श्रोतुर्वक्तुश्च लक्ष्माद्ये द्वितीये श्रवणे विधिः ।
इतीदं द्वादशस्कन्धं पुराणं दशलक्षणम् ॥

End.

कर्मणामर्पणं विष्णौ वार्ता तस्य परस्परम् ।
विजने चिन्तनं विष्णोर्योगानां लक्षण क्रमात् ॥
इति भागवतस्यानुक्रमणी रमणीकृता ।
विदुषा बोप्पदेवेन श्रीमत्केशवसूनुना ॥
हरिलीलेति नामायं हरिभक्तैर्विलोक्यताम् ।
अस्या विलोकनादेव हरौ भक्तिर्विवर्धते ॥

Colophon:

इति विद्वच्चूडामणिपण्डितबोप्पदेवकृता हरिलीला समाप्ता ।

Author—Boppadeva, son of Keśava

Remarks—The work was written to please the minister Hemādri. It gives the essence of the Mahābhāgavata in a nutshell. The Ms. is old.

॥ भागवतम् ॥

222. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—8¾″ × 2¼″. Leaves —239. 9 lines per page and 20—26 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3200.

Colophon :

തൊള്ളായിരത്തി അമ്പത്തൊമ്പതാമാണ്ടു് കര്ക്കടകമാസം ൨൫-ാനു എഴുതിതീര്ന്നിതു

अनन्तशङ्करेण लिखितमिदं पुस्तकम् ॥

Remarks—The Ms. is framed with ivory and contains *Skandhas* 3 and 11. The script is round and bold.

॥ भागवतम् ॥

223. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19½″ × 2″ Leaves —33. 9 lines per page and 88 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas —1400. Incomplete.

Remarks—The leaves are decayed. The numbering of leaves extends from 30

(ल) to 62. It contains *Skandha* 3 only without beginning and end.

॥ भागवतम् ॥

224. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5½" × 2". Leaves—162. 10 lines per page and 12 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1400.

Remarks—This Ms. contains only the 4th *skandha*. The colophon indicates that there are 30 chapters in it. No. 207 contains only 29 chapters while the printed book contains 31. The difference is due to the splitting up of some chapters.

॥ भागवतम् ॥

225. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17⅓" × 2". Leaves—44. 9 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1350.

Remarks—The Ms. is decayed. It contains 28 chapters in the 4th *Skandha* and a portion of the 29th. Five leaves are lost in the middle.

॥ भागवतम् ॥

226 BHĀGAVATAM

Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—68. 8 lines per page and 56 letters per line. Script—Old Malayālam. No. of Granthas—2000.

Colophon:

... ...

അറുനീററിതൊണ്ണൂററിരണ്ടാമത്തു മകരഞായർ രണ്ടാം
തീയതി തിങ്കളാഴ്ച്ചനാൾ ഇപ്പുസ്തകമെഴുതിക്കൂടി

रामशर्मसुतेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।

... ...

Remarks—The Ms. begins from chapter 23 in *Skandha* 4 and ends with chapter 6 in *skandha* 6. Leaves are decayed. The date of completion of the Ms. as evinced by the colophon is 2nd Makaram 692 M. E. (1517 A. D)

॥ भागवतम् ॥

227. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$18'' \times 2''$. Leaves—82. 4—11 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2250.

Remarks—The Ms. contains *skandha* 4 and 5 and is much decayed. The last Fol. is numbered 102, but FF. 46—63 and 101 are missing.

॥ भागवतम् ॥

228. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5¼″ × 2″. Leaves—145. 10—11 lines per page and 15 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1400.

Remarks—The Ms. contains *Skandha* 5 only.

॥ भागवतम् ॥

229. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5¾″ × 2½″. Leaves—42. 18—21 lines per page and 28 letters per line. Script—Grantha. No of Granthas—1400.

Remarks—Same as No. 228.

॥ भागवतम् ॥

230 BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20″ × 2″ Leaves—86. 9 lines per page and 54 letters per line.

Script—Malayālam No. of Granthas—2600.

Remarks—The Ms. is very old and comprises *Skandhas* 5 & 6 and the first two chapters in *Skandha* 7. It differs from the printed book in furnishing numerous readings.

॥ भागवतम् ॥

231. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17½″ × 2″. Leaves—114. 9 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3600.

Colophon :

... ...

അറുനൂററിത്തൊണ്ണൂററനാലാമത തിലാഞായററ ഏഴാന്തിയതി
വിയാഴാഴ്ചനാൾ ഇന്നവമമെഴുതിക്കൂടി

रामशर्मसुतेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।

... ...

Remarks—The Ms. begins from Fol. 52 (**व न**) and ends on Fol. 165 (**अ त क्ष**). After Fol. 111 (**अ म न**) the numbering is as **मन** etc. The colophon at the close of the work discloses the date of completion of its transcription as Thursday, the 7th Thulam 694 M. E. (1519 A. D.) It is thus 418 years old.

|| भागवतम् ||

232. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17″ × 1¾″. Leaves—245. 8 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—6370.

Remarks—The Ms. is much decayed and contains *Skandhas* 1—5 and 9 chapters in *Skandha* 6.

|| भागवतम् ||

233. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5″ × 2″. Leaves—178. 12 lines per page and 18 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2400.

Remarks—The Ms. contains *Skandhas* 6 and 7. Chapters 10 and 11 in the Ms. together form one chapter in the printed book.

|| भागवतम् ||

234. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½″ × 2″. Leaves—133. 10 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4150.

Remarks—Amṛtamathana is portrayed on the frame of the Ms. It contains *Skandhas* 6—9.

॥ भागवतम् ॥

235. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—16¾" × 1¾". Leaves—154. 7 lines per page and 48 letters per line. Script—Old Malayalam. No. of Granthas—3250.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 6—9. It is very old and damaged.

॥ भागवतम् ॥

236. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20" × 2". Leaves—99. 8—9 lines per page and 52 letters per line. Script—Old Malayalam. No. of Granthas—2600.

Remarks—The marginal portion containing the numbering of leaves is lost owing to decay. After the colophon occur the following lines:

കൊല്ലം ൯൱൬൰൬ാമത മീനമാസം ൧൨-ാംന-എഴുതിയ തൊാ
രത്തിലെത്തേവന്മാരുടെ സംഖ്യെച്ചാൽ സാളഗ്രാമം പൊ
ട്ടാതെ ഉള്ളത. ൰൬൰. പൊട്ടിയതുപോലെ സാളഗ്രാമം
൩- പൊട്ടകല്ലുസുദെർശനമായതു. ശിവനാഭി ൮. പൊട്ടി
യ സാളഗ്രാമം ൰. വില്ലാംകൂടെ ആകെ, സാളഗ്രാമംവ്യൻ൨.
ശിവനാഭിക്കുടെത്താനം ബാണലിംഗം ൰ൻ. സ്ഥടികലിംഗം
൫. ഒന്നിനപീഠമില്ല. സ്ഥടികം ൻ. മരതകബിംബം ൭ കല്ലു

൭. അതിൽ മൂന്നും സാളഗ്രാമം പോലെ തന്നെ ഒതിൽ ഒന്ന വിശേഷിച്ചും സാളഗ്രാമം പോലെ തന്നെ ഒന്ന ചുവന്നകല്ലു ഒന്ന കരിങ്കല്ലു ആകെ ൩. ദാരുകൊണ്ട ബിംബം ൧ ഹനുമാൻ ദയത. വാൎത്തബിംബം ൱൨. അതിൽ ഗണപതി ൨൱൩. കൃഷ്ണൻ ൨൰൯ ഋഷഭൻ (ഇഷഭൻ) ൩. അശ്വത്ഥം ൩. നിത്തം ൧. ചക്രം ൧. പിന്നെശേഷമൊള്ള ബിംബം ൪൱൩. ആകെ ൩൨. ബിംബം ആകെ ൨൱൨൰൮.

അതിനടുത്ത ഇടവമാസം ൨൰൫ എഴുതിയ കണക്കു സാളഗ്രാമം പൊട്ടിയത ൮. ഒട്ടു പൊട്ടിയത ൯. പൊട്ടാതെ ചരിയസാളഗ്രാമം ൻ. ശിവനാഭി ൪. സുദർശനം ൪. ഇടത്തരം സാളഗ്രാമം ൨൱൩. വലിയ സാളഗ്രാമം ൨൰൧.

दानत्रयो धनवने घनचित्रकरो ननु ।

ആകെ ൮൰൨

॥ भागवतम् ॥

237. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5¾″ × 2¼″. Leaves—256. 17—21 lines per page and 26 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—8000.

Colophon :

விபவநாம ஸம்வத்ஸரம் மீநமாஸம் ருஉ தசமியும் சுக்ரவாரமும் ஶ்ரவணநக்ஷத்ரமும் ஶுபயோக ஶுபகரணமும் பெற்றநாள் கடையநல்லூர் கிருஷ்ணாபுரம் அருணப்பிரம்மஶம்ஶிஉத்தரவேதி ராமசந்த்ரஸு

പുത്രേണ அப்பாശാസ്ത്രിണാ കൈലാസശാസ്ത്രിഞ്ഞ വാര
കി ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധം പ്രാശിനാവിലാസ്യത

(Telugu script in the original)

ലിഖിതം அப்பாശാസ്ത്രിണാ ലിഖിതം.

(Grantha script in the original)

अ[illegible] वर्णभ्रेषणं पुस्तकेऽस्मिन्
रचितमनवसाने लेखिनीदूषणं वा ।
अनुचितमथवा यत्पत्रतो वर्णतो वा
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥
हरिः सर्वलोकशरण्यम् ॐ ॐ ॐ ।

(Telugu script in the original)

Remarks—The Ms. begins from Fol. 77 and comprises *Skandhas* 7—10. It is written in neat small hand.

॥ भागवतम् ॥

238. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20″ × 2½″. Leaves—119. 14 lines per page and 96 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10000.

Remarks—The Ms. contains Skandhas 7—12.

॥ भागवतम् ॥

239. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—6″ × 1½″. Leaves—7. 9 lines per page and 27 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—100.

Remarks—The Ms. is very old and decayed.

॥ भागवतम् ॥

240. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—4″ × 2″. Leaves—206. 9 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2550.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 8 and 9 and is well preserved.

॥ भागवतम् ॥

241. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17¾″ × 2¼″. Leaves—142. 11 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—7800. Incomplete.

Remarks—The Ms. opens with Fol. 182 (ञ छ न्न) and closes with Fol. 324 (ञ ञ ञ थ ष्क) containing

the portion from verse 26, chapter 1 *skandha* 9, to the close of chapter 13, *skandha* 12

॥ भागवतम् ॥

242. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17¾" × 2¼". Leaves—91. 9 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3300.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 9 and 11 and the first 12 chapters of *skandha* 12.

॥ भागवतः ॥

243. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—13¾" × 11¾". Leaves—60. 8—9 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1530.

Remarks—This Ms. contains chapters 1—30 in *skandha* 10.

॥ भागवतः ॥

244. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2". Leaves—

286. 6 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4300.

Colophon :

* * *

....

इदं पुस्तकं वेङ्कटपतिशास्त्रिणा लिखितम् ।

....

Remarks—The Ms. contains *skandha* 10 complete. The script is legible. The frame is made of ivory.

॥ भागवतम् ॥

245. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$10\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—167. 9 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4600.

Colophon :

... .

72-ാമാണ്ടു ചിങ്ങം .. ..

... .

തെക്കമണ്ഡപത്തുംവാതുക്കൽ കാണ്യ ...

97-ാമാണ്ടു് ഒരുപ്രാവശ്യം.

98-ാമാണ്ടു് ഒരു പ്രാവശ്യം.

99-ാമാണ്ടു് ഒരു പ്രാവശ്യം.

30-ാമാണ്ടു് ചിങ്ങം മുതൽ തുലാം വരെ ഒരുപ്രാവശ്യം.

വൃശ്ചികം മുതൽ മകരം വരെ ഒരുപ്രാവശ്യം.

അങ്കെ-30-ാമാണ്ടു 4-പ്രാവശ്യമായി —
31-ാമാണ്ടു തുലാമാസം വരെ ഒരുതവണ.
ഗ്രന്ഥമാർക്കും കൊടുക്കൊല്ല ദേവേന്ദ്രൻ വന്നിരക്കിലും.
കൊണ്ടുപോയാൽ തരാരാരും നാമും പിന്നെ മറന്നുപോം.

Remarks—This Ms. contains all the 90 chapters in *skandha* 10. It omits the last stanza found in Ms. No. 244.

॥ भागवतम् ॥

246. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—172. 10—12 lines per page and 38 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4500.

Remarks—The frame is made of ivory. This Ms. also covers *skandha* 10.

॥ भागवतम् ॥

247 BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—314. 9 lines per page and 53 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—8750.

Remarks—A few leaves in the middle are damaged and worm-eaten. The frame of the codex

is made of ivory. On the front side of it is seen a carving of *Anantaśayana* with the Goddesses *Śrī*, *Bhū* and *Viṣṇupāriṣadas.* Flowers are carved on the reverse side. On the ivory plate on the opposite side is also carved the figure of *Veṇugopāla* between two *Gopikās.* Besides, there are carvings of Kāliyamardana and Viṣṇupārṣadas. The Ms. is much beautiful. It is read on the occasion of the Bhadradīpa for the well-being and longevity of H. H. The Mahārāja of Travancore.

॥ भागवतम् ॥

248. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—246. 6—7 lines per page and 45 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4500.

Colophon :

... ...

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे नवतितमोऽध्यायः

അയിരത്തിത്തൊണ്ണൂററിനാലാമാണ്ടു് തുലാമാസം 12-ാനു-
സുബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രി കുമാരൻ കൃഷ്ണശാസ്ത്രിണാ ലിഖിത
മിദം പുസ്തകം.

॥ शुभमस्तु ॥

Remarks—The script is bold and legible.

॥ भागवतम् ॥

249. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—10¾" 2". Leaves—211. 7—9 lines per page and 40—45 letters per line. Script—Malayālam No of Granthas—4500.

Remarks—The colophon indicates the close of the 91st chapter. There are 4 or 5 additional verses at the close, beginning thus:

कृष्णो रक्षतु मां चराचरगुरुः कृष्णं नमस्ये सदा
कृष्णेनैव सुरक्षितोऽहमसकृत् कृष्णाय दत्तं मनः ।
कृष्णादेव समुद्भवो मम विभो कृष्णस्य दासोऽस्म्यहं
कृष्णे भक्तिरचश्चलास्तु भगवन् हे कृष्ण तुभ्यं नमः ॥

॥ भागवतम् ॥

250. BHĀGAVATAM

Substance—Palm leaf. Size—18" 2". Leaves—80. 11—13 lines per page and 74 letters per line. Script—Malayālam No of Granthas—4500.

Remarks—This Ms. also comprises *skandha* 10 and is much damaged.

॥ भागवतम् ॥

251. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—8″ × 2″ Leaves—108. 9 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3900

Remarks—The Ms is damaged. It comprises the 10th *skandha*. The number of chapters in it is reduced to 87 but the portion is complete.

॥ भागवतम् ॥

252 BHĀGAVATAM

Substance—Palm leaf. Size—11″ × 1½″. Leaves—186 9 lines per page and 46 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4800.

Remarks—The number of chapters seems to have increased owing to the difference in readings. The following is seen after the colophon.

“[illegible] ആണ്ടു തുലാമാസം 5-നു ബുധയാഴ്ചയും [illegible] പഞ്ചമിയും .. .. വാഴുംപറമ്പിൽ രാമൻമാരാര പണിക്കര എഴുതിത്തീൎത്ത [illegible]ഗ്രന്ഥം.”

॥ भागवतः ॥

253. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—12" × 2". Leaves—101. 9 lines per page and 38 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2250.

Remarks—This Ms. also contains *skandha* 10. 14 leaves at the beginning are lost. The Ms. is much decayed.

॥ भागवतम् ॥

254. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—8½" × 1¾". Leaves—158. 11 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayāḷam. No of Granthas—3500.

Remarks—This Ms. contains the first 78 chapters and a portion of 79 in *skandha* 10. The script is beautiful and legible. The Ms. is old and decayed.

॥ भागवतम् ॥

255. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1½". Leaves—166.

8 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3300.

Remarks—The Ms. contains 70 chapters and a portion of the 71st in *skandha*-10.

॥ भागवतम् ॥

256. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—10″ × 2″. Leaves—175. 9 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayāḷam. No of Granthas—3850.

Remarks—The Ms. contains chapters 1—70 and 31 verses of 71 in *skandha* 10. It is in good condition. 21 leaves are left blank at the end.

॥ भागवतम् ॥

257. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—61. 11 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3350.

Remarks—This Ms. contains chapters 1—59 in *skandha* 10.

॥ भागवतम् ॥

258. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—11″ × 2″. Leaves—110. 9 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3000.

Remarks—The Ms. contains chapters 1—55 and 23 verses in chapter 56 in *skandha* 10.

॥ भागवतम् ॥

259. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5¼″ × 2″. Leaves—272. 11 lines per page and 14 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2600.

Remarks—The Ms. contains chapters 42—90 in *skandha* 10. There are certain differences between the readings in the Ms. and the printed edition. The readings in this Ms. are more appropriate.

॥ भागवतम् ॥

260. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—11¾″ × 2″. Leaves—58. 12 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2200

Remarks—The Ms. contains 43 chapters in *skandha* 10. The readings do not differ much from the printed edition.

॥ भागवतम् ॥

261. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—68. 9 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1900.

Remarks—The Ms. contains chapters 1—41 in *skandha* 10 and is much decayed.

॥ भागवतम् ॥

262. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5½″ × 2″. Leaves—229. 9 lines per page and 14 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1800.

Remarks—Same as No. 261.

॥ भागवतम् ॥

263. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—9″ × 2″. Leaves—90. 11 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3000.

Remarks—This Ms. contains chapters 1—38 in *skandha* 10 while chapter 39 falls short of 2 verses.

॥ भागवतम् ॥

264. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″×2″. Leaves—52. 10 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas 1800.

Remarks—This Ms. contains *skandha* 10 (chapters 1—33 complete and 34 incomplete).

॥ भागवतः ॥

265. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″×2″. Leaves—37. 10 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1400.

Remarks—This Ms. contains the first 29 chapters and a part of chapter 30 in *skandha* 10. The 1st three leaves are numbered alphabetically and the rest numerically. The size of the first three leaves is $11\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$.

॥ भागवतम् ॥

266. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—58 8 lines per page and 34 letters per line. Script —Malayāḷam. No. of Granthas—1450.

Remarks—The Ms. contains the first 26 chapters in *skandha* 10 and a portion of the 27th.

॥ भागवतम् ॥

267. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—92. 8 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2200.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 11 and 12.

॥ भागवतम् ॥

268. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × $1\frac{3}{4}$″. Leaves—84. 7 lines per page and 44 letters per line. Script —Malayāḷam. No. of Granthas—1600.

Remarks—The Ms. contains *skandha* 11 and is slightly damaged.

॥ भागवतम् ॥

269. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$8\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—81. 9—10 lines per page and 33 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Colophon :

हरिः എണ്ണൂറ്റിഎഴുപത്തുനാലാമാണ്ടു കുംഭമാസം ൧-ാനു എഴുതിതീൎന്നിതു.

Remarks—The Ms. comprises *skandha* 11. From the colophon it is clear that the Ms. is 238 years old.

॥ भागवतम् ॥

270. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—41. 8 lines per page and 46 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—950.

Remarks—The Ms. is very much decayed. It contains chapters 10—30 in *skandha* 11. 27 leaves are missing at the beginning. FF 36, 46 and 60 are also lost, the last Fol. is broken and FF 28—30 are misplaced. On the frame is inscribed "Devanārāyaṇa".

|| भागवतः ||

271. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$22\frac{1}{4}'' \times 2''$. Leaves—119. 9 lines per page and 76 letters per line. Script—Old Malayālam. No. of Granthas—450.

Remarks—The Ms. is much decayed and contains chapters 1—10 (complete) and 11 (incomplete) in *skandha* 11.

|| भागवतम् ||

272. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—39. 6—7 lines per page and 34 letters per line. Script—Old Malayālam. No. of Granthas—550.

Remarks—Same as No. 271.

|| भागवतम् ||

273. BHAGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—15. 9 lines per page and 48 Letters per line. Script—Old Malayālam. No. of Granthas—400.

Remarks—The Ms. is very old and much decayed. It contains chapters 1—8 and a fragment of chapter 9 in *skandha* 11.

॥ भागवतम् ॥

274. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—9″ × 2″. Leaves—144. 8—9 lines per page and 26 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 11 and 12 only. This varies much from the printed edition in readings and omits the following two verses towards the close of the 12th *skandha*:

"भवे भवे यथा भक्तिः पादयोस्तव जायते ।
तथा कुरुष्व देवेश नाथस्त्वं नो यतः प्रभो ॥
नामसङ्कीर्तनं यस्य सर्वपापप्रणाशनम् ।
प्रणामो दुःखशमनस्तं नमामि हरिं परम् ॥

These may have been interpolated in the Northern recensions of the text. The readings of the Southern text are better than those of the Northern recensions.

॥ भागवतम् ॥

275. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5¾″ × 2½″. Leaves—185. 10—12 lines per page and 16 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2050.

Remarks—Same as No. 274.

॥ भागवतम् ॥

276. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—15″ × 2½″. Leaves—63. 9—12 lines per page and 49 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000.

Remarks—Same as No. 274.

॥ भागवतः ॥

277. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—62. 7—10 lines per page and 76 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2500.

Remarks—The Ms. is very old and contains *skandhas* 11 & 12. The leaves are decayed and broken.

॥ भागवतम् ॥

278. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″ 1½″. Leaves—17. 9 lines per page and 62 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—600.

Remarks—The Ms. is decayed and contains *skandha* 12.

॥ भागवतम् ॥

279. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$8\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—38. 9 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—650.

Remarks—This Ms. contains only 12 chapters in *skandha* 12 whereas other Mss. and printed books embody 13 chapters. The story is completed in the 12th chapter. The 13th chapter dealing with the number of other *Purāṇas*, their authors etc., may be a later addition.

॥ भागवतम् (कृष्णपदीसहितम्) ॥

280. BHĀGAVATAM
with Kṛṣṇapadīvyākhyā

Substance—Palm leaf. Size—$19'' \times 2''$. Leaves—306. 11 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—13500.

Subject—Beginning—Same as No. 114, Vol I.

End:

एतत्कापिलस्य देवहूत्याश्च संवादं सफलं पावनं पुण्यतमम् अनघं

(अघ)रहिते तस्मिन् निगदितमुक्तवानस्मि । तच्छ्रवणादिफल माह—

"य इदमभिश्रृणोति योऽभिधत्ते
कपिलमुनेर्मतमात्मयोगगुह्यम् ।
भगवति कृतधीः सुपर्णकेता-
वुपलभते भगवत्पदारविन्दम् ॥

आत्मयोगमिति । गुह्यमतोऽविशेषम् (?)। आत्मा परः तद्विषयो योगः भक्तिज्ञानलक्षणः तस्य गुह्यमुपदेशरहस्यः । भगवति कृतधीः जातभक्तिः भगवत्पदारविन्दं ब्रह्मोपलभते आत्मत्वेन प्राप्नोति । अस्मिन् स्कन्धे पुरुषावतारो हिरण्यगर्भावतारो रुद्रावतारः सनकाद्यवतारो नारदावतारो मन्ववतारो वैकुण्ठावतारो वराहावतारः कपिलावतारश्च इति नवावतारा उपदिष्टाः । आदौ श्रीकृष्णावतारानुक्रमेण पुरुषाद्यवतारविस्तारोदीरणं तन्माहात्म्यप्रधानत्वमस्य शास्त्रस्य द्योतयति ।

ज्ञानं ददौ कपिलमूर्तिरकृत्रिमं यो
मात्रे मनोस्तनुभुवे निजतत्त्वनिष्ठः ।
आनन्दचिन्मयममर्त्यशिखामणिं तं
गोविन्दचन्द्रमसमात्मनि भावयामि ॥

Colophon :

इति श्रीपारमहंसश्रीभागवतव्याख्यायां श्रीकृष्णपद्यां तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः । हरिः ।

सर्वव्याख्याविकल्पानां स्वयमेव प्रयोजनम् ।
पूर्वत्रापरितोषो वा विषयव्याप्तिरेव वा ॥
पदच्छेदः पदार्थोक्तिर्विग्रहो वाक्ययोजना ।

तात्पर्यकथनं चेति व्याख्यानं पञ्चलक्षणम् ॥
अग्रे रेणुरनन्तरं घणघणद्ग्रैवेयघण्टारवः
पश्चादुस्रवदूधसां पथि गवामुच्चावचा हुंक्रियाः ॥
तारो वेणुरवस्ततः परि[illegible]स्तुळस्याः पुन-
स्तापिञ्छद्युति पिञ्छशेखरि किमप्यायाति रम्यं महः ॥
श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ।

Author—See No. 114.

Remarks—This commentary will be of immense service if read after studying *Prasthānatraya*. The commentator establishes by reason and authority that the Bhāgavata is a *śāstra*.

॥ भागवतम् (कृष्णपदीसहितम्) ॥

281. BHĀGAVATAM
with Kṛṣṇapadīvyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 2½″. Leaves—276. 11 lines per page and 78 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—15000.
Subject—Same as No. 114, Vol. I.
Beginning—Same as No. 124, Vol. 1.
End :

चित्रं तदेतदुरुगायविचित्रलीला-
विध्वस्तकल्मषकदम्बकमुक्तिरूपः ।
स्त्रीणां च दुस्त्यज[illegible]तान्तजनापवर्गं
ग्रामाद्वनं क्षितिभुजोऽपि ययुर्यदर्थाः ॥

उरुगायविचित्रलीला उरुगायस्य विचित्रा अत्याश्चर्यरूपा लीला स्त्रीणां च दुस्त्यजकृतान्तजवापवर्गं मृत्युभयविमोक्षं प्रति स्यादिति यदेतत् तन्न चित्रम् यतो विध्वस्तकल्मषकदम्ब-कमुक्तिरूपं विध्वस्तं कदम्बककल्मषं कदम्बकं (?) यैः तेषां मुक्तेः स्वरूपमव्यभिचार... ... ...तत्साधनं भवति । अस्य मुमुक्षुताधिकारत्वादित्यर्थः । भगवत्सेवार्थिभिः गृहात्प्रव्रजनमवश्यानुष्ठेयामिति सूचयितुं पुनर्वचनम् । ग्रामाद्वनं क्षितिभुजोऽपि ययुर्यदर्था इति । उरुगाय एव प्राप्योऽर्थः । अत्र सम्भोगविप्रलम्भश्रृङ्गारसङ्करः ।

अलं कमललोचनः स्वजनसम्पदे जृम्भते
सदेति बहुभाषया यदधुनापि भक्तानमौ ।
बिभर्त्यभयमद्वयं सुखमखण्डमापादयन्
मनस्यमलतां गते चरणचिन्तनेनात्मनः ॥

Colophon :

इति परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीकृष्णानन्दपूज्यपाद-शिष्यस्य श्रीमद्राघवानन्दमुनेः कृतौ श्रीभागवतव्याख्यायां श्रीकृष्णपद्यां दशमस्कन्धे नवतितमोऽध्यायः ।

नमोऽस्तु तेजसे धेनुपालिने लोकपालिने ।
राधापयोधरोत्सङ्गशायिने शेषशायिने ॥

* * * *

Author—Same as No. 114, Vol. I.

Remarks—The script is beautiful and legible. As a commentator on stutis, Rāghavānandamuni deserves a higher rank than that of Śrīdharasvāmin.

॥ भागवतम् (जयमङ्गलोपेतम्) ॥

282. BHĀGAVATAM
with Jayamaṅgala.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″ Leaves—242. 12 lines per page and 52 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—9350.

Subject—Same as No. 114, Vol. I.

Beginning :

हरिः । ओम् । शुभमस्तु ॥

वन्दे तं देवकीसूनुमवनेरवनाय यः ।
अवा (त)रद्यदुकुले प्रार्थितः पद्मयोनिना ॥

जगज्जनिस्थेमविनाशकारिणा ... ... समुद्धृतारिणा ।
विहारिणा प्राणिभिरिद्धहारिणा जितं श्रितानां हरिणाघहारिणा ॥

एवं स्कन्धेषु नवसु विभूतीर्जगदात्मनः ।
कृष्णस्य वर्णयामास विस्तरेण महामुनिः ॥
इदानीं दशमे साक्षात्कृष्णस्याद्भुतकर्मणः ।
कीर्तिं विस्तरतो वक्ति राज्ञा पृष्टः शुकः स्वयम् ॥
आद्याध्यायचतुष्केण सप्रस्तावमुदीर्यते ।
भूभारहरणार्थाय कृष्णस्य जनिरद्भुता ॥
नानाविधा हरेः क्रीडा व्रजे वृन्दावने तथा ।
मधुरायां द्वारवत्यां शिष्टाध्यायैः प्रकीर्त्यते ॥
द्वाभ्यां नवत्याध्यायानां दुष्टानां निग्रहस्तथा ।
अनुग्रहश्च साधूनां वर्ण्यते हरिणा कृतः ॥

अध्याये प्रथमे तत्र देवक्याः पाणिपीडनम् ।
तथा कंसेन विहितं वर्ण्यते च कथान्तरम् ॥
श्रवणाञ्जलिभिः प्रेम्णा पातु कृष्णकथामृतम् ।
अनुब्रुवन्नुक्तम् (?) ।

नृपः— कथितो वंशविस्तारो भवता सोमसूर्ययोः ।
राज्ञां चोभयवश्यानां चरितं परमाद्भुतम् ॥

*   *   *   *   *

End:

मर्त्यस्तयानुसवमेधितयानुवृत्त्या
श्रीमत्कथाश्रवणकीर्तनचिन्तयैति ।
तद्धाम दुस्तरतरं जनतापवर्ग
ग्रामाद्वने क्षितिभुजोऽपि ययुर्यदर्थाः ॥

श्रीकृष्णकथाश्रवणकीर्तनयुक्तया चिन्तया संवर्धितया तयानुवृत्त्या तन्निष्ठत्वेन तस्य धाम लोकमेति । लोकत्वेऽपि कालानाकलितमित्याह दुस्तरेति । दुर्लभपुरुषार्थत्वमाह ग्राममिति ।

Colophon:

इति कौशिकातिलकतातार्यसूनुश्रीनिवासाचार्यस्य कृतिषु श्रीभागवतव्याख्याने जयमङ्गले प्रथमोऽध्यायः ।

इति श्रीमद्भागवतमहापुराणे सव्याख्याने दशमस्कन्धे नवतितमोऽध्यायः । हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीकृष्णाय नमः ।

पार्थिवनामसंवत्सरे चैत्रमासे पञ्चविंशतिदिवसे शुक्लपक्षे दशमस्कन्धः संपूर्णः । समाप्तः ।

രാമകൃഷ്ണൻ സ്വഹസ്തലിഖിതം.

Author of the commentary—Śrīnivāsācārya, son of Tātācārya.

Remarks—Comparatively speaking many additions and omissions are to be noted in this text, though the author follows Śrīdharasvāmin closely. He may be identical with Śrīnivāsācārya, the commentator on Taittirīyopaniṣad, Praśnopaniṣad and Mahābhārata.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

283. BHĀGAVATAM

with the commentary Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—19¼″×2¼″. Leaves—272. 10—13 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—12500. Incomplete.

Colophon :

इति श्रीभागवते महापुराणे चतुर्थस्कन्धे गद्याख्याने त्रिंशोऽध्यायः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगुरवे नमः ।

Author of the commentary—Śrīdharasvāmin

"लिखितं प्रथमस्कन्धं रामकृष्णावधानिना ।"

Remarks—The benedictory verses are probably composed by the scribe. The commentary is

well known and has been printed at the Nirnayasagar Press, Bombay. Designs are carved on the frame of the Ms. The colophon under No. 284 discloses the name of the commentator.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

284. BHĀGAVATAM

with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—15″ × 1½″. Leaves—117. 9 lines per page and 74 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4900. Incomplete.

Colophon:

इति श्रीभागवते महापुराणे भावार्थदीपिकायां श्रीधरस्वामिविरचितायामष्टादशसाहस्रिकायां संहितायां पारमहंस्यां तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ॥

श्रीकृष्ण.... .... ॥

Remarks—The commentary comes upto the 13th verse, chapter 2, *skandha* 3. Śrīdharasvāmin quotes profusely from Kumārila Bhatta in support of his views. So it is clear that Śrīdharasvāmin is posterior to Kumārila. Śrīdharasvāmin is credited with the following works:

1. Bhagavadgītā Ṭīka (Subodhini)

2. Bhagavadgītāsāraṭīkā
3. Bhāgavatapurāna Tīkā (Bhāvārthadīpikā)
4. Viṣṇupurāna Ṭīkā
5. Vedastuti Tīkā
6. Vrajavihāra

(Refer to page 669 C C.)

|| भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ||

285. BHĀGAVATAM
with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 1¾″. Leaves—40. 8 lines per page and 75 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1500.

Colophon :

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे सप्ततितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains the first 16 chapters and a portion of the 17th in *skandha* 5.

|| भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ||

286 BHĀGAVATAM
with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2¼″. Leaves—280. 12—14 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—11000.

Colophon :

इति श्रीभागवते महापुराणे सव्याख्याने नवमस्कन्धे चतुर्विंशोऽध्यायः । नवमस्कन्धः समाप्तः । सम्पूर्णम् । हरिः । ओम् । शुभमस्तु ॥

Remarks—The frame of the Ms is painted with colours. The Ms. comprises *skandhas* 5—9.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

287. BHĀGAVATAM

with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 1¾″. Leaves—108. 9 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4400.

Colophon :

इति श्रीभागवते महापुराणे सव्याख्याने नवमस्कन्धे चतुर्विंशोध्यायः । नवमस्कन्धः समाप्तः ।

Remarks—In the last Fol. are given three verses from chapter 22 in the 8th *skandha* of the Bhāgavata describing the annihilation of Bali. About 60 leaves are left blank in the end. The work contains *skandhas* 8 & 9.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

288. BHĀGAVATAM
with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—156. 13 lines per page and 98 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—12400.

Colophon :

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे सव्याख्याने नवतितमोऽध्यायः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । दशमस्कन्धः समाप्तः । श्रीकृष्णाय नमः ।

Remarks—The Ms. consists of the Text and Commentary of *skandha* 10.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

289. BHĀGAVATAM
with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—$18'' \times 2''$. Leaves—155. 11 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—6800.

Subject—Same as No. 114, Vol. I.

Colophon :

इति श्रीभागवते महापुराणे पारमहंस्यायां संहितायां एकादशस्कन्धे एकत्रिंशोऽध्यायः ।

एवमेकादशस्कन्धपद भावार्थदीपिका ।
स्वाज्ञानध्वान्तभीतेन श्रीधरेण प्रकाशिता ।
इदं नानातिगूढार्थश्रीमद्भागवतं क्वनु ॥
मन्दबुद्धिरहं कृष्णे प्रेम किं किं न कारयेत् ।

इति श्रीभागवते सव्याख्याने द्वादशस्कन्धे त्रयोदशोऽध्यायः ।
हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

भावार्थदीपिकामेतां भगवद्भक्तवल्लभाम् ।
श्रीपरानन्दपादाब्जभृङ्गश्रीः श्रीधरोऽकरोत् ॥

Remarks—Same as No. 284.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

290. BHĀGAVATAM
with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—13″ × 1¾″. Leaves—172. 11 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5950.

Subject—Same as No. 114, Vol. I.

Colophon —Same as No. 289.

Remarks—The Ms. contains *Skandhas* 11 and 12. Three verses beginning with "इक्ष्वैकविंशता" at the opening and four beginning with "स्वपाल" at the close of the commentary

are omitted besides two verses in the text beginning with " भवे भवे " and their commentary. The commentary extends only upto chapter 25 of the 11th *skandha.*

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

291. BHĀGAVATAM
with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—191. 8 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5000. Incomplete.

Subject—Same as No. 114, Vol. I.

Beginning:

... .ൻെറ ഗതി പ്രവൃത്തി-ഇതിനെച്ചോദിച്ചാൾ-
शुचिस्मिता--അതെ അവൾ നിർവ്യാജമായിരിക്കുന്ന മന്ദസ്മി
തത്തോടുകൂടിയിരുന്നൊരുത്തി. അവൾ ഭഗവാൻെറ പ്രവൃത്തി
യെ ച്ചോദിച്ചാൾ. **तस्या इति ।**

तस्या आवेदयत् प्राप्तं सरामं यदुनन्दनम् ।
उक्तं च सत्यवचनमात्मोपयमनं प्रति ॥

तस्यै सरामं यदुनन्दनं प्राप्तमावेदयत् । അബ്രാഹ്മണൻ ആ കന്യകയ്ക്കായിക്കൊണ്ടു ശ്രീകൃഷ്ണനെ ശ്രീരാമനോടുകൂടിട്ടെഴുന്നെള്ളിയവാറു അറീച്ചാൻ **आत्मोपयमनं प्रति उक्तं च मत्यवचनमावेदयत्**- ആത്മോപയമനം തൻെറ ഉപയമനം- ഇതിനെ

കുറിച്ചു ശ്രീകൃഷ്ണനാൽ ഉക്തമായിരിക്കുന്ന സത്യവചനത്തെയു മറിച്ചു "तामानयिष्य उन्मथ्य राजन्यापशदान् मृधे" എന്നെല്ലാം ശ്രീകൃഷ്ണനരുളിച്ചെയ്ത വചനത്തെയുമറിച്ചു

तामिति—

"तमागतं समाज्ञाय वैदर्भी हृष्टमानसा ।
नपश्यन्ती ब्राह्मणाय प्रियमन्यन्ननाम सा" ॥

End.

तामिति—

तं सन्निरीक्ष्य भगवान् सहसोत्थितः श्री-
पर्यङ्कतः सकलधर्मभृतां वरिष्ठः ।
आनम्य पादयुगले शिरसा किरीट-
जुष्टेन साञ्जलिरवीविशदासने स्वे ॥

भगवान् तं सन्निरीक्ष्य सहसा श्रीपर्यङ्कत उत्थितः किरीट-जुष्टेन शिरसा पादयुगलमानम्य साञ्जलिः स्वे आसने अवीविशत् । ഭഗവാൻ അശ്രീനാരദനെ നിരീക്ഷണം ചെയ്തിട്ട് സഹസാ ശ്രീ പര്യങ്കത്തിങ്കൽ ഉപവേശനം ചെയ്യിപ്പിച്ചു. ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ദൂരത്തിങ്കൽ നിന്നെ ശ്രീനാരദനെഴുന്നള്ളുന്നവാറു് കണ്ടിട്ടു പൊട്ടുന്നന ശ്രീഭഗവതീടെ അംഗംകൊണ്ടുണ്ടായിരിക്കുന്ന രുക്മിണീടെ പര്യങ്കം കിടക്ക രത്നങ്കൽ നിന്നെഴുന്നീററ് കിരീടാലംകൃതമായിരിക്കുന്ന ശിരസ്സുകൊണ്ടു ശ്രീനാരദന്റെ ശ്രീപാദങ്ങളിൽ തല തട്ടുമാറു നമസ്കരിച്ചു കൈകൂപ്പിത്തൊഴുതും ചെയ്തു തന്റെ ആസനത്തിങ്കലിരുത്തി ശ്രീനാരദനെ सकलधर्मभृतां वरिष्ठः ... ...ഒരങ്ങി.... ....
... ...

Colophon:

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे सव्याख्याने चतुष्पञ्चाशोऽध्यायः ।

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे सव्याख्याने एकोनसप्ततितमोऽध्यायः ॥

Remarks—The Ms. contains FF. 139—329, embodying chapters 54—70 of the 10th *skandha*. Though the revised Palace Catalogue mentions it as "भागवतं भावार्थदीपिकोपेतम्" it comprises only a Malayāḷam commentary.

॥ भागवतकथानुक्रमणी ॥

292. BHĀGAVATAKATHĀNUKRAMAṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—15. 8 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—600. Incomplete.

Subject—An abridgment of the Bhāgavata.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

अथ प्रबन्धकर्ता श्रीवेदव्यासः प्रथमश्लोकेनेष्टदेवतावन्दनं कृत्वा द्वितीयतृतीयाभ्यां श्लोकाभ्यां विषयप्रयोजनाधिकारिनिर्देशं पुराणस्य सारत्वरमणीयत्वनिर्देशं च कृत्वा चतुर्थश्लोकमारभ्य सूतशौनकसम्बन्धमुक्तवान् । तत्र शौनकः सूतं मूर्तामूर्तब्रह्मणी तत्प्राप्त्युपायभूतं शुद्धधर्मं च पृष्टवान् । तत्र सूतस्तावद् गुरुवन्दनं कृत्वा तत्प्राप्त्युपायभूतो धर्मो भगवद्भ-

क्तिवर्धनरूपो धर्म इत्युक्त्वा शुश्रूषोरित्यादिना भक्तेरुद्भवप्रकारं चोक्त्वा तत्रैव किञ्चिदमूर्तं ब्रह्म चोक्त्वा 'जगृहे पौरुषमि' त्यादिना अवतारवर्णनेन मूर्तं ब्रह्म चोक्त्वा 'एतद्रूपमि' त्यादिना पुनरप्यमूर्त ब्रह्म चोक्तवान् ....

....

End:

एवं शौनकादिमहर्षयः सूताच्छुकपरीक्षित्संवादरूपेण भागवतीं पुराणसंहितां श्रुत्वा निखिलपुराणसंहिताभेदजिज्ञासया सूतमूचुः— वेदविभागप्रकारं वदस्व इति विचारितवन्तः। तच्छ्रुत्वा सूत उवाच। यथा श्रीवेदव्यासोऽवतीर्य वेदान् विभज्य शिष्यानध्याप्य तैरेकैकस्य वेदस्य शाखाप्रभेदान् कारयित्वा बहुप्रकारं वेदविभागं कृतवान्। तत्तथा विस्तरेण वर्णितवान् सूतः। पुनर्वेदार्थप्रकाशकाः पुराणसंहिता यथाविभागमुपपादितवान्। पुनर्निखिलपुराणप्रतिपाद्यस्य श्रीनारायणस्य मायाविभवं प्रशंसन् श्रीमार्कण्डेयस्य चरितमुक्तवान्। पुनर्भगवत्परितोषस्य परमोपायं क्रियायोगं दर्शयन् महापुरुषविन्यासमुपदिष्टवान्। तथा सूर्यव्यूहं च। तदनन्तरं प्रथममारभ्य द्वादशैकादशस्कन्ध.... ....ध्यायमवसानं कृत्वा सकलस्कन्धार्थः प्रतिपादितः। अस्मिन् भागवते पुराणे.........तिशयं माहात्म्यमपि वर्णितम्। श्रवणकीर्तनफलमपि प्रदर्श्य परमगुरुं स्वस्य गुरुमपि नमस्कृत्य एकप्रकारं सहितानिगमनं कृतवान्। पुनस्तदेव स......करमुपसंहर्तुमारब्धः सूतः सकलपुराणप्रतिपाद्यं साक्षात् परमगुरुरूपं श्रीनारायणं नमस्कृत्याशिषः प्राथितवान्। पुनरष्टादशपुराणानां ग्रन्थ-

8

संख्यामनुक्रमिष्यन् श्रीमद्भागवतसम्प्रदायतात्पर्यमुपपाद्य व्याख्यानप्रकारमप्युपदिदेश । अनन्तरं सूतः परमाद्भुतस्य ईश्वरस्य सर्गस्थितिसंहाररूपाणां माया .... सानां च अन्तर्यामितया स्थित्वा जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिरूपश्रीविलासानां साक्षिभूततत्त्वमस्यादिमहावाक्यैर्भागलक्षणया लक्ष्यं चिन्मात्रमात्मवस्तु एकमेव गायत्रीप्रतिपाद्यम् । तदेव श्रीमद्भागवतेऽपि प्रतिपाद्यं भवति । तात्पर्यार्थे .... तेन एतत् सम्बोधयन् गायत्र्या उपसंहारं करोति श्रीमद्भागवतं पुराणरत्नमप्युपक्रमन्यायमनुसृत्य । एवं हि तात्पर्यलक्षणम् ।

"उपक्रमोपसंहारावभ्यासोऽपूर्वता फलम् ।
अर्थवादोपपत्ती च लिङ्गं तात्पर्यनिर्णये" ॥

इति न्यायाद् गायत्र्या समारब्धां पुराणसंहितां ... ... मुपसंहृत्य उपसंहारं निगमनं कुर्वन् अनन्तरं पुराणस्य आदिगुरुं श्रीनारायणं चरमगुरुं श्रीशुकमपि नमस्करोति ।

Colophon :

एवं वर्णितमेकादशस्कन्धार्थम् ....

Author :

Remarks—This is a simple prose work epitomising the whole of the Bhāgavata.

॥ भागवततात्पर्यदीपिका ॥

293. BHĀGAVATATĀTPARYADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—9½"×2". Leaves—8.

10 lines per page and 36 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—180. Complete.

Subject—A supplementary index of the contents of the Bhāgavata.

Beginning:

हरिः ॐ ।

सत्यज्ञानानन्दरूपं कृष्णं नत्वा जगद्गुरुम् ।
क्रियते श्रीभागवततात्पर्यार्थप्रदीपिका ॥ १ ॥
चिन्मुद्राविलसत्पाणिपङ्कजं भ्रमनाशनम् ।
श्रीदक्षिणामूर्तिमहमाश्रये जगदाश्रयम् ॥ २ ॥

श्रीमद्भागवते महापुराणे सकलोपनिषत्सारभूते प्रतिपाद्यं वस्तु तावत् सकलश्रुतिशिरःप्रसाधितं सच्चिदान(न्द)स्वरूपं परं ब्रह्मैव । तच्चात्राञ्जनसर्गं चरन्त्या ज्ञेयमिति परमकारुणिको भगवान् बादरायणो महर्षिः अनायासेन मुमुक्षूणां तज्ज्ञानासाधारणकारणं श्रीहरिभक्तियोगमेव श्रीकृष्णकथाश्रवणकीर्तनादिप्रशंसापूर्वकं निरन्तरं वर्णयामास ।

End:

ब्रह्मण एवान्तःकरणसम्बन्धमात्रेणैव जीवत्वकल्पनया जीवब्रह्मणोरखण्डैकरसत्वेन घटाकाशमहाकाशयोरिव एकत्वाच्च तथैव सर्वेष्वपि स्कन्धेषु तत्र तत्राभ्यासाच्च न भेदगन्धावकाश इति श्रीमद्भागवतसिद्धान्तार्थरहस्यमिति सर्वं निरवद्यम् ॥

Colophon:

श्रीभागवततात्पर्यजिज्ञासूनामियं कृतिः ।
मया विरचिता कृष्णः प्रसीदतु ममानिशम् ॥

हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीमहागणपतये नमः । सरस्वत्यै नमः । गुरुभ्यो नमः । श्रीकृष्णाय नमः ॥

Author :

Remarks—The Ms. is decayed and worn out. The realities of Jīva and the supreme soul and the proportionateness in the creation of the world occurring in the Bhāgavata are likened with due reference to the doctrines of the Upaniṣad.

॥ भागवतव्याख्या ॥

294. BHĀGAVATAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—15. 6—7 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—300. Incomplete.

Subject—Exposition of the Bhāgavata with due reference to the meaning of words.

Beginning :

० त्यबोधरूपेण विधित्सुः कर्तुमिच्छुः । अवतीर्ण इति शेषः । लोकव्यतिकरं लोकनाशम् । शिबिराय अवमोचनाय । मत्तं सुरादिना भ्रष्टबुद्धिम् , प्रमत्तं कर्तव्यविस्मरणशीलम् , उन्मत्तं ग्रहग्रस्तम् । जळं बोधशक्तिरहितम्... ... ...

End :

खट्वाङ्गो नाम राजासीदयोध्याधिपतिः पुरा ।

तमिन्द्रः प्रार्थयाश्चक्रे पार्ष्णिग्राहं रिपोर्जये ॥
तं बाढमित्युपामन्त्र्य तेन गत्वा त्रिविष्टपम् ।
असुरैः संयुगं कृत्वा जित्वा चासुरदानवान् ॥
....स्थानं जगामाथ शक्रस्य स नराधिपः ॥
इन्द्रः प्रोवाच तं हृष्टो वृणीष्वेष्टं वरं मम ।
इत्युक्तः स नृपस्तत्र चिन्तयानः पुनः पुनः ।
कं वृणोमि वरं ह्यस्मान्मद्बाहुबलसंश्रयात् ॥
तथापि नेति वक्तव्य... ... . ।

Colophon·

प्रथमस्कन्धे एकोनविंशोऽध्यायः । समाप्तः प्रथमस्कन्धः ।

Author :

Remarks—The Ms. opens on Fol. marked ௭௯ and closes with Fol. marked ௯. It is worm-eaten. It comprises the commentary on the Bhāgavata from verse 34, chapter 7, *skandha* 1 to verse 13, chapter 1, *skandha* 2. The commentary is very brief dealing as it does with the explanation of difficult words.

॥ भारतम् ॥

295. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{3}{8}'' \times 1\frac{3}{8}''$. Leaves —38. 7—8 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—500.

Subject—The story of the Kauravas and the Pāṇḍavas and the doctrines connected therewith.

Colophon :

इति श्रीमद्दाभारते आदिपर्वणि पौलोमे पर्वसंग्रहो नाम द्वितीयोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. comprises only the first 2 chapters of the Ādiparva. After the colophon occur the lines beginning with : "अब्रविद्वारतं लोके".

॥ भारतम् ॥

296. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—23¼" 1½". Leaves —62. 7—9 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2500.

Subject—Same as No. 295.

Colophon :

श्रीमद्दाभारते आदिपर्वण्यास्तिके चत्वारिंशोऽध्यायः । आस्तिकं समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. comprises chapters 1—40 of the Ādiparva.

॥ भारतम् ॥

297. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 1¾". Leaves—226. 9 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10200.

Subject—Same as No. 295.

Colophon :

इति श्रीमद्महाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां सम्भवपर्वणि द्विशततमोऽध्यायः । सम्भवपर्व समाप्तम् । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

कृष्णाय वासुदेवाय देवकीनन्दनाय च ।
नन्दगोपकुमाराय गोविन्दाय नमो नमः ॥
श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. comprises the Pauloma, Āstika and Sambhava parvas, sub-divisions of the Ādiparva. The published edition (Nirnayasagar Press, Bombay) omits the closing portion of the Sambhavaparva herein found, with less variants in reading.

॥ भारतम् ॥

298. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—64.

7 Lines per page and 40 letters per line. Script —Old Malayālam. No. of Granthas --1100.

Subject—Same as No. 295.

Colophon :

इत्यास्तिके अष्टत्रिंशोऽध्यायः । आस्तिकं समाप्तम् ।
हरिः । वासुदेवाय नमः ।

Remarks—The Ms. is much decayed. The Āstika Parva which forms a sub-division of the Ādiparva is completed herein. The first three leaves are lost.

॥ भारतम् ॥

299. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20″ × 1½″. Leaves—102. 5—7 lines per page and 48 letters per line. Script—Old Malayālam. No. of Granthas—1800.

Subject—Same as No. 295.

Colophon :

इत्यास्तिके... ... ...
सप्तत्रिंशोऽध्यायः । आस्तिकं समाप्तम् । श्रीवेदव्यासाय नमः ।
....
....

हरनामासवासक्तमत्तभृङ्गीं नमाम्युमाम् ।
नमः शशिकलाकोटि.... ... ।
.... ॥
श्रीकेशवलिखितम् । श्रीशङ्कराय नमः ।

करारविन्देन (पदारविन्दं)
(मुखार)विन्दे विनिवेश (य)न्तम् ।
वटस्य पत्रस्य पुटे शयानं
बालं मुकुन्दं (मनसा स्मरामि) ॥

....

Remarks—The Ms. is decayed. It comprises the Pauloma and Āstika parvas. The leaves 1, 2 and 4 are missing.

॥ भारतम् ॥

300. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—52. 8--9 lines per page and 24 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—650.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते सम्भवपर्वणि ययातिदौहित्रप्रशंसनं नाम एकोनत्रिंशोऽध्यायः ।

Remarks—The first Fol. of the Ms. is missing.

|| भारतम् ||

301. BHĀRATAM.

Substance—Palm, leaf., Size—18" 2". Leaves—207. 10 lines per page and 90 letters per line. Script—Malayālam and Grantha. No. of Granthas—11650.

Colophon:

इति संभवपर्वणि त्रिसप्ततितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. comprises the first 74 chapters of the Sambhavaparva which forms one of the four sub-divisions of the Ādiparva.

|| भारतम् ||

302. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf Size—25" 2". Leaves—272. 7 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas—7600.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्रिकायां संहितायां संभवपर्वणि खाण्डवदाहशार्ङ्गोपाख्याने व(न?र)ग्रहणं नाम द्विशततमोऽध्यायः ।

खाण्डवदाहः समाप्तः । सम्भवपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. begins from the 4th chapter in Sambhavaparva and extends to the end of Ādi-

parva. It is very much decayed. Four leaves at the beginning are missing.

॥ भारतम् ॥

303. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size. 21″×2″. Leaves—140. 8 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam No. of Granthas—4500.

Colophon :

इति संभवपर्वणि सुभद्राहरणे चतुरशीतिशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. begins from the 7th chapter of Sambhavaparva and contains 185 chapters.

॥ भारतम् ॥

304 BHĀRATAM

Substance—Palm leaf Size—2 ″×2″. Leaves—247 8—10 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—8350.

Colophon .

इति (सम्भवपर्वणि ?) महाभारते शतसाहस्रिकायां संहितायां संभवपर्वणि चरग्रहणं नाम द्विशततमोऽध्यायः । खण्डवदाहः समाप्तः । सम्भवपर्व समाप्तम् ।

विष्णवे व्यासरूपाय व्यासरूपाय विष्णवे ।
नमो वै ब्रह्मनिधये वासिष्ठाय नमो नमः ॥
ओं नमो नारायणाय ।
श्रीरामलिखितमिदं पुस्तकं पुण्यवर्धनम् । हरिः । नारायणाय नमः ।

Remarks—The Ms. comprises the whole of Ādiparva beginning from the 60th chapter (i. e., the 2nd chapter in Amśāvataraṇaparva). It is very old. The missing portion (138—152) is replaced by 12 new leaves written in grantha script.

॥ भारतम् ॥

305. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—189. 10—13 lines per page and 78 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—10600.

Colophon :

... ...भारते शतसहस्रसंहितायां सम्भवपर्वण्येकाधिकद्विशततमोऽध्यायः । ... ...

கூா அம-௵ பங்குனிமாஸம் உங-உ அமுதகுணை வனநாடு கட்டாணி மங்கலமான செண்பகராமச் சதுர்வேதிமங்கலத்து பட்டகளில் ஸாரேஙாரமூர்த்திகுரு

மஹீவ அப்பன் சிராமன் இச்சுரவரியாகு எழுதி (குடுத்த) ஏடு * * * *

Remarks—The Ms. is very old, decayed and partly eaten away by white ants.

॥ भारतम् ॥

306. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—2⁄ $\frac{3}{4}$" × 2". Leaves——327. 9—11 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—12250.

Colophon :

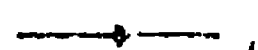
इति श्रीमहाभारते सम्भवपर्वणि खाण्डवदाहे वरग्रहणं नाम द्वाशीतितततमोऽध्यायः । खाण्डवदाहः समाप्तः । सम्भवपर्वं समाप्तम् ।

ഇന്ന സംഭവപർവം കോവിൽപണ്ടാലെക്കു ഉപയ്യുപരി ശ്രേയസ്സുണ്ടാകവേണമെന്നു കൃഷ്ണാപുരത്തിലിരിക്കും കോദണ്ഡരാമാവതാനി സഹസ്രലിഖിതം പണ്ഡാലൈ എന്നെ രക്ഷിക്കരാമെന്നു രൊന്നും സത്യമായിരിക്ക കടവതു.

इति श्रीमहाभारते ... .सभापर्वणि धृतराष्ट्रप्रलापो नाम सप्तदशशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains Sabhāparva in addition to Ādiparva beginning from Amśāvataraṇaparva as in No. 304. In the colophon at the

end of the Ādiparva it is said that the Ms. was written by one Kodandaramāvadhāni and submitted to Koil Tampuran. Hence the Sabhāparva may be a later addition. The leaves relating to the Sabhāparva are also separately numbered.

॥ भारतम् ॥

307. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—204. 15 lines per page and 62 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas—12000.

Colophon:

"തുളായിരാമാണ്ടു മേടമാസം ഇരുപതാന്തേതി വിശാഖ നക്ഷത്രവും ശനിയാഴ്ചയും എഴുതിമുകിച്ചോം. കരോറിസറ ണനാഥഭട്ടർപുത്രൻ ശ്രീ ഗോപീനാഥസുന്ദരരാജരാജരൈമ്പുത മാറം സ്വഹസ്തലിഖിതം"

Remarks—The Ms. belongs to the southern recension of the Bhārata. Ādiparva and Sabhāparva contain 260 and 103 chapters respectively against 264 and 120 in the printed book. The frame is painted with colours.

॥ भारतम् ॥

308. BHĀRAṬAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 2½″. Leaves—386. 14 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas—24300.

Colophon·

इत्युद्योगपर्वणि पञ्चदशोऽध्यायः ।

Remarks—Even though this Ms contains only 189 chapters in Ādiparva against 264 and 260 in some others, the closing portions are identical.

॥ भारतम् ॥

309. BHĀRATAM

Substance—Palm leaf. Size—14¾″ × 2″. Leaves—180. 9 lines per page and 52 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4300.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्रिकायां संहितायां सभापर्वणि अष्टादशाधिकशततमोऽध्यायः । श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः । सभापर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. contains 118 chapters and the variants in reading are noteworthy.

॥ भारतम् ॥

310. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″—2″. Leaves—96. 12—13 lines per page and 70 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—5250.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते सभापर्वणि शतसाहस्रिकायां संहितायां धृतराष्ट्रपश्चात्तापो नाम विंशच्छततमोऽध्यायः । सभापर्व समाप्तम् । शुभमस्तु ।

Remarks—The readings vary much from those in the printed book. The Ms. comprises 120 chapters in Sabhāparva while the printed works contain only 103. It is written in neat legible hand.

॥ भारतम् ॥

311. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½″ × 1¼″. Leaves—111. 9 lines per page and 75 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4700.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां सभापर्वणि अष्टादशाधिकशततमोऽध्यायः ।

श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. contains only 118 Adhyāyas.

॥ भारतम् ॥

312. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1¾". Leaves—163. 7—9 lines per page and 56 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4500.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां वैयासिक्यां सभापर्वण्युपद्यूते धृतराष्ट्रानुतापो नाम अष्टादशशततमोऽध्यायः.... ....

വൃഷവർഷം തൈമാസം 13-നു പള്ളൂർ വെംകടദീക്ഷിതരുടെയ സഭാപർവ്വം എഴുതിമുടിഞ്ഞിതു്.

Remarks—The Ms. is very old and decayed. It contains 118 chapters.

॥ भारतः ॥

313. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—7½" × 1⅝". Leaves—41. 8 lines per page and 24—30 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—650.

Remarks—As in many of the Mss. the number of chapters in the Sabhāparva differs from that of the printed work. Variant readings also are noticeable. The first Fol. dicloses a musical composition.

॥ भारतम् ॥

314. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{8}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leave —211. 11 lines per page and 90—102 lette per line. Script—Malayāḷam. No. of Gran thas—14000.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां श्रीमदारण्य-पर्वणि युधिष्ठिरवरलाभो नामैकोनविंशतितमोऽध्यायः। आरण्यपर्व समाप्तम्। गोविन्दाय नमः।

ஆனசமிக-ஞ பங்குனி மீ௳ உ ஆரண்யபர்வம் முகிஞ் சுது இடத்தறைபோத்திக்கு வரசேகரன் எழுத்து.

Remarks—The letters are very small but legibl and attractive. The colophon gives the dat of the Ms.

॥ भारतम् ॥

315. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$20\frac{1}{8}'' \times 2''$. Leaves—172. 11 lines per page and 80—85 letters pe line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—9750.

Colophon :

इत्यारण्यके द्वात्रिंशद्विशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains chapters 1—233 in Āraṇyaparva.

॥ भारतम् ॥

316. BHĀRATAM

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 1¾″. Leaves—227. 8 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—8200.

Colophon :

इत्यारण्यपर्वणि । इति श्रीमहाभारते शतसाहस्रिकायां संहितायां (आरण्येय) पर्वणि युधिष्ठिरवरलाभो नाम एकोनत्रिंशत्तमोऽध्यायः । आरण्यपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. is decayed and old. It extends from chapter 100 to the end of the Vanaparva.

॥ भारतम् ॥

317. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—8½″ × 2″. Leaves—49. 10 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—980. Incomplete.

Colophon :

इत्यारण्यपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. extends from the 50th chapter to verse 43 in chapter 77. 40 verses occur after the colophon dealing with the Phalaśruti.

॥ भारतम् ॥

318. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{4}'' \times 1\frac{7}{8}''$. Leaves—62. 10 lines per page and 58 letters per line. Script—Malayāḷam.

Remarks—The Ms. extends from the 236th chapter in Āranyaparva to its end. Chapter 236 in the Ms. is the same as chapter 245 in the printed edition. The Āranyaparva in the former comes to a close with the Kundalaharana but in the latter there is an additional chapter viz. Āraneyaparva. The leaves are eaten by white ants.

॥ भारतम् ॥

319. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21¾″ × 2¼″. Leaves—357. About 8—10 lines per page and 60 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—12050.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां वैयासिक्यां श्रीमदारण्यपर्वणि युधिष्ठि[illegible] नाम एकोनशताद्विशततमोऽध्यायः ।

शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. completely covers the Āranyaparva. The total number of chapters in it differs from that of the printed book.

॥ भारतम् ॥

320 BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19½″ × 2″. Leaves—288. About 8—12 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—9700.

Colophon :

(इत्यारण्यपर्वाणि) इति श्रीमहाभारते शतसहास्रिकायां संहितायां श्रीमदारण्यपर्वाणि युधिष्ठिरवरलाभो नाम एकोनत्रिंशततमोऽध्यायः । आरण्यपर्व समाप्तम् । सम्पूर्णम् ।

Remarks—The readings in this Ms. and those in the printed editions differ considerably.

॥ भारतम् ॥

321. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2''$ Leaves —367. 10 lines per page and 84 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—19000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहास्रिकायां संहितायां उद्योगपर्वणि पाण्डवयुद्धसन्नाहो नाम द्विशततमोऽध्यायः । उद्योगपर्व समाप्तम् । श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

Remarks—This Ms. comprises 299 chapters in Vanaparva and 200 in Udyoga. The printed books contain only 196 chapters in Udyoga.

॥ भारतम् ॥

322. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2". Leaves—215. About 12—15 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—11800.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां विराटपर्वणि अभिमन्युविवाहो नाम सप्तसप्ततितमोऽध्यायः । श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । विराटपर्वं समाप्तम् ।

വിരാടപൎവ്വം സാധാരണവൎഷം ആടിമാസം മൂന്നാന്തേതി എഴുതി മുകിച്ചോം. കുരഹസ്ഥാണനാടഭട്ടർപുത്രൻ സുന്ദര വരദരാജപ്പെരുമാൾ സ്വഹസ്തലിഖിതം.

श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. comprises the Āranya and Virāta parvas. The former consists of 98 chapters and the latter 77 against 78 in the printed book.

॥ भारतम् ॥

323. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21¼" × 1¾". Leaves

—32. 9 lines per page and 75 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3450.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां विराटपर्वणि अभिमन्युविवाहो नाम सप्तसप्ततितमोऽध्याय ।

कृष्णाय नमः ।

विराटपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The printed work contains additional verses in many places but they seem to be irrelevant interpolations.

॥ भारतम् ॥

324. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—16½″×2″. Loaves—109. 9 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3300.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां विराटपर्वणि अभिमन्युविवाहो नाम सप्तसप्ततितमोऽध्यायः । विराटपर्व समाप्तम् ।

Remarks—This Ms. is used by Brahmins for *pārāyaṇa* in the Śrīpadmanābhasvāmikṣetra at Trivandrum on the occasion of the Bhadradīpa festival celebrated twice a year.

॥ भारतम् ॥

325. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—137. 8 lines per page and 46 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3150.

Colophon :

इति विराटपर्वणि अभिमन्युविवाहो नाम म.... .... यः ।

Remarks—A few leaves here and there are missing in the Ms.

॥ भारतम् ॥

326. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—98. 10 lines per page and 60 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3675.

Colophon :

इति विराटपर्वणि अभिमन्युविवाहो नाम सप्तसप्ततितमोऽध्यायः ।

इति विराटपर्व समाप्तम् । सम्पूर्णम् । हरिः ॐ शुभमस्तु ।

त्रीणि श्लोकसहस्राणि पञ्च श्लोकशतानि च ।
एतद्विराटपर्वोक्तं व्यासेन परमर्षिणा ॥

Remarks—The following verse in praise of Gaṇapati is found at the beginning of the Ms:

गजाननकटद्वन्द्वानिःसृता मदनिर्झरी ।
प्रक्षालयतु नः क्षिप्रं विघ्नसङ्घातकर्दमम् ॥

॥ भारतम् ॥

327. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—7″ × 2″. Leaves—102. About 6—8 lines per page and 16 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—725.

Colophon:

इति उद्योगे सनत्सुजाते आत्मज्ञानाधिकारिकथनं नाम अष्टचत्वारिंशोऽध्यायः । सनत्सुजातं समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. covers the Prajāgara and Sanatsujāta parvas consisting of 8 and 6 chapters respectively. It is much decayed.

॥ भारतम् ॥

328. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—25″ × 2½″. Leaves—

220. 8 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—7260.

Colophon :

इत्युद्योगे अर्जुनात्मबलकथनं नाम सप्तनवतिशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The first and last FF. are missing. The leaves are all worn out and decayed.

॥ भारतम् ॥

329. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$24\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves—254. About 7—8 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—7620.

Colophon :

इत्युद्योगे भीष्मादिबलाबलपरिज्ञानं नाम सप्तनवतिशततमोऽध्यायः ॥

Remarks—Some leaves are lost in the end. The Ms. contains chapters 1—197.

॥ भारतम् ॥

330. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{1}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—287. About 7—10 lines per page and 50—58

letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—8300.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां पारमहंस्यां वैयासिक्यामुद्योगपर्वणि युधि(ष्ठि?ष्ठिर)युद्धसन्नाहो नाम एकोनद्विशततमोऽध्यायः । श्रीवेदव्यासाय नमः । उद्योगपर्व समाप्तम् । हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is written in neat legible hand. The readings differ much from those in the printed book.

॥ भारतम् ॥

331 A. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—28¼"×2½". Leaves—156. About 12—14 lines per page and 100 letters per line. Script—Tamil Grantha. No of Granthas—12675.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायामुद्योगपर्वणि पाण्डवयुद्धसन्नाहो नामाष्टनवतिशततमोऽध्यायः । समाप्तं चोद्योगपर्व । ... ...

ऐरावनेश्वरविपश्चिदपश्चिमेन
स्वैरं समाश्रितबुधावनमानमस्य ।
भूयादिकम्बरविवर्मण आप्रमोदा-
दुद्योगपर्व लिखितं रसहृद्यबन्धम् ॥

हरिः ओं । शुभमस्तु । श्रीरामचन्द्राय नमः ।
ससीताय सपरिवाराय श्रीरामचन्द्राय नमः ।
कऊावेक(प)दा धर्मः सञ्चरन् स्थातुमक्ष(मः) ।
इळम्बे रविवर्मेन्द्रकरमालम्ब्य तिष्ठति ॥

शुभमस्तु । आदिपर्व, सभापर्व, आरण्यपर्व, विराटपर्व उद्योगपर्व । ओं शुभमस्तु ।

इति भीष्मपर्वणि विंशतिशततमोऽध्यायः । इति भीष्मपर्व समाप्तम् । श्रियःपतये नमः ।

जज्ञे बहुज्ञं परमाभ्युदारं
यं द्वीपमध्ये सुतमात्मवन्तम् ।
पराशराद् गन्धवती महर्षि
तस्मै नमोऽज्ञानतमोनुदाय ॥

श्रीमहागणपतये नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—The Ms. contains Udyoga and Bhīsma parvas, the former containing 2 chapters more and the latter two less than those in the printed books. The leaves are numbered from 309—464 and so they seem to be a continuation of some-other Ms.

॥ भगवद्गीता ॥

331 B. BHAGAVADGĪTĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$28\frac{1}{4}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—9. About 12—14 lines per page and 100 letters per

line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—730. Complete.

Subject—Śrī Kṛṣṇa's sermon to Arjuna on the battlefield of Kurukṣetra.

Colophon :

इति ओं तत् सत् । श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादेऽष्टादशोऽध्यायः । श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—The work begins on Fol. 465 and ends on Fol. 473.

॥ भारतम् ॥

332. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½″×2″. Leaves—327. About 9—11 lines per page and 68 letters per line. Script—Grantha and Malayāḷam. No. of Granthas—15000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्रिकायां संहितायां श्रीभीष्मपर्वणि कर्णसंवादो नाम अष्टादशशततमोऽध्यायः । श्रीगुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः । व्यासाय ब्रह्मणे नमः । श्रीराम-चन्द्राय नमः ।

Remarks—50 leaves are written in Malayāḷam characters and the rest in Grantha. Readings as well as the number of chapters are different from those in the printed book.

॥ भारतम् ॥

333. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17"×2½". Leaves—255. 11 lines per page and 38 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—6660

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां श्रीभीष्मपर्वणि कर्णसंवादो नाम अष्टादशशततमोऽध्यायः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—The Phalaśruti in the Ms. is different from that in the printed book. The latter contains 122 chapters in Bhīṣmaparva while the former contains only 118.

॥ भारतम् ॥

334. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14¼"×1¾". Leaves—255. 8—10 lines per page and 42 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5400.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां वैयासिक्यां योगशास्त्रपाठे श्रीभीष्मपर्वणि कर्णसंवादो नाम अष्टादशशततमोऽध्यायः ॥

Remarks—The Ms. differs from the printed book in the arrangement of chapters. It contains 118 chapters omitting the Bhagavadgītā and Durgāstotra.

॥ भारतम् ॥

335. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—22' × 2" Leaves—122. 10 lines per page and 70 letters per line. Script —Malayāḷam, No of Granthas—6000.

Colophon

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां भीष्मपर्वणि कर्णभीष्मसंवादो नाम एकविंशच्छततमोऽध्यायः ।

भोजनं भोजयेद्विप्रान् गन्धमाल्यैरलंकृतान् ।
भीष्मपर्वणि राजेन्द्र दद्यात्पानीयमुत्तमम् ॥
भीष्मपर्व समाप्तम् ।

दुष्टनाष्टिकरः शिष्टतुष्टिकृद्विष्टरश्रवाः ।
तुष्टिं कृषीष्ट मय्यन्तर्निविष्टाशेषविष्टपः ॥
शुभमस्तु ।

Remarks—The order of chapters differs from that in the printed book. The work completely covers

the Bhīsmaparva and is written in very beautiful hand.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

336. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{8}''\times2\frac{1}{8}''$. Leaves—90. About 7—9 lines per page and 16 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Colophon :

ओं तत् मदिति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु परब्रह्मविद्यायां शतसहस्रिकायां संहितायां वैय्यासिक्यां परमहंस्यां योगशास्त्रे श्रीमहाभारते भीष्मपर्वणि श्रीकृष्णार्जुनसंवादे सकलोपनिषदर्थप्रतिपादकमोक्षयोगो नाम अष्टादशोऽध्यायः ।

Remarks—The covering boards of the Ms. are painted with colours.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

337. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—$7''\times1\frac{7}{8}''$. Leaves—40. 10 lines per page and 28 letters per line Script—Malayāḷam. No. of Granthas—700.

Colophon :

ओं तत् सदिति भगवद्गीतासूपनिषत्सु परब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे कृष्णार्जुनसंवादे संन्यासयोगो नाम अष्टादशोऽध्यायः । श्रीकृष्णार्पणमस्तु । अस्मद्गुरवे नमः ।

Remarks—The Ms. begins with the details of Pūrvāṅgas like Ṛsi, Chandas, Devatā, Dhyāna etc. The first Fol. is decayed and almost unreadable

---

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

338. BHĀRATAM.
Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—91. About 5—8 lines per page and 20 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—700.

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे मोक्षयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः । ... ...

Remarks—The Ms. is much decayed.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

339. BHĀRATAM.
Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—$6\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—

72, 5 lines per page and 34 letters per line, Script—Malayalam. No. of Granthas—750.

Colophon:

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां संहितायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे मोक्षयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms contains the Nyāsa etc. The leaves are much decayed and worn out.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

340. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—$13\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—40 8 lines per page and 36 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Colophon:

इति भगवद्गीतासूपनिषत्स्वष्टादशोऽध्यायः । भगवद्गीता समाप्ता ।

Remarks—The Ms. is too decayed to be handled.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

341. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā

Substance—Palm leaf. Size—$10' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—60.

About 6—7 lines per page and 30 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—700.

Colophon :

ओम् तत्सत्। इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु अष्टादशोऽध्यायः। गीता समाप्ता।

൯൮൭-ാമാണ്ടു് ഇടവമാസം ൧൭-ാം തീയതി മലമേൽ നാരായണശമ്മൻ തന്റെ ഗ്രന്ഥം കണ്ടു് പുലിക്കോട്ടിന്നു് എഴുതി കൊടുത്തിതു എന്നറിക.

Remarks--The Ms is much damaged. After the colophon are written the following verses which are quite foreign to the subject-matter of the text :

"कुमारसम्भवं दृष्ट्वा रघुवंशे मनो दधत्।
राक्षसानां कुलश्रेष्ठो रामो राजीवलोचनः॥
केशवं पतितं दृष्ट्वा भीमं च विगतायुषम्।
धार्तराष्ट्राः प्ररोदन्ते पाण्डवा हर्षमाययुः॥"

नारायणाय नमः।

रामचन्द्रस्य दासोऽहं दासोऽह रावणद्विषः।
रघुनाथस्य दासोऽहं दासः सीतापतेरहम्॥

हरिः।

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

342 BHĀRATAM.
Bhagavadgītā

Substance—Palm leaf Size—11¼" × 1¾". Leaves—32.

6 lines per page and 30 letters per line. Script —Malayāḷam. No. of Granthas—450. Incomplete.

Colophon:

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां संहितायां श्रीकृष्णार्जुनसंवादो नामाष्टादशोऽध्यायः ॥ ....

Remarks—The Ms. begins with the 14th verse in chapter 11 of the Bhagavadgītā. The first 10 leaves are unreadably damaged.

—— ——

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

343. BHĀRATAM.
Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—7′×1½″. Leaves—68. About 7—8 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—680. Incomplete.

Colophon:

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु परब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीमहाभारते भीष्मपर्वणि कृष्णार्जुनसंवादे संन्यासयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः । श्रीभगवद्गीता समाप्ता ।

Remarks—The Ms. begins on Fol. 6 from the third verse in chapter 2 and extends to the end of the Bhagavadgītā.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

344. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā,

Substance—Palm leaf. Size—7¼″ × 1½″. Leaves—41. 7—8 lines per page and 20—28 letters per line. Script—Malayālam No of Granthas—400.

Colophon .

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु पञ्चदशोऽध्यायः ॥

Remarks—Leaves 1—3, 5, and 34—42. of the Ms. are missing. FF 4, 6, 7 and 49 are misplaced. The last Fol. is numbered 54. The Ms is very old and decayed but the letters are legible.

॥ भारतम् ॥

345 BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 1½″. Leaves—401. 7—8 lines per page and 48—52 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas —10000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्रिकायां संहितायां द्रोणपर्वणि शत-रुद्रीयं नाम अष्टनवतिशततमोऽध्यायः ।

इति द्रोणपर्व समाप्तम् । ....

கூாயிகூ ளுு பங்குனி ரு வெள்ளிக்கிழமை அபரபட்சத்தில அமாவாசை பூருட்டாதி நட்சத்திரம் ... ... எழுத்து സാഹസ്ലലിഖിതം.

Remarks—The Ms. is much decayed. It is written in beautiful and legible hand.

॥ भारतम् ॥

346. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14¼″ × 2″. Leaves—323. 9—11 lines per page and 44—58 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10000.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते द्रोणपर्वणि व्यासार्जुनसमागमे शतरुद्रीयं नाम अष्टनवतिशततमोऽध्यायः । द्रोणपर्व समाप्तम् । श्रीकृष्णार्पणमस्तु । സീതാരാമൻ സാഹസ്ലലിഖിതം

Remarks—The Ms. is old and the letters are legible.

॥ भारतम् ॥

347. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 1½″. Leaves—375. 4 lines per page and 28 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3000.

Colophon:

इति द्रोणपर्वणि सुहोत्रमाहात्म्यं नाम त्रिपञ्चाशोऽध्यायः ।

Remarks—The leaves are damaged. The work is written in bold legible hand. Some leaves of the Ms. are missing here and there

---

॥ भारतम् ॥

348. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 1½″ Leaves—420. 4 lines per page and 28 letters per line. Script—Grantha. No of Granthas—3500,

Colophon:

इति द्रोणपर्वणि चतुरशीतिशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The leaves are decayed and worn out. The letters are written in neat legible hand.

॥ भारतम् ॥

349. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″×2″. Leaves—125. 8 lines per page and 70 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां द्रोणपर्वणि शतरुद्रीयं नाम सप्तनवतिशततमोऽध्यायः । द्रोणपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. contains chapters 130—197 in Droṇaparva. It is very old and decayed.

॥ भारतम् ॥

350. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″×2″. Leaves—179. 8 lines per page and 64 letters per line. Script —Malayālam. No. of Granthas—6000.

Colophon :

इति द्रोणपर्वणि भीमसेनप्रवेशे कर्णपलायनं नाम सप्तविंशच्छततमोऽध्यायः । हरिः । हरिः । श्रीकृष्णाय नमः । हरिः ॥

Remarks—The Ms. though old is in good condition.

॥ भारतम् ॥

351. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—9″×2″. Leaves—647. 8 lines per page and 46 letters per line. Script —Grantha. No of Granthas—15000.

Colophon :

इति शल्यपर्वणि षट्पञ्चाशोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Remarks—Dronaparva extends over 546 FF. and Śalyaparva, 101. The former contains 198 chapters and the latter 56, against 203 and 66 respectively in the printed book. Variants in reading are also noticeable.

॥ भारतम् ॥

352. BHĀRATAM.

Substance--Palm leaf. Size—19″ 2″ Leaves—312. 11 lines per page and 58 letters per line. Script —Grantha in the Dronaparva and Malayālam in the rest. No. of Granthas—13000.

Colophon :

इति भारते स्त्रीपर्वणि उदकप्रदानं नाम सप्तविंशोऽध्यायः । इति स्त्रीपर्व समाप्तम् । शुभमस्तु ।

Remarks—In some parvas difference are to be noted between the number of chapters in the Ms. and that in the printed book Here is a table showing the No. of chapters in each :—

	Ms.	Printed book.
Dronaparva	198	203
Karna ,,	100	101
Śalya ,,	56	66
Gadā ,,	11	11
Sauptika ,,	9	9
Strī ,,	27	27

Leaves comprising chapters 78—85 are decayed.

॥ भारतम् ॥

353. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½″ × 2″. Leaves—152. 10 lines per page and 46 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4500.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां कर्णपर्वणि शताधिकनवमोऽध्यायः । कर्णपर्व समाप्तम् ....

காசம்பிக ஒரு பார்த்திவ வருஷம் தைமாத எழுதிமுடிந்த கர்ணபர்வம் ஆக்தங்கரை வெங்கிடேசுவரவாதானி எழுத்து.

Remarks—This Ms. contains 109 chapters.

॥ भारतम् ॥

354. BHĀRATAM

Substance—Palm leaf. Size—9¾″ × 1½″. Leaves—213. 10—11 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5300

Colophon:

इति महाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां स्त्रीपर्वणि सप्तविंशोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Remarks—Variant readings are seen in the Ms.

|| भारतम् ||

355. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—13" × 1½". Leaves—100. 8 lines per page and 48 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—2600.

Colophon:

इति स्त्रीपर्वणि सप्तविंशोऽध्यायः ....

......................नमः । हरिः ॐ शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is very much decayed and hence almost unreadable.

|| भारतम् ||

356. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19½" × 2". Leaves—216. 10 lines per page and 50 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—6900.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां वैयासिक्यां शान्तिपर्वणि राजधर्मे मित्रध्रुक्कृतघ्नोपाख्यानं नाम एकसप्ततिशततमोऽध्यायः । श्रीवेदव्यासाय नमः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । गुरुभ्यो नमः । राजधर्मे ... ...

Remarks—Śāntiparva contains 175 chapters against 130 in the printed book.

॥ भारतम् ॥

357. BHĀRĀTAM.

Substance—Palm leaf. Size—22½" × 2¼". Leaves—218. 7—8 lines per page and 66 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—6750.

Colophon :

इति मोक्षधर्मे नागवाभि?गमनं नाम एकोनाशीतिशतत-मोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms is much decayed and begins only from the 21st chapter on Fol. 32. The last Fol. exists only in part and hence the end is taken from the penultimate Fol. There is a difference of 17 chapters between this and the printed book.

॥ भारतम् ॥

358. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18¼" × 1½". Leaves—262 6—8 lines per page and 52 letters per line. Script—Tamil Grantha No. of Granthas—6000.

Colophon :

इति शान्तिपर्वणि मोक्षधर्मे त्रिषष्टिशततमोऽध्या(यः) ।

Remarks—The Ms. has lost many leaves owing to

decay and begins from chapter 362 of the Mokṣadharmaparva in Sāntiparva. Thereafter is seen the beginning of the same parva which extends to chapter 164. The first five verses seen in the printed work are omitted herein. The colophon given is the one seen at the end of chapter 163.

॥ भारतम् ॥

359. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20½"×1¾". Leaves—424. 4 lines per page and 24 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—2550.

Colophon :

... ... मोक्षधर्मेऽष्टनवतितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. covers chapters 29--98 of the Moksadharmaparva. It is very much decayed. The letters are bold. The closing chapter in the Ms. corresponds to 105 in chapter the printed book.

॥ भारतम् ॥

360. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$28\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—235. 9—11 lines per page and 100 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—15000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां वैयासिक्यां शान्तिपर्वणि मोक्षधर्मे उञ्छवृत्त्युपाख्यानं नाम चतुस्त्रिंशच्छततमोऽध्यायः ।

காளயுக்த௵ ஆவணிமீ௴ கா தி பாரதகிரந்தம் எழுதி நிறைந்தது.

श्रीमीनाक्षीसुन्दरेश्वरार्पणमस्तु । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is in good condition.

॥ भारतम् ॥

361. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—102. 10 lines per page and 80 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4600.

Colophon :

इत्यानुशासनिके च्यवनकुशिकसंवादो नाम एकोननवतितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains 89 chapters. Some leaves in the middle are damaged. In the

beginning are seen two verses belonging to some other *parva*.

। भारतम् ॥

362. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21¼"×2¼". Leaves—222. 8—10 lines per page and 60—64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7750

Colophon :

इति श्रीमहाभारते आनुशासनिके पर्वणि शतसहस्रिकायां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मस्वर्गारोहणं नाम द्विपञ्चाशदुद्विशततमोऽध्यायः । श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

आनुशासनिकपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. is decayed here and there. It is a continuation of No 361

॥ भारतम् ॥

363. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—16½" × 1¼". Leaves—362. 8—10 lines per page and 50—60 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—11250.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायामानुशासनिके

पर्वाणि भीष्मस्वर्गारोहणं नाम द्विपञ्चाशद्द्विशततमोऽध्यायः ।
श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीकृष्णार्जुनाभ्यां नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is very old.

॥ भारतम् ॥

364. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—{ 18" × 1½". Leaves—125. / 19¼" × 1½"—Leaves—73. }

7—8 lines per page and 46—54 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Grathas—4600.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां वैयासिक्यामाश्वमेधिके पर्वाणि वैष्णवधर्मशास्त्रे पञ्चाधिकशततमोऽध्यायः । इत्याश्व- मेधिकः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीरामाय नमः ।

௲௱௰௨ ௵ பிங்கள ௵ வைகாசி ௴ ௩௰௧ ௨ குருவாரம் பூரநட்சத்திரம் அவ எட்டுநாழிகை அ . . . . . . லெ வைஷ்ணவ தர்மசாஸ்திரம் முடிஞ்சுது. சங்கரலிங்கம்.

ग्रन्थोऽपि स्वकीय एव ।

Remarks—The Ms. is old and very much damaged. It is written in a beautiful and neat hand.

॥ भारतम् ॥

365. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves —36. 10 lines per page and 46 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1035.

Colophon :

हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

इत्याश्रम(वास)पर्वणि षट्चत्वारिंशोऽध्यायः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । आश्रमवासपर्व समाप्तं सम्पूर्णम् । हरिः । ओम् ।

Remarks—This Ms. contains the Āśramavāsika-parva complete. It contains 46 chapters, while the printed book comprises only 41 chapters. One end of the Ms. is worn out. Three verses of the next *parva* are also seen after the colophon.

॥ भारतम् ॥

366. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$19'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—177. 9—11 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—6195.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां महाप्रस्था-

निके तृतीयोऽध्यायः । महाप्रस्थानिकं समाप्तम् । वेदव्या-
साय नमः ।

स्वर्गारोहणपर्वणि चतुर्थोऽध्यायः ।

Remarks—This work comprises Āśvamedhika, Āśramavāsika, Mausala, and Mahāprasthānika parvas and five chapters of the Svargārohana-parva. The numbers of chapters in Āśvmedhika and Āśramavāsa differ from those in the printed edition. The FF. comprising Āśvamedhikaparva are separately numbered.

॥ भारतम् ॥

367. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—12¼" × 2". Leaves—250. 8 lines per page and 50 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—6250.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां वैयासिक्यां स्वर्गारो-
हणपर्वणि पञ्चमोऽध्यायः । हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. begins from Āśvamedhika and ends with the Svargārohana *parva*. The readings differ much from those in No. 366. The numbering of pages is in order except in the Āśramavāsa *parva* the pages of which are numbered from 51 to 119. This portion seems

to be a later addition. The Nos. of chapters differ from those in the printed books as in 366.

॥ भारतम् (सनत्सुजातपर्व विवरणोपेतम्) ॥

368. BHĀRATAM.

Sanatsujātaparva with Vivaraṇa.

Substance—Palm leaf. Size—13¼" × 1¾". Leaves—73. 6—8 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1554.

Beginning :

हरिः। श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।

नमः पुंसे पुराणाय पूर्णानन्दाय विष्णवे।
निरस्तनिखिलध्वान्ततेजसे विश्वहेतवे॥

नम आचार्येभ्यो ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तृभ्यः। सनत्सुजातविवरणं संक्षेपतो ब्रह्म जिज्ञासूनां सुखावबोधायारभ्यते। स्वतश्चित्सदानन्दाद्वितीयब्रह्मात्मस्वरूपोऽप्यात्मा स्वाश्रयया(न्)स्वविषयया अविद्यया स्वानुभवगम्यया स्वाभाविकचित्सदानन्दाद्वितीयब्रह्मात्मभावात् प्रच्युतोऽनात्मनि देहादौ आत्मभावमापन्नोऽप्राप्ताशेषपुरुषार्थः साभासया प्राप्ताशेषानर्थोऽविद्यापरिकल्पितैरेव साधनैरिष्टप्राप्तिमनिष्टपरिहृतिं चाकाङ्क्षन् लौकिकवैदिकैः साधनैरनुष्ठितैरपि परमपु-

त्वषार्थं मोक्षाख्यमलभमानो मकरादिभिरिव रागादिभिरितस्ततः ममाकृष्यमाणः सुरनरतिर्यगादिभेदभिन्नासु नानायोनिषु परिवर्त्तमानो मोमुह्यमानः संसरन् कश्चित् पुण्यवशाद् वेदोदितेनेश्वरार्थकर्मानुष्ठानेनापगतरागादिमलोऽनित्यत्वादिदर्शनोत्पन्नेहामुत्रार्थभोगविरागो वेदान्तेभ्यः प्रतीयमानब्रह्मभावं बुभुत्सुर्वेदोदितशमदमादिसाधनसम्पन्नो ब्रह्मविदमाचार्यमुपेत्याचार्यगुणानुसारेण श्रवणादिनाहं ब्रह्मास्मीति ब्रह्मात्मतत्त्वमवगम्य निवृत्ताज्ञानतत्कार्यो ब्रह्मस्वरूपोऽवतिष्ठत इति वेदान्तमर्यादा । एतत् सर्वं क्रमेण दर्शयिष्यति भगवान् सनत्सुजातः ।

वैशम्पायनः—

ततो राजा धृतराष्ट्रो मनीषी
  सम्पूज्य वाक्यं विदुरेरितं तत् ।
सनत्सुजातं रहिते महात्मा
  पप्रच्छ बुद्धिं परमां बुभूषन् ॥

धृतराष्ट्रः शोकमोहाभिसन्तप्तस्त'रति शोकमात्मविदि'ति वदतो वादमुपश्रुत्य ब्रह्मविद्यामृते शोकापनयनमशक्यं मत्वा—

"अनुक्तं यदि ते किञ्चिद् वाचा विदुर विद्यते ।
तन्मे शुश्रूषवे ब्रूहि विचित्राणीह भाषसे" ॥ ......

End

तथाच श्रुतिः तेषामनुभवं दर्शयति—"तद्धैतत् पश्यन् ऋषिर्वामदेवः प्रतिवेद" इति बृहदारण्यके । "एतत् साम गायन्नास्त" इति तैत्तरीयके सामगानेन स्वानुभवो दर्शितः आत्मनः कृतार्थत्वद्योतनार्थम् । तथा छान्दोग्येऽपि । तलवकारे चाहमन्नमन्नमित्यादिना विदुषां भोक्तृभोग्यरूपं जगत् स्वात्मत्वयति-

रेकेण नास्ति इति स्वानुभवो दर्शितः । तत्रैते श्लोका भवन्ति—

नित्यशुद्धबुद्धमुक्तभावमीशमात्मना
भावयन् षडिन्द्रियाणि सन्नियम्य निश्चलः ।
अस्ति वस्तु चिद्घनं जगत्प्रसूतिकारणं
ननश्वरं च तद्भवं तमस्तमोनुदं च यत् ।
तत्पदैकवाचकं सदामृतं निरञ्जन
चित्तवृत्तिदृक्सुखं तदस्म्यहं तदस्म्यहम् ॥

Colophon:

इति श्रीमद्भगवत्कृष्णद्वैपायनप्रणीतसनत्सुजातविवरणे भगवत्पादकृते चतुर्थोऽध्यायः ।

इदं सनत्सुजातीयं पद्मनाभेन लिखितम् ।

ശ്രീ കൊല്ലം ഒരുപത്തുമൂന്നാമാണ്ട് ഇടവമാസം മൂന്നാംതീയതി എഴുതിതീർത്തു. श्रीनारायणाय नमः ।

Author of the commentary—Śaṅkarācārya, as is evident from the colophon at the end of the first chapter.

Remarks—This work contains four chapters in Sanatsujātaparva with the commentary, Vivarana. The commentary is elaborate elucidating the details of Brahmātmavidyā, and giving appropriate quotations from the Upanisads. (Refer to C. C. page 693—Sanatsujātīya by Śaṅkarācārya—Opper. II. 6487.) Though this work has been printed in Śaṅkaragranthavali series at Śrīrangam many useful readings are noteworthy in this Ms.

॥ भारतम् ॥ (विवरणोपेतम्) ॥

369. BHĀRATAM
with Vivarana.

Substance—Palm leaf Size—19½"×2". Leaves—32. 10—12 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Colophon :

इति श्रीमद्भगवत्कृष्णद्वैपायनप्रणीतसनत्सुजात-विवरणे भगवत्पादकृते चतुर्थोऽध्यायः ।

इदं सनत्सुजातीयं शङ्करेण लिखितम् ।
गोविन्दाय मुकुन्दाय वासुदेवाय विष्णवे ।
नारायणाय रामाय हरये परमात्मने ॥
परब्रह्मणे नमः ।

Author—Remarks: Same as No. 368.

॥ भारतम् (भगवद्गीता पदयोजनोपेता) ॥

370. BHĀRATAM.
Bhagavadgītā with Padayojanā.

Substance—Palm leaf. Size—14¾"×2". Leaves—84. 13 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4100.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

श्रीरामादिदशावतारसमये रक्षोवध कुर्वता
कृष्णे जन्मनि राजगोपललनासक्तेन यल्लम्पटम् ।
तन्मोक्तुं हरिरेव जीवकलया सानन्दमाविर्बभौ
ब्रह्मानन्दसरस्वतीति यतिराण्णीलाद्रिसिंहासने ॥
श्रीसत्याकुचकुङ्कुमाङ्कितनिजश्रीवत्समाच्छादयन्
लीलानीलसरोरुहेण च लसद्बिम्बाधरोरुक्षतम् ।
वेणुक्वाणमिषेण तत्त्वकलने मद्वाचमव्यान्मुदा
व्याकोचाननकञ्जमञ्जुकुहनागोपालभूपालकः ॥
नारायणं ब्रह्मवसिष्ठशक्तीन् पराशरव्यासशुकान् मुनीन्द्रान् ।
श्रीगौडपादान्वययोगिवर्यान् गोविन्दपूज्यानथ शङ्करार्यान् ॥
सुरेश्वरांस्त्रोटकपद्मपादान्नमामि हस्तामलकान् गुरून् मे ।
वन्दारुवृन्दमन्दारान् सनन्दकशुकोपमान् ।
चिदानन्दानहं वन्दे पूर्णानन्दसरस्वतीन् ॥
वृन्दारकपदं गत्वा मन्दारकुसुमान्यहो ।
येनानीतानि तं वन्दे पुरुषोत्तमयोगिनम् ॥
यस्मै प्रसन्ना कामाक्षी क्षीरान्नं कृपया ददौ ।
लब्धापदानं तं नौमि शिवरामसरस्वतीम् ॥
सर्वातिशायिने वीतमायिनेऽभीष्टदायिने ।
गोपालानन्दसंज्ञाय कस्मैचिन्महसे नमः ॥
स्वयंप्रकाशकानन्दश्रीपादसुरपादपम् ।
अखण्डानन्दफलदं कृपामूलमुपाश्रये ॥
श्रीनीलाचलनाथपादयुगलीहेमाब्जनीलाभृता(?)
नाब्रह्माण्डजसद्द्विजागतसुवर्णाच्छादनालंकृतान् ।

नानासत्कुलहंसपक्षकलनात् सम्पोषितान् मद्गुरून्
ब्रह्मानन्दसरस्वतीपरमहाहंसान् प्रशंसाम्यहम् ॥

प्रालेयाचलसेतुमध्यनिवसच्छात्रोल्लसज्जूटिका
लोकालोकमहीध्रभूषितशिरोभूषामणीपेटिका ।
दीनानूननिधानदानतुलनासन्तानसद्वाटिका
ब्रह्मानन्दपदारविन्दयुगली पायाज्जयद्धाटिका ॥

अविघ्नशुभदं भूयाद् भूयो वैनायकं महः ।
गेयं ध्येयममेयं यद्वाङ्मनसगोचरम् ॥
रामायणं तु व्याख्याय रामचन्द्रसरस्वती ।
करोति गीताव्याख्यां समाख्येयां तत्त्वदीपिकाम् ।
भाष्यं पैशाचिकं दृष्ट्वा शाङ्करीयं च टिप्पणम् ॥
श्रीधरीयं समालोक्य लिख्यते पदयोजना ।

श्रियः पतिरखिलजगदुत्पत्तिस्थितिहेतुभूतः स्वाभाविकानवधिकातिशयज्ञानबलैश्वर्यवीर्यशक्तितेजःसौशील्यापारकारुण्यप्रभृत्यसंख्येयकल्याणगुणरत्नरत्नाकरः सच्चिदानन्दात्मा वाङ्मनसगोचराखण्डैकरसस्वरूपो भगवान् वासुदेवः कुरुपाण्डवयुद्धे धनञ्जयस्याहवोत्साहोत्पादनव्याजेन लोकानुग्रहार्थं परमपुरुषार्थलक्षणतया ज्ञानयोगमवतारयामास । तमर्थमेवात्र भगवान् बादरायणः श्लोकसप्तशत्या विरचयन्नादौ तावत् तदुचितकथां प्रस्तौति—

"श्रीकृष्णरचितानेव श्लोकान् व्यासोऽत्र भूरिशः ।
विलिख्य तत्सङ्गतये कांश्चिद्रचितवान् स्वयम् ॥"

इत्युक्तेर्भगवत्प्रोक्तश्लोकानां गणनोच्यते ।
सर्वलक्षणया श्लोका गीता भगवतात्र हि ॥

श्लोकं पञ्चशतीं प्राह त्रिसप्तत्युत्तरां हरिः ।
पार्थश्चतुरशीतिं च त्रिंशतं सञ्जयोऽब्रवीत् ॥
धृतराष्ट्रः श्लोकमेकं नवश्लोकीं सुयोधनः ।
अष्टाचत्वारिंशदुक्ता अध्याये प्रथमेऽखिलाः ॥

* * * *

धृतराष्ट्र उवाच—
धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥

हे सञ्जय धर्मक्षेत्रे पुण्यभूमौ कुरुक्षेत्रे मामकाः मत्पुत्राः पाण्डवाः पाण्डुपुत्राश्चैव युयुत्सवः योद्धुमिच्छन्तः समवेताः मिलिताः सन्तः किमकुर्वत किं चक्रुः ॥

End :

तच्च संस्मृत्य संस्मृत्य रूपमत्यद्भुतं हरेः ।
विस्मयो मे महान् राजन् हृष्यामि च पुनः पुनः ॥

हे राजन् अत्यद्भुतं हरेः श्रीकृष्णस्य तद् रूपं विश्वरूपं संस्मृत्य संस्मृत्य ध्यात्वा ध्यात्वा मे मम महान् विस्मयः आश्चर्य भवति । पुनः पुनः हृष्यामि च । किमत्र बहुनोक्तेन ।

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।
तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥

यत्र यस्मिन् पक्षे योगेश्वरः योगमायेश्वरः कृष्णः, यत्र यस्मिन् पक्षे धनुर्धरो गाण्डीवधन्वा पार्थः तत्र तस्मिन् पाण्डवानां पक्षे श्रीः राज्यलक्ष्मीः ध्रुवा स्थिरा तत्रैव विजयः ध्रुवः तत्रैव भूतिः श्रियो विशेषविस्तारः ध्रुवा तत्रैव नीतिः नयः धृतिर्वा इति मे मम मतिः निश्चयः ॥

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यब्रह्मानन्दसरस्वती-शिष्यश्रीरामचन्द्रानन्दसरस्वतीविरचितायां भगवद्गीताव्याख्यायां पदयोजनासमाख्यायां सकलशास्त्रपरमार्थतत्त्वनिर्णयमोक्षयोगो नाम अष्टादशोऽध्यायः । श्रीकृष्णाय नमः ।

यस्मच्छास्त्रनिशान्तशान्तशकुनैर्दान्तातिदान्तैर्मृगै-
ब्रह्माहं चिदहं चिदेकरस एवास्मीति वा पठ्यते ।
यस्यानुग्रहलेशमात्रविभवान्मूकोऽपि वाग्मी भवेद्
ब्रह्मानन्दसरस्वतीति यतिनां राजा स मे राजते ॥
श्रीदेव्यै नमः । शुभमस्तु ॥

Author—Com. Śrī Rāmacandrānanda Sarasvatī

Remarks—The commentator propitiates his preceptor Brahmānandasarasvatī both at the opening and at the close of his work. The latter preceptor was a devotee of Śrī Nīlācalanātha. The line "रामायणं तु व्याख्याय रामचन्द्रसरस्वती" bears out that he had written a commentary on the Rāmāyana. The Nīlācala referred to here is a hill at Gauhati in Assam (Vide p 140, Geographical Dictionary.) There is a shrine dedicated to Kāmākṣīdevī, invoked by the author at the beginning of his work. The commentary explains the meaning of all the words in the Gītā, and hence the title Padayojanā. He acknowledges his indebtedness to the Śaṅkara

Bhāsya, Śrīdharīya etc. The commentary is short and clear. It is a recent work and is mentioned on p. 319 C. C. Oppert—7142.

॥ भारतम् (भगवद्गीता पद्योजनोपेता) ॥

371. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā with Padayojanā

Substance—Palm leaf. Size—14⅜" × 2". Leaves—12. 12 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—540.

Beginning:

धार्तराष्ट्रान् हन्तुं नार्हाः न योग्याः । ते स्वजनहननदोषमनादृत्य यथा युद्धोद्यताः । त्वया शोकं परित्यज्य योद्धव्यमित्याशङ्क्याह यदीत्यादिश्लोकद्वयेन ।

यद्यप्येते न पश्यन्ति लोभोपहतचेतसः ।
कुलक्षयकृतं दोषं मित्रद्रोहे च पातकम् ॥

End:

अर्जुन उवाच—

ज्यायसी चेत् कर्मणस्ते मता बुद्धिर्जनार्दन ।
तत् किं कर्मणि घोरे मां नियोजयसि केशव ॥

जगज्जननोपलक्षितं जीवस्य संसारं मर्दयति हिनस्ति इति जनार्दनः तस्य सम्बुद्धिः हे केशव बुध्यतेऽनयेति बुद्धिः ज्ञानम् । कर्मणः सकाशात् ज्यायसी गुरुतरेति ते तव मता अभिमता चेत्, तत् तस्मात् कारणात् किं किमर्थं घोरे क्रूरे हिंसालक्षणे इति यावत् ।

कर्मणि मां नियोजयसि प्रवर्तयसि । ननु धर्म्याद्धि युद्धादित्यादिना कर्मणोऽपि श्रेष्ठ्यमेवेत्याशङ्क्याह—

व्यामिश्रेणैव वाक्येन बुद्धिं मोहयसीव मे ।
तदेकं वद निश्चित्य येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम् ॥
व्यामिश्रेण क्वचित् कर्मप्रशंसा क्वचिद् ज्ञानप्रशंसेत्येवं . . . .

Colophon :

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यब्रह्मानन्दसरस्वतीशिष्यरामचन्द्रानन्दसरस्वतीविरचितायां भगवद्गीताव्याख्यायां पदयोजनाभिमाख्यायाम् अर्जुनविषादयोगो नाम प्रथमोऽध्यायः ।

Author—Same as No 370.

Remarks—The Ms contains the latter portion of chapter 1, the second chapter and two verses in chapter 3.

- - -

॥ भारतम् (भगवद्गीतापैशाचभाष्योपेता) ॥

372 BHĀRATAM.

Bhagavadgītā with Paiśāca Bhāsya.

Substance—Palm leaf Size—14″×2′ Leaves—59. 8—10 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1900. Complete.

Beginning:

ॐ हरिः । अविघ्नमस्तु ।
प्रणम्य परमात्मानं विष्णुं कृष्णं जगद्गुरुम् ।
परमात्मावबोधार्थं गीताव्याख्या मयोच्यते ॥

अस्य संबन्धाभि (धेय) प्रयोजनान्युच्यन्ते । मोक्षस्तावत् प्रयोजनं, स च गीताशास्त्रप्रतिपादितात् परमात्मसम्बोधादेवेति परमात्मस्वरूपमभिधेयम् । परमात्मस्वरूपाववोधकस्य शास्त्रस्य साध्यसाधकलक्षणः सम्बन्धः । एवं सम्बन्धाभिधेयप्रयोजनवद् गीताशास्त्रम् । अत्र चार्जुनस्य राज्यार्थ (श)त्रून् विजिगीषोर्धार्तराष्ट्रैः सह युद्धं सम्प्राप्तम् । तत्र साहाय्यार्थं वृतेन भगवता वासुदेवेन सह रथमारुह्य युद्धभूमिं प्रविष्टोऽर्जुन उभयोरपि (से)नयोर्योद्धृव्यवस्थितानाचार्यपितृपितामहपुत्रमित्रादीन् दृष्ट्वा, एते मया हन्तव्या मदर्थं चैते मरिष्यन्तीति पर्यालोच्य शोकमोहाभिभूतः चिन्तया बहु प्रलप्य न योत्स्य इत्युक्त्वा युद्धादुपरराम । एवमुपरताय तस्मै तस्यावि(द्यामूल?द्यामू्ल) शोकमोहापनोदाय परमकारुणिको भगवान् भक्तवत्सलो वासुदेवो वेदान्तवाक्यैः समधिगम्यपरमार्थतत्त्वमुपदिदेश । (अ) त्र च "दृष्ट्वा तु पाण्डवानीक" मित्यारभ्य "नयोत्स्य इति गोविन्दमुक्त्वे" त्येवमन्त्यो ग्रन्थः प्राणिनां शोकमोहः संसारोऽविद्यामूल इति दर्शनार्थः । धृतराष्ट्रः "धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः । मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय" ॥ इत्यारभ्य । " सेनयोरुभयोर्मध्ये विषीदन्तमिदं वचः" ॥ इदमिति वक्ष्यमाणं वचः ।

End:

तच्च रूपं विग्रहं अ(त्य)द्भुतम् अत्याश्चर्यं । हरेर्नारायणस्य विस्मयः कुतूहलं मे महान् । हृष्यामि च पुनः पुनः भूयो भूयः । किं बहुना । यत्र मम । यत्र यस्मिन् पक्षे योगेश्वरः कृष्णः स्थितः यत्र पार्थोऽर्जुन धनुर्धरः उद्यतगाण्डीवः तत्र तस्मिन् पक्षे श्रीर्देवता विजयार्थो विजयः शत्रूणां घर्षणं भूतिर्विभूतिः ध्रुवा नित्या नीतिर्नयः । मतिः प्रज्ञा

जयमाधिका इतीत्थं मतिर्निश्चयः, मम मञ्जयस्य। इति—
करणं गीताशास्त्रपरिसमाप्त्यर्थम्।

Colophon :

इति पैशाचभाष्ये भगवद्गीतोपनिषद्भाष्ये अष्टादशोऽध्यायः।
श्रीकृष्णाय परमात्मने नमः।

Remars—The commentary is written in very simple and lucid style, bringing home to the readers the dogmas of Vedāntic philosophy. In the revised edition of the Bhagavadgītā with eleven commentaries published from the 'Gujarati' Printing Press, Bombay, this work is ascribed to Hanumat. It differs much from the Ms.

॥ भारतम् (भगवद्गीता भाष्यसंक्षेपोपेता) ॥

373. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā with Bhāsyasamksepa.

Substance—Palm leaf. Size—17″ × 2½″. Leaves—112. 7—8 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3500.

Beginning :

हरिः। श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।

श्रीमद्वारणशैलेन्द्रगुहामुखविजृम्भणः।
जयत्यभ्यर्णविघ्नेशः परमात्मा नृकेसरी॥
मन्दानामपि गीतासु कश्चिदर्थोऽवबुध्यताम्।
इति श्रीभगवत्पादभाष्यं संक्षिप्यतेऽन्वयैः॥

नारायणः परोऽव्यक्तादण्डमव्यक्तसम्भवम् ।
अण्डस्यान्तस्त्विमे लोकाः सप्तद्वीपा च मेदिनी ॥

अथ स भगवान् सृष्ट्वेदं जगत् तस्य च स्थितिं चिकीर्षुरग्रे मरीच्यादीन् प्रजापतीन् सनकादींश्च योगीश्वरान् सृष्ट्वा जगतः स्थितिकारणं वेदोक्तप्रवृत्तिलक्षणम् अभ्युदयसाधनमग्निहोत्रादिकं निवृत्तिलक्षणं च निःश्रेयससाधनज्ञानवैराग्यात्मकं धर्मं ग्राहयामास । तच्च गच्छता कालेनानुष्ठातॄणां कामोद्भवात् हीयमानविज्ञानहेतुकेनाधर्मेणाभिभवात् क्षीणप्रायमुपलभ्य पुनरादिकर्ता नारायणो ब्राह्मणस्य वर्णाश्रमभेदानिबन्धनस्य संरक्षणाय ज्ञानैश्वर्यशक्तिबलवीर्यतेजोभिः सदा सम्पन्नः त्रिगुणात्मिकां स्वां प्रकृतिं वशीकृत्याजोऽव्ययो भूतानामीश्वरो नित्यशुद्धबुद्धमुक्तस्वभावोऽपि लोकानुग्रहाय देवक्यां वसुदेवात् अंशेन सम्भूतो मायया देहवानिव लक्ष्यमाणो धर्मसम्मूढचेतसं शोकमोहमहोदधिनिमग्नमर्जुनं तमुद्दिधीर्षुर्द्विविधमपि तं धर्मं वक्ष्यमाणक्रमेणाधिकारिभेदेन अवस्थितमुपदिदेश । तमेतं भगवता वासुदेवेन यथोपदिष्टं भगवान् वेदव्यासः गीताख्यैः सप्तभिः श्लोकशतैरुपनिबबन्ध । तस्यास्य गीताशास्त्रस्य सकलवेदार्थसारसंग्रहात्मकस्य संक्षेपतः प्रयोजनं सहेतुकम....रे.न्य.... परमलक्षणं निश्रेयस परमार्थतत्त्वं च वासुदेवाख्य परं ब्रह्माभिधेयं तदुभयाभिव्यञ्जकत्वं प्रसिद्धमेव । इह भगवत्पादैः स्पष्टार्थतयोपेक्षितस्य अशोच्यानित्यतः प्राक्तनस्य श्लोकसन्दर्भस्य मन्दानामन्वयपरिज्ञानायाक्षरयोजनामात्रं क्रियते । कुरुराजः प्रज्ञाचक्षुः बाह्यचक्षुरभावेन बाह्यमर्थं प्रत्यक्षयितुमनीशानोऽभ्याशवर्तिनं व्यासप्रसादात् प्रत्यक्षीकृतपक्षद्वयव्यापारम् आत्मनो हितोपदेष्टारं सञ्जयं पृच्छन् धृतराष्ट्र उवाच —

धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥

End:

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।
तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥ इति ॥

यस्मिन् पक्षे योगानां सर्वेषां कर्मज्ञानाविषयाणा .. .. प्रभवतयेश्वरः कृष्णोऽस्ति । यत्र गाण्डीवधन्वा पार्थश्चास्ति । तत्रैव पक्षे युधिष्ठिराधिष्ठिते श्रीः विजयश्रीः विशेषो भूतिरव्यभिचारितया ध्रुवा नीतिश्चेति मम निश्चयः ।

इतिश्रीभगवत्पादभाष्यं संक्षिप्तमन्वयैः ।
आवर्तनीयं यत्नेन यतिभिर्मोक्षकाङ्क्षिभिः ॥
श्रीविद्याभारतीं वन्दे श्रीविद्याचक्रवर्तिनीम् ।
यदनुग्रहमात्रेण मूको वाचस्पतीयते ॥
प्रणमामि परानन्दं क.........णालयम् ।
अविद्यारण्यदावाग्निं विद्यारण्ययतीश्वरम् ॥
यत्कटाक्षेक्षिकाप्लुत ज्ञानलक्ष्मीमिमां मयि ।
तस्मै गुरूणां गुरवे विद्यातीर्थात्मने नमः ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीकेशवात्मभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य श्रीकेशवस्वामिभगवतः कृतौ श्रीगीताभाष्यसंक्षेपे अष्टादशोऽध्यायः ।

मलनिर्मोचनं पुंसां गङ्गास्नानं दिने दिने ।
सकृद्गीताम्भसि स्नानं संसारमलमोचनम् ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

श्रीकृष्णाय नमः चक्रग्राम... ... ...ना वेङ्कजल्लूर् शङ्करेण
लिखितमिदं संक्षेपभाष्यम् । विष्णवे नमः ।

.........गुरुरात्मेति मूर्तिभेदाद्विभागिने ।

व्योमवव्याप्तदेहाय दक्षिणामूर्तये नमः ॥

नमः शिवाय त्रिदशार्चिताय विनष्टदोषाय गुणार्णवाय ।

विमुक्तिमार्गप्रतिबोधनाय देवादिदेवाय... ...शिवाय ॥

शिवं शिवकरं शान्तं शिवात्मानं शिवोत्तमम् ।

शिवमार्गप्रणेतारं प्रणतोऽस्मि सदाशिवम् ॥

ओं नमः शिवाय शिवायै नमः । शङ्कराय नमः । शिवं शिवं
शिवम् ।

Author—Com: Keśavasākṣi Bhagavān.

Remarks—This Ms. is an abridgment of the Gītā-Bhāṣya of Śaṅkarācārya. The commentator's preceptor was Keśavabhagavatpūjyapāda.

॥ भारतम् (भगवद्गीता सभाष्या) ॥

374. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā with Bhāṣya.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—98. 11—13 lines per page and 80 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—5900.

Beginning:

अस्य श्रीभगवद्गीतामहामन्त्रस्य । श्रीवेदव्यासो भगवानृषिः । अनुष्टुप् छन्दः । श्रीकृष्णः परमात्मा नारायणो देवता । अशोच्यानन्वशोचस्त्वं प्रज्ञावादांश्च भाषस इति बीजम् । सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज इति शक्तिः । अहं त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः इति कीलकम् । श्रीभगवतो वासुदेव(स्य) प्रीत्यर्थे जपे विनियोगः । नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः इत्यङ्गुष्ठाभ्यां नमः । नचैनं क्लेदयन्त्यापो न शोषयति मारुतः इति तर्जनीभ्यां नमः । अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च इति मध्यमाभ्यां नमः । नित्यः सर्वगतः स्थाणुरचलोऽयं सनातनः इत्यनामिकाभ्यां नमः । पश्य मे पार्थ रूपाणि शतशोऽथ सहस्रशः इति कनिष्ठिकाभ्यां नमः । नानाविधानि दिव्यानि नानारूपाकृतीनि च इति करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः । ओं ज्ञानात्मने श्रीकृष्णाय हृदयाय नमः । श्रीमदैश्वर्यात्मने छन्दसे शिरसे स्वाहा । श्रीमच्छक्त्यात्मने वेदव्यासाय शिखायै वषट् । बलात्मने बलभद्ररामाय कवचाय हुम् । श्रीमत्तैजसात्मने श्रीकृष्णाय नेत्रत्रयाय वौषट् । श्रीमद्वीर्यात्मने गाण्डीवधन्वने विजयाय अर्जुनाय अस्त्राय फट् । ॐ भूर्भुवस्स्वरोमिति दिग्बन्धः ।

आताम्रपाणिकमलप्रणयप्रतोद-
मालोलहारमणिकुण्डलहेमसूत्रम् ।
आविःश्रमाम्बुकणमम्बुदनीलमव्या-
दाद्यं धनञ्जयरथाभरणं महो नः ॥

करकमलनिदर्शितात्ममुद्रः परिकलितोन्नतबर्हिबर्हचूडः ।
[illegible]हीतवेत्रतोत्त्रो मम हृदि सन्निधिमातनोतु शौरिः ॥

वन्दे कृष्णार्जुनौ वीरौ नरनारायणावुभौ ।
धार्तराष्ट्रकुलोन्मत्तगजारोहणवल्लभौ ॥
वाचकः प्रणवो यस्य क्रीडावस्त्वखिलं जगत् ।
श्रुतिराज्ञा वपुर्ज्ञानं तं वन्दे देवकीसुतम् ॥
प्रपन्नपारिजाताय तोत्रवेत्रैकपाणये ।
ज्ञानमुद्राय कृष्णाय गीतामृतदुहे नमः ॥
सारथ्यमर्जुनस्यादौ कुर्वन् गीतामृतं ददौ ।
लोकत्रयोपकाराय तस्मै कृष्णात्मने नमः ॥
जीवब्रह्मभिदामहामयजुषां जीवातुरत्यङ्कुश-
स्वान्ताकारमदान्धवारणसृणिस्तत्त्वंपदव्याक्रिया ।
नानाकर्मकवाटिकाविघटनव्यापारसत्कुञ्चिका
चिन्मुद्रा जगतां गुरोर्भवतु मे जन्मार्तिविध्वंसिनी ॥
नारायणः परोऽव्यक्तादण्डमव्यक्तसम्भवम् ।
अण्डस्यान्तस्त्विमे लोकाः सप्तद्वीपा च मेदिनी ॥
धृतराष्ट्र उवाच— श्रीमच्चिदानन्दगुरुभ्यो नमः ।
धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥

नारायणः परो व्यक्तादण्डमव्यक्तसम्भवम् ।
अण्डस्यान्तस्त्विमे लोकाः सप्तद्वीपा च मेदिनी ॥

स भगवान् सृष्ट्वेदं जगत् तस्य च स्थितिं चिकीर्षुः मरीच्यादीनग्रे सृष्ट्वा प्रजापतीन् प्रवृत्तिलक्षणं धर्मं ग्राहयामास वेदोक्तम् । ततोऽन्यांश्च सनन्दसनकादीनुत्पाद्य निवृत्तिलक्षणं धर्मं ज्ञानवैराग्यादिलक्षणं ग्राहयामास । ....

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे मोक्षसंन्यासयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः ।

॥ श्रीशङ्कराचार्यविरचितं गीताभाष्यं समाप्तम् ॥

॥ ओं तत् सत् ॥

गीता सुगीता कर्तव्या किमन्यैः शास्त्रविस्तरैः ।
या स्वयं पद्मनाभस्य मुखपद्माद्विनिःसृता ॥

Author—Com : Śaṅkarācārya.

Remarks—In this Bhāṣya Śaṅkarācārya refutes the arguments of all the other schools of philosophy and establishes his own school of Advaitavedānta. Nyāsa, Dhyāna and other practices preliminary to the recital of Gītā are included in the beginning column.

॥ भारतम् (भगवद्गीता सुबोधिनीसहिता) ॥

375. BHĀRATAM

Bhagavadgītā with Subodhinīvyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—13″ × 2″. Leaves—77. 11 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3500.

Beginning :

भजमानविघ्नभित्तिप्रभित्तिकुद्दालमिव करेणुरदम् ।
दधतं महागणेशं प्रणौमि सकलेष्टसम्पदं ददतम् ॥

नमो भगवते तस्मै वासुदेवाय मायुषे ।
येन पार्थोऽतरद् गीताप्लवेन भववारिधिम् ॥
शेषाशेषमुखव्याख्याचातुर्यं त्वेकवक्त्रतः ।
दधानमद्भुतं वन्दे परमानन्दमाधवम् ॥
श्रीमाधवं प्रणम्योर्वीसुरपुङ्गवमादरात् ।
तद्भक्तियन्त्रितः कुर्वे गीताव्याख्यां सुबोधिनीम् ॥
भाष्यकारमतं सम्यक् तद्व्याख्यातृगिरस्तथा ।
यथामति समालोच्य गीताव्याख्यां समारभे ॥
गीता व्याख्यायते यस्याः पाठमात्रादयत्नतः ।
सेयं सुबोधिनी टीका सदा ध्येया मनीषिभिः ॥

इह खलु सकललोकहितावतारः परमकारुणिको भगवान् देवकीनन्दनः तत्त्वाज्ञानविजृम्भितशोकमोहभ्रंशितविवेकतया निजधर्मत्यागपरधर्माभिसन्धिनम् अर्जुनं धर्मज्ञानरहस्योपदेशप्लवेन तस्मात् शोकमोहसागरादुद्दधार । तमेव भगवदुपदिष्टमर्थं कृष्णद्वैपायनः सप्तभिः श्लोकशतैरुपनिबबन्ध ।

... ...

वन्दे कृष्णार्जुनौ वीरौ नरनारायणावुभौ ।
धार्तराष्ट्रकुलोन्मत्तगजारोहणवल्लभौ ॥

श्रीगीताशास्त्रमहामन्त्रस्य वेदव्यासो भगवानृषिः । प्रायेणानुष्टुप् छन्दः । क्वचित् क्वचित् नानाविधानि छन्दांसि । गोपालकृष्णः परमात्मा देवता । अशोच्यानन्वशोचस्त्वं प्रज्ञावादांश्च भाषस इति बीजम् । सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज इति शक्तिः । अहं त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुच इति कीलकम् । ऊर्ध्वमूलमिति हृदयम् । धर्मार्थकाममोक्षज्ञानयज्ञेन

भगवत्समाराधनार्थे जपे विनियोगः । ज्ञानात्मने श्रीकृष्णाय हृदयाय नमः । श्रमिदैश्वर्यात्मने छन्दसे शिरसे स्वाहा । शक्त्यात्मने श्रीवेदव्यासाय शिखायै वषट् । बलात्मने श्रीबलभद्राय कवचाय हुम् । तेजसात्मने श्रीकृष्णाय नेत्राभ्यां वौषट् । वाय्वात्मने श्रीबृहद्गाण्डीवधन्वने अर्जुनाय अस्त्राय फट् भूर्भुवस्स्वरोमिति दिग्बन्धः ॥

हृदि विकसितपद्मं सार्कसोमाग्निनेत्र
 ?णमयविकारं यस्य रूपं प्रकल्प्य ।
अचलमिव सुसूक्ष्मज्योतिराकाशसारं
 भगवति मनसो मे वासुदेवे प्रतिष्ठा ॥

वाचकः प्रणवो यस्य क्रीडावस्त्वखिल जगत् ।
श्रुतिराज्ञा वपुर्ज्ञानं तं वन्दे देवकीसुतम् ॥

अग्रे कृत्वा कमपि चरणं जानुनैकेन तिष्ठन्
 पश्चात्पार्थं विच(प)लजुषा चक्षुषा प्रेक्षमाणम् ।
सव्ये तोत्रं करसरासिजे दक्षिणे ज्ञानमुद्रा-
 माबिभ्राणो रथमधिवसन् पातु नः सूतवेषः ॥

गीतायाः श्रवणाद्यस्य मानसं परिवर्तते ।
तस्य वैवस्वतो राजा कुरुते लिपिमार्जनम् ॥

पार्थाय प्रतिपादितां भगवता नारायणेन स्वयं
 व्यासेन ग्रथितां पुराणमुनिना मध्येमहाभारतम् ।
अद्वैतामृतवर्षिणीं भगवतीमष्टादशाध्यायिनी-
 मम्ब ! त्वामनुसन्दधामि भगवद्गीते भवच्छेदिनीम् ॥

मू—धृतराष्ट्र उवाच—

धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥

व्या—हे सञ्जय! धर्मभूमौ कुरुक्षेत्रे मत्पुत्राः पाण्डुपुत्राश्च युयुत्सवः
योद्धुमिच्छन्तः समवेताः सन्तः किं कृतवन्तः ।

End :

"देहान्ते देवः परं ब्रह्म तारकं व्याचष्टे" "यमेवैष वृणुते तेन लभ्यः" इत्यादि श्रुतिस्मृतिपुराणवचनान्यत्रैवं सति समञ्जसानि भवन्ति । तस्माद्भगवद्भक्तिरेव मोक्षहेतुरिति सिद्धम् ।

तेनैव दत्तया भक्त्या तद्गीताविवृतिः कृता ।
स एव परमानन्दस्तथा प्रीणातु माधवः ॥
परमानन्दपादाब्जरजःश्रीधारिणाधुना ।
श्रीधरस्वामियतिना कृता गीतासुबोधिनी ॥

स्वप्रागल्भ्यबलाद्विलोड्य भगवद्गीतां तदन्तर्गतं
तत्त्वं प्रेप्सुरुपैति किं गुरुकृपापीयूषदृष्टिं विना ।
अम्बु स्वाञ्जलिना निरस्य जलधेरादित्सुरन्तर्मणी-
नावर्तेषु न किं निमज्जति जनः सत्कर्णधारं विना ॥

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीताटीकायां सुबोधिन्यां श्रीधरस्वामिकृतौ परमार्थनिर्णयो नामाष्टादशोऽध्यायः । भगवद्गीताव्याख्यानं समाप्तम् ।

गुरुपादाम्बुजद्वन्द्वं मम हृत्पद्ममन्दिरे ।
नित्यज्ञानप्रबोधाय चिन्तयामि सुखप्रदम् ॥

श्रीसत्यवागीश्वरो रक्षतु ।

श्रीकृष्ण विष्णो नृहरे मुरारे प्रद्युम्न सङ्कर्षण वासुदेव ।
अजानिरुद्धामल विश्वरूप त्वं पाहि नः सर्वभयादजस्रम् ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु ।

Author—Com: Śrīdharasvāmin.

Remarks—The commentator follows Śaṅkara in advocating devotion (Bhakti) as superior to knowledge (Jñāna).

॥ भारतम् (विवरणोपेतम्) ॥

376 A. BHĀRATAM
with Vivaranam.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—6. 8—9 lines per page and 60—68 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—200.

Subject—Same as No. 295.

Beginning of the commentary:

... ...सनं प्राह ... .
न्मन्यमे सुहृद्गुरुवधात् प्रायश्चित्तीयत इति । भवानाढ्यः सन्नश्वमेधादिप्रायश्चित्तानुष्ठानसमर्थः किं परितप्यसे । यो ह्यनाढ्यः यः पुनरनाढ्यो दरिद्रः स पापानि कृत्वा पतति प्रायश्चित्तासमर्थत्वात् तस्य । कुतः । तदुच्छिष्टं तस्यानाढ्यस्योच्छि(ष्टं)

शरीरयात्राशेषं कल्पकं प्रायश्चित्ता पर्याप्तामिति यावत् । ...ह्यपथ्ये अनेके अपथ्ये पापे बलवति गुरुतरं किञ्चिदाढ्यत्वाद् अन्यद् बलं सामर्थ्यं न त्रायते पुरुषम् । किञ्चाढ्यतैव यज्ञदानादिकारणतया त्रायत इत्यर्थः । तस्माद् राज्यमालम्ब्य अश्वमेधादिना पापहानिः कार्येत्याह ॥

End :

लोभादुद्भूतमज्ञानामित्यस्मिन् पक्षे । अवेक्षिणमिति पाठः । शेषः समानः ।

यच्च पैतामहं स्थानं ब्रह्मराशिसमुद्भवम् ।
गुहायां निहितं नित्यं तद्दमेनाधिगम्यते ॥

पैतामहं स्थानं इ...गतः पितॄणामपि पितुः परमो...णस्य नारायणस्य परस्य ब्रह्मणः स्थानं तस्य सर्वगतत्वे सत्यपि तत्र विशेषेणाविर्भवतीति यावत् । स्थानमित्युपचाराद् दृश्यते तद् गुहायां निहितं हृदयसरोजकोटर.... निहितं निगूढं तद् ब्रह्मराशिसमुद्भवं वेदराशिभिः समुद्भाव्यते प्रकाश्यत इति ब्रह्मराशिसमुद्भवं तद् दमेन मनोनिरोधेनाधिगम्यते ज्ञायत इत्यर्थः ।

Colophon :

इति यज्ञनारायणीये महाभारतविवरणे राजधर्मविवरणं समाप्तम् । हरि ॐ ।

Author—Com: Yajñanārāyana.

Remarks—The Ms. begins on Fol. 16. It is much worn out but the script is legible.

॥ भारतम् (दीपिकोपेतम्) ॥

376 B. BHĀRATAM
with Dīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—16¾" × 1½". Leaves—58. 8—9 lines per page and 60—68 letters per line Script—Grantha. No. of Granthas—1850.

Beginning :

अथातो मोक्षधर्मेषु श्लोकान् स्वाशयशुद्धये ।
निगूढपदवाक्यार्थान् विवरिष्यामि कांश्चन ॥
सन्तो यद्यनुगृह्णीयुर्वृत्तिमेनां मयेरिताम् ।
कृत .... स्यामहं नो चेत् तेभ्यः श्रोष्यामि तत्त्वतः ॥
धर्माः पितामहेनोक्ताः ... ... र्म ... शुभाः ।
धर्म .... श्रेष्ठं वक्तुमर्हसि भारत ॥

इति युधिष्ठिरो भीष्मं पृच्छति स्म । पितामहेन भवता धर्माः सर्वेषां वर्णानामाश्रमिणां च राजधर्माश्रिता उक्ताः । राज्ञा हि वर्णानां धर्मा .... रा ... ... परिपाल्या इत्युक्तानुभाषणं कृत्वा पूर्वार्धेन, अपरार्धेनापूर्वमर्थं पृच्छति स्म । धर्ममाश्रमिणां .... सर्वेषामुपदिष्टा धर्मास्ते ... ... पि श्रेष्ठ....धर्मम .... दीनां वक्तुमर्हसि । अथवा तेषामसाधारणधर्मा इति गुरुशुश्रूषाध्ययनयज्ञ- .. ... दीनि कर्माणि धर्मसाधन ... ... मळाक्षि .... नीत्यदो.... । सर्वे धर्माः शुभा एव न त्वशुभाः सन्ति शुभा इति ।

End :

प्राधानिकं प्रधानाज्जातमव्यक्तवत् सर्वतत्त्वं प्रधानमित्यभि-

प्रायः । महत्तत्त्वतश्चाप्यहङ्कारा... उत्पद्य ... ... नगाधिप ... ... त्याहुरेतद् बुद्ध्यात्मकं स्मृतम् । बुद्ध्यात्मकं महत्तत्त्वात्मकं महत्तत्त्ववज्ज्ञानात्मकमित्याभिप्रायः । अहङ्काराच्च सम्भूत.... .... नोद्यतगुणात्मकम् । .... इत्येष अहं .... उच्यते । भूतगुणात्मक .... शब्दादयः तदात्मकं विषयपरवशमिति यावत् ।

Colophon :

इति श्रीनन्दविरचितायां मोक्षधर्मदीपिकायां त्रयस्त्रिंशच्छततमोऽध्यायः ।

Author—Com : Nanda.

Remarks—Many leaves have been eaten away by white ants.

॥ भारतम् (भावदीपेपेतम्) ॥

377 A. BHĀRATAM
with Bhāvadīpa.

Substance—Palm leaf. Size—21¾″ × 2¼″. Leaves—5. 11—12 lines per page and 58—70 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—200.

Beginning — End — Author — Colophon—Same as No. 376 A.

Remarks—This seems to be a copy of No. 376 A. Vivarana and Bhāvadīpa are evidently one and the same commentary.

॥ भारतम् (दीपिकोपेतम्) ॥

377 B. BHĀRATAM
with Dīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—21¾" 2¼". Leaves—76. 11—12 lines per page and 58—60 letters per line. Script—Grantha No. of Granthas—3450.

Beginning—End—Colophon and Author—Same as No. 376 B.

Remarks—This work is a reproduction of No. 376 B.

॥ भारतम् ॥

378. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20¾" × 1¾". Leaves—31. 7 lines per page and 58—66 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1000.

Colophon:

इत्युद्योगे भगवद्याने षट्चत्वारिंशच्छततमोऽध्यायः ।

Remarks—This damaged Ms. is a promiscuous collection of leaves from various works. It comprises *interalia* fragments of *parvas* Bhagavadyāna Sainyaniryāna and the Prajāgara. The following lines in the first Fol. disclose

that this composition belongs to a different Purāna:

'यमुनायां स्वयं तोयं गङ्गातुल्यं भविष्यति ।'

'दक्षिणेनेह तपती प्रवहिष्यति ।'

''तथा पुष्पजया सार्धं मङ्गं प्राप्स्यति शोभना ॥'.

The Ms. is almost unreadable

॥ भारतम् (भावदीपोपेतम्) ॥

379. BHĀRATAM
with Bhāvadīpa.

Substance—Palm leaf. Size—21½" 2¼". Loaves—385. 9—12 lines per page and 54—64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—13900.

Beginning:

हरिः ओं । अविघ्नमस्तु ।

युधिष्ठिर उवाच—

यया बुद्ध्या महीपालो भ्रष्टश्रीर्विचरेन्महीम् ।
कालदण्डविनिष्पिष्टस्तन्मे ब्रूहि पितामह ॥

भीष्म उवाच—

अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं पुरातनम् ।
वासवस्य च संवादं बलेर्वैरोचनस्य च ॥
पितामहमुपागम्य प्रणिपत्य कृताञ्जलिः ।
सर्वानेव सुरान् हित्वा बलिं पप्रच्छ वासवः ॥

इन्द्रियनिग्रहोऽहंकर्तृत्वाभिमानत्यागश्च कार्य इत्यध्यायद्वयेनो-त्त्वा सम्पदां चाञ्चल्यात् तत्प्राप्तिनाशयोर्हर्षशोकौ न कर्तव्यावि-त्याख्यायिकामुखेनाध्यायद्वयेनाह—यया बुद्ध्येत्यादिना । कालद-ण्डविनिष्पिष्टो विषग्रस्तः । २ ॥

End :

यदयं परमो धर्मो यन्मां पृच्छसि भारत ।
आसीद्धीरो ह्यनाकाङ्क्षी धर्मार्थकरणे नृप ॥

परकृतिं सरूपेणार्थवादेन निष्कामं स्वकर्मैव जितेन्द्रियेण कर्तव्यं तदेव यो...... रमित्याशयेनाहार्धेन—आसीदिति ।

स च किल कृतनिश्चयो द्विजो भुजगपतिप्रतिदर्शितासकृत्यः ।
यमनियमसहो वनान्तरं परिगणितोञ्छशिलाशनः प्रविष्टः ॥

उपसंहरति—स चेति । यमाः अहिंसादयः । नियमाः शौचादयः । वनान्तरं वनमध्यम् । प्रविष्टः । 'उञ्छः कणश आदानं कणिशा-द्यार्जनं शिलम्' । परिगणितम् उञ्छशिला(तिंन ? जित)मन्नमश्नन् कणिपत्त्क्तामुञ्छवृत्तेर्गतिं प्रापेति शेषः ॥

Colophon :

इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणज्ञमर्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंस-श्रीगोविन्दसूरिसूनोः श्रीनीलकण्ठस्य कृतौ भारतभावदीपे मोक्षधर्मार्थप्रकाशे अष्टाशीत्यधिकशततमोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

वक्ष्यन्ते ? लक्ष्मणार्य क्रतुविधिविवृतौ तीर्थनारायणार्थ
तर्के धीरेशमिश्रान् फणिपतिभणितौ चोलगङ्गाधरार्यम् ।
वेदे साङ्गे पितृव्यं शिवमथ पितरं दक्षिणामूर्त्युपास्तौ
श्रौते चिन्तामणिं यः शरणमुपगतो भूम्नि गोपालदेवम् ॥

व्याकरोन्मोक्षधर्मान् स नीलकण्ठः समासतः ।
अनेन प्रीयतां देवो गिरिजापतिरव्ययः ॥

सम्पूर्णेयं मोक्षधर्मटीका ।

Author—Com. Nīlakantha.

Remarks—The Ms. breaks off after chapter 49 leaving a few blank leaves in the middle. Then it begins again with verse 3, chapter 50 and extends to its end. This has been printed at the Venkateśvara Press, Bombay.

॥ भारतम् (भावदीपोपेतम्) ॥

380. BHĀRATAM

with Bhāvadīpa.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2¼″. Leaves—86. 14—17 lines per page and 64—72 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—5500.

Beginning:

श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीगणपतये नमः ।
तरणिमुकुरनेत्रोत्तेजनाभां शरीर-
प्रतिकृतिमनमायी भूमिचन्द्रान्तराभम् ।
स्थिरदृगणुमसङ्गं यन्नयत्यन्यथात्वं
तदभयममृतं सत् प्रत्यगीडे गजेन्द्रम् ॥

कणभक्षमक्षचरणं जैमिनिकपिलौ पतञ्जलिं च नुमः ।
श्रीमद्व्यासवचोम्बुधिमधुसीकरवर्षिणो मुदिरान् ॥
सर्वविघ्नेशतामाविश्चिकीर्षू पूर्वपूरुषौ ।
श्रीनारायणधीरेशरूपौ हरिहरौ नुमः ॥

बहून् समाहृत्य विभिन्नदेशान्
कोशान् विनिश्चित्य च पाठमग्र्यम् ।
प्राचां गुरूणामनुसृत्य वाचं
व्याकुर्महे भारतमोक्षधर्मान् ॥

उत्तानेष्विह कोशविग्रहबलं पद्येषु नैव श्रितं
गम्भीरेषु न सेतवो न विहिताः कूटा न न स्फोटिताः ।
न च्छिन्ना न तमश्चराननततिर्भक्ता न नाह्लादिता
नो दीनाश्च विभीषणा न विहिताः श्रीलक्ष्मणार्यश्रुतैः ॥

ननु मोक्षो नाम शरीरनाशादन्यो नास्ति । 'अशरीरं वा व सन्तं न प्रियाप्रिये स्पृशत' इति श्रुतेः । स च स्वयमेवो-पनमतीति किं तदर्थं शास्त्रमेति चेन्न ।

End:

अनात्मनः कर्तृत्वमुपपाद्योपसंहरति—स्वभावादेवेति । विद्याविद्या मुक्तिश्च मायिकैवेत्यर्थः । यथोक्तं श्रीमद्भागवते—

विद्याविद्ये मम तनू विद्ध्युद्धव शरीरिणाम् ।
मोक्षबन्धकरी आद्ये मायया मे विनिर्मिते ॥
इति । मम माया... .. ...

Colophon:

इति नैलकण्ठीये भारतभावदीपे शान्तौ मोक्षधर्मेषु

पिङ्गलगीतार्थप्रकाशः । इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्वणि मोक्ष-धर्मे पिङ्गलगीताप्रथमोऽध्यायः ।

Remarks—The script is legible and attractive

॥ भारतव्याख्या ॥

381. BHĀRATAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—15¼″ × 1¼″. Leaves—26. 7—8 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—585.

Subject—The teachings of the sage Sanatsujāta imparted to Dhṛtarāṣṭra.

Beginning:

ततो राजेत्यादि । ततः धृतराष्ट्रः सनत्सुजातं पप्रच्छेत्यन्वयः । ततः त्रिवर्गश्रवणानन्तरमपवर्गजिज्ञासयेत्यर्थः । तर्ह्यनुष्ठानाधिकारमस्ति वा न वे ति चेत् तन्नास्त्येव । राजा रजस्वी । विरक्तस्य मोक्षेऽधिकारः । साधनचतुष्टयहीन इत्यर्थः । नित्यानित्यवस्तुविवेकः, इहामुत्रफलभोगविरागः, शमदमादि-साधनसम्पत्तिः, मुमुक्षा इति साधनचतुष्टयम् । एभिर्गुणैर्वि-हीनत्वात् तस्यानुष्ठानत्वं न सम्भवतीत्यभिप्रायः ।

तन्नास्तीति वदति ज्योतिरित्यनेन । ज्योतिः प्रकाशकं प्रकृतेः प्रकाशकरत्वं जडत्वान्नास्तीत्यभिप्रायः । तर्हि प्रकाशकरत्वमा-दित्यादीनां विद्यते, तस्मात् तेषां कारणत्वमस्तीति चेत्, तन्नेति

वदति—दीप्यमानमित्यनेन । दीप्यमानं सदा द्योतनशीलम् । तदादित्यादीनां नास्तीत्यभिप्रायः । तर्हीन्द्रियैः सर्वं प्रकाश्यते तस्मात् तेषां कारणत्वमस्तीति चेत्, तन्नेति साधयति—महदित्यनेन । महत् व्याप्तम् । इन्द्रियाणां तथा व्याप्तत्वं नेत्यभिप्रायः । तर्हि शश.... ..,.. ....दीनामपि व्यग्रह.रतो व्याप्तत्वमस्ति, तस्मात् तेषां कारणत्वमस्तीति चेत्, तन्नेति वदति यश इत्यनेन । यशः यशोरूपमनुभवरूपम् । शशविषाण... ......नां तथानुभवो नास्तीत्यभिप्रायः । यस्मै देवा उपासते । यस्मै यमित्यर्थः ।

Colophon :

सप्तचत्वारिंशः ।

॥ भारतव्याख्या ॥

382. BHĀRATAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves —27. 7 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—660.

Beginning—Same as No. 381.

End :

पितामह इति । पिता पुत्रश्चेत्यनुवादः । ममैवेति । यूयं ममात्मस्थाः, युष्माकमात्मस्थोऽहं चेति सिद्धम् । अथ एवं वा यूयं मे न । अहं युष्माकं च नेति । ममात्मैव स्थानं, ममाहमेवाधार इति यावत् जन्म चात्मा ममोपादानभूतश्चाहमेव । वेदप्रोक्तः वेदप्र-

तिपाद्यः अजरः जरारहितः अप्रतिष्ठः नाशरहितः अणोः परमाणोरणीयान् सूक्ष्मः । सुमनाः प्रसन्नमनस्कः । सर्वभूतेषु जागृमीत्युक्तं विवृणोति—"आत्मानं सर्वभूतेषु पुष्करे निहितं विदु"रिति। सर्वभूतेषु पुष्करे हृदयकमले निहितमात्मानं मां विदुरिति । मामित्यध्याहारः । एवमृषेर्धृतराष्ट्रं प्रति कथयतः मतः कृकवाकोर्नादादिप्रभातलक्षणान्यासन् । ततश्च श्रीमनत्कुमारश्च प्रायात् । पुनर्धृतराष्ट्रो मुनेर्नादं नाश्रौषीत् ॥

Colophon :

इति सनत्सुजातव्याख्या समाप्ता ।

Remarks—The Ms. is very much damaged. The commentary covers all the five chapters of Sanatsujātīyaparva.

॥ भारतसंग्रहः ॥

383. BHĀRATASAMGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—16½" × 2¼". Leaves—459. 8—10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—12400. Complete.

Subject—An abbreviated account of the Mahābhārata.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आद्यं पुरुषमीशानं पुरुहूतं पुरुष्टुतम् ।

ऋतमेकाक्षरं ब्रह्म व्यक्ताव्यक्तं सनातनम् ॥
नमः... ...
श्रीमान् पौराणिकः सूतः कदाचिद् रोमहर्षणिः ।
उग्रश्रवा नाम पुण्यं नैमिशारण्यमाविशत् ॥
वर्तमाने शौनकस्य सत्रे द्वादशवार्षिके ।
तत्रासीनान् मुनीन् सर्वान् प्राणमत् स प्रहृष्टधीः ॥
कथाश्चित्राः श्रोतुकामा मुनयः सूतनन्दनम् ।
परिवव्रुश्च तान् प्रीतान् पप्रच्छ स च कौशलम् ॥
तेऽभिनन्द्यासनासीनास्तमाहुः संश्रितासनम् ।
कुत आयाति को देशस्त्वया चरित इत्यपि ॥
विप्रान् स प्राह सुप्रीतांस्तत्रागच्छं यदृच्छया ।
सर्पसत्रं यत्र राजा चकार जनमेजयः ॥
या वैशम्पायनात् तत्र शुश्राव जनमेजयः ।
कथास्ता व्यासकथिताः प्राश्रौष भारताश्रिताः ॥

End:

एतत् ते सर्वमाख्यातं विस्तरेण महामते ।
कुरूणां चरितं कृत्स्नं पाण्डवानां च धीमताम् ॥
एतच्छ्रुत्वा द्विजश्रेष्ठात् स राजा जनमेजयः ।
हृष्टस्तक्षशिलायास्तु पुरमागाद् गजाह्वयम् ॥
एतद् वः सर्वमाख्यातं व्यासशिष्येण धीमता ।
इतिहासं महापुण्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ॥
य इदं शृणुयाद् विद्वान् पर्वसु द्विजसत्तमः ।
विधूतपापो निर्द्वन्द्वो ब्रह्मभावं स गच्छति ॥
एवं व्यासकृतं देव शृणुयाद् यः समाहितः ।
ब्रह्महत्याकृतं पापं तत्क्षणात् तस्य नश्यति ॥

धर्मे चार्थे च कामे च मोक्षे च भरतर्षभ ।
यदिहास्ति तदन्यत्र यन्नेहास्ति न तत् क्वचित् ॥
श्रीमद्वैशम्पायनः सर्पयागे
तस्मै राज्ञे प्राह पारीक्षिताय ।
सूतः प्राह श्रीमहाभारताख्यं
तत् पापघ्नं शौनकायेतिहासम् ॥

Colophon

इति सदाशिवकृते महाभारतसंग्रहे सम्भवपर्वणि खाण्डवदहनं नाम पञ्चविंशोऽध्यायः ।

इति श्रीमहाभारतसंग्रहे सदाशिवकृते सौप्तिकपर्वणि प्रथमोऽध्यायः । सौप्तिकपर्व समाप्तम् । गुरुभ्यो नमः । श्रीगणपतये नमः । श्रीकृष्णाय नमः । वासुदेवाय नमः । संकर्षणाय नमः । प्रद्युम्नाय नमः । अनिरुद्धाय नमः ।

इति श्रीमहाभारतसंग्रहे स्वर्गारोहणपर्व समाप्तम् । श्रीमहाभारतसङ्ग्रहः समाप्तः । हरिः । गुरुभ्यो नमः । इदं मध्यार्जुनं वेङ्कटपतिशास्त्रिणा लिखितम् । हरिः । कृष्णाय नमः ।

Author—Sadāśiva.

Remarks—The leaves are much damaged.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

384. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhya.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2". Leaves—

187. 10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—8000. Incomplete.

Colophon :

इति भावार्थदीपिकायां श्रीधरस्वामिविरचितायां पञ्चमस्कन्ध षड्विंशोऽध्यायः । पञ्चमस्कन्धः समाप्तः । हरिः श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीकृष्णाय नमः ।

Author—Same as No. 283.

Remarks—This Ms. covers *skandhas* 1—5 of the Bhāgavata.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

385. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—21½″ × 2″. Leaves—194. 9 lines per page and 84 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10500.

Author—Same as No. 283.

Remarks—This is a commentary on *skandhas* 5, 6 and 10 of the Bhāgavata.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

386. BHĀVĀRTHALĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—24" × 1½". Leaves—101. 9 lines per page and 90 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5000.

Author—Same as No. 283.

Remarks—The Ms. is very old. The commentary begins from verse 9, chapter 1, *skandha* 7 and extends to verse 36, chapter 29, *skandha* 10.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

387. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—23" × 1½". Leaves—11. 7—9 lines per page and 85 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—500.

Remarks—The Ms. is worn out. It covers chapters 1—5 of the 1st *skandha*.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

388. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—

85. 8—11 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas —3500.

Remarks—This Ms. comprises *skandha* 4, and 18 chapters in *skandha* 5.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

389. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 1½″. Leaves—124. 10 lines per page and 50 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3500.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 1 and 2, and 12 chapters in *skandha* 3. The Ms. is in good condition.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

390. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—22¼″ × 2″. Leaves—97. 8—9 lines per page and 80—96 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas —4300.

Remarks—The letters are legible. The Ms. is

damaged. It contains the commentary on *skandhas* 1 & 2 and 19 chapters in the 3rd *skandha*. From the colophon it is evident that the Ms. is 300 years old.

Colophon :

इति श्रीमद्भागवतव्याख्यायां पदभावार्थदीपिकायां श्रीधरस्वामिविरचितायां द्वितीयस्कन्धे दशमोऽध्यायः । समाप्तश्चायं द्वितीयस्कन्धः ।

൨൯ അദ്ധ്യായം ഗ്രന്ഥം ൨൰, ൭൱ ചില്ലാനം ഉണ്ടു്. ഈ ഗ്രന്ഥം തൃശ്ശിവപേരൂർ തെക്കേമഠത്തിൽ മണ്ഡലത്തുസ്വാമിയുടെ ശിഷ്യൻ കോതമണ്ഡലത്തു സ്വാമിക്കു എഴുതുവാൻ മിത്രാനന്ദപുരത്തു മകിട്ടമങ്ങലത്തു നാരായണച്ചാത്തൻ തനിക്കൊള്ള ഗ്രന്ഥം. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഓല ൪൰൫ പ്രഥമാദി തൃതീയത്തിൽ ൧൰ അദ്ധ്യായം ഇരിക്കുന്നല്ലോളം കൊടുത്തു. അതിന്റെ പിന്നിൽ ഏകാദശംമൂലം ശ്രീധരീയം വ്യാഖ്യാനം ൧൰൨ ഓല ൧൦-ാം അദ്ധ്യായം ഗ്രന്ഥം ൭൱ ആക ഓല ൧ ആക ൪ാല൧൧൧ ഗ്രന്ഥം ഗ്രന്ഥത്തിൽ ചില്ലാനവും ഉണ്ടു്. ൮൦൦-ാമാണ്ടു മിഥുനമാസം ൨൧-ാം തിട്ടമങ്ങലത്തു ചാത്തനാരായണൻകൂടെ കൊടുത്തതു് ചാത്തനാരായണൻ ൮൧൰ാമാണ്ടു ആടിമാസത്തിൽ മക്കാട്ടുതെമുറിയമങ്ങലത്തു തിരുമുല്പാടൊടു നോക്കുവാൻ കൊടുത്തിതു. മുറിയമങ്ങലത്തു തിരുമുമ്പിനൊടവനെ കൊടുത്തിതുവാങ്ങിച്ചു ഈ ഗ്രന്ഥംതന്നെ മുമ്പിലൊരിക്കൽ നോക്കുവാൻ ഇളയൻ മുൻചൊന്നോർക്കു കൊടുത്തിതു.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

391. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—21½″ × 2″. Leaves—32. 12—14 lines per page and 96—102 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3000.

Remarks—The Ms. is written in small neat hand. It contains the commentary on *skandhas* 1 and 2.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

392. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—17″ × 2″. Leaves—8. 9—11 lines per page and 54—58 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3050.

Remarks—Same as No. 391.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

393. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—19¼″ × 2″. Leaves—

230. 8—11 lines per page and 72 letters per line. Script—Maḷayāḷam. No. of Granthas —10350.

Remarks—The Ms. contains the first 3 skandhas, 30 chapters in skandha 4, chapters 1—22 in skandha 5, 12—19, in skandha 6 and 10 verses in the first chapter of skandha 8. It is much damaged and worm-eaten.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

394. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 1¾″. Leaves—53. 8 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—700.

Remarks—The commentary covers only the 1st skandha. The Ms. is old and damaged.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

395. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—26″ × 2″. Leaves—188. 8—10 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas —7514.

Remarks—The Ms. contains the commentary on chapters 1—7 in *skandha* 1, on *skandha* 4 complete, 1—18 chapters in *skandhas* 6 and 7 complete and 1—22 chapters in *skandha* 8.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

396. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—14½″ × 1½″. Leaves—44. 10 lines per page and 58 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Remarks—The Ms. is old and worn out. The letters are not legible. The commentary covers chapters 1—90 in *skandha* 10 excluding chapters 4—68.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

397. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 1¼″. Leaves—111. 7 lines per page and 110 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5500.

Remarks—The Ms. contains the commentary on *skandha* 10 only.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

398. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—14″ 2″. Leaves—158. 11 lines per page and 66 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7000.

Remarks—The Ms. is very old and much decayed and contains the commentary on *skandha* 10.

- -

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

399. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—46. 10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1840.

Remarks—The Ms. begins from the 25th verse in chapter 63 of *skandha* 10 and extends to the end of the *skandha*.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

400. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 1½″. Leaves—

149. 6—8 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3875.

Remarks—This Ms. comprises *skandhas* 1 and 3 complete and a fragment of *skandha* 4

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

401. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—13″ × 2″. Leaves—63. 11—13 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—2800.

Remarks—This Ms. contains chapter 26 and a part of chapter 27 in *skandha* 11.

॥ मत्स्यपुराणम् ॥

402. MATSYAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 2″. Leaves—281. 7—9 lines per page and 60 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—8500. Complete.

Subject—Description of the Matsyāvatāra of Visnu.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

पातालादुत्पातिष्णोर्मकरवसतयो यस्य पुच्छाभिघाता-
दूर्ध्वं ब्रह्माण्डखण्डव्यतिकरकरणव्यत्ययेनापतन्ति ।
विष्णोर्मत्स्यावतारः सकलवसुमतीमण्डलं व्याश्नुवान-
स्तस्यास्योद्गीरितानां ध्वनिभिरपहतादश्रियं वः श्रितानाम् ॥

नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम् ।
देवीं सरस्वतीं चैव ततो ग्रन्थमुदीरयेत् ॥
अजोऽपि यः क्रियायोगान्नारायण इति स्मृतः ।
त्रिगुणाय त्रिवेदाय नमस्तस्मै स्वयम्भुवे ॥
सूतमेकाग्रमासीनं नैमिशारण्यवासिनः ।
मुनयो दीर्घसत्रान्ते पप्रच्छुर्दिव्यसंहिताम् ॥
प्रवृत्तासु पुराणासु धर्म्यासु ललितासु च ।
कथासु शौनकाद्यास्तमभिनन्द्य मुहुर्मुहुः ॥
कथितानि पुराणानि यान्यस्माकं त्वयानघ ।
तान्येवामृतकल्पानि श्रोतुमिच्छामहे पुनः ॥
कथं ससर्ज भगवान् लोकनाथश्चराचरान् ।
कस्माच्च भगवान् विष्णुर्मत्स्यरूपत्वमाश्रितः ।
केन वा हेतुना सूत विष्णुः सर्वजगन्मयः ।
नारसिंहं वपुर्धृत्वा कं वारक्षज्जगत्प्रभुः ॥
भैरवत्वं भवस्यापि पुरारित्वं च गद्यते ।
कस्य हेतोः कपालित्वं जगाम वृषभध्वजः ।
कस्माच्च देवदेवेशः सच्चिदानन्दलक्षणः ॥
धृत्वा लोके वपुर्दिव्यं कुमार इति विश्रुतः ।
सर्वमेतत् समाचक्ष्व सूत विस्तरशः क्रमात् ॥
त्वद्वाक्यामृतपाने तु न तृप्तिरिह जायते ।

सूत उवाच—
पुण्यं पवित्रमायुष्यमिदानीं शृणुत द्विजाः ।
मात्स्यं पुराणमखिलं यज्जगाद गदाधरः ॥

End :
त्रिंश्ये रात्र्यहनी मासः प्रविभागस्तयोः पुनः ।
कृष्णपक्षमहस्राणि जीवन्ते ह्यजराव्यथाः ॥
असङ्गा गतयस्तेषां चतस्रश्चक्रवर्तिनाम् ।
अन्तरिक्षे समुद्रेषु पाताले पर्वतेषु च ॥
इज्या दानं तपः सत्यं तेषां धर्मानुवर्तिनाम् ।
तदा प्रवर्तते धर्मो वर्णाश्रमविभागतः ॥
मर्यादास्थापनार्थं च दण्डनीतिः प्रवर्तते ।
कृष्णप्रजननाः सर्वे अरोगाः पूर्णमानसाः ॥
एको धर्मश्चतुष्पाच्च त्रेतायां तु त्रिधिः स्मृतः ।
त्रीणि वर्षसहस्राणि तथा जीवन्ति ताः प्रजाः ॥
पुत्रपौत्रसमाकीर्णा म्रियन्ते च क्रमेण ताः ।
एष त्रेतायुगे भागस्त्रेतासंख्यां निबोधत ॥
त्रेतायुगा स्वभावानां सन्ध्यां .... निवर्तते । ?
सन्ध्यांशयोः स्वभावश्च सोंऽशः पादेन तिष्ठति ॥

Colophon:

इति श्रीमत्स्यपुराणे त्रयोदशसाहस्रिकायां मन्वन्तरानुकीर्तनं नामाष्टपञ्चाशच्छततमोऽध्यायः । ... ...

Remarks--The Ms. contains 158 chapters. It is old but well preserved.

॥ माघमाहात्म्यम् (पाद्मगतम्) ॥

403. MĀGHAMĀHĀTMYAM.
(from Pādmapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—61. 10 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1900. Incomplete.

Subject—The importance of the month of Māgha.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
आरब्धुं नैमिशारण्ये सत्रं द्वादशवार्षिकम् ।
आजग्मुरखिलास्तत्र मुनयो ब्रह्मवादिनः ॥
... .
द्वितीयं पाद्ममित्युक्तं पुराणं रोमहर्षणे ॥
पञ्च पञ्चाशदित्युक्तं सहस्रग्रन्थसंख्यया ।
तस्मिन् पुराणे भवता माघमासस्य वैभवः ॥
अग्रतो वर्णितोऽस्माकं तं भूयो वक्तुमर्हसि ।

End :

पृथिव्यां यानि तीर्थानि तेषु मज्जति यो नरः ।
जितेन्द्रियो जिताहारो न स याति यमालयम् ॥
न तीर्थे पातकं कुर्यात्त्यजेत् तीर्थोपजीवनम् ।
तीर्थे प्रतिग्रहस्त्याज्यस्त्याज्यो धर्मस्य विक्रयः ॥
दुर्जरं पातकं तीर्थे दुर्जरश्च प्रतिग्रहः ।
तीर्थे हि दुर्जरं सर्वमेतत् किं नरकं व्रजेत् ॥

सकृद् गङ्गाम्भसि स्नात्वा पूतो गाङ्गेन वारिणा ।
नरो न निरयं याति अपि पातकराशिकृत् ॥
व्रतं दानं तपो यज्ञाः पवित्राणीतराणि च ।
गङ्गाबिन्द्वभिषेकस्य न समा इति विश्रुतम् ॥
अन्यतीर्थसमां गङ्गां यो ब्रवीति नराधमः ।
स याति रौरवं वैश्य नरकं दारुणं महत् ॥
अर्थवादमिदं सर्वं पुराणमिति यो वदेत् ।
पच्यते रौरवे घोरे कुलानामेकविंशतिम् ॥

Colophon :

इति पाद्मे पुराणे माघमाहात्म्ये सप्तविंशोऽध्यायः ॥
नमः शिवाय । नारायणाय नमः । षण्मुखाय नमः ।

प्रभ्वभ्वृत्र्यधृतस्वभृष्यद् भृभ्वभ्वधृतस्वृत ।
स्वृद्धृष्टृश्विद्धसुश्भ्रृवन्यश्रुत्यृद्धध्यृद्धिमृच्छ नः ॥
प्रत्यर्थिकामदानप्रवीणभुजदण्डविधृतजगदण्ड ।
दक्षिणबिम्बलिराष्ट्रत्वाष्ट्ररिपो जय परश्शतं शरदाम् ॥

अधिगङ्गि भवत्समीपवासि-
मधुरा मुञ्चति नैव मां कथञ्चित् ।
ज्ञपयामि तथापि दक्षिणाशां
सकृदालोक्य पुनः समाश्रये त्वाम् ॥

Remarks—The Ms. is very old. In the closing Fol. occurs a verse full of rhymes in praise of the king of Dakṣiṇabimbali (Tekkumkūr). The date

of the Ms. may consequently be assigned to the days before the annexation of Tekkumkūr to Travancore State by Śrī Vīramārtāṇḍa Varmā.

॥ माघमाहात्म्यम् (पाद्मगतम्) ॥

404. MĀGHAMĀHĀTMYAM.
(from Pādmapurāna.)

Substance—Palm leaf. Size—14½″ × 2″. Loaves—124. 8 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3000. Complete.

Subject—Beginning—Same as No. 403.

End :

इत्थं जगादोन्नतबाहुरुच्चै-
द्विजोत्तमानां कुशलानि सन्तु ॥
परमिदमितिहासं पावनं तीर्थभूतं
वृजिनविलयहेतुं यः शृणोतीह नित्यम् ।
स भवति परिपूर्णः सर्वदा सर्वकामैः
व्रजति च सुरलोकं दुर्लभं धर्महीं(नम्? नैः) ॥
उवाच सूतो गुरुवाग्विभूतिः
श्रीमाघमाहात्म्यमिदं मुनीनाम् ।
श्रुत्वा च ते श्रोत्रसुखं मुनीन्द्रा-
स्तद् दीर्घसत्रं विधिवद् वितेनुः ॥

Colophon :

इति श्रीमाघमाहात्म्ये वसिष्ठदिलीपसंवादे पञ्चत्रिंशोऽध्यायः । श्रीपद्मनाभाय परब्रह्मणे नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—This Ms. contains chapters 1—35.

॥ माघमाहात्म्यम् (पाद्मगतम्) ॥

405. MĀGHAMĀHĀTMYAM.

(from Pādmapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—14¼″ × 2″. Leaves—106. 8—9 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2703.

Subject—Same as No. 403.

End :

कुरुध्वममलं सर्वे माघस्नानं यथाविधि ।
इति सूतवचः श्रुत्वा नैमिशारण्यवासिनः ॥
तथेत्युक्त्वा महात्मानं सूतं पौराणिकोत्तमम् ।
माहात्म्यैः कलशैश्चापि सत्रान्ते समपूजयन् ॥
यथाशक्ति च धान्यैश्च स्रग्भिश्चाप्यभ्यपूजयन् ।
स तेभ्यः प्राप्य (ते ? तां) पूजां प्रहृष्टमनसा तदा ॥
सूत उत्थाय तान् सर्वान् भुजमुद्यम्य दाक्षिणम् ।
अब्रवीच्च सभामध्ये गन्तुमिच्छन् पुनः पुनः ॥
कुरुध्वं सङ्गतिं साद्भिः शृणुध्वं वैष्णवीः कथाः ।

मैत्रीं भजध्वं सर्वत्र ज्ञात्वा विष्णुमयं जगत् ॥
इत्युक्त्वा स तु तान् सर्वान् सूतः पौराणिकोत्तमः ।
आमन्त्र्य प्रत्ययौ... ....कैलासं पर्वतोत्तमम् ॥

Colophon:

इत्युद्यापनं समाप्तम् ।
इति माघमाहात्म्ये त्रिंशोऽध्यायः ।

Remarks—This Ms. contains only chapters 1—31.

— —

॥ मार्कण्डेयपुराणम् ॥

406. MĀRKAṆḌEYAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—15″ × 1¾″. Leaves—136. 10 lines per page and 44—50 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4000. Complete.

Subject—The creation, dissolution etc. of the Universe.

Beginning:

हरिः ओम् ।
मार्कण्डेयपुराणम् ।
ओम् नमो भगवते वासुदेवाय ।

यद्योगिभिर्भवभयार्तिविनाशयोग्य-
मासाद्य वन्दितमतीव विविक्तचित्तैः ।
तद्वः पुनातु हरिपादसरोजयुग्म-
माविर्भवत्क्रमविलङ्घितभूर्भुवःस्वः ॥

पायात् स वः सकलकल्मषभेददक्षः
क्षीरोदकुक्षिफणिभोगनिविष्टमूर्तिः ।
श्वासावधूतसलिलोत्कलिकाकरालः
सिन्धुः प्रनृत्यमिव यस्य करोति सङ्गान् ॥
नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम् ।
देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥
तपःस्वाध्यायनिरतं मार्कण्डेयं महामुनिम् ।
व्यासशिष्यो महातेजा जैमिनिः पर्यपृच्छत ॥ १ ॥
भगवन् भारताख्यानं व्यासेनोक्तं महात्मना ।
पूर्णमस्तमलैः शुभ्रैर्नानाशास्त्रसमुच्चयैः ॥ २ ॥

End :

परदारपरद्रव्यपरहिंसादिकिल्बिषैः ।
मुच्यतेऽनेकदुःखेभ्यो नित्यं चैवोरगोत्तम ॥
ऋद्धिर्वृद्धिः स्मृतिः शान्तिः श्रीः पुष्टिस्तुष्टिरेव (च) ।
नित्यं चैव भवेद्विप्र यः श्रृणोति कथामिमाम् ॥
मार्कण्डेयपुराणमेतदखिलं श्रृण्वन्नशोच्यः पुमान्
यो वा सम्यगुदीरयेद्रसमयं शोच्यो न सोऽपि द्विजः। ॥
योगज्ञानविशुद्धसिद्धिसहितः स्वर्गादिलोकोऽप्यसौ ।
शक्राद्यैश्च सुरा(रि?दिभिः) परिवृतः स्वर्गे सदा पूज्यते ॥
पुराणमेतच्छ्रुत्वा च ज्ञानविज्ञानसंयुतम् ।
विमानवरमारुह्य स्वर्गलोके महीयते ॥

Colophon :

इति श्रीमार्कण्डेयपुराणं समाप्तम् ।
सप्तत्रिंशदधिकशततमोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Remarks—Readings different from those in the printed edition are to be observed herein.

॥ रामायणम् ॥

407. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 3″. Leaves—299. 13 lines per page and 83 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—20000.

Colophon :

इत्युत्तरश्रीरामायणे अष्टशततमः सर्गः ।

Remarks.—The Ms. contains only 108 sargas in the Uttarakāṇḍa. The leaves are held together by two ivory boards embellished with beautiful carvings.

॥ रामायणम् ॥

408. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½″ × 2½″. Leaves—250. 25 lines per page and 60—64 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—242000. Complete.

Colophon :

सुग्रीवमित्रं सुकुमारगात्रं राजीवनेत्रं रघुराजपुत्रम् ।
सीताकलत्रं शिशिरांशुवक्त्रं श्रीरामभद्रं कलये दयार्द्रम् ॥

श्रीरामलक्ष्मणभरतशत्रुघ्नसुग्रीवहनुमद्विभीषणादिसमस्तपरिवार-
सहिताय श्रीरघुकुलभूषणाय श्रीरामचन्द्राय नमः ।

श्रीगुरुभ्यो नमः शुभमस्तु ।

൧൦൪൩-ാമാണ്ടു തുലാമാസം ൨൩-ാനു ആദിത്യവാരം രോഹി
ണി നക്ഷത്രത്തുനാൾ അനന്തകൃഷ്ണസൂനനാ രാമേണ ലിഖിതം.

ശ്രീമദ്രാമായണം സമ്പൂർണ്ണം.

Remarks—The script is good. The frames of the Ms. are made of ivory.

रामायणम्

409. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 1¾″. Leaves—341. 10—14 lines per page and 60—78 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—24000. Complete.

Remarks—The first Fol. is damaged and the last Fol furnishes the following information:

എണ്ണൂററി നാല്പത്തൊമ്പതാമാണ്ടു മീനമാസം ഒന്നാംതെ
തി എളംമ്പൈ പണ്ടാലെക്ക പിള്ളെക്കടി പുത്രൻ ചന്ദ്ര
ശേഖരൻ........ ....

Tho date corresponds to 1674 A. D. The frames of the Ms. are of ivory.

॥ रामायणम् ॥

410. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—19¾″ × 2″. Leaves—286. 14—18 lines per page and 76 letters per line. Script—Grantha. No. 'of Granthas—20000.

21

End :

आदिकाव्यमिदं काव्यं पुरा वाल्मीकिना कृतम् ।
यः शृणोति पठेद्वापि स पापैः परिमुच्यते ॥
पतिकामा पतिं कन्या लभते तन्मनोगतम् ।
प्रवासिनोऽपि च तथा लभन्ते चापि बान्धवान् ॥
कुटुम्बवृद्धिं धनधान्यवृद्धिं यशश्च मुख्यं सुखमुत्तमं च ।
श्रुत्वा महत् काव्यमिदं च दिव्यं प्राप्नोति सर्वां भुवि चार्थसिद्धिम् ॥
रामायणमिदं दिव्यं शृण्वतः पठतः सदा ।
प्रीयते सततं रामः स हि विष्णुः सनातनः ॥

Colophon :

इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये चतुर्विंशतिसाहस्रिकायां संहितायां श्रीमत्युत्तररामायणे दशोत्तरशततमः सर्गः । ......

Remarks—The Ms. contains many variant readings. The Phalaśruti is quite different from that in other Mss.

॥ रामायणम् ॥

411. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—122. 10 lines per page and 88 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7000.

Remarks—The script is squarely and old. Bāla and Ayodhyā kāṇḍas alone are included in this Ms.

॥ रामायणम् ॥

412. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—20$\frac{3}{4}$″ × 2″. Leaves—285. 8 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7100.

Colophon :

കരമനൈ അപ്പാവയ്യൻ എഴുതിനതു.

Remarks—The Ms. covers Sargas 1—40 in Bālakāṇḍa in addition to Ayodhyākāṇḍa. The script is bold and beautiful. The Ms. is old and worn out.

॥ रामायणम् ॥

413. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21$\frac{1}{2}$″ × 2″. Leaves—87. 10—12 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4300.

Remarks—The Ms. covers Bālakāṇḍa and 62 Sargas in Ayodhyākānda. The readings differ much from those in the Nirnayaságar edition.

॥ रामायणम् ॥

414. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 2″. Leaves—96.

6—10 lines per page and 64—72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3300.

Remarks—The Ms. covers Bālakāṇḍa and 10 Sargas and 23 verses in Ayodhyākāṇḍa. The script is neat and legible.

॥ रामायणम् ॥

415. RĀMĀYAṆAM

Substance—Palm leaf. Size—14″×2″. Leaves—78. 8—10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3000.

Remarks—This Ms. comprises the whole of Bālakāṇḍa. The first Fol. contains certain verses relating to the *pūrvāṅga* for *pārāyaṇa*. They begin from "कूजन्तं रामरामेति" and end with "श्रीराघवं दशरथात्मजमप्रमेयम्...". After colophon the scribe's name is given as "त्रिविक्रमै".

॥ रामायणम् ॥

416. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½″×2″. Leaves—129. 7—8 lines per page and 80 letters per

line. Script—Malayālam. No. of Granthas —4850.

Remarks—This Ms. comprises the Ayodhyākāṇḍa only.

॥ रामायणम् ॥

417. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 1½″. Leaves —47. 10—12 lines per page and 56 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas —1650.

Remarks—The Ms. comprises the first 74 chapters in Bālakāṇḍa and that of the first three is damaged.

॥ रामायणम् ॥

418. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 2″. Leaves—9. 11 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—350.

Remarks—The Ms. is damaged. It comprises a portion of Bālakāṇḍa.

|| रामायणम् ||

419. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 2″. Leaves—28. 8—11 lines per page and 64—84 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1300.

Remarks—The Ms. is worn out and written in old Malayālam. It comprises a portion of Kiṣkindhākāṇḍa.

|| रामायणम् ||

420. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—20½″ × 2″. Leaves—337. 8 lines per page and 46—56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—9500.

Remarks—The Ms. is held together by ivory plates. It is written in legible hand and it comprises the Āranya, Kiskindhā, and Sundara kāṇḍas. It is used by H. H. The Mahārāja of Travancore on the day of Vijayadaśamī for Vidyārambha.

|| रामायणः ||

421. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14¾″ × 2″. Leaves—

84. 8—9 lines per page and 60—74 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas —3200.

Remarks—The Ms. covers Āraṇyakāṇḍa and 12 chapters in Kiskindhākāṇḍa. Leaves 1—8 are written in a different hand.

॥ रामायणम ॥

422. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—181. 10—12 lines per page and 24—26 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2700.

Remarks—The script is neat and legible. The Ms. comprises the Sundarakāṇḍa only. The following verse is added at the end:

"मदीयवाक्यैस्तव कीर्तनोज्ज्वलै-
विंमुक्तशोका जनकेश्वरात्मजा ।
बभौ चकोरीव विमुक्ततापा
समुद्यतैः शीतमरीचिरश्मिभिः ॥"

॥ रामायणम् ॥

423. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21'' \times 2''$. Leaves—

279. 9 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10000.

Remarks—The Ms. comprises Kiskindhā, Sundara and Yuddha kāṇḍas. The Kiskindhākāṇḍa begins on Fol. 273 (ज ज स्तु न्य) and ends on Fol. 334 (ज ज ज ल ष्क). The work is resumed on Fol 1 (श्री न). The last 20 leaves are not numbered.

॥ रामायणम् ॥

424. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21¼″ × 2″. Leaves—205. 12—13 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—12000.

Remarks—The readings vary much from those in the printed editions. The Ms. is held fast by ivory boards. After the colophon occur the following lines:

आपदामपहर्तारं दातारं सर्वसम्पदाम् ।
लोकाभिरामं श्रीरामं भूयो भूयो नमाम्यहम् ॥
सुग्रीवमित्रं सुकुमारगात्रं राजीवनेत्रं रघुराजपुत्रम् ।
सीताकलत्रं शिशिरांशुवक्त्रं श्रीरामभद्रं कलये दयार्द्रम् ॥

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नसुग्रीवहनुमाद्विभीषणादिसमस्तपरि-

वारसाहिताय श्रीरघुकुलभूषणाय श्रीरामचन्द्राय नमः । हरिहर-ब्रह्मादिसमस्तदेवताभ्यो नमः ।

൧൦൩൨-ാമാണ്ട് കന്നിമാസം ൨-൨൦൩-ാം എഴുതിത്തീൎത്തു

शैलोपरि द्विजसुताकरकल्पितेयं
रम्यैर्गुणैर्विरहितापि च वर्णमाला ।
युष्मत्कराम्बुरुहमेलनगन्धयोगात्
सन्तुष्टये भवतु वः कृपया बुधेन्द्राः ।
श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु । हरिः ।

॥ रामायणम् ॥

425. RĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″—1¾″. Leaves—42. 6 lines per page and 42 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—700.

Remarks—The Ms. begins from Sarga 121 in Yuddhakāṇḍa.

॥ रामायणम् ॥

426. RĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf Size—21″×1¼″. Leaves 176. 9—10 lines per page and 70—80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7400.

Remarks—The Ms. comprises Yuddhakāṇḍa only. Many leaves are damaged. After colophon occur the following verses

आपदामपहर्तारं दातारं सर्वसम्पदाम् ।
लोकाभिरामं श्रीरामं भूयो भूयो नमाम्यहम् ॥
रामं रत्नकिरीटकुण्डलधरं केयूरहारान्वितं
सीतालंकृतवामभागममलं सिंहासनस्थं प्रभुम् ।
सुग्रीवादिसमस्तवानरगणैः संसेव्यमानं सदा
विश्वामित्रपराशरादिमुनिभिः संस्तूयमानं भजे ॥
श्रीकृष्णशिष्येण नाराय......स्तकम् ।

॥ रामायणम् ॥

427. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—2½″ × 1¾″. Leaves—140. 7—10 lines per page and 54—90 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3200.

Remarks—The Ms. contains Yuddhakāṇḍa alone. It is much damaged. The readings differ much from those in the printed editions. Towards the close of the Ms. are written the following verses:

श्यामावदातमरविन्ददलायताक्षं
बन्धूकपुष्पसदृशाधरपाणिपादम् ।
सीतासहायमजितं धृतचापबाणं
रामं नमामि शिरसा रमणीयरूपम् ॥

कालाम्भोधरकान्तिकान्तमनिशं वीरासनाध्यासितम्
मुद्रां ज्ञानमयीं दधानमपरं हस्ताम्बुजं जानुनि ।
सीतां पार्श्वकरां सरोरुहकरां विद्युन्निभां राघवं
पश्यन्तं मकुटाङ्गदादिविविधाकल्पोज्ज्वलाङ्गं भजे ॥

राजा राजार्चिताङ्घ्रेरनुपचितकलो यस्य चूडामणिस्त्वं
नागा नागाधिगात्रं नमसि नयनगं यद्वपुर्भूषयन्ति ।
साराभागागिणी भून्मतिरिति यमिनां येन वोऽद्याहि स्मरः
सप्ताः समाश्वनुन्नारुणकिरणसमाः पातु बिभ्रत् त्रिणेत्रः ॥
अम्बरमम्बुनि पत्रमरातिः पीतमहीशगणस्य ददाह ।
यस्य वधूस्तनयं गृहमब्जा पातु स वः शिवलोचनवह्निः ॥
कौसल्यानयनेन्दुं दशरथहृदयारविन्दमार्ताण्डम् ।
सीतामानसहंसं रामं राजीवलोचनं वन्दे ॥
श्रीरामाय नमः ।

॥ रामायणम् ॥

428. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$20\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—321. 8 lines per page and 42—52 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7000.

Remarks—The Ms contains Yuddhakānda and 56 sargas in Uttarakānda. It is written in neat legible hand and preserved in a fairly good condition.

॥ रामायणम् ॥

429. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21¾" × 2". Leaves—43. 11 lines per page and 81—96 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2500.

Remarks—The Ms. begins on Fol. 348 and ends on Fol. 390. It extends to the 3rd verse in *sarga* 92 of Uttarakānda. The arrangement of *Sargas* and readings differ from those in the printed edition.

॥ रामायणम् ॥

430. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14¼" × 2". Leaves—98. 10—11 lines per page and 58 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3400.

Remarks—The Ms. covers the whole of Uttarakānda. It is in good condition. The script is neat and legible. Variants in readings are noteworthy.

॥ रामायणतात्पर्यनिर्णयः ॥

431. RĀMĀYAṆATĀTPARYANIRNAYA.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2" Leaves—11.

8 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—240. Complete.

Subject—A critical review of the Rāmāyana.

Beginning:

गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । श्रीनारायणाय नमः ।
जीयान्मण्डोदरीकण्ठकाण्डभूषणदूषणम् ।
जानकीजन्मफलदं जलदश्यामलं महः ॥
मनः खेलतु मे रम्ये सीतानामनि भूमनि ।
रघुनाथकथाकाशराकापीयूषधामनि ॥
लक्ष्मणो जयतान्नित्यं जानकीजानिवल्लभः ।
मेघनादमरिन्नाथविलासकलशीसुतः ॥
अनुगृह्णातु मे रामे भरतो भक्तिमुत्तमाम् ।
यथार्थनामा शत्रुघ्नो भूयाद् भूदेवभूतिदः ॥
हनूमन्तमचिन्त्यानां निधिमाश्चर्यकर्मणाम् ।
रक्षोनाथविपन्नाट्यसूत्रधारमुपास्महे ॥
यश्चकार सरस्वत्याः स्वयंवरपतिर्भवन् ।
रामायणं महाकाव्यं तस्मै वाल्मीकये नमः ॥
पितुराज्ञां पुरस्कृत्य रामायणकथामिमाम् ।
इच्छाम्यहं परिच्छेत्तुं जाह्नवीमिव नाविकः ॥
ईश्वरावेक्षणात् क्षुब्धात् प्रधानादभवन्महान् ।
महतोऽहङ्कृतिर्जज्ञे त्रिधाभूत् सापि कालतः ॥

... ...

... ...

... ...
... ...
... ...

सरस्वतीकराम्भोजप्रमृष्टश्रमवारिणा ।
चत्वारः कविना भागाः प्रतिकाण्ड प्रपञ्चिताः ॥
प्रतिप्रकरणं कर्तुरभिप्रायः परस्सतम् ।
संक्षिप्तेनैव मार्गेण ततः प्रस्थीयते मया ॥
आर्द्रा तावद् गभीरार्थमन्दर्भेन्मुखचेतसा ।
मुनिना बालकाण्डोऽयं चतुष्प्रकरणीकृतः ॥
कथापुरुपनिष्पत्तिर्विश्वामित्राध्वरावनम् ।
त्रैयम्बकधनुर्भङ्गः सीतापाणिपरिग्रहः ॥

End:

निर्भिद्य वालिनं सीतां बुद्ध्वा विरहविह्वलाम् ।
बद्ध्वा महार्णवे सेतुं हत्वा राक्षसनायकम् ॥
साकेते सीतया साकमभिषिक्तस्य भूपतेः ।
प्राणनाथापरित्यागो लक्ष्मणस्य विसर्जनम् ॥
एवमादिविचारेण मुमुक्षुत्वं नृणां भवेत् ।
श्रीरामायणतात्पर्यपर्यालोचनयुक्तिषु ॥
निर्णीतिरेषा स्थेमानमुपगन्तुं प्रगल्भते ।

श्रीरामाय नमः ।

Colophon

Author:

Remarks—The Ms. is old and damaged. The number of Sargas and the stanzas epitomising the subject-matter of each Kāṇḍa as

furnished at the close of the work are noted below

Bālakānda	77	Sargas
Ayodhyākānda	129	,,
Aranyakānda	75	,,
Kiskindhākānda	67	
Sundarakānda	68	,,
Yuddhakānda	130	,,
Uttarakānḍa	110	,,

श्रीवाल्मीकये नमः ।

जातो वंशे रघूणां मुनिवरवचनात् ताटकां ताडयित्वा
कृत्वा पुण्यामहल्यां स्फुटितहरधनुर्जानकीवल्लभोऽभूत् ।
प्राप्तोऽयोध्यां नियोगात् पितुरटविमगात् त्यक्तसीतोऽस्तवाली
बद्धाब्धिर्ध्वस्तलङ्कादलितदशमुखः सीतया राज्यमाप ॥
भूत्वा घर्मांशुवंशे मुनिवरवचनात् ताटकां ताडयित्वा
. . . .
हित्वा राज्यं च गत्वा वनमनुजसखोऽवाप्य सुग्रीवसख्यं
हत्वा रक्षांस्यरक्षत् त्रिभुवनमखिलं सोऽस्तु रामः श्रिये नः ॥
... ...

The last verse in the work mentions the title of the work as "Śrī Rāmāyanatātparyaparyālocanayuktinirnīti"

॥ रामायणव्याख्या ॥

432. RĀMĀYAṆAVYĀKHYĀ

Substance—Palm leaf. Size—16" × 1¼" Leaves—76. 8 lines per page and 48 letters per line Script—Grantha. No. of Granthas—1825. Incomplete.

Beginning:

अथ श्रीमदयोध्याकाण्डे प्रथमे सर्गे व्याख्येयानि व्याक्रियन्ते। गच्छतेति। मातुलकुलं मातुलगृहम्। 'कुलं गृहेऽपी'त्यमरः। अनघः सोदरो लक्ष्मणो बलवन्तं राममाश्रितः। मयापि महदाश्रयः कर्तव्य इत्येवंविधकलुषबुद्धिरूपपापरहित इत्यर्थः। नित्यशत्रुघ्नः नित्यशत्रवः कामादयः। नीतः मातुलगृहवासजनितसौख्यादिकमनेन विनासत्कल्पमिति धिया नीत इति भावः। प्रीतिपुरस्कृतः भरतविषयस्नेहेन पुरस्कृतः। प्रीतिप्रेरित इत्यर्थः। स इति।

End.

न शोच्या इति। ते रामादयः। इदं चरितं पितृवचनपरिपालनरूपं चरित्रम्। शाश्वतम् आचन्द्रार्कम्। विधूयेति। महर्षियाते महर्षिभिः प्राप्ते।

एकषष्टितमे सर्गे।

वनामिति। स्वार्ता सुतरामार्ता। यदिति। राघवः दशरथः। 'सानुक्रोशो वदान्यश्च प्रियवादी च राघवः' इति ते महद्यशस्त्रिषु लोकेषु प्रथितं यद्यपि, ततोऽप्यतिशयितापयशस्करं कृत्यं कृतमिति वाक्यशेषः।

Colophon

Author:

Remarks—A few leaves here and there in the Ms. are worn out. The commentary covers the first 60 sargas and 2 verses of the 61st in Ayodhyākāṇḍa.

॥ रामायणव्याख्या ॥

433. RĀMĀYANAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf Size—14″ × 2″ Leaves—31. 12 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1150.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

राममिन्दीवरश्याम राजीवायतलोचनम् ।
ज्याघोष(ग?नि)र्जितारातिं जानकीरमणं भजे ॥
वाल्मीकिनामधेयाय मुहुर्वारिमुचे नमः ।
यः श्रीरामकथावर्षैर्जगत्तापमशीशमत् ॥
जानकीहरिसैन्यानां जीवातुरजनिष्ट यः ।
तं रामवीर्यकालाग्नेर्मारुतं मारुतिं भजे ॥
श्रीरामाय नमस्तस्मै सीतायै लक्ष्मणाय च ।
भरताय च शत्रुघ्ननाम्ने सौमित्रये मुहुः ॥
श्रीमद्रामायणार्थश्रवणसमयतः स्वोत्थगूढार्थतुष्टैः
शिष्यैः ...बन्धं विशदय निजसूक्त्येति सम्प्रार्थितः सन् ।
व्यालोच्योपक्रमादीन् विबुधजनमुदे शब्दतात्पर्यहेतून्
विद्वान् कन्दालरामानुज इति विदितो व्याकरो (दी?)-
त्यादिकाव्यम् ॥

अथ भगवान् वाल्मीकिः स्वेच्छया स्वाश्रमं प्रत्यागतात् स्वमहिम्नावगतत्रिलोकीवृत्तान्ताद् भगवतो नारदाल्लब्धरामगुणविषयकथासुधानुभवमुदितान्तःकरणः सन् स्वाश्रमे सुखेनावतिष्ट । * *

* * * * *

तत्राद्यकाण्डव्याख्यानं क्रियते विदुषां मुदे ।
रामानुजेन विदुषा रामभक्त्येकसिन्धुना ॥

तप .. .. .. पुङ्गवमिति तपःस्वाध्यायनिरतम् । अत्र तपः-शब्देन चित्तप्रसादहेतुभूतं व्रतानियमोपवासादिकर्मोच्यते । स्वाध्यायशब्देनार्थावबोधपर्यन्ताध्ययनमुच्यते । तयोर्निरन्तम् ।

End :

प्रिया त्वित्यादि । सीता रामस्य पितृकृतेति पितृप्रतिपादिता भार्येति प्रिया बभूव । पितृकारितो विवाहः श्लाघनीयः । गुणाद् रूपगुणाच्चापि तस्यां प्रीतिर्भूयो व्यवर्धत । तस्याश्चेत्यादि । सीताया हृदये भर्तृद्विगुणं भृशं वर्तते । तस्मात् स तस्या अन्तर्जातमपि हृद-यमभिप्रायं हृदा मनसा व्यक्तमाख्याति जानाति । इदं तूत्तरश्लोकस्य विशेषः । तस्य हृदयं भूयो विशेषणातिशयेन परिवर्तते । तस्मात् तस्य हृदयं भावं मैथिली मनसा जानाति । परस्परहृदयान्तर्वर्तनेन परस्परभावमुभौ जानीतः । तया च राजर्षिसुत इति पाठः । आभि-कामया सौन्दर्यातिकामया भर्तर्यधिकस्नेहया ॥

Colophon :

इति श्रीरामायणबालकाण्डव्याख्याने श्रीरामानुजीये सप्तसप्तति(तमः) सर्गः । ശ്രീരാമജയം.

Author—Kandāla Rāmānuja.

Remarks—The Ms. is in good condition. From the introductory verse beginning with "श्रीमद्रामायणार्थ" it is evident that the commentator was an expounder of the Rāmāyaṇa.

॥ रामायणव्याख्या ॥

434. RĀMĀYAṆAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—20″ × 2½″. Leaves—189. 13 lines per page and 80—86 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—11800. Incomplete.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

'इक्ष्वाकुवंशप्रभवः' इत्यारभ्य 'दण्डकान् प्रविवेश ह' त्यन्तेन संक्षिप्य नारदोक्तं रामचरितं काण्डद्वयेनोपवर्ण्याधुना रामस्य दण्डकारण्यसमुद्भूतानद्भुतविशेषान् विस्तरेण वक्तुं तृतीयकाण्डमारभते— प्रविश्येति । आत्मवान् धृतिमान् । महागहनप्रवेशे निश्शङ्कताभिप्रायार्थमिदमुक्तम् । निश्शङ्कत्वे हेतुर्दुर्धर्ष इति । द्विषाद्भिरप्रधृष्यः । तिरस्कर्तुमशक्य इति यावत् । महारण्यमिति सामान्येनोपात्तस्य विशेषेण संज्ञा दण्डकारण्यमिति । दण्डनाम्ना राज्ञा परिपालितो देशः शुक्रशापादरण्यमभूदित्युत्तरकाण्डे वक्ष्यते । मण्डलं समूहम् ।

End :

आतिष्ठेति । वनवासे आत्मना समं दुःखानुभवात् लक्ष्मणं प्रति यौवराज्यप्रार्थना कृता । पूर्वराजाध्युषितां पूर्वराजा मन्वादयः । पितृभिः पितृपितामहप्रपितामहैः । सर्वात्मना पर्यनुनीयमान इत्यनेन ज्येष्ठे भरते वर्तमाने अहं यौवराज्यानर्ह इति लक्ष्मणेन निषेधे कृते रामेण पुनः पुनरनुनयनं कृतमित्यवगम्यते । राघव इति । वापीनि निपातसमुदायोऽवधारणार्थो भिन्नक्रमः । ससुहृज्ज्ञातिबान्ध-

वेत्यर्थः । राममेवानुपश्यन्तो नाभ्यहिंसन् परस्परं धार्मिकं राममेवानुचिन्तयन्तः अन्योन्यं वैराणि प्रजहुरित्यर्थः । आदिकाव्यमिति । आर्षम् ऋषिः वेदः तत्सम्बन्धि वेदोपकरणम् उपबृंहणमिति यावत् । पुरा अवतारात्पूर्वम् । पुत्रकाम इति । रामाभिषेचनं रामाभिषेकावधिकमित्यर्थः । श्रवणेनेति । सम्प्रति शृण्वतामित्यर्थः । विनायका इति । विघ्नकारिणो ग्रहविशेषाः । आयुष्यमिति । सौभ्रातृकं भ्रातृसुखकरम् । भक्त्येति । संहितायां संहितार्थत्वात् संहितेति व्यपदेशः ।

Colophon:

इति श्रीकन्दालरामानुजीये श्रीमद्युद्धकाण्डव्याख्याने द्वात्रिंशच्छततमः सर्गः । श्रीमद्युद्धकाण्डव्याख्यानं समाप्तम् ।

श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः । सोमेश्वरी रक्षतु । शुभमस्तु । श्रीरामाय नमः ।

रामं रामानुज सीतां भरतं भरतानुजम् ।
सुग्रीवं वायुसूनुं च प्रणमामि पुनः पुनः ॥

941-ാമാണ്ടു പാൎത്ഥിവവൎഷം മകരമാസം 4-ാം എഴുതിമു
കിഞ്ഞു അനന്തശംകരരെന ലിഖിതമിദം പുസ്തകം.

Author—Kandālarāmānuja.

Remarks—The Ms. contains the Āranya, Kiskindhā, Sundara and Yuddha kāndas. It is in a fairly good condition.

॥ रामायणमाहात्म्यम् (उमासंहितागतम्) ॥

435. RĀMĀYAṆAMĀHĀTMYAM.
(From Umāsamhitā.)

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—

153. 8 lines per page and 18 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1400. Incomplete.

Subject—The excellencies of the Rāmāyana.

Beginning:

अविघ्नमस्तु ।

विघ्नेश्वरमहं वन्दे गिरिजागात्रसम्भवम् ।
दन्तावलनिभं वन्दे विघ्नाद्रिच्छेदनेऽपि वा ॥
कैलासशिखरे रम्ये पार्वत्या सह शङ्करः ।
विचचार महायोगी स्वरूपमनुचिन्तयन् ॥
... ...
ऋषिभिः सनकाद्यैश्च स्तूयमानापदानकम् ।
देवी प्रणम्य पप्रच्छ देवदेवं पिनाकिनम् ॥
जय देव महादेव जय चन्द्रार्धशेखर ।
जय मन्नाथ लोकस्य सृष्टिस्थित्यन्तकारक ॥
जय वेदान्तसंवेद्य जय वाचामगोचर ।
जय ब्रह्मादिदेवानामाद्य कर्तृविधायक ॥
संहारकारिणे तुभ्यं नमो विश्वस्वरूपिणे ।
त्वं वेदस्त्वं वषट्कारस्त्वमोङ्कारस्तथा स्वधा ॥
यज्ञश्च यज्ञकर्ता च हुतभुक् सोमपास्तथा ।
चन्द्रसूर्यौ तथा वायुः पृथिवी जलमेव च ॥
आकाशश्च प्रशान्तात्मा समुद्रश्च सरीसृपः ।
वृक्षाश्च मनुजाताश्च सिंहाद्या मृगजातयः ॥
सर्वं त्वद्रूपतोऽभिन्नं न पश्यामि मनागपि ।
इति स्तुतो गिरिजया प्रसादमकरोच्छिवः ॥

किं विवक्षास्ति ते देवि उभे सर्वाङ्गसुन्दरि ।
शृणु वक्ष्यामि तत्तेन मनसा सम्यगीरितान् ॥
देवी—

. ..

सन्नाम्ना महिना शम्भो प्रोक्ता काचन संहिता ।
तां पुनः श्रोतुमिच्छामि रघुनाथकथाफलाम् ॥

End :

सह्यजाया जले स्नात्वा श्रीरङ्गनिलयं हरिम् ।
वैशाख्यामाम्रफलकं फलोपेतं निवेद्य ॥
तेन वत्सरपूजायाः फलं प्राप्नुहि राक्षस ।
वर्षे वर्षे राक्षसेन्द्रो वैशाख्यां रङ्गमन्दिरे ॥
पूजयत्यनिशं देवि संवत्सरफलाप्तये ।
रङ्गधाम्नो राक्षसेन्द्रो मन्दिरं विश्वकर्मणा ॥
कारयामास विधिवत् सप्तप्राकारशोभितम् ।
चन्द्रपुष्करिणीतीरे श्रीदेवीश्रीधरेरमि ॥
सम्पूज्य हरिणादिष्टो लोकं प्राप्य विभीषणः ।
स्नात्वा कवेरजातोये दृष्ट्वा श्रीरङ्गवासिनम् ॥
मोक्षलक्ष्मीपरिणता मुक्ताः स्युरमरा भवात् ।
न्यायेन कारयामास राज्यस्य परिपालनम् ॥
प्रच्छन्नाः सञ्चरन्त्येव मानुषा इव राक्षसाः ।
काले वर्षतु पर्जन्यः पृथिवी सस्यशालिनी ॥
देशोऽयं क्षोभरहितो ब्राह्मणाः सन्तु निर्भयाः ।

Colophon:

हरिः । ॐ । शुभमस्तु । श्रीरामचन्द्राय नमः ।

Author :

Remarks—The work furnishes the details of the purification of Vibhīṣaṇa and other devotees of Śrī Rāma, by their visit to the Śrī Ranga Temple.

॥ रामायणमाहात्म्यम् (उमासंहितागतम्) ॥

436. RĀMĀYANAMĀHĀTMYAM.

(from Umāsamhitā)

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″ Leaves—21 13 lines per page and 76 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—1200 Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 435.

End .

अभेद्यकवचं धत्ते रावणेर्हृदयस्य तु ।
नप्तारं ब्रह्मणो रामो हत्वा लोकस्य गुप्तये ॥
सेतौ तीर्थे धनुष्कोट्या कृतवान् पापशान्तये ।
विभीषणाद्याः सुहृदो हतामित्रं रघूत्तमम् ॥
विधिवत् पूजयामासुः पाद्यार्घ्यासनवन्दनैः ।
रावणान्तकमावृत्य वृन्दारकगणा दिवि ॥
सप्तमौलौ रघुवरं दशशीर्षरिपुं रणे ।
ववर्षुः पुष्पवर्षेण सन्तानकसमुद्भवैः ॥

निधाय बाहुं त्रिणतस्य कोट्या-
मायोधनोद्भूतरजोषिताङ्गम् ।

जटाश्चितं फुल्लमुखारविन्दं
पश्यन्ति रामं कृतपुण्यपुञ्जाः ॥

मित्रैः ममेतं गतशत्रुसङ्गं कृपाकरं श्यामळदेहयुक्तम् ।
कोदण्डदीक्षागुरुमादरेण भजन्ति ये धन्यतमा वरेण्यम् ॥
जटाधरं फुल्लमनोज्ञहासं सौमित्रिणा सेवितवामभागम् ।

Colophon .

इति श्रीमदुमासंहितायां श्रीमद्रामायणमाहात्म्ये सुन्दरकाण्डमहिमानुवर्णनं नाम एकादशोऽध्यायः ।

Author

Remarks—Same as No 435.

— —

॥ रामायणामृतकतकटीकासारसंग्रहः ॥

437 RĀMĀYAṆĀMṚTAKATAKAṬĪKĀ-SĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—147. 12—15 lines per page and 46 letters per line. Script—Grantha No. of Granthas -6250. Incomplete.

Beginning :

गणपतये नमः ।

वैदेहीतटिदुज्ज्वलः प्रविलसच्चापोत्तमेनाङ्कितो
निस्त्रस्ताखिललोकभीतिहरणश्रीवाक्यमञ्जुध्वनिः ।

दोग्धा निर्मलभक्तचातकततीसञ्जीवनं जीवनं
पायाद् दुःखितकामिसौख्यफलदः श्रीरामकालाम्बुदः ॥

भो भोः किमिदं रामायणं व्याख्येयम् उत न । यदि प्रयोजनं व्याख्येयम् यदि नो न । प्रयोजनमप्यैहिकमामुष्मिकं वा स्यात् । न तावत् कृषिवाणिज्यसेवादिना धनधान्यादिवदैहिकं किञ्चित् प्रयोजनं रामायणपाठात् पश्यामः । नाप्यामुष्मिकम् । निरयं निस्तितीर्षुः (संसारात् स्वर्गारुरुक्षुर्वा मुमुक्षुर्वा रामायणमाम्नायादिति श्रुतिः स्मृतिर्वास्ति । पारलौकिके चार्थे ते एव प्रमाणम् । अपि च विशिष्यामुष्मिकश्रेयोर्थिभिरिदमनादर्तव्यम् । काव्यत्वात् । 'काव्यालापांश्च वर्जयेदिति च घण्टाघोषः ।

End :

तद् दृष्ट्वेति । जृम्भमाणं वर्धमानं । समाविध्य आस्फाल्य । अम्बरीषं भ्राष्ट्रम् । तस्य मुखम् । विधूमः पावक इवाशोभत । आरुजन् अत्यर्थं भिन्दानः । मे भूमिसङ्गेन मध्ये विश्रमाय क्वचित् पादविक्षेपसङ्गराहित्येनैव । सहस्रशः परिगन्तुमुत्सह इति सहस्रवारमेकयत्नेन प्रदक्षिणं कर्तुं शक्नोमीत्यर्थः । वैनतेयं परिगन्तुमिति जातिस्वाभाव्यात् प्रदक्षिणाकारपरिगमनवन्तमहमपि सहस्रशः परिगन्तुं शक्तः । उदयादिति । उदयगिरेः प्रस्थितमादित्यं प्राप्य तेन सह प्रस्थित तमादित्यमनस्तमितमण्डलं तमेव

Colophon

इति श्रीमत्किष्किन्धाकाण्डे सप्तषष्टितमः सर्गः ।

Author :

Remarks—This commentary epitomises the Amṛtakatakavyākhyā wherein the commentary on Bāla, Ayodhyā, Āraṇya kāṇḍas and 68 *sargas* in Kiskindhākāṇḍa is embodied. The last Fol. is missing.

॥ रामायणामृतकतकटीकासारसंग्रहः ॥

438. RĀMĀYAṆĀMṚTAKATAKATĪKĀ-SĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—16″ × 1½″. Leaves—31. 9—10 lines per page and 75—80 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1500. Incomplete.

Beginning :

... ...

आमुष्मिकं हि तावत्को विद्वान् आत्मानात्मसकलपरमार्थतत्त्वज्ञा......व्यवहारे प्रजारञ्जनादौ सामर्थ्यं चातुर्यं तद्वान् एकप्रियदर्शनः इति, कामसौन्दर्यतो नित्यसौमुख्यत एकरूपतया प्रियदर्शनं यस्य स तथा। आत्मवान् वशीकृतान्तःकरणः। क्रोधं विजि......जिघांसा जितक्रोधः विगीतव्यर्थहिंसार...प्रमङ्गराहित इति यावत्। द्युतिः सर्वलोकसदादिदृक्षाजननी देहसौन्दर्यकान्तिविशेषलहरी तद्वान्। अनसूयकः विद्यैश्वर्य.........रौन्नत्यसङ्ग......सूयातद्राहित इति यावत्। संयुगे यथा प्राप्तयुद्धकाले जातरोषस्य कस्य रोषाद् देवा इन्द्रादयोऽपि बिभ्यति।

यदेतदुक्तगुणजातं तदेतादृशस्यास्तीति श्रोतुमिच्छामि । हे महर्षे अपरोक्षादिति इन्द्रियाशेषाथं भुर्भुवस्सुव रेक्षणान् त्रीन् लोकान् तत्रत्यवृत्तान्तं जानातीति तथा । वाल्मीकिशब्दः.....वल्मीकगर्भान्निर्गतत्वोपाधिना वल्मीकापत्यत्वस्य द्रोणीपुत्रकलशीसुतादिवत् सुवचनत्वात् ।

End

तदा मनोजवं पादवेगमास्थाय महेन्द्रं केरलभूरूपं गमिष्या ? समुद्रान्मया वामाय याचता अतो ये लो.......निर्मितास्तान् जहि । धनुषः परं ग्रहणाकर्षणादिव्यापारं...........लोकप्रतिबन्धाय मोक्तुमर्हसि । शरमोक्षे सति दत्तशरगत.....मप्रतिबन्धो महेन्द्रं गमिष्यामि । स जामदग्निः । शरक्षेपानन्तरं तथा कथितान् स्वर्लोकान् रामेण तेन शरेण...दृष्ट्वा महेन्द्रं जगाम । आत्मगतं रामो मदन्तर्यामीति तत्त्वज्ञानं प्राप्तवान् । आत्मगतिं च स्वस्थानं च जगा........

Colophon

पञ्चसप्तति(तमः)सर्गः ।

इति श्रीमद्रामायणे टीकामारम्भसङ्ग्रहे प्रथमः सर्गः ।

Author.

Remarks—The Ms. contains the commentary on sargas 1—76 of Bālakāṇḍa. The leaves are damaged.

॥ ललितोपाख्यानम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

439. LALITOPĀKHYĀNAM.

(from Brahmāṇḍapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—132. 9 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas—2970. Complete.

Subject—The *Avatāra* of Lalitā, the slaying of Bhaṇḍāsura etc.

Beginning:

हरिः ॐ ।

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ओङ्कारमूर्तिमव्यक्तमनन्तं सत्यचिद्घनम् ।
द्वादशान्तस्थितं श्रीमन्मीनाक्षीशं शिवं भजे ॥

अस्तु वः श्रेयसे नित्य वस्तु वामाङ्गसुन्दरम् ।
यतस्तृतीयो विदुषां तुरीयं तु परं महः ॥

श्रीमत्सुन्दरमीशानं श्रीमत्सिद्धिविनायकम् ।
षण्मुखं स्कन्दमानन्दं विष्णुं ब्रह्माणमाश्रये ॥

अगस्त्यो नाम देवर्षिर्वेदवेदाङ्गपारगः ।
सर्वसिद्धान्तसारज्ञो ब्रह्मानन्दरसात्मकः ॥

चचाराद्भुतहेतूनि तीर्थान्यायतनानि च ।
शैलारण्यापगा मुख्याः सर्वान् जनपदानपि ॥

तेषु तेष्वखिलान् जन्तूनज्ञानतिमिरावृतान् ।
शिश्नोदरपरान् दृष्ट्वा चिन्तयामास तान् प्रति ॥

तस्य चिन्तयमानस्य चरतो वसुधामिमाम् ।
प्राप्तमासीन्महापुण्यं काञ्चीनगरमद्भुतम् ॥
तत्र वारणशैलेन्द्रमेकाम्रनिलयं शिवम् ।
कामाक्षीं कलिदोषघ्नीमपूजयदथात्मवान् ॥
लोकहेतोर्दयार्द्रस्य चिन्तयानस्य धीमनः ।
चिरकालेन तपमा तोषितोऽभूज्जनार्दनः ॥
हयग्रीवतनुं कृत्वा साक्षाच्चिन्मात्रविग्रहाम् ।
शङ्खचक्राक्षवलयपुस्तकोज्ज्वलबाहुकाम् ॥
पूरयित्रीं जगत् कृत्स्नं प्रभया देहजातया ।
प्रादुर्बभूव पुरतो मुनेरमिततेजसः ॥
तं दृशानन्दभरितः प्रणम्य च मुहुर्मुहुः ।
विनयावनतो भूत्वा म तुष्टाव जगत्पतिम् ॥

End:

यत्रेदं ललितापुस्तं वर्तते कुम्भसम्भव ।
तस्मिन् देशे न रोगः स्यान्न च दुर्भिक्षसम्भवः ॥
पूजाविधानमखिलं शास्त्रोक्तं कुम्भसम्भव ।
खण्डान्तरे तु वक्ष्यामि तदाकर्णय शास्त्रतः ॥
य इदं पाठकं सम्यक्पूज्य वित्तानुसारतः ।
वस्त्रैश्च भूषणैश्चैव कर्णामात्रा? ङ्गुलीयकैः ॥
नमस्कृत्य च सन्तोष्य गन्धपुष्पैश्च भोजनैः ।
समाप्तौ च विशेषेण ब्राह्मणान् वेदपारगान् ॥
भोजयित्वा दाक्षिणाद्यैः श्रीदेवीभक्तिमान् नरः ।
शृणुयात् सावधानेन चा समाप्तेः कथामिमाम् ॥
तस्य देवी प्रसन्ना तु सर्वसिद्धिं च दास्यति ॥
आरोग्यं सन्ततिं चैव भुक्तिं मुक्तिं च दास्यति ।

श्रीहयग्रीवः—

आख्यानमेतदवदातगुणाः पठन्ति
सम्पत्प्रदायकमपाकृतसर्वदुःखम् ।
विज्ञानदीपिकाख्यिकां ललिताप्रसादा-
दासाद्य चेतसि भ(व?ज)न्ति परं प्रसादम् ॥

Colophon

इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे उत्तरखण्डे हयग्रीवागस्त्यसंवादे ललितो-पाख्याने मन्त्रराजप्रकाशकथनं नाम द्वात्रिंशोऽध्यायः । श्रीदेव्यै नमः ।

ലളിതോപാഖ്യാനം ആയിരത്തി അറുപത്തി മൂന്നാംമാണ്ട തുലാമാസം ഇരുപത്തി നാലാംതീയതി ഗ്രന്ഥം സുകൃഷിപ്പു രാമാശാസ്ത്രികൾ എഴുതിതീർത്തു. ശുഭം.

Author .

Remarks—This Upākhyāna is in the form of a dialogue between Hayagrīva and Agastya It comprises 32 chapters only. The date of transcription as noted under colophon is 1063 M. E.

॥ वराहपुराणम् ॥

440. VARĀHAPURĀṆAM

Substance—Palm leaf Size—22" × 2". Leaves—145. 8 lines per page and 62 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4300.

Subject—The evolution of the Universe, the secondary creation etc

Beginning :

... ... मम
वेदा नष्टा ममाचक्ष्व मुने प्रब्रूहि कारणम्
.... ॥
....
.... विस्मयेन तपोधन ।
पृष्टा क एते पुरुषा एतत् कथय शोभने ॥
... ...
... ... भो नारायणः स्वयम् ॥
वह्निभू. . . . . .हत्याशु पापमुच्चारणादनु ॥
एतस्य हृदये ....

End :

यथाशक्त्या नृपो ग्रामैः पूजयेद्वाचकं धरं ।
अवज्ञया श्रुतेनेत्थमपूज्य च धरा ....॥
....
...............मूर्खश्च मानवः ॥
श्रुत्वा च पूजयेत् ....शास्त्रं वाराहसंज्ञितम् ।
सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुसायुज्यतां व्रजेत् ॥

Colophon :

इति वाराहपुराणे . . . . .पाख्याने पञ्चशततमोऽध्यायः ।
....श्वतोपाख्यानं समाप्तम् ।
संहिता चेयं समाप्ता... ....

जज्ञे बहुज्ञं परमात्युदारं
यं द्वीपमध्ये सुतमात्मवन्तम् ।
पराशराद् गन्धवती महर्षि
तस्मै नमो ज्ञानतमोनुदाय ॥ हरिः ॥

नीलकण्ठेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।
गोविन्दाय श्रीवासुदेवाय श्रीपार्वत्यै नमः ।
शिवाशिवशिवाभ्यां नमः । परमात्मने....... ॥

Remarks—The Ms. is much decayed. Three leaves at the beginning and two at the close are missing. The story of the three-fold births of Jaya and Vijaya, the *dvārapālakas* of Vaikunta is also narrated.

॥ वराहपुराणम् ॥

441. VARĀHAPURĀNAM.

Substance—Palm leaf Size—19½″×2″. Leaves—45 12—14 lines per page and 96 letters per line. Script—Malayāḷam. No of Granthas—3250. Incomplete.

Subject—Same as No. 440.

Beginning:

.......ह्मणः कश्चिद्वेदाभ्यासरतो मुने ।
नमत्यविरतं प्रातःस्नायी त्रिषवणे रतः ॥

नाम्ना संयमनः पूर्वमेकस्मिन् दिवसे नदीम् ।
धर्मारण्ये गतः स्नातुं तथा भागीरथीं शुभाम् ॥
तत्रागतं महायूथं हरिणानां विचक्षणः ।
लुब्धो विष्ठरको नाम धनुष्पाणिः कृतान्तवत् ॥
आययौ तज्जिघांसुः संस्तस्थौ संयोज्य सायकम् ।
ततः संयमनो विप्रो दृष्ट्वा तं मृगयारतम् ॥
वारयामास्य मा भद्र जीवघातमिमं कुरु ।
एतच्छ्रुत्वा वचो व्याधः स्मितपूर्वमिदं वचः ॥
उवाच नाहं हिंसामि वृथा जीवान् द्विजोत्तम ।
परमात्मा स्वयं भूतैः क्रीडत्यर्भकवत्स्वयम् ॥
कृत्वा मृदा बलीवर्दं तद्वदेव न संशयः ।

End

एकैका दानवास्तत्र वज्रहस्तसमा युधि ॥
एकैकं स्पर्धता देवा जेतुं तेन बलेन ह ॥
तेषां प्रधानभूतानामयुतानि च कोटयः ।
एषामेकस्यानुयाति नावङ्कलमयोजिनम् ॥
तेषां दैत्यसहस्राणि बलिनां तु महात्मनाम् ।
समितिं चक्रुरव्यग्रास्तदा दैत्याः प्रहारिणः ।
प्रयाणं रोचयामासुर्देवसैन्यजिघांसवः ॥
विचित्रनानाविविधा ध्वजाग्रा विचित्रशस्त्रा विविधोग्ररूपाः ।
दैत्याः सुरान् जेतुमीयुस्तथोच्चैर्ननर्दु.... .... ॥

Colophon ·

इत्यादिवाराहे धरणीव्रते सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः ।

Remarks—Chapters first and last are incomplete. The work is written in neat hand.

॥ वल्कलक्षेत्रमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

442. VALKALAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāṇam)

Substance—Palm leaf. Size—6" × 1¾". Leaves—138. 10 lines per page and 16—24 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1725.

Subject—The origin etc. of the Janārdanakṣetra in Travancore.

Beginning:

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

बालेन्दुमौलितनयस्य महाविभूते-
र्विघ्नेश्वरस्य चरणद्वयमम्बुजाभम् ।
ध्यायामि चेतसि भवार्णववस्वभावं
तापत्रयप्रशमनं बुधबृन्दलीलम् ॥

ऋषयः —

बादरायणसच्छिष्यप्रियं पूर्णकथारसम् ।
पृच्छामि त्वामिदं तत्त्वं सूत पौराणिकोत्तम ॥

कल्पक्रोडस्य माहात्म्यं श्रुतं कर्णरसायनम् ।
श्रुतं श्रोतव्यतत्त्वार्थं परमं त्रिभिसम्मितम् ॥
इदानीं श्रोतुमिच्छामः कथाश्रवणलालसाः ।
जनार्दनस्थलस्याग्र्यं माहात्म्यं मङ्गलायनम् ॥
जनार्दनमिदं क्षेत्रं कथमभूत् केन निर्मितम् ।
कथं श्रुतं किमाश्चर्यं तद्वर्णय सुविस्तरम् ॥
व्यासप्रसादसम्पन्नो भवान् सर्वविदां वरः ।
तदविज्ञा न ते किञ्चिल्लोके वेदे च विद्यते ॥
इति पृष्टस्तदा सूतो नैमिशारण्यवासिभिः ।
मुनिभिः शौनकाद्यैरिदमाह हसन्मुनीन् ॥

End .

इत्युक्तं निगमागमाद्वयरसं वेदान्तसारं शुभं
माहात्म्यं परमं जनार्दनपतेः क्षेमावहं मोक्षदम् ।
ये शृण्वन्ति पठन्ति संततममी सौभाग्यकूलंकषा
भोगस्वर्गरमापवर्गफलिनः स्युः कल्पवृक्षा इव ॥

Colophon :

इति श्रीकाशखिण्डे जनार्दनमाहात्म्ये एकत्रिंशोऽध्यायः । शुभ-
मस्तु । ... ...

Remarks—Varkala, the seat of Janārdanakṣetra, is a well-known place of pilgrimage in Travancore. The work is only a part of the Kāśīkāṇḍa in Skāndapurāṇa.

॥ वल्कलक्षेत्रमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

443. VALKALAKṢETRAMĀHĀTMYAM.
(from Brahmāṇḍapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Loaves—27. 9 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—750.

Subject—Same as No 442.

Beginning:

हरिः ॐ ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
वन्दे सुन्दरराजं तं श्रीवराहात्मकं विभुम् ।
पावनागारनिलयं जनार्दनतनुं हरिम् ॥
सुपुण्ये नैमिशारण्ये शौनकाद्या महर्षयः ।
प्रातःसवनहोमान्ते सूतं पप्रच्छुरादरात् ॥

ऋषयः—

व्यासशिष्य महाप्राज्ञ सूत तद्वद विस्तरात् ।
वल्कलाख्ये महापुण्ये क्षेत्राणामुत्तमोत्तमे ॥
दक्षिणाम्बुनिधेस्तीरे रामक्षेत्रे जनार्दनः ।
नित्यं वसति सर्वेषां दर्शनान्मुक्तिदो नृणाम् ॥
इत्युक्तं हि त्वया पूर्वं क्षेत्रं तद्वल्कलाभिधम् ।
कुतोऽभूत् सर्वदेवेशः कुतोऽत्रास्ते जनार्दनः ॥
क्षेत्रस्यास्य च माहात्म्यं श्रोतुमिच्छामहे वयम् ।
कति तीर्थानि सन्त्यत्र तत् सर्वं वद नो मुने ॥

इत्युक्तो मुनिभिस्तत्र स्मृत्वा सूतो जनार्दनम् ।
रोमाञ्चिताङ्गो नत्वा तं प्राह तान् रोमहर्षणिः ॥

End :

इत्युक्तास्ते महाभागा ऋषयस्तु तपोधनाः ।
सन्तोषमतुलं प्राप्य मत्कर्मसमर्पणम् ॥
समर्पयन्तो देवेशे ब्रह्मण्यस्मिन् जनार्दने ।
सन्तुष्टचित्तास्ते सर्वे पूर्ववत् सत्रमासत ॥

Colophon :

इति श्रीमद्ब्रह्माण्डपुराणे क्षेत्रखण्डे वल्कलक्षेत्रमाहात्म्ये त्रयोदशोऽध्यायः । श्रीजनार्दनाय नमः ।

Remarks Refer to No. 442.

॥ वल्लभक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

444. VALLABHAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{3}{4}'' \times 1\frac{7}{8}''$. Leaves—12 9 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—216. Incomplete.

Subject—The glory of ŚrīVallabhakṣetra.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

पायाद् वश्चक्रपाणिर्द्विजवरगृहिणीभक्तिभारातिहृष्ट-
श्चक्रेणैकेन हत्वा दितिजमसुहृदं तोलियाख्यं महान्तम् ।

कृत्वा तत्रारमद्रावुपतटिनि महादेवलिङ्गप्रतिष्ठां
भूयश्चक्रेण सार्द्धं सपदि वसति यो वल्लभक्षेत्रमुख्ये ॥

शौनक उवाच—

सूत जीव चिरं साधो वद नो वदतां वर।
वल्लभक्षेत्रमाहात्म्यं येन सन्तुष्यते हरिः ॥

सूतः—

वल्लभक्षेत्रमाहात्म्यं वक्तुं कः शक्नुयाद् भुवि।
यत्र साक्षाज्जगन्नाथः शिलारूपेण वर्त्तते ॥
यत्र शास्त्रानुसारेण रक्षा नित्यं प्रवर्त्तते।
यत्राधिपतयो विप्राः शस्त्रशास्त्रविशारदाः ॥
द्रोणतुल्या विराजन्ते कृष्णप्रीणनतत्पराः।
यत्र तन्त्रिवराः सर्वे श्रौतस्मार्तविशारदाः ॥
यत्र राजवराः सर्वे दासतां बिभ्रति स्वयम्।
यत्र क्षत्रियराजस्य साम्राज्यं स्पष्टमीक्ष्यते ॥
श्रीदुर्वासा मुनिर्यत्र सर्वकार्यप्रवर्त्तकः।
शापभीत्या च यत्रैव तण्डुलादिर्न चोर्यते ॥

End:

अलङ्कारस्य दानं च भक्त्या चालङ्क्रिया विभोः।
कषायस्य च वस्त्रस्य तथा कौसुम्भपट्टयोः ॥
दानं यन्मुनिशार्दूल तदनन्तफलं भवेत्।
तथा शङ्करमङ्गल्याः पूजायाः सन्ततिर्द्विज।
विच्छिन्नाया हरिप्रीतेर्हेतुः स्यान्नात्र संशयः ॥
तथा तत्रैव पूजायां तण्डुलप्रस्थपूरकम्।
नमस्कारस्य भुक्तिश्च विष्णोः प्रीतिकरी परा ॥
प्राकारस्य बहिर्देशे स्वारामोद्यानसाधनम्।

तत्सेचनं शोधनं च हरिप्रीतिकरं महत् ॥
श्रीवल्लभसमाख्यस्य विष्णोरुत्कर्षकीर्तनात् ।

Colophon

इति वल्लभक्षेत्रमाहात्म्ये तृतीयोऽध्यायः ॥

Author .

Remarks –This work is in the form of a dialogue between Sūta and Śaunaka. It consists of four chapters of which the last is incomplete Śrī Vallabha is the presiding deity of the temple at Tiruvallā in Travancore.

॥ वल्लभक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

445. VALLABHAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf Size—7¼" × 2". Leaves—18. 9 lines per page and 24 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—243. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 444.

End :

श्रीवल्लभसमाख्यस्य विष्णोरुत्कर्षकीर्तनम् ।
निन्दनाश्रवणं चैव तस्य प्रीतिकरं भवेत् ।
श्रीवल्लभ हरे विष्णो वासुदेव जनार्दन ॥
इति नामाभिधा चापि हरिप्रीतिकरीदृशी ॥
पुरा कश्चिद् द्विजो नाम्ना दुर्दमोऽभून्महामुने ।

अतीतजन्मपुण्याम्नो मात्रादिभिराशिक्षितः ॥
स यौवनादिमारभ्य गणिकागृहमाश्रितः ।
सदाचारविहीनश्च दुराचारपरिग्रहः ॥
मातरं पितरं चापि दुरात्मा ... ...

Colophon :

इति वल्लभक्षेत्रमाहात्म्ये तृतीयोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The Ms. is in good condition.

॥ वायवीयसंहिता (शैवगता) ॥

446. VĀYAVĪYASAMHITĀ.

(from Śaivapurāṇa.)

Substance—Palm leaf Size—$23\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—46 6—7 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—900. Incomplete.

Subject—The slaying of the Tripuras.

Beginning :

गणपतये नमः ।

नमः शिवाय सोमाय सगणाय ससूनवे ।
प्रधानपुरुषेशाय सर्गस्थित्यन्तहेतवे ॥
शक्तिमप्रतिघां यस्य वैराग्यं चापि सर्वगम् ।
स्वामित्वं च पितृत्वं च स्वभावं संप्रचक्षते ॥

तमजं विश्वकर्माणं शाश्वतं ध्रुवमव्ययम् ।
महादेवं महात्मान व्रजामि शरणं शिवम् ॥
धर्मक्षेत्रे महातीर्थे गङ्गाकालिन्दिसङ्गमे ।
प्रयागे परमे पुण्ये ब्रह्मलोकस्य वर्त्मनि ॥
मुनयः संशितात्मानः सत्यव्रतपरायणाः ।
महौजसो महाभागा महासत्रं वितेनिरे ॥
तत्र सत्रं समाकर्ण्य तेषामक्लिष्टकर्मणाम् ।
साक्षात्सत्यवतीसूनोर्वेदव्यासस्य धीमतः ॥
शिष्यो महात्मा मेधावी त्रिषु लोकेषु विश्रुतः ।
पञ्चावयवयुक्तस्य वाक्यस्य गुणदोषवित् ॥
उत्तरोत्तरवक्ता च ब्रुवतोऽपि बृहस्पतेः ।
मधुरश्रवणानां च मनोज्ञपदपर्वणाम् ॥
कथानां निपुणो वक्ता कालविन्नयवित् कविः ।
आजगाम स तं देशं सूतः पौराणिकोत्तमः ॥
तं दृष्ट्वा सूतमायान्तमृषयो हृष्टमानसाः ।
तस्मै समाजपूजां च यथावत् प्रत्यपादयन् ॥
प्रतिगृह्य स तां पूजां मुनिभिः प्रतिपादिताम् ।
उद्दिष्टमासनं भेजे नियुक्तो युक्तमात्मनः ॥
ततस्तत्सङ्गमादेव मुनीनां भावितात्मनाम् ।
सोत्कण्ठमभवाच्चित्तं श्रोतुं पौराणिकीं कथाम् ॥
तदा तमनुरूपाभिर्वाग्भिरर्च्य महर्षयः ।
अतीवाभिमुखं कृत्वा वचनं चेदमब्रुवन् ॥

End

भगवन् भद्र भद्रं ते भगवानिन्दुभूषणः ॥

आज्ञ .... यम् ।
रैभ्याश्रमसमीपस्थस्त्र्यम्बकोऽम्बिकया सह ॥
पश्यत्येव महाबाहो दुस्सहं ते पराक् .... ॥
....न कुञ्जरः ।
आरुरोह रथं दिव्यमनुगृह्य पितामहम् ॥
तदा रथवरे तस्मिन् स्थिते ब्रह्मणि सार.... ।
....पुरद्विषः ॥
ततः शङ्खवरं दिव्यं चन्द्रकुन्दसमप्रभम् ।
प्रदध्मौ वक्त्रे कृत्वा भानुकल्पो महाबलः ॥

Colophon :

इति वायवीयसंहितायाम् अष्टादशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—This Ms. is very old. The leaves are decayed.

॥ वायवीयसंहिता (शैवगता) ॥

447. VĀYAVĪYASAMHITĀ.

(from Śaivapurāna).

Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—74 8—9 lines per page and 76 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3000.

Subject and Beginning—Same as No. 446.

End :

पश्चाद् ज्ञानं समासाद्य शिवसायुज्यमाप्नुयात् ।
अर्धार्धचरितो यस्तु देही देहक्षयात् परम् ॥
अण्डान्तर्बद्धमव्यक्तमतीत्य भुवनद्वयम् ।
सम्प्राप्य पौरुषं रौद्रं स्थानमद्रीन्द्रजापतेः ॥
अनेकयुगसाहस्रं भुक्त्वा भोगाननेकधा ।
पुण्यक्षये क्षितिं प्राप्य कुले महति जायते ॥
तत्रापि पू.... ....

Colophon :

श्रीवायवीयसंहितायाम् उपरिभागे एकविंशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The Ms. is old and worn out.

॥ वासिष्ठरामायणम् ॥

448. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—10½″ × 2½″. Leaves—80. 12—15 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2800.

Subject—Vedānta philosophy as explained to Śrī Rāma by Vasiṣṭha.

Colophon :

इत्यार्षे श्रीरामायणे देवदूतोक्ते द्वात्रिंशत्साहस्र्यां संहि-

तायां वासिष्ठे वाल्मीकीये मोक्षोपाये मुमुक्षुव्यवहारप्रकरणे सदाचारनिरूपणं नाम विंशतितमः सर्गः ।

समाप्तमिदं प्रकरणम् ।

Author—Vālmīki.

Remarks—The Ms. covers the Vairāgya and Mumuksuprakaranas only.

॥ वासिष्ठरामायणम् ॥

449. VĀSISṬHARĀMĀYANAM

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 2½″. Leaves—341. 9 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—15000. Incomplete.

Subject—Same as No. 448.

Colophon :

इति श्रीमहारामायणे शतसाहस्र्यां संहितायां बालकाण्डे वासिष्ठे मोक्षोपाये उपशमप्रकरणे समदर्शनं नाम त्रिनवतितमः सर्गः । उपशमप्रकरणसंख्या टीकामूलमलीये दशहजा ।

Author—Same as No 448.

Remarks—The work contains chapters dealing with the origin, preservation and destruction of the Universe.

॥ वासिष्ठरामायणम् ॥

450. VĀSIṢṬHARĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—20″ × 2½″. Leaves—310. 11 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas 13500. Incomplete.

Colophon :

इति श्रीमहारामायणे बालकाण्डे मोक्षोपाये निर्वाणप्रकरणे उत्तरार्धे वासिष्ठब्रह्मदर्शने देवदूतोक्तशतसाहस्र्यां संहितायां षोडशोत्तरद्विशततमः सर्गः ।श्रीगुरुभ्यो नमः।

आलोकयेदं विलिखितं नागराक्षरमातृकाम् ।
नागरेषु च वर्णेषु नातिनैपुण्यशालिभिः ॥
अविज्ञातानि यानीह ग्रन्थे वर्णानि यानि तु ।
कृतावकाशान्यपिच मातृकायामितस्ततः ॥
कृतानि तेषां सर्वेषां स्थानान्यत्र पृथक् पृथक् ।
सम्यगालोच्य संशोध्य स्वीकुर्वन्तु मनीषिणः ॥

Remarks—The Ms. is in good condition. The verse beginning with 'ब्रह्मानन्दं परमसुखदं—" is omitted in it.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्)॥

451. VĀSIṢṬHARĀMĀYANAM with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—22½″ × 2″. Leaves—245.

10 lines per page and 82 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—12000. Subject—Same as No. 448.

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीसर्वज्ञसरस्वतीपूज्यपादशिष्यश्रीमद्रामचन्द्रसरस्वतीपूज्यपादशिष्यश्रीमद्गङ्गाधरेन्द्रसरस्वतीपूज्यपादशिष्यश्रीमदानन्दबोधेन्द्रसरस्वत्याख्यभिक्षुणा विरचिते श्रीवासिष्ठतात्पर्यप्रकाशे स्थितिप्रकरणे द्विषष्टितमः सर्गः । स्थितिप्रकरणं सम्पूर्णम् । श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभम् । श्रीवाल्मीकये नमः । श्रीवसिष्ठाय नमः । श्रीरामाय नमः । श्रीरामाय नमः ।

Author: Text—Vālmīki. Commentary—Ānandabodhendrasarasvatī.

Remarks—The commentator was a disciple of Gangādharasarasvatī The work comprises Vairāgya, Mumukṣu and Sthiti prakaraṇas.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

452. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM

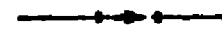
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—12″ × 2″. Leaves—135. 10 lines per page and 37—47 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3400. Incomplete.

Remarks—The Ms. contains only the Vairāgya-

prakarana. The author mentions many Ācāryas. The first Fol contains the following two verses, probably composed by the scribe, eulogising the King of Vañci (Travancore).

“ वृद्धिं कलाभिः सह संप्रपन्नं बुधाश्रयं विष्णुपदावगाढम् ।
भवन्तमेत्यामृतगुं धरित्री श्रीवञ्चिभूपाल सुनिर्वृतेयम् ॥
वञ्चीश दोषापगतः समुद्यन् कलङ्कहीनः सततं सुवृत्तः ।
समेधयन् सत्सु रुचिं निकामं राजा भवान्नः सुकृतेरवाप्तः ॥”

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

453. VĀSIṢTHARĀMĀYAṆAM with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—9½" × 1½". Leaves—116. 9—10 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2500.

Remarks—The Ms. contains the Mumukṣuprakarana only.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

454. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—2½" × 2". Leaves—

290. 9—13 lines per page and 68—75 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—13600. Incomplete

Remarks—The readings in the Ms accord with those in the printed edition The Ms embodies the Utpattiprakarana only.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

455. VĀSIṢṬHARĀMĀYANAM

with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf Size—$14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{7}{8}''$. Leaves—374. 8—12 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1200. Incomplete.

Remarks—The Ms. contains Sargas 1—75 of the Utpattiprakarana The creation of the Universe and the Māyātatva are dealt with and illustrated with appropriate stories

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

456. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM

with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves

—215. 8 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5160. Incomplete.

Remarks—The Ms contains Sargas 76—122 of the Utpattiprakarana. Nos. 455 and 456 together comprise the Utpattiprakarana completely.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

457. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—21½″ × 2″. Leaves—243. 8—10 lines per page and 64—80 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas—9842 Incomplete.

Remarks—The Ms. comprises 93 *sargas* of the *Upaśamaprakaraṇa* with commentary. The introductory portion of the commentary furnishes a summary of the subject-matter contained in the *prakaraṇa*.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

458. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—17″ × 2″. Leaves—

306. 10—11 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayāḷam and Grantha. No. of Granthas—10000.

Remarks—The first 92 leaves are written in Malayāḷam and the rest in Grantha characters. The Ms. comprises the Upaśamaprakaraṇa only.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

459. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 2″. Leaves—473. 10—12 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—22110.

Remarks—The Ms. contains the latter part of the Nirvāṇaprakaraṇa.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

460. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—17½″ × 1⅞″. Leaves—224. 9—10 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—8000.

Remarks—The Ms. contains Sargas 81—141 of the Nirvāṇaprakaraṇa.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

461. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{8}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves—253. 9—11 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—10100.

Remarks—The Ms. comprises Nirvāṇaprakaraṇa only. The colophon in the text indicates 220 Sargas while the commentary 219. The last three leaves contain a Sarga which has been left out in the middle. The style of the commentary is dignified and scholarly.

॥ वासिष्ठलैङ्गयम् (भविष्योत्तरगतम्) ॥

462 A. VĀSIṢṬHALAINGAM.
(from Bhavisyottarapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—$13'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—20. 8 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—300. Incomplete.

Subject—Glorification of the greatness of Śiva.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शिवः—युगं चतुर्विधं प्रोक्तं कालतत्त्वविशारदैः ।
तेषामाद्यं कृतं विद्धि ततस्त्रेतायुगं मुने ॥
तृतीयं द्वापरं विद्धि चतुर्थं कलिरुच्यते ।
ब्रह्मा कृतयुगस्यै...देवता परिकल्पिता ॥
रविस्त्रेतायुगस्योक्तो द्वापरस्य मुने हरिः ।
रुद्रः कलियुगस्यापि चतुर्णामपि देवताः ॥

End:

यत्प्रसादेन संज्ञानं यथावज्ज्ञायते नृणाम् ।
तं वन्दे षण्मुखं साक्षाज्ज्ञानशक्तिधरं परम् ॥
यस्य प्रसादलेशस्य लवलाभबलेन तु ।
सर्वसिद्धिरयत्नेन तं नमामि विनायकम् ॥ शिवम् ।

Colophon:

इत्युपपुराणे वासिष्ठलैङ्ग्ये द्वादशोऽध्यायः । इत्युपपुराणं वासिष्ठलैङ्ग्यं समाप्तम् ।

इति श्रीकालहस्तीश्वरसन्निधियிலிருந்தெழுதித் திர்த்த மைடக்கு गोविन्दलिखितमिदं पुस्तकम् ।

ஆறுஅு தத்துவத்துக்கப்பாலுமூடுருவி
மாருத பேரொளியில் மண்டியதே
கூழும்கலேவேடன் கானத்தி . . . . கப்
போற்றாணில் நிலவேடன் கொப்பிளித்தநீர்.

Author:

Remarks—This Ms. is much damaged. The Tamil

verse after the colophon is a panegyric of Kāḷahastinātha.

॥ अनन्तव्रतकथा ॥

462 B. ANANTAVRATAKATHĀ.

Substance—Palm leaf. Size—13″ × 1½″. Leaves —8. 7 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—168.

Subject—The observance of Anantavrata and its initiatory rite of fastening the Doraka on the observant's forearm.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ततस्तु मूलमन्त्रेण नमस्कृत्य चतुर्भुजम् ।
फणसप्तकसंयुक्तं चतुर्बाहुं किरीटिनम् ॥
नवाम्रपल्लवाकारं पिङ्गलश्मश्रुलाञ्छितम् ।
पीताम्बरधरं देवं शङ्खचक्रगदाधरम् ॥
कराग्रे दक्षिणे पद्मं शङ्खं तस्याप्यधः करे ।
चक्रमूर्ध्वकरे वामे गदां तस्याप्यधः करे ॥
दधानं सर्वलोकेशं सर्वाभरणभूषितम् ।
अलंकृतं समुद्रस्थ तत्स्वरूपं विचिन्तयेत् ॥

इति ध्यानम् ।

अनन्ताय नमस्तुभ्यं सहस्रशिरसे नमः ।
नमोऽस्तु पद्मनाभाय नागाधिपतये नमः ॥

इति नमस्कारः ।

आगच्छानन्त देवेश तेजोराशे जगत्पते ।
क्रियमाणां मया पूजां गृहाण पुरुषोत्तम ॥
इत्यावाहनम् ।

End:

कृत्वा व्रतमिदं पुण्यं पापेभ्यो मुच्यते नरः ।
ये च शृण्वन्ति सततं पठ्यमानं नरोत्तमः ॥
तेऽपि पापैर्विनिर्मुक्ता मल्लोकं यान्ति मानवाः ।
संसारगह्वरगुहासु सुखं विहर्तुं
वाञ्छन्ति ये कुरुकुलोद्भव शुद्धसत्त्वाः ।
सम्पूज्य च त्रिभुवनेशमनन्तदेवं
ते यान्ति वाञ्छित... ...संशयस्ते ॥
न्यूनातिरिक्तान्यपरिस्फुटानि
यानीह कर्माणि मया कृतानि ।
क्षम्याणि चैतानि मम क्षमस्व
प्रयाहि तुष्टः पुनरागमाय ॥

Colophon :

इत्यनन्तव्रतकथा सम्पूर्णा । श्रीअनन्ताय नमः । श्रीकृष्णाय नमः । इति ।

കൊല്ലം 730-മാ- ചിങ്ങഞായിറു 26-നു- പൂർവ്വപക്ഷത്തു ദ്വിതീയയും വെള്ളിയാഴ്ചയും രേവതിയും കൂടിയ ദിവസം വിജയനഗരത്തിലിരുന്നെഴുതിത്തീർത്തമെക്ക ഗോവിന്ദലിഖിതമിദം പുസ്തകം.

വിജയനഗരത്തിൽ—രാമരാജാവിനും സന്തതിക്കും രായക്കും ഉണ്ടെത്രനായിരുന്നരുളുൻറ ശ്രീനിവാ........യുൻമക്ക യാചു

നയി.. .....രുന്നു അവരുടെ ധർമ്മം നമ... .....രുലഭിച്ചു അവതിരുമലത്താത്തയ്യനായ സംപ്രദായം......ശ്രീവിരു പാക്ഷവിംലേശപരാഭ്യാം നമഃ. पावदवक ണ്ണീ നിലരെ. ... ... നാരങ്ങമാത്രം വിഴുങ്ങിയമാം കൈമെത്തെച്ചു .....

... ...

Author:

Remarks—The portion accompanying the colophon furnishes a fund of information regarding the history of Vijayanagar.

॥ अनन्तव्रतोद्यापनम् ॥

462 C. ANANTAVRATODYĀPANAM.

Substance—Palm leaf. Size—13″×1⅛″. Leaves—3. 7 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—70.

Subject—An account of the religious rites to bring the Anantavrata to a close.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

अनन्तव्रतमित्युक्तं समग्रं परमेश्वर ।

उद्यापनं च कथय सम्यग्ज्ञानफलप्रदम् ॥

श्रीकृष्ण उवाच—

आदौ मध्ये तथान्ते वा व्रत(स्योद्या)पनं भवेत् ।

शुक्लपक्षे नभस्यस्य भवेत् पूर्णा चतुर्दशी ॥
तस्यां सम्पूजयेद्देवमनन्तं परमेश्वरम् ।
स्नानं कृत्वा विधानेन पितॄन् सन्तर्पयेत्ततः ॥
पुण्याहं वाचयेत् पश्चाद्व्रतस्योद्यापनं प्रति ।
व्रती सङ्कल्पयेद्देवमुपवासविधानतः ॥
चतुर्दश्यां निराहारः कुर्वन् जागरणं निशि ।
अपरेऽहनि भोक्ष्येऽहं शरणं मे भवाच्युत ॥
सङ्कल्पमन्त्रः ।

End:

न पूजयन्ति ये मूढा व्रते नष्टेऽस्य दोरकम् ।
दारिद्र्यं व्याधिदुःखं च लभन्ते नात्र संशयः ॥
एवं यः कुरुते तस्य पूजनं श्रद्धया सह ।
न चासौ पार्थ रोगी स्याद्दुःशीलो न भविष्यति ॥
एतत्ते कथितं पार्थ व्रतानामुत्तमं व्रतम् ।
कृत्वा व्रतमिदं पुण्यं पापेभ्यो मुच्यते नरः ॥

Colophon :

इति भविष्योत्तरपुराणे अनन्तव्रतोद्यापनकल्पं सम्पूर्णम् । इति । വിജയനഗരത്തിൽ ശ്രീനിവാസാര്യരാകിയ തിരുമലത്താത്തസ്യ സംപ്രദായപ്രവരർ വീട്ടിലിരുന്നെഴുതിത്തീത്തൈക്കെമലനാട്ടിൽ വെമ്പലനാട്ടു തെക്കിൻകൂറ്റിൽ പെരുനെയ്യിൽ ഗ്രാമത്തിൽ കുടിയിരുക്കും അഴകഞ്ചേരി ഇട്ടുക്കോച്ചുന്നനെഴുത്തു

Author:

Remarks—The revised catalogue of the Palace

Library points out that the following works are embodied in some damaged leaves at the close of the Ms.—

श्रीविद्यारहस्यचक्रोद्धारः (केरलभाषामिश्रः)
गरुडनामाष्टोत्तरशतस्तुतिः
श्रीकण्ठादिन्यासः
षडध्वशास्त्रम्
अध्यात्मविचारः
मन्त्रयन्त्रौषधकक्षपुटम्

॥ वासिष्ठलैङ्गयम् (भविष्योत्तरगतम्) ॥

463. VĀSIṢṬHALAINGYAM
(from Bhaviṣyottarapurāṇa).

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 1¾″. Leaves—22. 7 lines per page and 32—36 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—350.

Subject, Beginning, End, Colophon and Author—Same as No. 462.

Remarks—The Ms. is in good condition and written in neat legible hand.

॥ वासिष्ठसारसंग्रहः ॥

464. VĀSIṢṬHASĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—14½″ × 2″. Leaves—28

243. 13—14 lines per page and 54 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—11000.

Subject—Same as No. 418.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
यतः सर्वाणि भूतानि प्रतिभान्ति स्थितानि च ।
यत्रैवोपशमं यान्ति तस्मै सत्यात्मने नमः ॥
ज्ञाता ज्ञानं तथा ज्ञेयं द्रष्टा दर्शनदृश्यभूः ।
कर्ता हेतुः क्रिया यस्मात् तस्मै ज्ञप्त्यात्मने नमः ॥
स्फुरन्ति शीकरा यस्मादानन्दस्याम्बरेऽवनौ ।
सर्वेषां जीवनं तस्मै ब्रह्मानन्दात्मने नमः ॥
दिवि भूमौ तथाकाशे बहिरन्तश्च मे विभुः ।
यो विभात्यवभासात्मा तस्मै सर्वात्मने नमः ॥

वाल्मीकिः—

अहं बद्धो विमुक्तः स्यामिति यस्यास्ति निश्चयः ।
नात्यन्तमज्ञो नो तज्ज्ञः सोऽस्मिञ्छास्त्रेऽधिकारवान् ॥

End:

श्रीवाल्मीकिः—

भरद्वाज महाबुद्धे मम शिष्याधिनायक ।
इति रामादयो ज्ञातज्ञेया निश्शोकतां गताः ॥
त्वं च पुत्र भरद्वाज स्वयमेवासि मुक्तधीः ।
सत्यं मुक्ततरोऽस्यद्य श्रुत्वेमां मोक्षसंहिताम् ॥

मोक्षाभ्युपायान् सुमहानुभावान् श्रोष्यन्ति ये तत्त्वविदां वरिष्ठाः ।
पुनः समेष्यन्ति न संसृतिं ते कोऽर्थः स्वभावेन बहूदितेन ॥

ये वाचयिष्यन्त्यनपेक्षितार्था ये लेखयिष्यन्ति च पुस्तकं वा ।
ये कारयिष्यन्त्यपि वाचकं वा व्याख्यानयुक्तं शुभमार्यदेशे ॥

ते राजसूयस्य फलेन युक्ता मुहुर्दिवं स्वर्गमुदारसत्वाः ।
मोक्षं प्रयास्यन्ति तृतीयजन्मलाभेन लक्ष्मीमिव पुण्यवन्तः ॥

एतत्ते कथितं कथाक्रमशतैर्बोधाय बुद्धेर्बृह-
च्छास्त्रं बृंहितब्रह्मनन्तममलं दृष्टान्तयुक्त्या चितम् ।
श्रुत्वैतच्चिरनिर्वृतिं भज भृशं जीवन्विमुक्ताशयो
लक्ष्मीं ज्ञानतपःक्रियाक्रमयुतां भुक्त्वाक्षयामक्षयः ॥

Colophon :

श्रीवाल्मीकीये महारामायणे शतसहस्रयां संहितायां बालकाण्डे देवदूतोक्ते मोक्षोपायनिर्वाणप्रकरणे वासिष्ठ ब्रह्मदर्शने सर्गः १ ।

निर्वाणप्रकरणं सम्पूर्णम् । शुभमस्तु

उत्तरनिर्वाणप्रकरणम् सर्गः १११ श्लोकः ௲ௐௗ௭௭ு

आद्यन्तसंग्रहं श्लोकः ம௲ுக शुभमस्तु द्वादशाख्याने ௭ுக

Author:

Remarks—This work is a compendium of the Vāsiṣtha Rāmāyana.

॥ वासिष्ठसारसंग्रहः ।

465. VĀSIṢṬHASĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—$13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—113. 13—15 lines per page and 48 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4900.

Subject— Same as No. 448.

Beginning—Same as No. 464.

End:

इदं कालकुलालेन चक्रं संपरिवर्त्यते ।
असंख्यातानि कल्पानि सञ्जातान्यचले पदे ॥
जगञ्जाङ्गलजालानि दग्धानि युगवह्निना ।
भावाभावैरपर्यन्तैः सुखदुःखदशाशतैः ॥
वैपरीत्यं प्रयात्येवमजस्रं जागती स्थितिः ।
क्षुब्धैर्युगपरावर्तैर्वासना भृङ्गलोहिता ॥
महाशनिनिपातैश्च न भग्ना ध्रुवधीरता ।
शतशो विद्रुतारीन्द्रैर्दनुपुत्रैरभिश्रुता ॥
भगभद्रत्रपामैन्द्रीं तनुं चेहति वामना ।
विशता वितरद्भूतसर्गपांसुपरम्परा ॥
नित्यं नियातिपात्येयं कालव्यालगलान्तरम् ।
.. ..
... ...

Colophon:

इति निर्वाणप्रकरणे मोहाख्ये अष्टपञ्चाशत्सर्गः ।

Author:

Remarks—Many leaves are damaged.

॥ वासिष्ठसारसंग्रहः ॥

466. VĀSIṢṬHASĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf Size—$11\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—124. 12 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—4500.

Subject—Same as No. 448.

Beginning—Same as No. 464.

End :

सदा समग्रेऽपि हि वस्तुजाले समाशयोऽप्यन्तरवस्तुजालः ।
व्यापारमालान् सहजान् क्रमस्थान्न किञ्चिदप्यन्यदसौ करोति ॥
यदेव किञ्चित् प्रथितं क्रमस्थं कर्तव्यमात्मीयमसौ तदेव ।
स सङ्गसम्बन्धविहीनयैव कुर्वन्नदेहे रमते धियान्तः ॥
अव्यापदं प्राप्य सुसम्पदं वा महामतिः स्वं प्रकृतं स्वभावम् ।
जहाति नो मन्दरवेल्लितोऽपि शौक्ल्यं यथा क्षीरमिवाम्बुराशिः ॥
सम्प्राप्य साम्राज्यमथापदं वा सरीसृपत्वं सुरनाथतां वा ।
तिष्ठत्यखेदाद्यमस्तहर्षं क्षयोदयेष्विन्दुरिवैकरूपः ॥
निरस्तसंरम्भमपास्तभेदं प्रशान्तनानाफलफल्गुवेषम् ॥
विचारयात्मानमदीनसत्वो यथा भवस्युत्तमकार्यनिष्ठः ।
तथोदितप्रवरविलासशुद्धया गतज्वरं पदमवलोकयामलम् ॥
धियेद्धया पुनरिह जन्मबन्धनैर्न बध्यसे समधिगतात्मदृश्यया ॥

Colophon :

इति त्रिपञ्चाशत्सर्गः । उपशमप्रकरणं समाप्तम् ।

Author :

Remarks—The Ms. is well preserved within a pair carved boards. · The script is neat and legible.

॥ वासिष्ठसारसमुच्चयः ॥

467. VASIṢṬHASĀRASAMUCCAYA.

ostance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{2}'' \times 1\frac{7}{8}''$. Leaves —40. 9—11 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2125. Incomplete.

bject—Same as No. 448.

ginning:

...मान् सिद्धश्रमहगे महान् ।
इत्यत्राश्रमे तास्मिन् तापसौ द्वौ बभूवतुः ॥
ञ्चिदेव नभोमार्गे इव शुक्रबृहस्पती ।
योरर्थैकास्पदयोस्तत्राभूतां सुतावुभौ ॥
लासभासनामानौ वृद्धिमाययतुः क्रमात् ।
ास्तामन्योन्यसुस्निग्धौ सुरक्तानिव दम्पती ॥
कं द्वित्वमिवापन्नं समभासीत् तयोर्मनः ।
ग्मतुर्देहमुत्सृज्य ततस्तौ पितरौ तयोः ॥
ौर्ध्वदेहिकं कृत्वा चक्राते परिदेवनम् ।
युक्तौ विपिने कालं क्षपयामासतुः पृथक् ॥

d:

ुनात्र किमुक्तेन संक्षेपादिदमुच्यते ।
कल्पनं परो बन्धस्तदभावो विमुक्तता ॥
मिकमजं शान्तमनन्तं ब्रह्मव्ययम् ।
यन् भूतानि चिद्रूपं शान्त आस्स्व यथासुखम् ॥

अवेदनं विदुर्योगं शान्तमासितमक्षयम् ।
योगस्थः कुरु कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा रघूद्वह ॥
अवेदनं विदुर्योगं चित्तक्षयमकृत्रिमम् ।
अत्यन्त तन्मयो भूत्वा यथा तिष्ठ तथाशु भो ॥
इदं ममेति संविदन् न दुःखतो विमुच्यते
असंविदन् विमुच्यसे यदीप्सितं तदाचरः ॥
शिवं सर्वगतं शान्त बोधात्मकमजं शुभम् ।
तदेकभावनं राम कर्मत्याग इति स्मृतः ॥

Colophon:

इति श्रीवाल्मीकीये महाकाव्ये शतसाहस्रिकायां संहितायां ज्ञानखण्डे वसिष्ठरामसंवादे मोक्षोपाये काश्मीरपण्डितेनोद्धृतः सारसङ्ग्रहः समाप्तः ।

एष धातृहृदब्जार्क एषा रामश्रवःसुधा ।
एतद् वाल्मीकिवाक्तत्त्वमेतद् वासिष्ठमुत्तमम् ॥
नवोऽर्थो जातिरग्राम्या श्लेषोऽक्लिष्टः स्फुटो रसः ।
विकटोऽक्षरबन्धश्च सर्वमत्रैव सम्मतम् ॥
महाकाव्यं महाशास्त्रं महाविद्या महामतिः ।
महापुण्यं महासेव्यं महाकारुणिकामृतम् ॥
महाभागवताख्यस्य भगवत्पदसेविनः ।
आस्तेऽस्मिन् पुस्तके शास्त्रं वासिष्ठं षट्सहस्रकम् ॥

...

Author—Kāśmīra Paṇḍita.

Remarks—This work is an epitome of the Vāsiṣṭharāmāyaṇa. The Ms. begins from

the 20th verse in Sarga 65 of the Upaśamaprakaraṇa on Fol 64 and ends on Fol 169

॥ विष्णुधर्मः ॥

468 VIṢNUDHARMA.

Substance—Palm leaf. Size—$22\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves—84. 7—9 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2700. Incomplete.

Subject—The fruits resulting from devotion to Viṣṇu.

Beginning :

... ... दायति देवार्चां हृदयालम्बनं हरेः ।
स नरो विष्णुसालोक्यमुपैति गतकल्मषः ॥
यः कश्चिदालयं भक्त्या विष्णोः कारयति स्थिरम् ।
स सप्तपुरुषान् लोकान् विष्णोर्नयति मानवः ॥
यावन्त्यब्दानि देवार्चा हरेस्तिष्ठति मन्दिरे ।
तावद् वर्षसहस्राणि विष्णुलोके स मोदते ॥
देवार्चा लक्षणोपेता यद्गृहे सन्ततं हविः ।
निष्काम च मनो यस्य स यात्यक्षरसाम्यताम् ॥
पुष्पाण्यतिसुगन्धीनि मनोज्ञानि च यः पुमान् ।
प्रयच्छति हृषीकेशे तद्भावगतमानसः ॥
धूपांश्च विविधांस्तांस्तान् गन्धाढ्यं चानुलेपनम् ।
दीपान् बल्युपहारांश्च यश्चाभीष्टमथात्मनः ॥
नरः सोऽनुदिनं यज्ञं करोत्याराधनाद्धरेः ।
यज्ञेशो भगवान् विष्णुर्मखैरपि च तोष्यते ॥

End ·

विषयाक्षिप्तचित्तानां कृष्णभक्तिमकुर्वताम् ।
कर्मभूमौ मनुष्याणां तद् देव विकलं दिनम् ।
यदच्युतकथालापध्यानाचारहितं गतम् ॥
इत्युक्त्वा तेऽसुरा भूयस्तं प्रसाद्य तथा वसुम् ।
विष्णोर्भक्तिपरा यातास्तीव्रं सर्वे हिमालयम् ॥
स चापि चेदिराट् तस्माद्देवदेवेन चक्रिणा ।
पाताळादुद्धृतः पश्चात् ससारबहनादपि ॥
इत्येतत् सर्वमाख्यातं यस्मात् त्वं परिपृच्छसि ।
यथा प्रसीदन्ति नरा भक्तिमन्तोऽपि केशवे ॥
दृढा जनार्दने भक्तिर्यदैवाव्यभिचारिणी ।
तदा कियत् स्वर्गसुखं सैव निर्वाणहेतुकी ॥
इत्येवमसुरैः सार्धं संवादं यः पुरा वसोः ।
पठिष्यत्यखिलं भक्त्या स तल्लोकमुपैष्यति ॥

Colophon :

इति श्रीविष्णुधर्मे वसुदानवसंवादो नाम सप्ततितमोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The work covers chapters 5—70. The Ms. is old and worn out.

॥ विष्णुधर्मः ।

469. VIṢṆUDHARMA.

Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{3}{8}'' \times 2''$. Leaves—87. 8 lines per page and 60 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2610. Incomplete.

Subject, Beginning and End—Same as No. 468.

Colophon :

इति श्रीविष्णुधर्मे वसुदानवसंवादो नाम एकसप्ततितमोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—This Ms. is a copy of No. 468 and is in good condition. The writing is neat and legible. It begins on chapter 3 and extends to chapter 71.

॥ विष्णुधर्मोत्तरम् (गारुडम्) ॥

470. VIṢṆUDHARMOTTARAM.
(Gāruḍam).

Substance—Palm leaf. Size—17″ × 1″. Leaves—50. 4—6 lines per page and 66 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1000.

Subject—Exposition of Vaiṣṇavadharma.

Beginning :

... ... धर्मे नैष्ठिकी मतिः ।
एवमेव... ... ...महालक्ष्म्या जनार्दनः ।
विष्णुधर्मोत्तरं नाम शास्त्रं भागवतोत्तमम् ।

तदा श्रुतं मया सर्वं सारितं तदिह त्वया ॥
तं प्रणम्य महाविष्णुं तन्मे निगदितं शृणु ।
दानं व्रतं तपो यज्ञो देवतातिथिपूजनम् ॥
अनुष्ठेयानि कर्माणि भक्त्या कार्याणि सुव्रत ।
श्रद्धापूर्वाः क्रियाः सर्वा इहामुत्र फलप्रदाः ॥
श्रद्धाहीनाः क्रिया नृणां विफला दुःखदायकाः ।
श्रद्धया साध्यते धर्मो भक्त्या तु......दैवतम् ॥
श्रद्धया स्वर्गमाप्नोति भक्त्या मोक्षं च विन्दति ।
भक्तिर्जनित्री धर्माणां भक्तिः सर्वसुखावहा ॥
तस्मात् सर्वात्मना विद्वान् भक्तियुक्तो भवेत् सदा ।

End:

हरे पीताम्बरोपेन्द्र पाहि मां शरणागतम् ।
समस्तजगदाधार लोकानुग्रहतत्पर ॥
परात्मन् परमेश त्वं पाहि मां शरणागतम् ।
चक्रपाणे परानन्द लीलाविग्रहतत्पर ॥
देवादिदेव देवेश पाहि मां शरणागतम् ।
माधव श्रीपते कृष्ण विष्वक्सेन जनार्दन ॥
अप्रमेय मुरध्वंस पाहि मां शरणागतम् ।
कंसासुरप्राणहर दैत्यदानवमर्दन ॥
सद्भक्तभावप्रत्यक्ष पाहि मां शरणागतम् ।
दयापर दयासिन्धो सर्वसम्पत्प्रदायक ॥
भगव.........लोकेश पाहि मां शरणागतम् ।
... ...प्रणम्य च पुनः पुनः ॥
स्तुत्वा च विनतापुत्र मरीचिर्ध्यानमास्थितः ॥

ध्यानेन दृष्ट्वा चिद्रूपं वासुदेवं जनार्दनम् ।
......तनं शान्तं सम्प्राप्तो निर्वृतिं पराम् ॥

Colophon :

इति श्रीगारुडे पुराणे विष्णुधर्मोत्तरे गरुडमरीचिसंवादे सप्तविंशोऽध्यायः । हरिः ओम् ।

വിരോധികൃദ്വൎഷം ചിത്തിരൈ ൩൧ എഴുതിച്ചു.

Author:

Remarks—The first Fol. is missing. The text is a portion of the Gārudapurāna. It is different from the printed edition. The Ms. is much decayed.

॥ विष्णुपुराणम् ॥

471. VIṢNUPURĀNAM.

Substance—Palm leaf Size—21"×2". Leaves—160 10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7000 Incomplete.

Subject—The creation, protection and dissolution of the Universe &c.

Colophon :

इति श्रीविष्णुपुराणे ब्रह्माण्डे पाराशर्यायां संहितायां श्रीविष्णुपुराणे षष्ठेंऽशे नवमोऽध्यायः । श्रीविष्णुपुराणं समाप्तम् ।

Remarks—The first three leaves are lost The Ms. is much worn out.

॥ विष्णुपुराणम् ॥

472. VIṢṆUPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2". Leaves—215. 8 lines per page and 66 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7000

Subject—Same as No. 471.

Colophon :

इति श्रीविष्णुपुराणे षष्ठेंऽशे नवमोऽध्यायः । श्रीविष्णुपुराणं समाप्तम् ।

Remarks—The first four leaves are missing. The Ms. is old and decayed.

॥ विष्णुपुराणम् (आत्मप्रकाशोपेतम्) ॥

473. VIṢṆUPURĀṆAM

with the commentary Ātmaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—19⅛" × 2⅛". Leaves 325. 7—9 lines per page and 58—70 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—10400. Complete.

Subject—Same as No. 471.

Beginning :

हरिः । श्रीमहागणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

सच्चिदानन्दरूपाय कृष्णायाक्लिष्टकारिणे ।

नमो वेदान्तवेद्याय गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥

ॐ । श्रीबिन्दुमाधवं वन्दे परमानन्दविग्रहम् ।
तथा पुराणतत्त्वज्ञान् पराशरमुखान् मुनीन् ॥
श्रीमच्चित्सुखयोगिमुख्यरचितव्याख्यां निरीक्ष्य स्फुटं
तन्मार्गेण सुबोधसंग्रहवतीमात्मप्रकाशाभिधाम् ।
श्रीमद्विष्णुपुराणसारविवृतिं कर्त्ता यतिः श्रीधर-
स्वामी सद्गुरुपादपद्ममधुपः साधुः स्वधीशुद्धये ॥
श्रीमद्विष्णुपुराणस्य व्याख्या स्वल्पातिविस्तरा ।
प्राचामालोच्य तद्व्याख्या मयाद्येयं विधीयते ॥
अंशैः षड्भिः समाकीर्णमङ्गैर्वेदमिवापरम् ।
पुराणं वैष्णवं चक्रे यस्तं वन्दे पराशरम् ॥

अथ भगवान् पराशरमुनीश्वरो मैत्रेयं निमित्तीकृत्य श्रीविष्णुतत्त्वप्रतिपादकं पुराणमारभते—पराशरमित्यादिना ।

ओं
पराशरं मुनिवरं कृतपूर्वाह्णिकक्रियम् ।
मैत्रेयः परिपप्रच्छ प्रणिपत्याभिवाद्य च ॥

स्वस्मिन्नेव परोक्षनिर्देशो लोकोक्त्या देहाद्यनहङ्कारद्योतनार्थः । प्रणिपत्य दण्डवत् प्रणम्य पादग्रहणादिविधिना अभिवाद्य बुभुत्सितमर्थं प्रष्टुं तत्कृतमनुग्रहमनुवदति—त्वत्त इति द्वाभ्याम् ।

End :

इदानीमुक्तचतुःस्वरूपं भगवतः समस्तजीवानामेतत्पुराणश्रवणादिद्वारेण मोक्षमाशासानः पुराणं निगमयति—इतीति ।

इति विविधमजस्य यस्य रूपं
प्रकृतिपरात्ममयं सनातनस्य ।
प्रदिशतु भगवानशेषपुंसां
हरिरपजन्मजरादिकां स सिद्धिम् ॥

इति प्रकृतिपरमात्ममय प्रकृतिर्व्यक्ताव्यक्तरूपा , पर ईश्वरः । आत्मा जीवः । अपगतजन्मजरादिकां मोक्षलक्षणां सिद्धिं प्रदिशत्विति आशीर्वादः ।

अङ्गैः षड्भिरलंकृतो विजयते शब्दो यथा शाश्वतो
विद्या षड्भिरिवाक्षरैरनुगता विद्योतते वैष्णवी ।
षड्भिः संभृतमंशकैर्विरचितं शास्त्रं सह श्रीधर-
व्याख्यानं भुवि वेङ्कटेशविदुषा संसेव्यतां वैष्णवम् ॥

Colophon

इति श्रीमच्छ्रीधरस्वामिविरचितायामात्मप्रकाशाख्यटीका-सहितायां श्रीमत्पाराशर्यसंहितायां षष्ठेंऽशेऽष्टमोऽध्यायः ।

श्रीपरानन्दशब्दाब्जश्रीधरः श्रीधरो हरिः ।

व्याख्यां विष्णुपुराणस्य स्वप्रकाशाह्वयां व्यधात् ॥

स्वप्रकाशाख्यया विष्णुपुराणव्याख्ययानया ।

परमानन्दरूपो मे माधवः सम्प्रसीदतु ।

श्रीमते कृष्णाय नमः । श्रीमद्विष्णुपुराणं समाप्तम् ।

Author—Commentary: Śrīdharasvāmin.

Remarks—The work is divided into six sections. The commentator follows Citsukhayogi. For further information refer to Visnupurāṇa p. 591. C. C.

॥ विष्णुवल्लभा (विष्णुपुराणव्याख्या) ॥

474. VIṢṆUVALLABHĀ.

Commentary on Viṣṇupurāṇa.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2⅛". Leaves—120. 7—9 lines per page and 70 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4320. Complete.

Subject—Same as No. 471.

Beginning:

श्री हरिः । श्रीगणपतये नमः । ॐ नमो निरुपमबोधाय ।

स जयति निरुपमबोधः श्रीधरकारुण्यपूर्णेन्दुः ।
विलसति यदुदयवर्द्धितधीवर्द्धनतत्त्वरत्नश्रीः ॥

स जयति कावेर्यां वाक्यश्रीरङ्गभासत (?)
ब्रह्मविद्यानन्तशयं सच्चित्सुखनिजं महः ॥

धीश्रीनिदानं गुणरत्नराजितं
पराशरं ब्रह्मसुधाम्बुधिं भजे ।
हृद्यो हरेर्विष्णुपुराणकौस्तुभो
यस्मादभूद् व्यासविधुश्च विश्वदृक् ॥

श्रीमद्विष्णुपुराणस्य प्राग्व्याख्याः प्रेक्ष्य योगिना ।
विधीयते स्वधीशुद्ध्यै व्याख्यैषा विष्णुवल्लभा ॥

अथ श्रीपराशरः प्रष्टारं मैत्रेयं निमित्तीकृत्य सर्वजनहितार्थं श्रीविष्णुपुराणं प्रणयन् प्रणिपातपरिप्रश्नादिभिरुपसन्नाय सच्छि-

ण्याय सदाचारवता तत्त्वनिष्ठेन तत्पृष्टेनैव गुरुणा (?) स्वधर्मानुष्ठान-रुद्धे मनःप्रसादकरे समये पुराणाद्याख्येयमिति शास्त्रार्थं दर्शयितुं पुराणप्रस्तावकं तत्प्रश्नविधिं निबध्नाति—पराशरमिति श्लोकेन । पराशरं पप्रच्छेति परोक्षनिर्देशस्तु देहादावभिमानाभावप्रदर्शनार्थः । 'देवान् वसिष्ठो अमृतान् ववन्द' 'इत्याह भगवान् बोधायन'इत्यादि-श्रुतिस्मृतिनिर्देशवत् । देववेदाचार्यमूलास्तीति... मद्देवाभिमानमि-......च स्मृतेर्गुरुं दण्डवत् प्रणिपत्य स्वगोत्रनामोक्त्यादिपूर्व-मभिवाद्य च परितः कार्त्स्न्येन पप्रच्छ पुराणार्थमिति शेषः ।

End :

अथैतत्पुराणप्रतिपादितादुक्तचतूरूपाद्धिरणोः सर्वजीवानां परं पुमर्थमाशासानः पुराणं पूरयति— इति त्रिविधमिति । प्रकृतिपर-मात्ममयम् । प्रकृतिर्व्यक्ताव्यक्तात्मिका, पर ईश्वरः आत्मा पुरुषः ब्रह्मण एव षाड्गुण्योपहितस्येश्वरत्वादीश्वरोऽपि ब्रह्मणो रूपमित्यु-च्यते । हरिर्मनोहरः पापहरश्च एवं सर्वात्मकः सर्वशक्तिः सर्वेश्वरो भगवान् विष्णुः सर्वेषामात्मतया तत्रानिष्टं निवार्य सर्वेष्टसिद्धिं प्रसा-धयत्विति सिद्धम् ।

Colophon :

वल्लालात्मजनारसिंहतनयः श्रीसोमभूपात्मना
विष्णौ बिभ्रति भूसतीं यदुलतामाचन्द्रताराम्बरम् ।
श्रीमान् कोट्यणनन्दनो निरुपमं बोधं प्रपद्याकरोद्
योगी विष्णुपुराणभावविवृतिं विष्णोरिमां वल्लभाम् ॥

इति व्याख्यन्निरुपमबोधशिष्यः कुमारजः ।
योगी विष्णुपुराणेंऽशे षष्ठे विष्णवेक्ष्यनाचकम् ॥

इति श्रीमदरानन्दयोगीन्द्रपादपद्मोपजीविजगदाराध्यारश्री-पर्यायश्रीमदनुपमसुखस्वरूपश्रीपादाम्बुजरोलम्बश्रीमन्निरूपमबोध-श्रीधरश्रीपादारविन्दमकरन्दमन्दाकिनीमहाप्रवाहावगाहमाहात्म्य-पवित्रीकृतान्तःकरणयोगिनः कुमारेश्वरतनयस्य योगिनः कृतौ विष्णुवल्लभाख्यायां श्रीविष्णुपुराणव्याख्यायां षष्ठेंऽशे अष्टमोऽध्यायः ।

ओं नमोभगवते वासुदेवाय । समाप्तश्च षष्ठांशः ।

अनुपमशुद्धबोधस्य श्रीकृष्णस्वरूपस्येदं पुस्तकम् हरिः । ओं नमो गुरुभ्यः ।

ഇതു കൊല്ലം തുളായിരത്ത ഇരുപത്തുനാലാമാണ്ടു വൃശ്ചികര വി യരാഞെ ശനിയാഴ്ചയിൽചെന്ന നക്ഷത്രവും പക്കവും നിത്യ യോഗവും അന്വച്ഛതി ിഞ്ഞു മീനരാശിനേരം കൊണ്ടു തിരുവ ല്ലയുത്ത മുക്കാൽവട്ടത്തു മേക്കെഗോപുരവാതുക്കൽ ഇരുന്നെഴുതി തീർത്ത വിഷ്ണുപുരാണ വ്യാഖ്യാനം.

Author—Kumārajayogin.

Remarks—Many leaves are left blank after Fol. 110.

॥ वैशाखमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

475. VAIŚĀKHAMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāṇa).

Substance—Palm leaf. Size—10″ × 1¾″. Leaves—126. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2016. Complete.

Subject—Glorification of the importance of Vaiśākha month.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

पावने नैमिशारण्ये ऋषयो दीप्ततेजसः ।
सत्रमारेभिरे कर्तुं मुक्तिलाभाय सुव्रताः ।
तदा सूतं समायान्तं जटामण्डलमण्डितम् ॥
भस्मोद्धूलितसर्वाङ्गं त्रिपुण्ड्राङ्कितमस्तकम् ॥
रुद्राक्षमालाभरणं वेदवेदाङ्गपारगम् ।
तं दृष्ट्वा मुनयः सर्वे प्रत्युत्थानासनादिभिः ॥
संपूज्य श्रोतुकामास्ते विचित्राश्च शुभाः कथाः ॥
परिवव्रुश्च तं सर्वे पृष्टवन्तश्च तं मुनिम् ।

ऋषयः—

स्कान्दे पुरा पुण्यशालिन् वैशाखस्य च वैभवम् ।
अस्माकं कथितं पुण्यं श्रुतं चास्माभिरेव हि ॥
तद् भूयः श्रोतुकामानां विस्तराद् वक्तुमर्हसि ।

End:

इत्येतत् परमाख्यानमम्बरीष तवोदितम् ।
श्रवणात् सर्वपापघ्नं सर्वसम्पद्विधायकम् ॥
येन भुक्तिं च मुक्तिं च भक्तिं ज्ञानं च गम्यसे ।
इति तस्य वचः श्रुत्वा ह्यम्बरीषः सुनिर्मलः ॥
प्रहृष्टान्तरवृत्तिश्च बाह्यव्यापारवर्जितः ।
प्रणनाम तदा मूर्ध्ना दण्डवत् पतितो भुवि ॥
विभवैरखिलैश्चापि पूजयामास तं पुनः ।

सम्पूजितस्तमामन्त्र्य नारदो भगवान् ऋषिः ।
लोकान्तरं ययौ धीमान् शापान्नैकत्र संस्थितिः ॥
अम्बरीषोऽपि राजर्षिर्नारदोक्तानिमान् शुभान् ।
धर्मान् कृत्वा विलीनोऽभूत् परे ब्रह्मणि निर्गुणे ॥

सूतः—

य इदं परमाख्यान पापघ्नं पुण्यवर्धनम् ।
शृणुयाच्छ्रावयेद्वापि सोऽपि याति परां गतिम् ॥
लिखित पुस्तकं येषां गृहे तिष्ठति मानदम् ।
तेषां मुक्तिः करस्था हि किमुत श्रवणात्मनाम् ॥

Colophon

इति श्रीस्कान्दे पुराणे वैशाखमाहात्म्ये त्रिंशोऽध्यायः ।
श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

൧൦൫൧-ാമാണ്ടു ചൂരട്ടാശിമാസം ൩-ാം വൈശാഖ പുരാ
ണം സമാപ്തം.

Author:

Remarks—This Ms. extending over 30 chapters deals also with the worship of Mādhava etc.

॥ व्याख्यारत्नावली (भारतव्याख्या) ॥

476. VYĀKHYĀRATNĀVALĪ.

(Commentary on the Bhārata)

Substance—Palm leaf. Size—12¼″ × 1¾″. Leaves—46. 8—10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1380. Incomplete.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आजानिर्वागपि यत्प्रसादा-
दाजानगीर्वाणगिरामपीष्टे ।
आजाज्जगत्पुण्यतमामनन्ता-
मुपास्महे तामपि वागधीशाम् ॥

उद्योगान्ते कुरुक्षेत्रे कुरुपाण्डवसैन्यानि समवेतानीत्युक्तम् । तद्विस्ता(र)बुभुत्सया जनमेजयः पृच्छति— कथमिति । वीराः परिपन्थिनिरासेन (स्था ? सा) म्राज्यं स्वीकरिष्याम इति निश्चितवन्त इत्यर्थः । कुरुपाण्डवसोमकाः कुरवश्च पाण्डवसोमकाश्च इति विभागः । कुरुपाण्डवा इति वक्तव्ये पृथक् सोमकग्रहणं सोमकबाहुल्यादित्यवसेयम् । पार्थिवाश्चेति चकारेणान्ये राजानः समुच्चीयन्ते । महात्मानः धीमन्तः ।

End

अक्षिगतो द्वेष्यः दर्शनमात्रे द्वेष्यः मन्युश्च देवकृत इत्याह— विदिताश्चेत् पुनस्तान् युधि निवारयथ । किमिति विवक्षायां वदति—अजेया इति । पश्चात् तान् सहामहे वरयामहे । यद्येवं तद्युद्धं किमर्थं क्रियत इत्यपेक्षायां तन्मरणार्थमित्याह—सर्वपौत्रेषु वृत्तवान् समवर्ती । अहमपि रणे कृतकर्मा निर्मन्युर्गतसंरम्भश्चाभवम् । एवं ब्रुवन्नहमपि युद्धं कृत्वाशाम्यमित्यर्थः । त्वं च तथा कुर्विति भावेन वदति । तद्युद्धम् ।

इत्युक्तवन्तं गाङ्गेयमभिवाद्य प्रसाद्य च ।
राधेयो रथमारुह्य प्रायात् तव सुतं प्रति ॥
इत्यवसानश्लोकः ।

Colophon :

व्या—भीष्मपर्वव्याख्या समाप्ता । ।

Author:

Remarks—The commentator is Vidyāsāgara according to the revised edition of the Palace Catalogue. The forepart of the Ms containing a commentary on Mokṣa Dharma in Bhārata is separately catalogued in it as No. 185.

॥ शनिप्रदोषमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

477. ŚANIPRADOṢAMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—25. 9 lines per page and 24 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—240. Complete.

Subject—The glory of Śanipradoṣa.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

शिवो गुरुः शिवो देवः शिवो बन्धुः शरीरिणाम् ।
शिव आत्मा शिवो जीवः शिवादन्यन्न किञ्चन ॥
शिवमुद्दिश्य यत्किञ्चिद् दत्तं जप्तं हुतं कृतम् ।
तदनन्तफलं प्रोक्तं सर्वागमविनिश्चितम् ॥
भक्त्या निवेदितं शम्भोः पत्रं पुष्पं फलं जलम् ।

अल्प.दल्पतरं वापि तदनन्ताय कल्पते ॥
विहाय सकलान् धर्मान् सकलागमचोदितान् ।
शिवमेव भजेद्यस्तु मुच्यते कर्मबन्धनात् ॥
या प्रीतिरात्मनः पुत्रे या कलत्रे धनेऽपि वा ।
कृता चेच्छिवपूजायां सिद्धिमेति न संशयः ॥

End :

एवमन्ये समाराध्य प्रदोषे गिरिजापतिम्
अलभन्तेप्सितां सिद्धिं देहान्ते च परां गतिम् ॥
सूतः—एतन्महाव्रतं पुण्यं प्रदोषे शङ्करार्चनम् ।
धर्मार्थकाममोक्षाणां तदेतत् साधनं परम् ॥
यस्त्वेतत्पुण्यमाख्यानं शृणुयात् परमार्थतः ॥
प्रदोषशिवपूजान्ते कथयेत् सुसमाहितः ॥
न भवेत् तस्य दारिद्र्यं जन्मान्तरशतेष्वपि ।
ज्ञानैश्वर्यसमायुक्तः सोऽन्ते शिवपुरं व्रजेत् ॥

ये प्राप्य दुर्लभमिमं मनुजाः शरीरं
कुर्वन्ति हन्त परमेश्वरपादपूजाम् ।
धन्यास्त एव निजपुण्यजितास्त्रिलोका
स्तेषां पदाम्बुजरजो भुवनं पुनाति ॥

Colophon :

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे शनित्रयोदशीप्रदोषमहिमानुवर्णनं नाम एकोनत्रिंशोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. is old and damaged.

॥ शार्ङ्गपाणिपुरमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

478. ŚĀRṄGAPĀṆIPURAMĀHĀTMYAM.

(from Mārkaṇḍeyapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—7. 7—8 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1200. Incomplete.

Subject—Sūta's narration of the greatness of Śārṅgapāṇipura.

Beginning .

. .

... . कान्तं स्वर्लोकभूषणम् ॥
यस्यास्तीरे कृतावासा मृगद्विजसरीसृपाः ।
.... याश्च स्नानपानादि कुर्वन्ति सलिले शुभे ॥
हिरण्यवर्णाः शुचयः स्निग्धच्छायाश्चिरायुषः ।
भवन्ति दैवतप्राया जरारोगविवर्जिताः ॥
तत्र देवाः सगन्धर्वाः सयक्षोरगचारणाः ।
क्रीडन्त्यप्सरसां सङ्घैर्दिवारात्रमतन्द्रिताः ।
तं वै भूतपतिर्देशं नित्यमेव निषेवते ॥

End .

अहो क्षेत्रस्य माहात्म्यं परितो योजनद्वयम् ।
दिविष्ठा यत्र पश्यन्ति सर्वानेव चतुर्भुजान् ॥
रतिर्भूयाद्रतिर्भूयाच्छार्ङ्गपाणिपदाम्बुजे ।
तद्भक्तैश्चापि सम्बन्धः पुनर्जन्मनि जन्मनि ॥

संसारोद्भूतभीतिप्रमथननिपुणं शार्ङ्गमाहात्म्यमर्थ्यं
कृष्णद्वैपायनाय श्रुतिशतगदितं प्रोक्तवान् यो मुदैव ।
पूर्वब्रह्मस्वरूपं यदुकुलतिलकः फल्गुनायैव कृष्णो
मार्कण्डेयं कृपालुं तमहमुरुधियं नौमि मूर्ध्ना मुनीन्द्रम् ॥

इत्येतत्कथितं सर्वं मया वो द्विजसत्तमाः ।
शार्ङ्गपाणिपुराख्यानं किं भूयः श्रोतुमिच्छथ ॥

Colophon :

इति मार्कण्डेयपुराणे तृतीयभागे शार्ङ्गपाणिपुरमाहात्म्ये एकादशोऽध्यायः । श्रीशार्ङ्गपाणिचरणाश्रितेभ्यो नमः ।

शार्ङ्गपाणिचरणं प्राप्ता वयं पातकयूथपाः ।
मत्पार्श्वतोऽनुयात्राद्य भवतामवकेशिनी ॥

श्रीदक्षिणामूर्तये नमः ।

नक्राक्रान्तैकपादं करिवरमकरोद्यः पुरा वीतशोकं
शक्राद्यैर्देवसङ्घैर्विनमितचरणश्चारणोद्गीतकीर्तिः ।
अक्रूरस्येष्टदाने परिकलितमतिः पद्मपत्रायताक्ष-
श्चक्रक्षेत्राधिवासी विहरतु हृदये चक्ररूपो मुरारिः ॥

Author

Remarks—Śārṅgapāṇipura *alias* Kumbhakonam is one of the sanctified places of worship in South India, rendered holy by the residence of Kāñcīkāmakoṭipīṭhādhipati — Śaṅkarācārya. This Ms is wanting in two leaves at the beginning.

॥ शिवगीता (पाद्मगता) ॥

479. ŚIVAGĪTĀ.

(from Pādmapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—8" × 1¼". Leaves—52. 10 lines per page and 30 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—975

Subject—Explication of the reality of soul.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
वन्दे गुरुं गणपतिं स्कन्दमादित्यमम्बिकाम् ।
दुर्गां सरस्वतीं लक्ष्मीं सर्वकार्यार्थसिद्धये ॥
अखण्डमण्डलाकारं व्याप्तं येन चराचरम् ।
तत्पदं दर्शितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
अथातः सम्प्रवक्ष्यामि शुद्धकैवल्यमुत्तमम् ।
अनुग्रहान्महेशस्य भवदुःखस्य भेषजम् ॥
न कर्मणामनुष्ठानैर्न दानैस्तपसापि वा ।
कैवल्यं लभते मर्त्यः किन्तु ज्ञानेन केवलम् ॥
रामाय दण्डकारण्ये पार्वतीपतिना पुरा ।
या प्रोक्ता शिवगीताख्या गुह्याद् गुह्यतमा हि सा ॥
यस्याः स्मरणमात्रेण नृणां मुक्तिर्ध्रुवं भवेत् ।
पुरा सनत्कुमाराय स्कन्देनाभिहिता हि सा ॥
सनत्कुमारः प्रोवाच व्यासाय मुनिसत्तमः ।
मह्यं कृपातिरेकेण प्रददौ बादरायणः ॥

End :

अस्यास्तु श्रवणादेव यस्मात् कैवल्यमाप्नुयात् ।
शिवगीतामतो नित्यं शृणुध्वं मुनिसत्तमाः ॥

ऋषयः—

अद्यप्रभृति नः सूत त्वमाचार्यः पिता गुरुः ।
अविद्यायाः परं पारं यस्मात्तारयितासि नः ॥
तस्मात् सूतात्मज त्वत्तः समो नान्योऽस्ति नो गुरुः ।
इत्युक्त्वा प्रययुः सर्वे सायं सन्ध्यामुपासितुम् ॥
स्तुवन्तः सूतपुत्रं ते सन्तुष्टा गोमतीतटम् ।

Colophon :

इति श्रीपाद्मे पुराणे शिवगीतासूपनिषत्सु परब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे शिवराघवसंवादे अधिकारनिरूपणं नाम षोडशोऽध्यायः ।
श्रीशिवाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

Author :

Remarks—The subject-matter contained in Bhagavad Gīta is depicted here in a characteristic way.

॥ शिवगीता (तात्पर्यप्रकाशिकोपेता) ॥

480 ŚIVAGĪTĀ

with Tātparyaprakāśikā

Substance—Palm leaf. Size—14" 1½". Leaves—207. 8 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5500.

Subject—Same as No. 479.

Beginning:

उमापत्यमुमाजानिमुमां चोमासहोदरम् ।
उमाननान्दरं पद्मां त्रिधिं वयमुपास्महे ॥
पञ्चाक्षरतनुं पञ्चवदनं प्रणवं शिवम् ।
अपारकरुणारूपं गुरुमूर्तिमहं भजे ॥
नत्वा सर्वगुरुं साम्बं लीलामानुषविग्रहम् ।
रामं च शिवगीतायास्तात्पर्यं वर्ण्यते मया ॥
क्वेयं गीता शिवप्रोक्ता गम्भीरोपनिषन्मयी ।
क्वाहं मन्दमतिर्हन्त शम्भोराज्ञा गरीयसी ॥

इह खलु देवा रक्षःपीडिताः तत्परिचरणादिना मानभङ्गयुक्ताः वैकुण्ठवासिनं शिष्टपरिपालनदुष्टनिग्रहपरायणं नारायणमुपेत्य रावणादिनिग्रहं प्रार्थितवन्तः ।

End:

व्या—एवं सूतपुत्रं प्रशस्य ज्ञानप्राप्त्या सन्तुष्टा ऋषयः मायसन्ध्यामुपासितुं गोमतीतीर गता इत्याख्यानमुपसंहरति—इतीति—
मू—इत्युक्त्वा प्रययुः सर्वे सायंसन्ध्यामुपासितुम् ।
स्तुवन्तः सूतपुत्रं ते सन्तुष्टा गोमतीतटम् ॥

Colophon:

इति श्रीपाद्मपुराणोत्तरखण्डान्तर्गतशिवगीतातात्पर्यप्रकाशिकासङ्ग्रहे षोडशोऽध्यायः । शिवगीता समाप्ता । श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

शुभम् ।

Author: Com —Paramaśivendrasarasvatī.

Remarks—An elaborate explanation is aimed at throughout. The commentator surveys the whole theme in the introduction. His name is furnished in C. C, Part III, Page 134. Hz 1074.

॥ शिवधर्मशास्त्रम् (स्कान्दगतम्) ॥

481 ŚIVADHARMAŚĀSTRAM
(from Skāndapurāna.)

Substance—Palm leaf. Size—15″×1¾″. Leaves—7. 2—12 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—250 Incomplete.

Subject—The rules of propitiatory rites relating to Śiva.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नान्दिकेश्वर उवाच—

अतः परमिदं गुह्यं रुद्राद्गीतं महोदयम् ।
महाविघ्नप्रशमनं महाशान्तिकरं शुभम् ॥
अकालमृत्युशमनं सर्वव्याधिनिवारणम् ।
परचक्रप्रमथनं सदाविजयवर्धनम् ॥
स्तम्भनं [illegible] रिपूत्सादकरं सदा ।
सर्वदेवग्रहानीकं समस्ताभीष्टसाधकम् ॥
सर्वशान्त्यधिकाराख्यं धर्मं वक्ष्यामि शाश्वतम् ।

शशाङ्कार्धधरस्त्र्यक्षो नागयज्ञोपवीतवान् ॥

त्रैलोक्यनमितः श्रीमाञ्छान्तिमाशु करोतु मे ॥

End

यत् पुण्यं सर्वतीर्थानां गङ्गादीनां विशेषतः ।
तत् पुण्यं कोटिगुणितं प्राप्नोति श्रवणादिह ॥
दशानां राजसूयानामग्निष्टोमशतस्य च ।
श्रवणात् फलमाप्नोति कोटिकोटिगुणोत्तरम् ॥
अवध्यः सर्वदेवानामन्येषां च विशेषतः ।
जीवेद्वर्षशतं साग्रं सर्वव्याधिविवर्जितः ॥
गोघ्नश्चैव कृतघ्नश्च ब्रह्महा गुरुतल्पगः ।
शरणागतघाती च मित्रविस्रम्भघातकः ॥
कष्टपापसमाचारः पितृहा मातृहा तथा ।
श्रवणादस्य भावेन मुच्यते सर्वपातकैः ॥
शान्त्यध्यायमिदं पुण्यं न देयं यस्य कस्यचित् ।
दातव्यं शिवभक्तेभ्यः शिवेन कथितं पुरा ॥
सर्वकामसमृद्ध्यर्थं ये पठन्ति दिने दिने ।
तेभ्यः पुण्यमिदं देयमात्मनः शिवमिच्छता ॥

Colophon:

इति शिवधर्मशास्त्रे शिवार्चनजपोपवासप्रकारेण सह शान्त्यध्यायः षष्ठः । शिवो रक्षतु ।

Author:

Remarks—The Ms. contains only the 6th chapter of the Śivadharma Śāstra. A few leaves at

the end are devoted to miscellaneous topics such as omens, the effects of feeding the poor, Ādityahṛdaya etc.

॥ शिवधर्मशास्त्रम् (स्कान्दगतम्) ॥

482 ŚIVADHARMAŚĀSTRAM.
(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—73. 6—8 lines per page and 32—47 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1200. Complete.

Subject—Same as No. 481.

Beginning:

ओम् । गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
सर्वाकारमशेषस्य जगतः सर्वदा शिवम् ।
गोब्राह्मणनृपाणां च शिवं भवतु सर्वदा ॥
शिवमादौ शिवं मध्ये शिवमन्ते च सर्वदा ।
सर्वेषां शिवभक्ता(ना)मनुगानां च नः शिवम् ॥
मेरुपृष्ठे सुखासीनमृषिसंघैः समावृतम् ।
लोकानुग्राहिणं शान्तं सर्वज्ञं नन्दिकेश्वरम् ॥
तेषां मध्ये समुत्थाय मुनिर्ब्रह्मसुतोत्तमः ।
सनत्कुमारः सुतपाः पृच्छति स्म यथाविधि ।
भगवन् सर्वधर्मज्ञ शिवधर्मपरायण ।
श्रोतुकामाः परं धर्ममिमे सर्वे समागताः ॥

End :

अनन्तं नादिमव्यक्तं देहस्थं देहवर्जितम ।
हृदिस्थं मर्वभूतेषु व्योमस्थं च नमोऽस्तु ते ॥
अग्राह्यमिन्द्रियैर्वापि सर्ववस्तुनि चार्चितम् ।
सतेजोगूढमात्मानं गुह्यानां गूढगोचर ॥
गुहावास सदानित्यं गूढार्थं च नमोऽस्तु ते ।
महादेवं महात्मानं महामायापरापरम् ॥
महाज्ञानपरातीतं ज्ञानगम्य नमोऽस्तु ते ।
एकाक्षरश्चतुर्वेदश्चतुर्मात्रैरलंकृतः ॥
चतुष्कलं कलातीतं बिन्द्वतीत नमोऽस्तु ते ।
ईशान ईश्वरो ब्रह्मा मदाशिव नमोऽस्तु ते ॥
धर्मार्थकाममोक्षार्थं मर्वभूतानुक(म्पया) ।
सर्वं तरतु दुर्गाणि सर्वो भद्राणि पश्यतु ॥
सर्वः सुखमवाप्नोतु मर्वस्य च भवेच्छिवम् ।

Colophon :

इति शिवधर्मशास्त्रे नन्दिके... ... ...गीतायां शिवाश्रमपूजा नाम द्वादशोऽध्यायः । शिवधर्मः ममाप्तः ।

ओं नमः शिवाय । उमादेव्यै नमः । षण्मुखाय नमः केशवाय नमः । मद्गुरुभ्यो नमः ।

Author :

Remarks—The Ms. is much worn out.

॥ शिवधर्मशास्त्रम् (स्कान्दगतम्) ॥

483. ŚIVADHARMAŚĀSTRAM.
(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—$12\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—73. 6—8 lines per page and 32—47 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1200. Complete.

Subject—Same as No. 481.

Beginning—End : Same as No. 432.

Colophon :

इति शिवधर्मशास्त्रे नन्दिप्रोक्ते विद्याशाखोपशाखासमुद्देशो नाम द्वादशोऽध्यायः । शिवधर्मशास्त्रं समाप्तम् । हरिः ।

Author :

Remarks—The Ms. is much worn out.

॥ शिवधर्मोत्तरम् (स्कान्दगतम्) ॥

484. ŚIVADHARMOTTARAM.
(from Śkāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—$12'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—123. 7—9 lines per page and 36—40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1500. Incomplete.

Subject—The worship of Śiva.

Beginning :

.........................सेवितम् ।
कालत्रयेऽपि निखिलं तच्चाहमनुमोदये ॥
इति त्रिसन्ध्यमखिलं यत्पुण्यमनुमोदयेत् ।
असंशयमतिश्रद्धं तत्समं पुण्यमाप्नुयात् ॥ इति ॥
शिवधर्माः शिवेनोक्ताः सुसूक्ष्मास्तु महाफलाः ।
कीर्तितास्ते समासेन शिवार्चनविधिं प्रति ॥

इति शिवधर्मोत्तरे गोषडङ्गविधिर्नाम प्रथमोऽध्यायः ।

अथ विद्या विदेर्धातोर्विद्या ज्ञानं शिवात्मकम् ।
तस्यं दानं महादानं सर्वदानोत्तमोत्तमम् ॥
अध्याप्य यः शुभान् शिष्यान् शिवभक्तान् प्रबोधयेत् ।
शिवविद्यार्थसारेण विद्यादानं तदुच्यते ॥
संस्कृतैः प्राकृतैर्वाक्यैर्यः शिष्याननुरूपतः ।
देशभाषाद्युपायैश्च बोधयेत् स गुरुः स्मृतः ॥
यथा शिवस्य नैवान्तः सम्पूर्णस्य महात्मनः ।
तथा विद्याप्रदानस्य नान्तः सर्वगुणात्मनः ॥
शिवाष्टगुणमैश्वर्यं तद्विद्यादानतः फलम् ।
इह कीर्तिं श्रियं श्रीं प्रज्ञावृद्धिं धनं सुखम् ॥

End :

ऊर्ध्वाकुञ्चितशृङ्गाग्रमल्पशृङ्गान्तरं तथा ।
स्थूलाग्रशृङ्गयुक्तं वा सर्वावयवशोभितम् ॥

रक्तपीतैश्च कुसुमैः कुङ्कुमाद्यैश्च वर्णकैः ।
यथाशोभं समालभ्य विभवैः पूजयेद् वृषम् ॥
किङ्किणीवकोपेतं घण्टिकाचामरान्वितम् ।
स्वस्तिकैरर्धचन्द्रैश्च नानारत्नैश्च शोभितम् ॥
अष्टाङ्गुलप्रविस्तीर्णा हेमपट्टविनिर्मिताम् ।
राजतीं च चणावापि ? मालामुरसि विन्यसेत् ॥
तद्विधां पृष्टमालां च पुच्छान्तक......... ।
.........लदं शिवभक्त्या दिने दिने ॥
न मारी न च दुर्भिक्षं न रक्षांसि न पन्नगाः ।
नाकाले म्रियते राजा पीड्यते न च शेरुभिः ॥
शृणोति यश्च सततं शिवधर्मं नराधिपः ।
तस्य देशे भवेन्नित्यं सर्वेषां देहिनां शिवम् ॥

Colophon :

इति शिवधर्मोत्तरे स्कान्दप्रोक्ते शिवागमे गोमाहात्म्यं नाम द्वादशोऽध्यायः । शिवधर्मोत्तरं समाप्तम् ।

नमः शिवाय त्रिदशार्चिताय विनष्टदोषाय गुणार्णवाय ।
विमुक्तिमार्गप्रतिबोधनाय देवादिदेवाय नमः शिवाय ॥

Author :

Remarks—A few leaves at the beginning are missing.

॥ शिवधर्मोत्तरम् (स्कान्दगतम्) ॥

485. ŚIVADHARMOTTARAM.
(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—13″ × 1½″. Leaves—

22. 8 lines per page and 45 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—500. Incomplete.

Subject—Same as No. 484.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । नमः शिवाय ।
ज्ञानशक्तिधरं शान्तं कुमारं शङ्करात्मजम् ।
देवारिसूदनं स्कन्दमगस्त्यः परिपृच्छति ॥
भगवन् दर्शनात् तुभ्यमन्त्यजस्यापि सद्गतिः ।
सप्तजन्मसु विप्रस्तु स्वर्गाद्भ्रष्टः प्रजायते ॥
येनाधिनाथ भूतानां सर्वेषामनुकम्पकः ।
अतः सर्वहितं धर्मं संक्षेपात् प्रब्रवीहि मे ॥
धर्मा बहुविधा देव्या देवेन कथिताः किल ।
केचिच्छ्रुतास्त्वया सर्वे पृच्छामि त्वामहं ततः ॥
किम्प्रधानाः शिवे धर्माः शिववाक्यं च कीदृशम् ।
लिङ्गेऽर्चितः शिवः केन विधिना सम्प्रसीदति ॥
विद्यादानं च दानानां सर्वेषामुत्तमं किल ।
तच्च श्रुतौ द्विजेन्द्राणां नान्येषां समुदाहृतम् ॥
तत्पुण्यं सर्ववर्णानां जायते केन कर्मणा ।
ज्ञेयं कतिविधं तच्च विद्यादानमनुत्तमम् ॥

End—Colophon—Same as No. 484.

Remarks—The Ms. comprises chapters 1, 11 and 12. It is worn out.

॥ शिवधर्मोत्तरम् (स्कान्दगतम्) ॥

486. ŚIVADHARMOTTARAM.
(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—60. 10 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000. Incomplete.

Subject—Same as No. 484.

Beginning.

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

जयत्यनेकसिद्धान्तमन्त्रमाहात्म्यपूजितम् ।
खड्गादिसिद्धिहेतुत्वात् प्रत्यक्षं शिवसाधनम् ।
जयत्येकपदाभाससमस्तभुवनत्रयः ।
द्वितीयपदविन्यासव्याकुलाभिनयः शिवः ।
उन्मीलने यस्य भवन्ति लोकाः
सम्मीलने च प्रलयं विशन्ति ।
स ईश्वरः सर्वजगत्प्रसूति-
र्ब्रह्मेन्द्रविष्णोरपि वन्दनीयः ॥
ज्ञानशक्तिधरं शान्तं कुमारं शङ्करात्मजम् ।

End—Colophon—Same as No. 484.

Author:

Remarks—All kinds of sins are enumerated here with their expiatory rites. The greatness of the "cow" is also glorified.

॥ शिवरात्रिमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

487. ŚIVARĀTRIMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—13″ × 2″. Leaves—19. 9—11 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—375. Incomplete.

Subject—Explanation of the rites to be observed on Śivarātri day and the benefits resulting therefrom.

Beginning:

अस्तु विघ्नप्रशमनमविघ्नोद्दीर्भवैभवम् ।
अपत्यमादिदम्पत्योरनेकप्रमुखं महः ॥
ओम् ।
परस्परतपःसम्पत्फलायितपरस्परौ ।
प्रपञ्चमातापितरौ प्राञ्चौ जायापती स्तुमः ॥
ओम् ।
यावद् ज्ञानं समुत्पन्नं तदारभ्य नरोत्तमः ।
शिवरात्रिव्रतं कुर्याद् ध्रुवमामरणान्तिकम् ॥
ओं शिवाशिवाय नमः । अविघ्नमस्तु । हरिः ।
यामे प्राथमिके सम्यक् पूजिते सेविते शिवे ।
अनुष्ठितं व्रतं सर्वं ब्रह्महत्याद्या हताः ॥
यामे द्वितीये मनसा पूजिते सेविते शिवे ।
अश्वमेधफलं लब्ध्वा पुत्रारोग्यमवाप्नुयात् ॥
तृतीये भक्तितो यामे पूजिते सेविते शिवे ।
अखण्डमायुः सम्प्राप्य शिवसायुज्यमाप्नुयात् ॥

तुरीये शाम्भवे यामे पूजिते सेविते शिवे ।
सर्वाभीष्टफलं प्राप्य मुच्यते शत्रुपीडया ॥

End:

मृगटङ्कधरं देवं नीलकण्ठमथापि वा ।
पञ्चाननमयीं मूर्ति हृदि ध्यायन्ति ये जनाः ॥
मम पूज्यतमा ह्येते यदि पापान्विता अपि ।
पूजयेस्ता... ... ...छसि प्रियम् ॥
यथादृष्टजया (?) प्रोक्तं किं भूयः श्रोतुमिच्छसि ।
श्रुतं देव मया सर्वं.... ....माहात्म्यमेव च ॥
त्वद्भक्तानां च माहात्म्यं मन्त्राणां च श्रुतं मया ।
रुद्राक्षाणां च माहात्म्यं.... ....

Colophon:

इति स्कान्दे पुराणे शतसहस्रिकायामीशानसंहितायां लिङ्गप्रादुर्भावे शिवरात्रिव्रतविधानोपदेशो नाम द्वितीयोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—The Ms. is much crumbly. The invocatory verses at the beginning may be an interpolation of the scribe. The work is incomplete. The codex breaks off in the 2nd chapter.

॥ शुकसंहिता ॥

488. ŚUKASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf, Size—$4\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$, Leaves—

—22. 7 lines per page and 14 letters per line. Script—Malayāḷam. No of Granthas—135.

Subject—Śuka's account of Sīta's sports at Daṇḍakāranya.

Beginning:

श्रीरामाय नमः ।

रामं नवघनश्यामं जानकीप्राणवल्लभम् ।
नमस्कृत्य मुहुर्वक्ष्ये संहितां ब्रह्मरूपिणीम् ॥
जनकः—
रामस्य यत् पर तत्त्वं ब्रह्मणोऽव्यक्तरूपिणः ।
तत् त्वमाचक्ष्व सकलं ब्रह्मन् शुक महामुने ॥
त्वत्तोऽन्यः को विजानाति ब्रह्मतत्त्वं परात् परम् ।
रामं स(च्चित्सु)खाकारं सृष्टिस्थित्यन्तकारकम् ॥

श्रीशुकः—
शृणु राजन् परं गुह्यं वेद्यं यद् वि (दु) षामपि ।
रामतत्त्वं त्रयीतत्त्वं तारकं ब्रह्म यत् परम् ॥
पार्थिवा धारणा त्वाद्या द्वितीया कथ्यतेऽम्मयी ।
आग्नेयी तु तृतीया स्यात् तुरीया वायुधारणा ॥

End:

अतीव सु... ...रस्थाने सच्चिदानन्दमन्दिरे ।
(ए)वमुक्तस्तया सार्धं रेमे वृ(न्दा)वने प्रभुः ॥
यमुनायास्तटे त (स्मिन्) महावनविभूषिते ।

Colophon:

इति श्रीशुकसंहितायां प्रथमाध्याये तुरीयः पादः ।
शुभमस्तु । रामो... ...

Author:

Remarks—The beginning and closing leaves are damaged. 49 is the first page number and 70 the last. The work opens on the middle of Fol. 49 and the portion preceding its beginning is quoted below: —

.. ..

....ध्यानमना अभूत् स्वयम् ।
स्मरन् स्मरन् रामरम्यं हृदब्जे
बाह्येन्द्रियज्ञानमतो निवृत्तम् ॥

इति श्रीहनुमत्संहितायां परमरहस्ये महारासोत्सवे पञ्चमोऽध्यायः ।

Śukasamhitā is a portion of Hanumatsamhitā.

॥ शुचीन्द्रस्थलमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

489. ŚUCĪNDRASTHALAMĀHĀTMYAM.
(from Skāndapurāna)

Substance—Palm leaf. Size—5½" × 1½". Leaves—121. 10—11 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1750

Subject—The greatness of Sucindram in Travancore.

Beginning:

अविघ्नमस्तु ।
वागर्थाविव सम्पृक्तौ वागर्थप्रतिपत्तये ।
जगतः पितरौ वन्दे पार्वतीपरमेश्वरौ ॥

छ्रुत्वा मुनयः सर्वे जहृषुः सूतभाषितम् ।
राश्रममाहात्म्यं नैमिशारण्यवासिनः ॥
ाश्चर्यमुपाविष्टाः पुनः पप्रच्छुरादृताः ।
ं मुनयः सूतं पुराणश्रवणोत्सुकाः ॥
ा श्रोतुकामाः स्मः सूतेदानीं वयं मुने ।
श्रममाहात्म्यं श्रवणानन्दकारकम् ॥
ापुराणानां मध्ये सूत कथाम्बुधौ ।
्शं स्कान्दं श्रवणान्मुक्तिदायकम् ॥
ारतमं तस्मिन् त्वयोक्तं स्थानवैभवम् ।
माहात्म्यमात्मज्ञानप्रदायकम् ॥
ोतुकामाः स्मस्तदत्र्याश्रमवैभवम् ।
ानिश्रेष्ठ वद नः सूतनन्दन ॥
नेशार्दूल केनेदं विश्रुतं पुरा ।
वचन मुनिश्रेष्ठैः प्रभाषितम् ॥
ाविष्टो वक्तुं समुपचक्रमे ।

ं सूतमलङ्कृत्य निजाश्रमे ।
ात्वा स्वस्तिवाचनपूर्वकं ॥
सात् कथाश्रुतिफलप्रदम् ।
तत्र श्रोतुं समुत्सुकाः ॥
गे चक्रुर्नैमिशवासिनः ।
ाप्य मुनिश्च रम्ये
ा स्थाणुशिवं विचिन्त्य ।
ातिभूरुहस्य
वं महतां मुनीनाम् ॥

शुचीन्द्रमाहात्म्यमिदं पवित्रं
पठन्ति शृण्वन्ति च ये पृथिव्याम् ।
स्थाणोः प्रमादात् सकला जनास्ते
स्वाभीष्टमग्र्यं फलमाप्नुवन्ति ॥

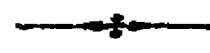
Colophon:

इति श्रीमत्स्कान्दे पुराणे शुचीन्द्रस्थलमाहात्म्ये स्थानवैभवखण्डे याज्ञवल्क्यमायुज्यं नाम चतुर्विंशोऽध्यायः ।

शुभमस्तु ।

Author:

Remarks—This Ms. is included in the Skānda-purāna and the script is legible.

॥ शुचीन्द्रस्थलमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

490. ŚUCĪNDRASTHALAMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāna.)

Substance—Palm leaf. Size—6″ × 1⅝″. Leaves—172. 10—11 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1750.

Subject—Beginning—End—Same as No. 489.

Colophon:

इति स्कान्दे पुराणे स्थानवैभवखण्डे उपरिभागे शुचीन्द्रस्थल-

माहात्म्ये याज्ञवल्क्यसायुज्यप्राप्तिकथनं नाम चतुर्विंशोऽध्यायः ।
शुचीन्द्रमाहात्म्यं समाप्तम् ।

स्थाणुनाथाय नमः । श्रीवेङ्कटेश्वराय नमः ।

इदं शुचीन्द्रमाहात्म्यं............कृष्णेन लिखितम् ।

Author.

Remarks—The Ms. is crumbly. A large number of leaves are missing. The verse beginning with "वागर्थाविव—" is omitted. Besides, immediately after the hemistich "सारात् सारतरं . ." another "क्षीरे घृतमिव श्लाघ्य सूत तत्स्थानवैभवम्" is also seen.

॥ शेषधर्मः ॥

491. ŚEṢADHARMA.

Substance—Palm leaf. Size—7¾" × 2". Leaves—206. 10—13 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000. Complete.

Subject—The teachings occurring after those of Bhīṣma in the Mahābhārata.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः ।
अथ ते मुनयः सर्वे शौनकाद्या महर्षयः ।
सूतं धर्मविदां श्रेष्ठं पप्रच्छुरिदमादृताः ॥
सूत सूत महाभाग सर्वशास्त्रविशारद ।

व्यासप्रसादात् सर्वं त्वं वेत्सि धर्ममशेषतः ॥
भारतीयानि शास्त्राणि विचित्रफलवन्ति च ।
विचित्रकथयोपेता भारतीयकथाः श्रुताः ॥
श्रीकृष्णचरिते दिव्ये हरिवंशे यदद्भुतम् ।
धर्मं धर्मभृतां श्रेष्ठ तन्नः शंसितुमर्हसि ॥

श्रीसूतः—
एतदर्थं महाप्राज्ञ जनमेजयभूपतिः ।
पृष्टवान् मुनिशार्दूलं वैशम्पायनमर्थवित् ॥

End
गन्धपुष्पादिभिर्माल्यैरभ्यर्च्य गुरुपुङ्गवम् ॥
हिरण्यवस्त्रयानाद्यैः पूजयामास भूसुरान् ।
अभिवाद्य गुरुं पश्चादाशीर्वादमथाप सः ॥
गुरोरनुज्ञया विप्राः स्वपुरे सुखमास्थिताः ।
ये विरक्ता ऋषिगणाः सूतेन सुसमाहिताः ॥
पूजयामासुरव्यग्राः सूतं पुण्यकथामयम् ।
तस्मात् पुण्यकथां श्रुत्वा कथान्ते तं प्रपूजयेत् ॥
पूजिते स हरिः साक्षात् प्रसन्नो भवति ध्रुवम् ।

परमिदमितिहासं शृण्वतां लौकिकानां
सकलदुरितशान्तिः सद्य एवास्तु विप्राः ।
स भजति हरिवंशे भक्तिमग्र्यां मुरारौ
जगति सुलभमेतद् दुर्लभं पापिनां च ॥

Colophon :
इत्याश्चर्यपर्वणि हरिवंशे शेषधर्मे धर्मोपाख्यानप्रपूजनं नाम सप्तपञ्चाशोऽध्यायः ।

श्रीकृष्ण ।

Author:

Remarks—This work is a part and parcel of the Mahābhārata.

॥ श्रीकुरङ्गमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम् ॥

492. ŚRĪKURAṄGAMĀHĀTMYAM.
(from Brahmāndapurāna)

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1¾". Leaves—45. 6—7 lines per page and 38 letters per line Script—Grantha. No. of Granthas—700. Incomplete.

Subject—A panegyric of Tirukkanamkudi (near Tinnevelly) and of the Visnu temple consecrated therein.

Beginning:

हरिः ॐ ।

श्रीवैशम्पायन उवाच—

अ..................त्वया वेदाविदां वर ।

विष्णोर्माहात्म्यपादांशजगच्चिदचिदात्मकम् ॥

तत्क्षेत्राणां तु माहात्म्यं श्रोतव्यं भ.... ....या ।

सर्वं तावदशेषेण वक्तुमर्हसि मानद ॥

श्रीवेदव्यासः—

विष्णोः क्षेत्राण्यनन्तानि श्रुतानि हि जगत्पते ।

संख्यातुं नैव शक्तोऽस्मि यथाज्ञातं मया शृणु ॥

पुरा देवाः समेता वै सेन्द्राः सर्षिपुरोगमाः ।
आदित्या वसवो रुद्रा मरुतश्चाश्विनावपि ॥
पितरो लोकपालाश्च मेरुशृङ्गं समाश्रिताः ।
देवकार्यं विचिन्वन्तो दैत्यदानवपीडिताः ॥
तदिद जगदुत्पत्तिस्थितिसंहारकारणम् ।
शासनं शाश्वतं विष्णोः श्रीकुरङ्गनिवासिनः ॥

End :

स सर्वकिल्बिषान्मुक्तः पूर्णकामः समृद्धिमान् ।
विरक्तो योगयुक्तः सन् साक्षात्कृत्य सनातनम् ॥
यत्सूरिसेव्यं परमं वैष्णवं पदमाप्नुयात् ।

Colophon :

इति ब्रह्माण्डपुराणे क्षेत्रकाण्डे श्रीकुरङ्गमाहात्म्ये भृगुनारदसंवादे षष्ठोऽध्यायः । हरिः । शुभमस्तु ।
श्रीसुन्दरपरिपूर्णस्वामिने नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author :

Remarks—The Ms. is very much rotten and damaged. A gap after Fol. 27 extends upto the 36th. The subject treated is traceable to the Brahmāṇḍa Purāṇa which abounds in similar topographies.

॥ श्रीपरिसरक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

493. ŚRĪPARISARAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf Size—8″ × 2¼″. Leaves—

69. 9—12 lines per page and 24 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas —1050.

Subject—Description of the traditional origin etc. of the temple at Tiruppatisāram in Travancore.

Beginning:

श्रीपरिसरक्षेत्रमाहात्म्यम् ।

തിരുക്കുറുങ്കുടി തിരുമലാചാര്യകൃതി.

हरिः ।

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी ।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि ॥
विशुद्धविज्ञानघनस्वरूपं विज्ञानविश्राणनबद्धदीक्षम् ।
दयानिधिं देहभृतां शरण्यं देवं हयग्रीवमहं प्रपद्ये ॥
सुन्दरश्रीनिवासार्याल्लब्धवेदान्तसम्पदम् ।
सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञं श्रीनिवासमुनिं भजे ॥
व्यासं वसिष्ठनप्तारं शक्तेः पौत्रमकल्मषम् ।
पराशरात्मजं वन्दे शुकतातं तपोनिधिम् ॥
श्रीपतिप्रीतये सत्रे शौनकाद्या महर्षयः ।
नैमिशेऽनिमिषक्षेत्रे समासत समाहिताः ॥
तत्रागतं महाप्राज्ञं सूतं पौराणिकोत्तमम् ।
पप्रच्छुः सहिताः सर्वे वद पुण्यकथामिति ॥
महानदीप्रसङ्गेन भवता हनुमन्नदी ।
पूर्वमुक्ता पर्णकुट्याः समीपेऽस्तीति सा पुनः ॥
सूत क्व वा पर्णकुटी क्व वा सा हनुमन्नदी ।
अस्ति तद्विस्तरं साधो वर्णयाद्य दयानिधे ॥

इति तैश्चोदितः सूतस्तद्विस्तरमथाब्रवीत् ।

End:

श्रीसूतः—

परिसरक्षेत्रतीर्थनाथानां वैभवं श्रुतम् ।
यूयं कृतार्था भवथेत्युक्ताः सूतेन तेन ते ॥
शौनकाद्या मुनिश्रेष्ठाः परमानन्दपूरिताः ।
वयं कृतार्था धन्याः स्मः पुण्येयं मत्कथा श्रुता ॥
अतोऽखिलपुराणज्ञ सूत वृद्धिमवाप्नुहि ॥
इत्युक्त्वा पूजयामासुः सूतं परमधार्मिकम् ।
प्रशस्यमानः सूतोऽपि मुनिभिर्मोदतेतराम् ॥

Colophon:

इत्यगस्त्यशिष्यकौशिकश्रीनिवासमुनिप्रोक्तभविष्यत्पुराणशेषे श्रीपरिसरक्षेत्रमाहात्म्ये परशुरामहितानुष्ठानं नाम सप्तदशोऽध्यायः ॥

कवितार्किकसिंहाय कल्याणगुणशालिने ।
श्रीमते वेङ्कटेशाय वेदान्तगुरवे नमः ॥

हरिः ॐ शुभमस्तु । श्रीमते श्रीशैलसूरिमुनये नमः ।
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः । സുബ്രഹ്മണ്യൻ रक्षतु ॥

Author—Tirumalācārya, Thirukkuruṅkuḍi.

Remarks—This temple is situated nearly three miles north of Nagercoil in Travancore. The Ms. opens with a general survey of the history of Keraḷa evincing how Travancore came by

the name Vañci Rājya. Then it deals with the trouble which this state was experiencing at the hands of Eṭṭuvīṭṭil Pillamār and the incidents and hardships Mārtāṇḍa Varmā and his faithful minister had to face at the time. Some leaves are devoted to the description of the administration of Bāla Rāma Varmā etc, as is evident from the following excerpts :

तेषु श्रीकौस्तुभांशो यः कुलशेखरभूपतिः ।
धार्मिकाग्रेसरः कुम्भे केरळे वञ्चिपत्तने ॥
जनित्वा सकलान् धर्मान् पालयिष्यति शाश्वतान् ।
वञ्चेर्ज्ञानार्थकत्वेन वञ्चिभक्तिरिहेष्यते ।
संसारार्णवमग्नानां सा हि सन्तारिका स्मृता ॥
भगवद्भक्तियुक्ता ये श्रीवञ्चिकुलशेखराः ।
भविष्यन्ति महाभागाः पुण्यश्लोकाश्चिरायुषः ॥

. .

... ...

कुलशेखरविष्णुर्हि तदनन्तरकालिकः ।
सोऽष्टसद्मपतीन् शूद्रान् केरलान् धर्मघातकान् ॥
अधर्मवर्धनाद् राज्ञस्तद्देशीयजनद्रुहः ।
म्लेच्छक्षत्रपतीन् हूणान् देवब्राह्मणकण्टकान् ।
निर्जित्य रामसेनानीमहामतिमतानुगः ।
धर्मानुद्धृत्य जीर्णांस्तानधिकांश्च करिष्यति ॥

स्वराज्यमखिलं विष्णोः शेषपर्यङ्कशायिनः ।
समर्प्य पद्मनाभस्य निर्वृतस्तदनन्तरम् ॥
तत्पादपादुकाद्वन्द्वपरिष्कृतकिरीटभृत् ।
पद्मनाभालयपुरश्रीपादाभिधसौधगः ॥
तदधीनस्वप्रवृत्तिनिवृत्तिर्दासमम्मतः ।
तद्राज्यं परिपाल्येत्थं कृतार्थः स भविष्यति ॥

॥ श्रीरङ्गक्षेत्रमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

494. ŚRĪRAṄGAKṢETRAMĀHĀTMYAM.
(from Brahmāṇḍapurāṇa)

Substance—Palm leaf. Size—$2\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—30 10 lines per page and 36 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas—675.

Subject—A panegyric of Śrīraṅgakṣetra

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

नारदः—
देव देव विरूपाक्ष श्रुतं सर्वं मयाधुना ।
त्रैलोक्यान्तर्गतं वृत्तं त्वन्मुखाम्भोजनिस्सृतम् ॥
तथा पुण्यानि तीर्थानि पुण्यान्यायतनानि च ।
गङ्गाद्याः सरितः सर्वा इतिहासाश्च शङ्कर ॥
कावेर्यास्तु प्रसङ्गेन तस्यास्तीरे त्वया पुरा ।
प्रस्तुतं रङ्गमित्युक्तं विष्णोरायतनं महत् ॥

तस्याहं श्रोतुमिच्छामि विस्तरेण महेश्वर ।
माहात्म्यमघनाशाय पुण्यस्य च विवृद्धये ॥
महेश्वरः—
एतद् गुह्यतरं लोके स्वकालेऽपि मया तव ।
न प्रकाशितमेवाद्य मया सम्यक् प्रकाश्यते ॥
माहात्म्यं विस्तरेणह वक्तुं वर्षशतैरपि ।
न शक्यं श्रोतुमपि वा तस्मात संक्षेपतः शृणु ॥

End :

श्रुत्वैवं रङ्गमाहात्म्यं विष्णुभक्तो विमत्सरः ।
जित्वा क्रोधं च कामं च विष्णुमाप्नोति शाश्वतम् ॥
पठन् शृण्वंस्तथा विप्रो विदुषामग्रणीर्भवेत् ।
क्षत्रियो लभते राज्यं वैश्यश्च धनसम्पदः ॥
शूद्रोऽपि भगवद्भक्तिं योधकोऽपि जयं लभेत् ।
गर्भिणी जनयेत् पुत्रं कन्या भर्तारमाप्नुयात् ॥
शृण्वन् पठन् लिखन् बिभ्रद्रङ्गमाहात्म्यमुत्तमम् ।
मुक्त्वा शुभाशुभे याति तद्विष्णोः परमं पदम् ॥

Colophon:

इति ब्रह्माण्डपुराणे महेश्वरनारदसंवादे श्रीरङ्गमाहात्म्ये दशमोऽध्यायः । श्रीमद्रङ्गमहद्धामश्रीरङ्गब्रह्मणे नमः । शुभमस्तु ।

Author :

Remarks—The gist of the theme is that Śrī Rāma made a present of Śrī Raṅga Vimāna to Vibhīṣaṇa as a token of gratitude for his valuable services. But it became stationary on account

of his inability to take it to Laṅgā overcoming the Devas' obstacles. Again it tells how Candra, Dakṣa, Śukra etc., did penance there to expiate their sins.

॥ श्रीरङ्गक्षेत्रमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

495. ŚRĪRAṄGAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

(from Brahmāṇḍapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 1¾″. Leaves—21. 7 lines per page and 62 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—675.

Subject—Beginning — End — Colophon—Same as No. 494.

Author:

Remarks—The leaves are very much worn out.

॥ श्रुतिगीता (नयमञ्जरीसहिता) ॥

496. ŚRUTIGĪTĀ

with the commentary Nayamañjarī.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—26. 10 lines per page and 64 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—900. Complete.

Subject—Beginning—Same as No. 181.

End·

कथमिव खे इव रजांसि वयमा पाक्षिभिः सह । जाता-
वेकवचनम् । अथवा ब्रह्मादयो न जानन्ति इति किं वि-
चित्रं, यत् यस्मात श्रुतयो वयमपि भगवत्स्वरूपप्रतिपा-
दने प्रवृत्तताश्रिग्मनेन अनात्मनिराकरणेनेति । अस्थूलमनणु
अशब्दमस्पर्शमपूर्वमनपरमदृश्यमनात्म्यमकायमव्रणमदृश्यमग्राह्यम-
न्यदेव तद्विदितादन्यत्र धर्मादन्यत्राधर्मादित्याद्याः । भवन्नि-
धनाः लक्षणया भवत्स्वरूपप्रतिपादनपराः सत्यः फलन्ति
प्रमाणीभवन्तीति ।

Colophon :

इति वेदस्तुतिव्याख्या नयमञ्जरी समाप्ता ।

यो यस्य देशकालाभ्यां समो न्यूनोऽपि वा भवेत् ।
स व्याप्यो व्यापकस्तस्य समो वाप्यधिकोऽपि वा ॥
व्याप्यस्य गमकत्वं च व्यापकं गम्यमिष्यते ।
प्रमाणषट्कविज्ञातो यत्रार्थो नान्यथा भवेत् ॥
अदृष्टं कल्पयेदन्यं सार्थापत्तिरुदाहृता ।

गुरुगणपतिवाणीब्रह्मविष्णुरुद्रेभ्यो नमः ।
नारायणलिखितमिदम् ।

Author—Com. Lakṣmīdhara.

Remarks—This is a commentary on Śrī Bhāgavata Śruti Gītā. The author's biography has been noted under No. 181. At the close of the commentary the text is added.

॥ श्रुतिगाता (नयमञ्जरीसहिता) ॥

497. ŚRUTIGĪTĀ
with Nayamañjari

Substance—Palm leaf. Size—11½" 1½". Leaves 39. 9 lines per page and 29 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—750 Complete

Subject — Beginning—End — Author — Same as No. 181.

Colophon :

इति श्रीमदनन्तानन्दरघुनाथपरमहंसपरिव्राजकाचार्यपादपद्मोपजीविनः श्रीमन्नृसिंहसूनोः लक्ष्मीधरस्य कृतिः श्रुतिगीताव्याख्या नयमञ्जरी समाप्ता ।

श्रीकृष्णाय नमः ।

॥ श्रुतिगीता (नयमञ्जरीसहिता) ॥

498. ŚRUTIGĪTĀ
with Nayamañjārī.

Substance—Palm leaf. Size—13½" × 1½". Leaves—39. 7 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—900 Complete.

Subject, Beginning etc.,—Same as No. 181.

Colophon:

इति वेदस्तुतिव्याख्या नयमञ्जरी समाप्ता ।

॥ श्रुतिगीता (केरळभाषाव्याख्योपेता) ॥

499. ŚRUTIGĪTĀ
with Malayālam commentary.

Substance—Palm leaf. Size—$5\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—79. 8 lines per page and 22 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—850 Subject—Same as No. 181.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

मू— जय जय जह्यजामजित दोषगृभीतगुणां
त्वमसि यदात्मना समवरुद्धसमस्तभगः ।
(जग ? अज) जगदोकसामखिलशक्त्यवबोधक ते
क्वचिदजयात्मना च चरतोऽनुचरेन्निगमः ॥

व्या—ഇങ്ങനെസ്തുതിയ്ക്കുന്നു ശ്രുതികൾ अजित जय जय ഒരാജി-
തനായുള്ളോവേ ഒന്നിനാലും അപരിഭൂതനായി സർവ്വാതി-
ശായി ആയുള്ളോവേ ജയിപ്പൂതാക ജയിപ്പൂതാക നിന്തിരു-
വടി जय जय എന്നുരണ്ടുവട്ടം ചൊല്ലി ആദരാർത്ഥമായിട്ടു.
അങ്ങുണ്ടോ ജേതവ്യമായിട്ടൊരുവസ്തു. अजां जहि ജനനരഹി-
തയായി അനാദിയായിരിയ്ക്കുന്ന മായെ കളക. കലങ്ങിക്കി-
ടക്കുന്ന ജലത്തിൽ തേററാമ്പരല കലക്കിയാൽ യാതൊരു
പ്രകാരം നീരു ചേറും വേർപെട്ടും എന്നപോലെ അല്ലു

ഇവിടെ രജ്ജുസർപ്പത്തിങ്കൽ പ്രതീയമാനമായിരിക്കുന്ന-തിനെ നിവർത്തിപ്പിക്ക. എന്തിനു മായെക്കളെയൊട്ടു എന്നെ-ടത്ത दोषगृभीतगुणां ഗൃഭീതം എന്നെടത്ത ഭോഗം പരാദസം गृभ्णामि ते सौभगत्वाय हस्तं എന്നെടത്തെപ്പോലെ.

End :

അങ്ങനെ ഇരിക്കുന്ന തിരുവടിയുടെ സ്വരൂപത്തെ ബ്രഹ്മാദിദേവകളെ അല്ല തിരുവടിതാൻ തന്നെ അറിയുന്നതു അല്ല എന്നതയാതൊന്ന് ആകയാൽ ലക്ഷണയാ തിരു-വടിയുടെ സ്വരൂപത്തെ പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ശ്രുതികളും ഭവാനാകുന്ന സമാപ്തി അതിനോടുകൂടി ഇരിക്കുന്നാചില-വദവാനെ കഴിച്ചു മറ്റുള്ളവറ്റെ നിഷേധിക്കുന്നുള്ളു വേദങ്ങളും തിരുവടിയുടെ നിഷേധിക്കുവല്ല.

मू—इत्येवं ब्रह्मणः पुत्रा आश्रुत्यात्मानुशासनम् ।
सनन्दनमथानर्चुः सिद्धा ज्ञात्वात्मनो गतिम् ॥

Colophon .

Author:

Remarks—This is composed in imitation of Śrīdharīya. The diction is suggestive of the early origin of the Ms. and of extreme devotion. The subject is presented in elegant style.

॥ सह्याद्रिमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

500. SAHYĀDRIMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāṇa).

Substance —Palm leaf. Size--8″ × 1″. Leaves—170. 7—9 lines per page and 22 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—1850
Incomplete.

Subject—The magnificence of Sahyādri.

Beginning:

गणेश्वरं कल्प.........लप्रदं
फणीन्द्रगङ्गाशशिमौलिनन्दनम् ।
गुणान्यसंख्यानि(?) भवन्ति यस्य तं
प्रणम्य व(क्ष्याम्यह)मात्मचिन्तनम् ॥
अनादिमूर्तिः स्वयमेव निष्कलः
सनातनी शक्तिरनेन संयुता ।
विनोदयन्ती जननी शरीरिणां
मनोविकारात्ममताभिमानिनाम् ॥
मणिप्रभेवे(य)मनुप्रवेशिता
गुणास्त्रयोऽस्या जगतोऽस्य हेतवः ।
अणोरवस्थां प्रति सानुयायिनी
गुणात्मिकायै सततं नमो नमः ॥
यया जगत् सृष्टमिदं चराचरं
क्रिया समाप्यात्? क्षयमेव कालतः ।
शयानमब्धौ सुखिनं शिशुं जग-
ज्जयन्तमाद्यापि च संस्थिताक्षरा ॥
सा योगानिद्रास्य हरेर्जगत्पते
....

End:

राक्षसान् कोटिगुणितान् दुर्धर्षान् युधि दुर्मदान्
समाहूय सुसन्नद्धान् प्रोवाचेदं सुदारुण ॥

इन्द्रश्रियमपाक्रष्टुं यतेऽहमधुना भटाः ।
नानाशस्त्रप्रहरणा यूयं युद्धविशारदाः ॥
सन्नद्धाश्च मया सार्धं समागच्छत दंशिताः ।
इत्याज्ञप्यासुरपतिर्यालो भैरवशासनः ॥
तैः सर्वैः सहित.....................

Colophon

इति सह्योत्तरखण्डेऽष्टाविंशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The leaves at the beginning and end are much rotten. The portion capable of being deciphered is quoted above.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

501. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—11″×1½″. Leaves—57. 8 lines per page and 38 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1000. Incomplete.

Subject—Exposition of the greatness of Śiva.

Beginning .

हरिः.... ..... ये नमः। अविघ्नमस्तु ।

ऋषय ऊचुः—

आख्यातं भवता सूत विष्णोर्माहात्म्यमुत्तमम् ।
सर्वाघौघहरं पुण्यं समासेन श्रुतं च नः ॥

इदानीं श्रोतुमिच्छामो माहात्म्यं त्रिपुरद्विषः ।
तद्भक्तानां च माहात्म्यं निःशेषाघहरं परम् ॥
तन्मन्त्राणां तद्व्रतानां तत्पूजानां च तद्विधिम् ।
तत्कथायाश्च तद्भक्तेः प्रभावमनुवर्णय ॥

सूतः—

एतावदेव मर्त्यानां परं श्रेयः सनातनम् ।
यदीश्वरकथायां वो जाता भक्तिरहैतुकी ।
अतस्तद्भक्तिलेशस्य माहात्म्यं वर्ण्यते मया ॥
आयुः कल्पायुषां नालं वक्तुं विस्तरतः सकृत् ।

End :

इत्युक्त्वान्तर्हिता देवी तेऽपि राजपुरोगमाः ।
गत्वा स्वं स्वं गृहं सर्वे चक्रुस्तच्छासने स्थिताः ॥
सोऽपि सारस्वतो विप्रः पुत्रं सूर्यशतोपमम् ।
लेभे देव्याः प्रसादेन नचिरादेव कालतः ।
तां च सामवतीं कन्यां ददौ तस्मै सुमेधसे ।
तौ दम्पती चिरं कालं बुभुजाते परं सुखम् ॥
इत्येष शिवभक्तायाः सीमान्तिन्या नृपस्त्रियः ।
प्रभावः कथितः शम्भोर्माहात्म्यमपि वर्णितम् ॥
भूयोऽपि शिवभक्ताया माहात्म्यं विस्मयावहम् ।
समासाद्वर्णयिष्यामि श्रोतॄणामघनाशनम् ॥

Colophon :

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे एकत्रिंशोऽध्यायः । हरिः ।

Remarks—The Ms. is damaged. No order has been maintained with regard to the numbering of leaves.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

502. SKĀNDAPURĀṆAM

Substance—Palm leaf. Size—9½" 1½". Leaves—76. 9—10 lines per page and 34 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1200. Incomplete.

Subject—Same as No. 501.

Beginning:

अथान्यदपि वक्ष्यामि माहात्म्यं त्रिपुरद्विषः ।
... ... येनाशु छिद्यन्ते सर्वसंशयाः ॥
... तः परतरं किञ्चिन्नास्ति पापविशोधनम् ।
सर्वान .. .... श्रीमन् सर्वकामार्थसाधनम् ॥
दीर्घायुर्विजयारोग्यभुक्तिमुक्तिफलप्रदम् ।
यदनन्येन भावेन महेशाराधनं परम् ॥
आर्द्राणामथ शुष्काणामल्पानां महतामपि ।
एतदेव विनिर्दिष्टं सर्वाघानां विनाशनम् ॥
.... हामुनिविनिर्दिष्टैः प्रायश्चित्तैरथोत्तमैः ।
सर्वकालेष्वभेद्यानामघानां क्षामकारणम् ॥
इदमेव परं श्रेयः सर्वशास्त्रविनिश्चितम् ।
यद्भक्त्या परमेशस्य पूजनं परमोदयम् ॥

End:

आदाय सपाग्विारो वज्रबाहुः पुरं ययौ ।
... ... भद्रायुर्निजमन्दिरम् ॥
संप्राप्य परमानन्दं चक्रे सर्वपुरौकसाम् ।
कालेन दिव्यमारूढे पितरि प्राप्तयौवनः ॥

भद्रायुः पृथिवीं सर्वां शशासाद्भुतशासनः ।
मागधेशं हेमरथं मोचयामास बन्धनात् ॥
विधाय परमां (मै)त्रीं ब्रह्मर्षीणां च सन्निधौ ।

सूत उवाच—

इत्थं त्रिलोकमहितां शिवयोगिपूजां
कृत्वा पुरातनभवेऽपि स राजसूनुः ।
निस्तीर्य दुस्तरविपद्गणमाप्तराज्य-
श्चन्द्राङ्गदस्य सुतया सह साधु रेमे ॥

Colophon :

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे षट्त्रिंशोऽध्यायः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—The Ms. is old and damaged here and there.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

503. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{1}{8}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves—21. 10—11 lines per page and 46—50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—214. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 501.

End :

इत्येतत् कथितं पुण्यमाख्यानं दुरितापहम् ।
शम्भोर्गुणानुकथनं विचित्रं पापनाशनम् ॥
य इदं कीर्तयेन्मर्त्यः शृणुयाद् वा समाहितः ।
भुक्त्वेह विपुलान् भोगान् स याति परमां गतिम् ॥

सूतः—

यूयं बत महाभागाः कृतार्था मुनिसत्तमाः ।
ये पिबन्ति सदा शम्भोः कथामृतरसायनम् ॥
ते जन्मभाजः खलु जीवलोके
येषां मनो ध्यायति विश्वनाथम् ।
वाणी गुणान् स्तौति कथां शृणोति
श्रोत्रद्वयं ते भवमुत्तरन्ति ॥
विविधगुणविभेदैर्नित्यमस्पष्टरूपं
जगति हि बहिरन्तर्भासमानं महिम्ना ।
स्वमनसि विहरन्तं वाङ्मनोवृत्तिदूरं
परमशिवमनन्तानन्दमाद्यं प्रपद्ये ॥
यः पठेच्छृणुयाद्वापि पुराणं शैवमुत्तमम् ।
विधूय सर्वकर्माणि शिवलोके महीयते ॥

Colophon :

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे पुराणश्रवणानुवर्णनं नाम चतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः । ब्रह्मोत्तरखण्ड समाप्तम् ।

Remarks—This Ms. ranges from the 23rd chapter to the 44th, thus bringing Brahmottara Khaṇḍa to a close. The script is legible.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

504. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$8\frac{1}{2}'' \times 1\frac{5}{8}''$. Leaves—168. 7—9 lines per page and 24 letters per

line. Script—Malayālam. No of Granthas —2000.

Subject—Beginning — End—Colophon Same as No. 503.

Remarks—Śivapañcākṣara, Ṣaḍākṣara, Śivarātri-māhātmya etc and the effects of Japam and Vratam are described here. In the beginning of the Ms. the following verse is added —

" गजाननं भूतगणाधिसेवितं
कपित्थजम्बूफलसारभक्षितम् ।
उमासुतं शोकविनाशकारणं
नमामि विघ्नेश्वरपादपङ्कजम् ॥ "

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

505. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—10″×2″. Leaves—27. 9—11 lines per page and 30—40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—450.

Subject—Same as No. 501.

Beginning :

आक्रान्तसप्तपातालकुहरोऽथ महाबलः ।
प्राप्ते कलियुगे घोरे मृदुतामुपयास्यति ॥
पश्चिमाम्बुधितीरस्थं गोकर्णं क्षेत्रमुत्तमम् ।
ब्रह्महत्यादिपापानि हरतीति किमद्भुतम् ॥

ये मातृपितृहन्तारो ये च भूतद्रुहः शठाः ।
ये सर्वगुणहीनाश्च परदाररताश्च ये ॥
ये दुर्वृत्ता दुराचारा दुश्शीलाः कृपणाश्च ये ।
लुब्धाः क्षुद्राश्चला मूढाः स्तेनाश्चैवाभिकामिनः ॥
ते सर्वे प्राप्य गोकर्णं यो वा को वापि मानवः ।
प्रविश्य पूजयेदीशं स गच्छेत् परमं पदम् ॥
रवीन्दुसौम्यवारेषु यदा दर्शो भविष्यति ।
तदा जलनिधौ स्नानं दानं च पितृतर्पणम् ॥
शिवपूजा तपो होमो व्रतचर्या शिवार्चनम् ।
यत्किञ्चिद्वा कृतं कर्म तदनन्तफलप्रदम् ॥
व्यतीपातादियोगेषु रविसंक्रमणेषु च ।
महाप्रदोषवेलासु शिवपूजा विमुक्तिदा ॥
अथैकां सम्प्रवक्ष्यामि तिथिं पार्थिव मुक्तिदाम् ।
यस्यां किल महाव्याधो लेभे शिवपदं परम् ॥

End—Colophon—Same as No. 501.

Remarks—The Ms. is of recent origin. The first fifteen leaves beginning with No. 10 and the next group of leaves numbered 1—12 constitute this work. Of these the 12th and 15th leaves are written only on one side. After the colophon the following is seen:—

"विचित्रं शिवनिर्माणं विचित्रं शिवचेष्टितम् ।
विचित्रं शिवमाहात्म्यं" ... .

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

506. SKANDAPURANAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—110. 8 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—2400.

Subject—Same as No. 501.

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । शुभमस्तु ।

ओङ्कारनिलयं देवं गजवक्त्रं चतुर्भुजम् ।
पिचण्डिलमहं वन्दे सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
पुरा काञ्च्यां चतुर्वक्त्रस्तताप परमं तपः ।
स्रष्टुकामः प्रजाः सर्वाः कृपया परमेशितुः ॥
तस्मिन् महेशचरणपरिचर्यापरायणे ।
मुनयः कतिचित् पुण्ये स्थित्वा गार्हस्थ्य उत्तमे ॥
वैखानसाश्रमे तप्तुं तपः संयतमानसाः ।

End :

वृत्तान्तमखिलं तेषां विनयेन बृहस्पतिः ॥
असुराणां सुरेन्द्रादिहराय गुरवे नमः ।
गुहायाकथयत् सर्वं स गुहास्थाय योगिनाम् ॥

सूतः—

अयं तु सम्भवाख्यस्तु काण्डो वेदार्थसम्मितः ।
कथितः श्रेयसामेषां निदानं विदुषां सताम् ॥

Colophon :

इत्यादिमहापुराणे स्कान्दे शङ्करसंहितायां शिवरहस्यखण्ड-
सम्भवकाण्डे पञ्चाशोऽध्यायः ।

शिवाय नमः । सम्भवकाण्डं समाप्तम् । कुमाराय नमः ।

ആയിരത്തി അറുപത്തിനാലാമാണ്ടു കർക്കടകമാസം ഇരുപ
ത്തിഅഞ്ചാം തിയതി ഗ്രന്ഥം സൂക്ഷിച്ചു കരമന രാമശാസ്ത്രി
കൾ എഴുതിത്തീർത്തു.

श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—This Ms. contains the Sambhavakānda of Śankara Samhitā included in the Skāndapurāna. The origin of the world is discussed here exhaustively, refuting the other views and affirming its illusiveness. The Advaita Vedāntins may find it extremely interesting.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

507. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½″ × 2″. Leaves—213. 10—12 lines per page and 36 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—8200.
Subject—Same as No. 501.

Beginning :

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

शान्तं शारदचन्द्रकोटिसदृशं सर्वेश्वरं शङ्करं
शम्भुं सर्वजगच्छरण्यचरणाम्भोजं प्रणम्याधुना ।
अम्बामिन्दुनिभाननामवनतां शेषार्थदां पार्वतीं
पुण्यां शङ्करसंहितां गुहकथां वक्ष्ये शृणुध्वं जनाः ॥

नमस्कृत्वा पूर्वं नगपतिसुतापूर्वतनयं
ततः स्कन्दं वन्दे तदनुजमजाद्यैरपि नुतम् ।
पुरस्तान्नन्दीशं पुरविजयिनो द्वारनिलयं
प्रणम्य प्रारप्स्ये प्रथितशिवगाथामवहितः ॥
या देवी स्तूयते नित्यमखिलैर्वेदपारगैः ।
सा मे भवतु जिह्वाग्रे ब्रह्मरूपा सरस्वती ॥
एकेन वा केन दुरात्मना वा संसारसर्पार्दितचेतसापि ।
महेश्वरापारकथासुधा वो दैवादवाप्ता यदि सोऽपि मुक्तः ॥
गुरवे सर्वलोकानां भिषजे भवरोगिणाम् ॥
निधये सर्वविद्यानां दक्षिणामूर्तये नमः ॥
आनन्दसागरसमाकुलशैलकन्या-
वक्षोजकुम्भयुगलीपरिरम्भणेन ।
रोमाञ्चकञ्चुकपरिष्कृतगात्रयष्टिं
देवं भजामि मधुरापुरनाथमीशम् ॥
कनककुण्डलमण्डितषण्मुखं
वनजराजिविराजितलोचनम् ।
निशितशस्त्रशरासनधारिणं
शरवणोद्भवमीशसुतं भजे ॥
सिन्दूरारुणमिन्दुकान्तिवदनं केयूरहारादिभि-
र्दिव्यैराभरणैर्विभूषिततनुं सर्वस्य सौख्यप्रदम् ।
अम्भोजाभयशक्तिकुक्कुटधरं दिव्याङ्गरागोज्ज्वलं
सुब्रह्मण्यमुपास्महे प्रणमतां भीतिप्रणाशोद्य(से?तम्) ॥
आदावीशललाटनेत्रजननं वासिष्ठसंरक्षणं
कारावेश्मनिवेशनं त्वथ विधेस्तारार्थवादं गुरोः ।

क्रौञ्चाख्यस्य च तारकस्य मरणं पाथोधिमन्धारणं
सिंहारयासुरशूरदैत्यमथन स्कान्दं चरित्रं भजे ॥
श्रीसुब्रह्मण्याय नमः । गुरवे नमः ।

श्रीसुब्रह्मण्याय नमः ।

वल्लभासहितं देवं महादेवसुतं विभुम् ।
महागणपतिं वन्दे महाविद्यार्थसिद्धये ॥
मयूरवाहनारूढं महासेनापतिं गुहम् ।
महाज्ञानप्रदं वन्दे वल्लीनायकमीश्वरम् ॥
अथ वीक्ष्य गुहो देवान् जयन्तप्रमुखानिह ।
बन्धितानानयेत्याह वीरबाहुं तदासुरैः ॥
स तथेति विनिर्गम्य गुहाज्ञां शिरसा वहन् ।
जयन्तादीनवाप्यायं वन्दितस्तैर्महाबलः ॥
प्रक्रान्तमुक्त्वा तान् शीघ्रादानयित्वा समागतः ।
प्रणम्य ते गुहं दृष्ट्वा स्तुतीश्चक्रुस्तरां तदा ॥

End :

कल्याणे शाम्भवे स्कन्दजन्मन्यस्य जये द्विषाम् ।
देवसेनाविवाहे च समाप्तौ चरितस्य च ॥
गौरीशंकरयोः प्रीत्यै दम्पत्योः क्षौमयोर्युगम् ।
वासमी अपि वा दद्यात् पुरा प्रोक्तफलाप्तये ॥
पुत्रमित्रकलत्राद्यैर्भुक्त्वा भोगाननेकधा ।
इह लोके परत्रापि स्कन्दसायुज्यमाप्नुयात् ॥
तस्मादहरहर्नित्यं श्रोतव्यमभिवृद्धये ।
आदावादिमकाण्डमिष्टफलदं त्वष्टोत्तरं यः शतं
गौरीशंकरषण्मुखाङ्घ्रिकमलं ध्यात्वा पठेद् भस्मधृक् ।

रुद्राक्षाभरणः पठेद्यदि ततः षट्काण्डमध्यात्मजा-
नायुःकीर्तिमरोगतां रिपुजयं विद्यां च मुक्तिं लभेत् ॥
सूतात्मजस्य वचसेति मुनीन्द्रवर्याः
मन्तोपवाधिलहरीपरिमग्नचित्ताः ।
सभाव्य सूतमपि गीर्भिरुपायनैश्च
तं सत्रयागमपि शंकरमाद् द्विजाग्र्याः ॥

Colophon ·

इति श्रीस्कान्दे महापुराणे शंकरसंहितायां शिवरहस्यखण्डे उपदेशकाण्डे चतुर्नवतितमोऽध्यायः ।

उपदेशकाण्डं समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. is old. It contains three Kāndas, Deva, Daksa and Upadeśa, of the Skānda-purāna.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

508. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 1¾″. Leaves—123. 10 lines per page and 52 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4000.

Subject—Same as No. 501.

Colophon .

इति श्रीस्कान्दे महापुराणे शङ्करसंहितायां शिवरहस्यखण्डे युद्धकाण्डे शूरपद्मसंहारं नाम पञ्चत्रिंशोऽध्यायः । युद्धकाण्डं समाप्तम् ॥

Remarks—This Ms. opens with the glorification of the prowess of the Devas and ends with the annihilation of Śūrapadma It comprises four Kāṇḍas, Āsura, Vira, Māhendra and Yuddha of the Skāndapurāṇa.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

509. SKĀNDAPURĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—$13\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—110. 10 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2750. Incomplete.

Subject—Same as No. 501.

Colophon :

इति सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे सप्तदशोऽध्यायः ।

Remarks--This Ms. comprises Śivamāhātmya-khaṇḍa, Jñānayogakhaṇḍa and 17 chapters in Yajñavaibhavakhaṇḍa. The opening verses of the 18th chapter are also included in the Ms. The first thirty leaves are mouldered.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

510. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2}'' \times \frac{1}{4}''$. Leaves—223. 8 lines per page and 60 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—6690. Incomplete.

Subject—Same as No 501.

Colophon

इत्यादिमहापुराणे श्रीस्कान्दे सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे उपरिभागे सूतसंहितासु उपनिषत्सु अष्टमोऽध्यायः ।

हरसूतगीता समाप्ता । हरिः ॐ । ... ...

Remarks—This Ms. covers the portion extending from the Yajñavaibhavakhaṇḍa of Sūtasaṁhitā upto the end of the Sūtagītā. It is old and damaged.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

511. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—154. 8 lines per page and 68 letters per line Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5236 Incomplete.

Subject—Same as No. 501.

Colophon:

इति श्रीमत्स्कान्दपुराणे सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे पूर्वभागे सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः । पूर्वभागः समाप्तः । ......

Remarks—The Ms. comprises the Śivamāhātmyakhaṇḍa, Jñānayogakhaṇḍa, Muktikhaṇḍa, and the first half of Yajñavaibhavakhaṇḍa. It is very old and crumbly.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

512. SKĀNDAPURĀNAM.

Substance—Palm leaf Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—42. 7 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam No of Granthas—735.

Colophon:

इति श्रीमत्स्कान्दे पुराणे यज्ञवैभवखण्डे सूतसंहितायां ब्रह्मगीतासूपनिषत्सु द्वादशोऽध्यायः । ब्रह्मगीता समाप्ता । शिवमस्तु । ओम् ...... । गे॰ण(?)लिखितं पुस्तकम् । शिव शिव नमः शिवाय ।

Remarks—The Ms. comprises the latter half of Yajñavaibhavakhanda in Sūtasamhitā, ranging from the 55th verse of the 1st chapter of Brahmagītā to the end of the 12th chapter. Several leaves are missing here and there. Only 42 leaves are extant out of 67. The Ms. is old.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

513. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—220. 8—10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5940.

Colophon .

इति श्रीमत्स्कान्दे पुराणे सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे उपरिभागे सूतगीतासूपनिषत्सु अष्टमोऽध्यायः । शुभमस्तु । सूतसंहिता समाप्ता ।

Remarks—This portion culled from Skāndapurāṇa embodies Śivamāhātmyakhaṇḍa, Jñānayoga-khaṇḍa, Muktikhaṇḍa and Yajñavaibhava-khaṇḍa. Sūtasamhitā has been printed at Madras with commentary.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

514. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{4}'' \times 2''$. Leaves—37. 8—10 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10125.

Colophon:

इति स्कान्दे पुराणे सौरसंहितायां षोडशोऽध्यायः । नमः शिवाय ।

Remarks—This Ms. comprises the Sourasamhitā only. It is much worn away.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

515. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—

68. 10 lines per page and 50 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—2380. Subject—Glorification of Benares.

Beginning:

व्यास उवाच—

कदाचिन्नारदः श्रीमान् स्नात्वा श्रीनर्मदाम्भसि ।
श्रीमदोङ्कारमभ्यर्च्य सर्वदं सर्वदेहिनाम् ॥
व्रजन् विलोकयाञ्चक्रे पुरो विन्ध्यं धराधरम् ।
संसारतापसंहा(रि)रेवावारिपरिष्कृतम् ॥
द्वैरूप्येणापि कुर्वन्तं स्थावरेण चरेण च ।
साभिख्येन यथार्थाख्यामुच्चैर्वसुमतीमिमाम् ॥
रमालयं रसालैस्तैरशोकैः शोकहारिणम् ।
तालैस्तमालैर्हिन्तालैः सालैः सर्वत्रशालिनम् ॥
खपुरैः खपुराकारं श्रीफलं श्रीफलैः किल ।
गुरुश्रियं च गुरुभिः कपिपिङ्गं कपित्थकैः ॥
नवश्रियं कुचाकारैर्वकुलैश्च मनोहरम् ।
सुधाफलममारम्भिरम्भाभिः परिभासितम् ॥

End:

स्वर्लोकादपि रम्याणि पातालादीनि नारदः ।
प्राह स्वर्गसदां मध्ये पातालेभ्यः समा(य?ग)तः ॥
आह्लादकारिणः शुभ्रा मणयो यत्र सुप्रभाः ।
नागाङ्गावरणप्रोताः पातालं केन तत्समम् ॥
दैत्यदानवकन्याभिरितश्चेतश्च शोभिते ।
पाताले कस्य न प्रीतिर्विमुक्तस्यापि जायते ॥

दिवाकररश्मयस्तत्र प्रभां तन्वन्ति नातपम् ।
शशिनश्च न शीताय निशि द्योताय केवलम् ॥
यत्र न ज्ञायते कालो गतोऽपि दनुजादिभिः ।
वनानि नद्यो रम्याणि गन्धाढ्यमनुलेपनम् ॥

. .. ..

Colophon :

इति काशीखण्डे ध्रुवलोकवर्णनं नाम एकविंशोऽध्यायः ॥

Remarks—The Ms. comprises chapters 1—21 of Kāśīkhanda. The Aṇḍakośa, the fourteen worlds and other kindred subjects are described here in Kāvya style.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

516. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2" Leaves—190. 10 lines per page and 24 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—7660. Incomplete

Subject—Same as No. 515.

Colophon :

इति स्कान्दपुराणे काशीखण्डे शततमोऽध्यायः।

கஸஅுயிகவருஷ குரோதந நாமஸம்வத்ஸரம் பங்குனி மீ 22 உ காசிகண்டம் ஆத்தூர் ஸ்ரீநிவாஸன்ஸ்வஹஸ்தலிகிதம் . . . .

Remarks—The first half of this Ms. contains chapters 41—50 and the latter 51—100 of Kāśīkhāṇḍa. The Ms. is very old.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

517. SKĀNDAPURĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—182. 8 lines per page and 48 letters per line Script—Grantha. No. of Granthas—4500. Incomplete.

Subject—Same as No. 515.

Colophon :

इति श्रीकाशीखण्डे चत्वारिंशोऽध्यायः ।

शिवाय नमः । शुभमस्तु । पूर्वखण्डः समाप्तः ।

குப்பான அய்யங்கார் எழுதின ஒலை நாவடமன.

Remarks—The Ms. is old.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

518. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$19'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—124. 7—10 lines per page and 75 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4900. Incomplete.

Subject—Same as No. 515.

Colophon :

इति काशीखण्डे गङ्गासहस्रनामं नाम एकोनत्रिंशोऽध्यायः ।

Remarks—This Ms. comprises 30 chapters of Kāśīkhaṇḍa. One leaf is missing at the beginning. The Ms. is of remote origin and most of the leaves in the middle are broken and worm-eaten.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

519. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—266. 5—9 lines per page and 36—56 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—5000.

Subject—Same as No. 515.

Colophon :

इति श्रीस्कान्दे महापुराणे काशीखण्डे .... त्याख्यानं गरुडेशाख्यानं नाम पञ्चशततमोऽध्यायः । .... शाश्वतानन्दलिखितं शङ्करनारायण .... बोस्तकम् ।

Remarks—The Ms. is ancient and worm-eaten.

॥ स्कान्दपुराणम् (तात्पर्यदीपिकोपेतम्) ॥

520. SKĀNDAPURĀṆAM with Tātparyadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—140. 5—7 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—50.

Subject—Exposition of Sūtasamhitā dealing with Sāṅkhya and other schools of philosophy.

Beginning :

प्रसिद्धं तथाच कारणभूतं चैतन्यमपेक्ष्य तत्कार्यंचे(त्य?तन्यं) वियदादिभूतजातमसत्यम् । तच्च घटकुड्यादिलक्षणस्वकार्यस्य कारणभूतं सत्तदपेक्षया सत्यम् । कुम्भकुड्यादयोऽपि स्वकारणभूतवियदादिमहाभूतापेक्षया असत्याः । तेऽपि मत्येव प्रमातरि बाध्यमानं शुक्तिरजतादिकमपेक्ष्य सत्याः । सति प्रमातर्यबाध्यमानत्वात् ।

End :

प्रणवात्मकस्य कन्दस्य तज्जनने सामर्थ्यम् । अथर्वणां द्रष्टा यो वेदः स एव द्रुमः । ऋग्यजुःसामाख्यास्त्रयो वेदाः स्कन्धशाखास्तस्य वृक्षस्य । स्मृतिपुराणादीनि षडङ्गानि शाखावरणं रक्षणाय बहिरावरणं तास्तस्यैवावरणस्य संरक्षकाः परशिवस्वरूपं यद् ज्ञानं तदेव तस्य वृक्षस्य पुष्पम् । तत्प्राप्त्या मुक्तिरेव फलम् । एवमथर्ववेदस्य प्राधान्यात् तदुक्तप्रकारेण शिवस्वरूपमेतदध्येयमिति निगमयति—बहुनोक्तेनेति ।

Colophon

सूतगीतायां षष्ठोऽध्यायः ।

Author—Com: Śrī Vidyāranya.

Remarks—The Ms. opens with the end of the 2nd chapter. The commentary is extremely good. The commentator elucidates the doctrines of Sāṅkhya philosophy with citations from the text wherever necessary This work has been edited and published at Madras by Messrs. S. Rāmacandra Śāstrī and K. Kuppuswāmi Śāstri.

॥ स्यानन्दूरपुराणसमुच्चयः ॥

521. SYĀNANDŪRAPURĀNASAMUCCAYA.

Substance—Palm leaf. Size—10″ × 2″. Leaves—55. 10 lines per page and 40 letters per line Script—Malayālam No. of Granthas—1375

Subject—Description of the greatness of Syānandūra (Trivandrum) and the temple consecrated therein.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

विघ्नाधिराजं विघ्नानां निराकरणकारणम् ।
पार्वतीनन्दनं वन्दे गीर्वाणगणवन्दितम् ॥
कुन्दमन्दारकर्पूरशुभ्रा चन्द्रकलाङ्किता ।
वैशारद्यं विधत्तां मे वाचां वागधिदेवता ॥
आविर्भूताय हरये सत्यवत्यां पराशरात् ।
व्यासाय वेदसिद्धान्तगायकाय नमो नमः ॥
स्वनाभिसंभवाम्भोजसमुद्भूतस्वयंभुवे ।
नमो नलिननाभाय नागपर्यङ्कशायिने ॥
पाद्मवायव्यवाराहपुराणोक्तं सविस्तरम् ।
अर्थं समुच्चिकीर्षोर्मे स्यानन्दूरपुराश्रितम् ॥
सन्तु सन्तोषसंपन्नाः सन्तः क्षान्तिं प्रयास्यत ।
अन्यथाकरणे दोषो न हि मेऽस्ति समुच्चये ॥
किन्त्वस्ति च गुणः श्रोतुर्वाक्यार्थप्रतिपत्तिषु ।
अयत्नतः पुराणानां भविष्यत्युपसंहृतौ ॥

महीमेकार्णवे मग्नामुद्धृत्य धरणीधरः ।
वितत्य स्थापयित्वा च घनीकृत्य जलोपरि ॥

End:

इति प्राह पुरा ब्रह्मा पुत्रान् स्वान् योगिनः प्रति ।
यतता विस्तृतं कर्तुं तन्मया विस्तृतं पुनः ॥
पद्मयोनिवचोरूपः कृतश्चात्र समुच्चयः ।
श्रीमत्पद्मपुराणोत्थकथनेनैव विस्तरात् ॥
श्रीवराहपुराणस्थो वायुप्रोक्तस्थितस्तथा ।
अर्थ आकृष्य विहितो नानाशास्त्रानुसारतः ॥
श्रीमत्पद्मपुराणाख्यसंहितायां हिताय तु ।
भक्तानां पद्मनाभस्य चरणाम्बुरुहद्वये ॥

Colophon ·

इति स्यानन्दूरपुराणसमुच्चये क्षेत्रसामर्थ्यैकदेशप्रशंसनोपसंहारो नाम पञ्चविंशोऽध्यायः । स्यानन्दूरपुराणं समाप्तम् । हरिः श्रीपद्मनाभाय नमस्तेऽस्तु । श्रीकेशवाय नमः । गोपीवल्लभाय नमः ।

൧൯൨൪ ൹ തുലാമാസം ഏഴാംതീയതി സപ്തമിയും ശുക്രവാരവും ആർദ്രാനക്ഷത്രവും പെററ നല്ല ദിവസത്തിലെ എഴുതി മുകിച്ചേൻ. രവിവർമ്മ നരാധിപനക്ക കരിശേഖരമംഗലത്തു കൃഷ്ണദീക്ഷിതർ പൌത്രൻ അനന്തകൃഷ്ണൻ പുത്രൻ രാമനെഴുത്തു്.

श्रीगुरवे नमः । रामरामरामराम शिवशिवशिवशिव
शुभमस्तु ।

॥ स्यानन्दूरपुराणसमुच्चयः ॥

522. SYĀNANLŪRAPURĀNASAMUCCAYA.

Substance—Palm leaf. Size—9¾″ × 1¾″ Leaves—87. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1375. Complete.

Subject — Beginning—End—Colophon. Same as No. 521.

॥ स्यानन्दूरपुराणसमुच्चयः ॥

523. SYĀNANDŪRAPURĀṆASAMUCCAYA.

Substance—Palm leaf. Size—8¼″ × 1½″. Leaves—81. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1375. Complete.

Subject — Beginning—End—Author — Colophon—Same as No 521.

॥ हरिभक्तिसुधोदयम् (नारदीयगतम्) ॥

524. HARIBHAKTISUDHODAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—18¾″ · 2″. Leaves

—38. 10—11 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000. Complete.

Subject—A panegyric of Viṣṇu.

Beginning:

हरिः। श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।
एकं यज्जनयत्यनेकतनुभृत्मस्यान्यजस्रं पिथो
भिन्नाकारगुणानि कैश्चिदपि वा नोप्तं न सिक्तं जलैः।
कालेनापि न जीर्यते हुतभुजा नो दह्यते क्लिद्यते
नाद्भिस्तत्सकलस्य बीजममकृद्ब्रह्माभिधं धीमहि॥

यत्पादाब्जयुगं सुगन्धितुलसीलोभाद्भ्रमन्तोऽप्यहो
योगिप्रार्थ्यगतिं प्रयान्ति मधुपा यद्भक्तिहीना अपि।
अब्भक्षाः पवनाशिनोऽपि मुनयः संसारचक्रे भृशं
भ्राम्यन्त्येव गतागतैरिह मुहुस्तस्मै नमो विष्णवे॥

श्रीमत्पन्नजतार्क्ष्यफल्गुनशुकप्रह्लादभीष्मोद्धव-
व्यासाक्रूरपराशरध्रुवमुखान् वन्दे मुकुन्दप्रियान्।
यैस्तीर्थैरिव पावनं त्रिभुवनं रत्नैरिवालङ्कृतं
मेघैरिव रक्षितं सुखकरैश्चन्द्रैरिवाप्यायितम्॥

अस्ति त्रैलोक्यविख्यातं वनं नैमिशसंज्ञितम्।
पवित्रं गोमतीतीरे नित्यं पुष्पफलर्द्धिमत्॥
स्वलङ्कृता महात्मानः श्रीभागवतलक्षणैः।
ऋषयो यत्र मन्त्रेण चिरं हरिमपूजयन्॥

End:

सत्सङ्गमादाशु हरौ पुंसो भक्तिः प्रजायते।

हरिभक्तौ प्रजातायामुदेति ज्ञानमुत्तमम् ।
ज्ञानवान् पुरुषोऽभ्येति तद्विष्णोः परमं पदम् ॥
आ ब्रह्मलोकाल्लोकाः स्युः पुनरावर्तिनो द्विजाः ।
न यत्र गत्वा मुनयो निवर्तन्ते सदा त्विह ।
स इत्थं विष्णुगाथाभिर्नन्दयित्वा मुनीश्वरः ॥
शौनकादीन्नैमिशीयान् ब्रह्मसूनुस्तिरोदधे ।
य इदं शृणुयाद्भक्त्या हरिभक्तिसुधोदयम् ॥
कथयेद्वा स पापौघैर्मुक्तो मोक्षं च विन्दति ।

Colophon:

इति श्रीनारदीयपुराणे हरिभक्तिसुधोदये भक्तियोगो नाम विंशोऽध्यायः । ....

Author:

Remarks—The colophon indicates that this work has been included in Nāradīyapurāna.

॥ हरिभक्तिसुधोदयम् (नारदीयगतम्) ॥

525. HARIBHAKTISUDHODAYAM.

(from Nāradīyapurāna).

Substance—Palm leaf. Size—13″ × 1½″ Leaves—89. 8 lines per page and 46 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000. Complete.

Subject—Beginning—End—Colophon—Remarks—Same as No. 524.

॥ हरिभक्तिसुधोदयम् (नारदीयगतम्) ॥

526. HARIBHAKTISUDHODAYAM.
(from Nāradīyapurāna)

Substance—Palm leaf Size—$11\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—75 7—9 lines per page and 62 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—1800.

Subject—Beginning—Same as No. 524.

End :

तदेतद्विचार्यैव पतन्ति बत मोहिताः ।
विषमेषु सुखाभेषु तान् दृष्ट्वान्ये परे च तान् ।
र.........रप्याद्दतत्वेऽपि विषयाणां क्व साधुता ।
ग्राह्यं मणिं हि मन्यन्ते दीपं बाला न तत् तथा ।
सुलभत्वं च नैकेषां व्याधिशोकभयादिषु ।
अवश्ये ....

Colophon :

इति श्रीहरिभक्तिसुधोदये हिरण्यकशिपुवधो नाम षोडशोऽध्यायः ।

Remarks—16 chapters and a fragment of the 17th constitute this Ms. Most of the leaves in the middle are damaged beyond the possibility of decipherment.

॥ हरिभक्तिसुधोदयम् (सव्याख्यम्) ॥

527. HARIBHAKTISUDHODAYAM
with commentary.

Substance—Palm leaf Size—$18\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$ Leaves—151. 9—11 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayalam. No of Granthas—8000.

Subject—Same as No 524.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । शुभमस्तु ।

कलागम्भीरनिनदनिगमद्राविणे . . . . मम् ।
निष्प्रत्यूहपदं सेवे सुतमाद्यं जगत्सुवः ।
सत्यकामं सतां ध्येयं सत्यसङ्कल्पमीश्वरम् ।
सर्वस्य(मसि?) तद्वाचां नियन्तृ ज्योतिराश्रये ॥

वाचां धियामविषयोऽप्यपरोक्षरूपः
कारुण्यमात्रधृतमङ्गलदिव्यमूर्तिः ।
सत्त्वेन पालयति यो भुवनानि देवः
श्रीशङ्खकास्तु पुरुषः स परः पुरो नः ॥

केनाप्युल्लसदिन्द्रनीलशकलश्यामाभिरामत्विषा
बालेनाकुलकुन्तलालिकलभास्निग्धाननश्रीजुषा ।
चेतश्चुम्बितमिन्दिरासहचरप्रेमावलोकामृत-
स्रोतःप्लावितविष्टपेन न बहिर्नान्तश्च गृह्णाति मे ॥
श्रीधरं श्रीधरं साक्षान्नमस्कृत्य सतां गुरुम् ।
व्याख्यायते मया भक्त्या हरिभक्तिसुधोदयः ।

श्रीवैद्यनाथगुरुसन्निधिमात्रलब्ध-
विद्याविनीतवनितापरिरब्धचेताः ।
व्याख्यां तनोति हरिभक्तिसुधोदयस्य
श्रीकौशिकान्वयमणिर्वरदाधिराजः ॥

हरिभक्तिसुधोदये प्लवेऽस्मिन्
सुलभेऽपि श्रवणैककर्णधारे ।
न तरन्ति भवाम्बुधिं बुधाश्चे-
दपि मान्यैव दुरत्ययेशमाया ॥

इह खलु भगवाँल्लोकानुजिघृक्षयावतीर्णः श्रीवेदव्यासः पृथग्वर्णाश्रमाचारलक्षणानि प्रवृत्तिपरतया जननादिक्लेशफलकारिसमस्तपुराणेतिहासधर्मशास्त्राणि प्रविधाय तत्र तत्रापरितुष्यन् परमनिःश्रेयसभूतमतिलालितं भक्तियोगं परमभागवतश्रीनारदमुखेन लोकैकहिततयातिरहस्यमपि प्रकाशयिष्यन् नारदीयपुराणान्तरे हरिभक्तिसुधोदयं नाम भक्तियोगप्रकरणं प्रारिप्सुः तत्प्रतिपाद्यपरदेवतातत्त्वानुसरणलक्षणं मङ्गलमाचरति—एकमिति ।

End :

सावद्यमित्यपि तवेश न हेयमस्ति
न ग्राह्यमत्र निरवद्यमपीति किञ्चित् ।
त्यक्तः स्यमन्तकमणिः पृथुका गृहीता-
स्तद् भक्तिपूतमिदमस्तु हरे मुदे ते ॥

श्रीशार्ङ्घ्रिपद्ममकरन्दजुषो महान्तः
सावद्यमप्यखिलदोषहरास्तदेतत् ।
गृह्णन्तु वत्सलतया मयि बालके ते
ये वाग्मिनश्च कृतिनः कवयः सुशीलाः ॥

येषां पदाम्बुजरजोभिरशेषलोक-
निश्शेषकल्मषहरैः सततं मदीयः ।
मूर्धा विमृष्टदुरिताक्षरपङ्क्तिरास्ते
तेषामहं हरिजुषां विदुषां हि दासः ॥

वन्दे सदाशिवसुतीर्थसमीड्यवासु-
देवेन्द्रयोगिचरणान् करुणार्द्रचित्तान् ।
यान् पश्यतां भुवनशङ्करशङ्करेण
व्यासस्य साकमवतार इति ध्रुवं धीः ॥

Colophon :

इति श्रीवैद्यनाथगुरुचरणारविन्दमकरन्दसन्दोहनिर्भरान्तःकरणश्रीवरदराजसूरिविरचिते श्रीहरिभक्तिसुधोदयव्याख्याने विंशोऽध्यायः ॥ शुभमस्तु ।

Author—Varadarāja.

Remarks—The author, a disciple of Vaidynātha, was born in Kauśika Gotra. He refers to Vāsudevendra Yogīsvara, probably his spiritual guru. The Ms. is very old.

॥ हरिवंशः ॥

528. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size—18″×1½″. Leaves—206. 8—11 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—9000.

Colophon :

इति श्रीहरिवंशे कैलासयात्रायां.........शोऽध्यायः ।
वै...

Remarks—This work is a supplement to the Mahābhārata. Chapter 325 in it furnishes a table of its contents. The story commencing from the incarnation of Kṛṣṇa is set forth here.

॥ हरिवंशः ॥

529. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size—21⅓"×1¾". Leaves—199. 9—11 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1000.

Colophon :

इति हरिवंशे सप्तत्रिंशच्छततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. is short of two leaves at the beginning. The chapters in it are numbered continuously unlike in the printed editions.

॥ हरिवंशः ॥

530. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size—17"×1½" Leaves—39

170. 8 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4700 Incomplete.

Colophon:

इति श्रीहरिवंशे गो[illegible]यामेकशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. is too crumbly to be touched.

॥ हरिवंशः ॥

531. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size—$20\frac{1}{2}'' \times 2\frac{3}{4}''$. Leaves—110. 9—10 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5000. Incomplete.

Colophon:

इति श्रीहरिवंशे पञ्चसप्ततितमोऽध्यायः ।

Remarks—This Ms. covers 75 chapters and a fragment of the 76th. It is old and worn out.

॥ हरिवंशः ॥

532. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size—$21'' \times 2''$ Leaves—172. 7 lines per page and 60 letters per line

Script—Malayālam. No. of Granthas—4500. Incomplete.

Colophon :

इति श्रीहरिवंशेऽरिष्टवधो नामैकसप्ततितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains 71 chapters.

॥ हरिवंशः ॥

533. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size—$23\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—117. 8 lines per page and 84 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—5000. Incomplete.

Colophon :

इति श्रीहरिवंशे बलदेवविक्रमो नाम चतुर्विंशच्छततमोऽध्यायः । माधवेन लिखितस्यास्य श्रीहरिवंशस्याधोभागः समाप्तः । ॐ नमो नारायणाय ।

Remarks—The Ms. opens, on Fol. 49, with the end of chapter 33.

॥ हरिवंशः ॥

534. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size—$22\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves

—148. 8—10 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—6000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां वैयासिके श्रीहरिवंशे एकादशोऽध्यायः । समाप्तं चेदं हरिवंशम् ।

मान्धाता यत्र कामारिमार्चयत्पार्वतीपतिम् ।
तस्माद् ग्रामादिदं लब्धं लिखितं ग्रन्थसंग्रहम् ॥
याचकेभ्यो न दातव्यं बान्धवेभ्योऽपि कृच्छ्रतः ।
दाता? यदि न दास्यन्ति दौरात्म्याद्दातरि ध्रुवम् ॥
.. ..

Remarks—The Ms. begins from chapter 125. It is much damaged.

॥ हालास्यमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

535. HĀLĀSYAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—177. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5300.

Subject—Exposition of the sportive amusements of Hālāsyanātha at Madura.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः अविघ्नमस्तु । श्रीमीनाक्षीसुन्दरेश्वराय नमः ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ।
ऐश्वर्यं परमं तत्त्वमादिमध्यान्तवर्जितम् ।
आधारं सर्वभूतानामनाधारमविक्रियम् ॥
अनन्तानन्दबोधाम्बुनिधिमद्भुतविक्रियम् ।
अम्बिकापतिमीशानमनिशं प्रणमाम्यहम् ॥
वन्दे हालास्यनगरीं वन्दे हेमाब्जिनीमपि ।
वन्दे सुमीननयनां वन्दे सुन्दरनायकम् ॥
शिवाय परिपूर्णाय चित्पालाय चिदात्मने ।
चित्तनाथाय नाथाय तेजसे ब्रह्मणे नमः ।

आनन्दसागररसाकुलशैलकन्या-
वक्षोजकुम्भयुगलीपरिरम्भणेन ।
रोमाञ्चकञ्चुकपरिष्कृतगात्रयष्टिं
देवं भजामि मधुरापुरनाथमीशम् ॥

इक्षुकोदण्डपुष्पेषुपाशाङ्कुशकरोज्ज्वलाम् ।
उद्यत्सूर्यनिभां देवीं वन्दे त्रिपुरसुन्दरीम् ॥
नमः सुन्दरनाथाय तस्मै हालास्यवासिने ।
चतुष्षष्टिविधा लीला येन प्रत्यक्षिताः क्षितौ ॥
श्रीमत्सुन्दरनाथस्य देवीं शफरलोचनाम् ।
कलये हृदये नित्यं कदम्बवनवासिनीम् ॥
कारुण्यमदनिष्यन्दं कैवल्यवनचारिणम् ।
कालाम्बुदश्यामलाङ्गं कलभाननमाश्रये ॥

आम्नायरसिकं वन्द आननैः षड्भिरन्वितम् ।
हिमाद्रितनयास्तन्यकुक्षिम्भरिमहं शिशुम् ॥
ओम् ।
श्रीकैलास इति ख्यातः श्रीमतां भूभृतां वरः ।
श्रीपतिप्रमुखैर्लेखैः श्रियै मुक्त्यै च सेवितः ॥

End :

शिबिकायामथारोप्य गन्धमाल्यादिभूषितम् ।
पुरप्रदक्षिणं कृत्वा सर्ववाद्यैश्च घोषितम् ॥
गृहं प्रवेशयेच्छ्रोता तस्य चाशिषमाप्य च ।
सुन्दरेशस्य यजने यत् फलं तदवाप्नुयात् ॥

श्रीसूतः—
शृण्वतां चैव युष्माकं भक्तिः श्रीसुन्दरेश्वरे ।
श्रीमीनाक्ष्याः पादयोश्च निश्चलास्तु द्विजोत्तमाः ॥
सर्वत्र विजयश्चास्तु युष्माकं सर्वमङ्गलम् ।
सर्वस्साप्नोति ? दुर्गाणि सर्वोऽपत्यानि पश्यति ॥
सर्वे सद्गुणमेष्यन्ति सर्वेषां च नृणां शुभम् ॥

Colophon :

इति श्रीस्कान्दे पुराणे अगस्त्यसंहितायां हालास्यमाहात्म्ये वसिष्ठादिमुनीश्वराणां काश्यां मुक्तिमण्डपे अगस्त्यप्रोक्तश्रीहालास्येश्वरचतुष्षष्टिलीलाकथनं नाम एकसप्ततितमोऽध्यायः ।

श्रोतॄणां पठतां पुंसां माहात्म्यं मधुरापतेः ।
शिवं भूयाच्छिवं भूयाच्छिवं भूयाच्छिवाज्ञया ॥
नमः सुन्दरनाथाय तस्मै हालास्यवासिने ।
चतुष्षष्टिविधा लीला येनाकारि भुवस्तले ॥

धवलवपुषमिन्दोर्मण्डले सन्निषण्णं
भुजगवलयहारं भस्मदिग्धाङ्गलेपम् ।
हरिणपरशुपाणिं चारुचन्द्रार्धमौलिं
हृदयकमलमध्ये सन्ततं चिन्तयामि ॥

अज्ञानयोगादपचारकर्म यत्पूर्वमस्माभिरनुष्ठितं ते ।
तदेव सोढ्वा सकलं दयालो पितेव पुत्रान् प्रति नो जुषस्व ॥

यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद् भवेत् ।
तत् सर्वं क्षम्यतां देव सुन्दरेश नमोऽस्तु ते ॥
मङ्गलं महदानन्ददायिने मुदितात्मने ।
पाषण्डषण्डातिमिरमिहिरायास्तु मङ्गलम् ॥
तदातकात्रिवाहाय? स्वयं पाण्ड्यमहीपतेः ।
काष्ठभारधरायास्तु गानरूपाय मङ्गलम् ॥
त्रैवर्णिकाङ्गनावृन्दवलयावलिदायिने ।
कुलशेखरभूपालभावुकायास्तु मङ्गलम् ॥
अरिमर्दनराजेन्द्रवेत्रमुद्राङ्किताय ते ।
माणिक्यवाचकस्वान्तमन्दिरायास्तु मङ्गलम् ॥
नरकण्ठीरवध्वंससन्नद्धशरभाय ते ।
सारसाक्षसमुज्जृम्भत्सायकायास्तु मङ्गलम् ॥
कल्याणाचलकोदण्डकनत्करतलाय ते ।
पद्मिनीपतिदन्तालिदमनायास्तु मङ्गलम् ॥
मङ्गलं शाश्वतं शम्भुर्मङ्गलं मृत्युसूदनः ।
मङ्गलं मे ललाटाक्षो मङ्गलं सोमसुन्दरः ॥
मङ्गलं पार्वती गौरी मङ्गलं परमेश्वरी ।
मङ्गलं ललिता देवी मङ्गलं मीनलोचना ॥

श्रीमीनाक्षीसुन्दरेश्वरार्पणमस्तु । (सोम) शुभम् ॥

Author:

Remarks—Of all the līlas indulged in by Lord Parameśvara for the good of the world at large, only 64 are depicited here. Nīlakaṇtha Dīksita has composed a work called Śivalīlārnava covering all the manifestations of the deity. The colophon shows that this work is included in the Skāndapurāna.

॥ वेदान्तम् ॥

॥ अद्वैतदीपिका ॥

536. ADVAITADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—18″×2″. Leaves—177. 10—11 lines per page and 52 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—6200. Complete.

Subject—The absolutism of the Supreme Spirit.

Beginning:

यस्मादभूदभवनानुभवात् सुखाब्धे-
विश्वं मरीचिमरुवारिसमं मुरारेः ।
तस्यालयो निखिललोकसुमङ्गलानां
पुण्यं वपुः प्रकटमस्तु ममार्धसिंहम् ॥

End :

अहं क्रिया नैष गुरोः प्रसादः क्व वा महेन्द्रैर्मनसाप्यलभ्यः ।
प्रसादिते देववरे मुरारौ न किञ्चिदप्राप्यमिहैव मन्ये ॥

Colophon ·

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यजगन्नाथाश्रमपूज्यपादशिष्यश्रीमन्नृसिंहाश्रमकृताद्वैतदीपिकायाम् आनन्ददीपिकाख्यः (चतुर्थः) परिच्छेदः । हरिः ॐ । चतुर्थः परिच्छेदः । एतत् पुस्तकं पुरुषोत्तमेन लिखितमासीत् । ....

Author—Nrsimhāśrama.

Remarks—This Ms. contains four chapters only. Jagannāthāśrama was the author's preceptor.

॥ अद्वैतदीपिकाविवरणम् ॥

537. ADVAITADĪPIKĀVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″ x 2″. Leaves—234. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—7100. Incomplete.

Subject—Same as No. 536.

Beginning :

यज्जिज्ञासा यज्ञदानादिभिः स्या-
च्छ्रुत्या मत्या चिन्तया यत्प्रबोधः ।
यस्मिन् बुद्धे साध्यतेऽनर्थमूलं
तं भूमानं भावये स्वस्वरूपम् ॥

च्चेतश्चापलमिन्द्रियार्थविषयं त्यक्त्वा भजस्वाभयं
संसारार्णवतारकं नरहरेः पादाब्जरेणुप्लवम् ।
यो ध्यातो दितिजेन्द्रबालकमधस्मिन्धोगतं पर्वते-
राक्रान्तं मितमुग्रभोगिभिरनायासेन परेऽकरोत् ॥

यत्पादसेवा वितनोति पापं
पुण्यं रिपुं मित्रमेनकमेकम् ।
अणुं महान्तं तमचिन्त्यवृत्तं
श्रीनारसिंहं गुरुमानतोऽस्मि ॥

अबोधवार्तापि न यद्विनेये-
ष्वथाप्यबुद्धं जगदेव येन ।
शुद्धस्वरूपामलबोधरूपं
प्रबोधपूर्वाख्यगुरुं नुमस्तम् ॥

गणेशान प्रणौमि त्वां गुणान् भणितुमक्षमः ।
यत्ते प्रमादाद् वागीशशर्वाद्याः सफलक्रियाः ॥

मातर्नमामि तव वाणि पदारविन्द
तीर्थप्रभेदपरिलब्धनिजानुभावम् ।
गीर्वाणदारकबरभ्रमरीकुलाढ्यं
विद्यामयामलमनोज्ञपरागपात्रम् ॥

अद्वैतदीपमनवद्यपरात्मबोध-
भासा भवप्रमुखमूलतमःप्रमोपम् ।
सम्प्राप्य दुर्लभदृशोऽपि हि मामकीनाः
श्रेयो भजन्त्विति समुल्लसति प्रयत्नः ॥

प्रारिप्सितस्य प्रकरणस्याविघ्नपरिसमाप्तिप्रचयगमनाभ्यां शिष्टा-

चारपरिपालनाय च प्रकरणप्रतिपाद्याद्वितीयात्मतत्त्वस्य चैतस्याविर्भावप्रार्थनालक्षणं मङ्गलं कुर्वन्नर्थात् प्रकरणस्याधिकारिविषयप्रयोजनानि निर्दिशति— यस्मादिति ।

End

तस्येति । अनर्थहेतोरज्ञानस्य तत्त्वज्ञानेन निवृत्तावप्रतिबद्धस्वाभाविकब्रह्मभाव एव परिशिष्यत इत्यर्थः । एतादृशाज्ञाननिवर्तकं ज्ञानमीश्वरभजनेन विना न भवति । जीव(स्तु?स्यतु) ईश्वरात्मत्वेऽपि मायिकभेदेनानीश्वरत्वाभिमानात् तद्भजनोपपत्तिः । तथाच स्मृतिः—

> भयं द्वितीयाभिनिवेशतः स्या-
> दीशादपेतस्य विपर्ययो स्मृतिः ।
> तन्माययातो बुध आभजेत् तं
> भक्त्यैकयेशं गुरुदेवतात्मा ॥

इति । एतद्योतयन्नीश्वरं भजते—यन्माययेति । वस्तुतः सदानन्दैकविग्रहो हरिरप्यहं यन्मायया पृथग्भूतः तं भजे इत्यर्थः ।

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यभगवन्नृसिंहाश्रमपूज्यपादशिष्यनारायणाश्रमविरचिते अद्वैतदीपिकाविवरणे द्वितीयः परिच्छेदः ।

श्रीमत्परमगुरवे नमः । हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीवेदव्यासाय नमः ।

> वह्निकुलाब्धिसुधांशोराज्ञामादाय रामभूजानेः ।
> भारद्वाजकुलीनो रामाख्योऽद्वैतदीपिकामलिखम् ॥

ശ്രീഭൂമിസഹിതശ്രീഅനന്തപദ്മനാഭസ്വാമി സഹായം.

Author — Nārāyanāśrama, disciple of Nrsimhāśrama.

Remarks—This Ms. consists of the first two Paricchedas. The colophon discloses that the Ms. was copied in obedience to the commands of H. H. Rāma Varmā, one of the Mahā Rājas of Travancore.

॥ अद्वैतदीपिकाविवरणम् ॥

538. ADVAITADĪPIKĀVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—17″ × $2\frac{1}{2}$″. Leaves—208. 8 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—7100.

Subject—Same as No. 536.

Beginning—End—Colophon—Author—Remarks—Same as No. 537.

॥ अद्वैतपञ्चरत्नम् (किरणावलीसहितम्) ॥

539. ADVAITAPAÑCARATNAM with Kiraṇāvali.

Substance—Palm leaf. Size—$3\frac{5}{8}$″ × $2\frac{1}{8}$″. Leaves—63. 12 lines per page and 12 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—600. Complete.

Subject — Exposition of the realism of the

Supreme Spirit in the light of Advaita philosophy.

Beginning :

श्रीवासुदेवाय परब्रह्मणे नमः ।

मन्दस्मितमुखाम्भोजं रमालङ्कृतवक्षसम् ।
वन्दारुजनमन्दारं वन्देऽहं यदुनन्दनम् ॥
पुण्डरीकाजिनधरं विलसत्फाललोचनम् ॥
ज्ञानमुद्राञ्चितकरं दक्षिणामूर्तिमाश्रये ॥
यत्प्रसादप्लवं प्राप्य प्रत्यूहजलधिं जनाः ।
महारम्भास्तरन्त्येत विघ्नेशमनिशं नुमः ॥
यां श्रियं नगजां वाचां देवीमाहुर्विचक्षणाः ।
तां लोकमातरं वन्दे वाग्विभूतिप्रसिद्धये ॥
यदीयसूत्रविलसच्छास्त्रनावा भवाम्बुधिम् ।
सन्तस्तरन्ति तं वन्दे पाराशर्यमहर्निशम् ॥
यदीयभाष्यकमलस्यन्दमानमरन्दतः ।
विद्वद्भृङ्गस्तृप्तिमेति शङ्करं तमुपाश्रये ॥
यस्य प्रसादकणिकानौका तारयते न कान् ।
संसारसिन्धुं तं वन्दे सच्चिदानन्दयोगिनम् ॥
यस्योपदेशमाहात्म्याज्जडा अपि विनिर्गताः ।
संसारबन्धात् तं वन्दे वासुदेवेन्द्रयोगिनम् ॥
क्वाहं क्व भगवत्पादकृतिगाम्भीर्यजन्म(भूः) ।
तथाप्यत्रावगाहं मे काङ्क्षते खलु मानसम् ॥
महतां पक्षपातेन दुःसाधेऽप्यर्थकल्पने ।
मम सामर्थ्यमस्त्येव टिट्टिभोऽत्र निदर्शनम् ॥

गुरुपादाम्बुजद्वन्द्वध्याननिर्मलमानसः ।
आरभे पञ्चरत्नस्य विवृतिं [illegible] ॥

अथ खलु परमकृपालवो भगवन्तो भगवत्पादाः निखिलं लोकं संसारदावानलपरिपीडितमुपलभ्य आत्मज्ञानामृतमेव तदुपशमनं सुखसाधनं चाहुः ।

End

आनन्दावाप्तिश्चोपचारिकी । पूर्वं प्राप्तस्यानन्दस्य इदानीं प्राप्त्यभावात् । न चानन्दस्य स्वतःसिद्धरूपत्वेन प्रारब्धक्षयानन्तरं ब्रह्मानन्दात्मनावस्थितिप्रतिपादकमूलकारवाक्यविरोध इति वाच्यम् । स्वत एव पूर्वं ब्रह्मात्मना स्थितस्यापि जीवस्याविद्यामहिम्ना भिन्नवत् स्थितस्य सकार्यतन्निवृत्तावथ परं ब्रह्मात्मना स्थीयतामिति वक्तुं शक्यत एव । पूर्वं तदवस्थाया एव शुक्तेः स्वाज्ञानमहिम्ना अतथाभूतवत् स्थितायास्तन्निवृत्तौ स्वरूपापत्तिरेवेति न कोऽपि दोष इति संक्षेपः ।

अज्ञातं ब्रह्मतत्त्वं ये ज्ञातुं वाञ्छन्ति ते बुधाः ।
समाश्रयन्तु सततं किरणाव्लिमादरात् ॥
मदीयकृतिमध्ये यो भूषणं दूषणं जनः ।
विचार्यैव वदेत् तस्मै महते विदुषे नमः ॥

Colophon :

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाद्वैतविद्याचार्यवर्यश्रीमत्सच्चिदानन्दयोगीन्द्रचरणकमलयुगलभृङ्गायमाणबालकृष्णानन्दसरस्वतीविरचिताद्वैतपञ्चरत्नव्याख्या किरणावलिसमाख्या सम्पूर्णा ।

शुभमस्तु । ... ...

Author—Com: Bālakṛṣṇānanda Sarasvatī, disciple of Saccidānandayogīndra.

Remarks—The commentary is lucid and exhaustive. The last verse extols its sublimity.

॥ अद्वैतपञ्चरत्नम् (किरणावलीयुतम्) ॥

540. A. ADVAITAPAÑCARATNAM
with Kiraṇāvalī.

Substance—Palm leaf Size—14¼″ × 2″. Leaves—15. 11 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—600. Complete.

Subject etc—Same as No. 539.

Remarks—The closing portion of another work is seen at the beginning of this Ms. extending over four lines and the ultimate line is as follows :—

" इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्गोपालयोगीन्द्र-
शिष्यश्रीमदनन्तार्यप्रकाशमुनिविरचितं कल्याणाख्यं समाप्तम्" ।

॥ अद्वैतशतकम् (केरलभाषाव्याख्योपेतम्) ॥

540 B. ADVAITAŚATAKAM
with Malayālam commentary.

Substance—Palm leaf. Size—14¼″ × 2″. Leaves—

10. 10—14 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas —360. Complete.

Subject—An epitome of philosophical treatises.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरवे नमः ।
श्रीवेदव्यासाय नमः । अविघ्नमस्तु ।
प्रणम्य परमानन्द स्वात्मानं परमेश्वरम् ।
अद्वैतशतकं वक्ष्ये सर्ववेदान्तसंग्रहम् ॥

परमानन्दं स्वात्मानं परमेश्वरं प्रणम्य अद्वैतशतकं वक्ष्ये । പരമാനന്ദസ്വരൂപനായ സ്വാത്മാവായിരിക്കിന്റ പരമേശ്വരനെ നമസ്കരിച്ചിട്ടു അദ്വൈതശതകത്തെ ചൊല്ലിന്റേൻ. എങ്ങനെ ഇരുന്നൊന്റദ്വൈതശതകമെന്റപേക്ഷ വന്നെടത്തിനെക്കാട്ടിന്റൂ. സർവവേദാന്തസംഗ്രഹം സർവ്വവേദാന്തങ്ങളിടെ സംഗ്രഹമായിരുന്നൊന്റ

End:

परिपूर्णमयं रूपं परिगृह्य शुभाशुभम् ।
नित्यनैमित्तिकं कर्म सदा कुर्वन्न लिप्यसे ॥
कृतानि वाङ्मनःकायैर्लोके कर्माणि जन्तुभिः ।
तेषामन्यतमत्वेन कथं कर्ता भविष्यसि ॥
सर्वत्रावस्थितं शान्तं स्वस्वरूपाभिधं शिवम् ।
अनुभूय वपुस्त्यक्त्वा ज्ञप्तिमात्रमयो भव ॥

Colophon:

हरिः ।
अद्वैतशतकं समाप्तम् । ओं ओं ओं ।

Author :

Remarks—The substance of all philosophical treatises is set forth here in one hundred verses. The commentary is in old Malayālam. The diction is proof positive of its hoary antiquity.

॥ अद्वैतमकरन्दः (रसाभिव्यञ्जिकोपेतः) ॥

541. ADVAITAMAKARANDA

with the commentary Rasābhivyañjikā.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—14. 11 lines per page and 58 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—537. Complete.

Subject—Advaita Vedānta.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

व्या—

नित्यं निरन्तरानन्दं चिद्घनं ब्रह्म निर्भयम् ।
श्रुत्या तर्कानुभूतिभ्यामहमस्म्यद्वय सदा ॥
अम्बागृहीतवामार्धं वन्दे चन्द्रकलाधरम् ।
लावण्यमधुराकारं कारुण्यरसवारिधिम् ॥
कैवल्यानन्दयोगीन्द्रपादकञ्जरजोरयिः ।
राजते मे हृदाकाशे मोहध्वान्तनिवर्त्तकः ॥
शुद्धानन्दपदाम्भोजद्वयं सेवे यदुद्भवम् ।
निर्वाणरसमास्वाद्य हृष्टाः शिष्यालिपङ्क्तयः ॥

सच्चिदानन्दयोगीन्द्रा जायन्ते भुवि केचन ।
यत्कृपालवतस्तीर्णो मया संसारवारिधिः ॥
इह खलु लक्ष्मीधरो नाम कश्चित् कवीन्द्रः ...
.. . .

End :

अहमस्मि सदा भामि कदाचिन्नाहमप्रियः ।
ब्रह्मैवाहमतः सिद्धः सच्चिदानन्दलक्षणम् ॥

यद्यप्यत्र प्रतिश्लोकं बहु वक्तव्यमस्ति । तथापि मन्द बुद्धीनामलसानां व्युत्पादनार्थं प्रवृत्तेन मया ग्रन्थकाठिन्यगौरवभयादुपरतम् ।

अद्वैतमकरन्दस्य रसाभिव्यञ्जिका कृता ।
स्वयंप्रकाशयतिना पुरुषोत्तमशासनात् ॥
ब्रह्मानन्दरसास्वादमिच्छद्भिर्विबुधोत्तमैः ।
रसाभिव्यञ्जिका ह्येषा परिशील्या सदादरात् ।
तापत्रयार्कसन्तप्ता मोक्षकामा मुदा सह ।
रसाभिव्यञ्जिकागङ्गामग्ना भवत मत्तमाः ॥

Colophon :

अद्वैतमकरन्दटीका समाप्ता ।

Author : Text—Lakṣmīdhara. Com. Svayamprakāśayati.

Remarks—The closing portion of Vākyasudhātīkā is seen at the front page of this Ms. and in the Fol. immediately after, the '*tika*' of Advaita Makaranda.

॥ अद्वैतरत्नप्रकाशः ॥

542. ADVAITARATNAPRAKĀŚA.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—332. 9 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—8991. Incomplete.

Subject—An elaborate exposition of Advaita philosophy.

Beginning :

आनन्दामृतवारिराशिमखिलाम्नायादृतैकास्पदं
स्वीयाभाकलितप्रभाकरमुखज्योतिर्गणं शाश्वतम् ।
वीक्षामात्रविभावितांबरमरुद्वह्न्यम्बुसर्वंसहं
मायाकल्पितदृश्यजालमनिशं चित्ते हरिं चिन्तय ॥

सौदामिनीतातिपिशङ्गजटाकलापं
प्रालेयभानुशकलाङ्कितमौलिभागम् ।
धीमुद्रिकाकलिततत्त्वमजस्रमीशं
न्यग्रोधशाखिसविधाश्रयमाश्रयामः ॥

श्रीवासुदेवेन्द्रपदारविन्दं
वन्दामहे बोधमरन्दसान्द्रम् ।
यद्रेणुसङ्कीर्णपयो निपीय
मूकोऽपि वाचां प्रभुतामुपैति ॥

श्रीमन्नृसिंहाश्रमसूक्तिगुम्फा-
नद्वैतसिद्धान्तपथप्रदीपान् ।
अद्वैतरत्नस्य करोम्यशेषान्
प्रकाशमालोच्य मुदे बुधानाम् ॥

प्रत्यगभिन्नब्रह्मानुचिन्तनरूपं परमात्मनमस्काररूपं वा कृतं मण्डलं निबध्नाति—यदालिङ्ग्येन्यादिना...

End:

ननु आत्माश्रयमात्मविषयमित्युक्त्या मतद्वयेऽप्यात्मत्वमेवाश्रयविषयतावच्छेदकमिति प्रतीयते । तदयुक्तम् । मिश्रमते जीवत्वपरमात्मत्वयोरेव तथात्वाभ्युपगमादित्यत्राह— मतान्तर इति । जीवत्वमाश्रयोपाधिरेव न तु विशेषणमिति स्फोरयितुं तथोक्तमित्यर्थः ॥

Colophon:

Author:

Remarks—The doctrines of other systems of philosophy are refuted preparatory to the establishment of Advaita Vedānta. The style is abstruse and involved. Advaitaratna is the title of the text and Prakāśa of the commentary. Clear evidence is available to show that the author of the text is Nṛsiṃhāśrama. Lacunae are marked in plenty in the course of the work.

॥ अद्वैतरत्नप्रकाशः ॥

543. ADVAITARATNAPRAKĀŚA.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}''$—$1\frac{3}{4}''$. Leaves—273. 9 lines per page and 46 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—7064. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 542.

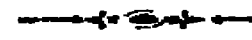
End :

तदा प्रतियोगितावच्छेदकावच्छिन्नप्रतियोगी नास्तीति चेन्न । लाघवेन प्रतियोगिमात्रेणैवाभावस्य विरोधात् । विशिष्टकेवलानन्यत्वे पुरुषे सति दण्डावच्छिन्नो नेत्यस्य व्याहतत्वाच्च । तथापीदमंशमभिन्नस्यात्मनः पारमार्थिकस्यैव भेदमात्रमेव कल्पितम् बिम्बादिव प्रतिबिम्बस्य । स च न पारमार्थिकाभेदस्य विरोधी । यथा मूलाग्रावच्छिन्नवृक्षभेदो वृक्षभेदस्य । तत्र च मूलाव... ... ...

Colophon :

Author :

Remarks—Some words are lacking at the opening of the Ms.

॥ अद्वैतशतकम् ॥

544. ADVAITAŚATAKAM.

Substance—Palm leaf. Size—9¾″ × 1¾″. Leaves—9. 8 lines per page and 35 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—160. Incomplete.

Subject—A compendium of Advaita philosophy.

Beginning :

... ...श्वरो वेदैः परमात्मेति गीयते ।
यदा स्थूलादिदेहेषु मनुष्याणां स्थितिर्भवेत् ।
जीवात्मेति तदा प्रोक्तः संकोचग्रहणाद् बुधैः ॥

जीवात्मैव हि संसारे सदासारे परिभ्रमन् ।
लोकाल्लोकान्तरं गत्वा गर्भपात्रं विशत्यसौ ॥
गत्वा गर्भगृहाद् भूयो मानुषं लोकमाविशन् ।
पुत्रोऽयं मम भार्येयमस्मदीयमिदं धनम् ॥
इदं क्षेत्रमिदं मित्रमस्मदीयमिदं गृहम् ।
इयं माता मम पिता जना एते ममाश्रयः ॥
इति निश्चित्य जीवात्मा रागं द्वेषं दिने दिने ।
एतान् प्रतिकरोत्येव स्वाज्ञानादेव केवलम् ॥

End :

देहत्रयसमुद्भूतां वासनां सम्परित्यजन् ।
परिगृह्य परं देहं परिपूर्णपरोभयम् ॥
परिपूर्णमयं रूपं परिगृह्य शुभाशुभम् ।
नित्यनैमित्तिकं कर्म स वै कुर्वन्न लिप्यते ॥
कृतानि वाङ्मनःकायैर्लोके कर्माणि जन्तुभिः ।
तेषामन्यतमत्वेन कथं कर्ता भविष्यति ॥
सर्वत्रावस्थितं शान्तं स्वस्वरूपाधिकं शिवम् ।
अनुभूय वपुस्त्यक्त्वा ज्ञप्तिमात्रमयो भव ॥

Colophon :

अद्वैतशतकं समाप्तम् ।

Author :

Remarks—The Ms. commences only from the second half of the 11th verse. The first Fol. might have been lost. The salient features of Advaita Vedānta are depicted in this 'century of verses'.

॥ अद्वैतसंग्रहः ॥

545. ADVAITASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves —10 18 lines per page and 26 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas —130. Complete.

Subject—A succinct account of the doctrines of Advaita Vedānta.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

नवनीतचोरगोपीजारयशोदाकिशोररूपेण ।

क्रीडयि (?) यत् कृष्णाख्यं वस्तु तदेवाहमखिलमपि ॥

हरौ गुरौ च भक्तानां जिज्ञासूनां च विस्तृते ।

वेदान्ते त्वलसानां तत्सिद्धान्तोऽत्र प्रकाश्यते ॥

ईश्वरानुग्रहवतामियता ज्ञानसम्भवः ।

तदभाववतां शास्त्रसहस्रेणापि किं भवेत् ॥

End

न च तेषां पुनरागमनं, किन्तु तत्रैव उत्पन्नज्ञानानां ब्रह्मणा सह मोक्षः । एवं वेदान्तसिद्धान्ताः संक्षिप्य प्रकाशिताः । अत्र सर्वत्र श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणाभियुक्तवचनानि बहूनि सन्ति । विस्तरभिया न तान्युदाहृतानि । विस्तरस्तु भगवत्पादभाष्यादिषु द्रष्टव्यः ।

Colophon:

हरिः ।

श्रीरामभद्रविदुषः पुत्रेणाद्वैतसंग्रहः ।

रामेण दर्शितोऽनेन श्रीकृष्णः प्रीयतां हरिः ॥
ज्ञानं भेदविहीनं राधाकुचकुम्भविलसदुपधानम् ।
गोपालकाभिधानं दीनं मामवतु गोपिकाधीनम् ॥
इत्यद्वैतसंग्रहः समाप्तः । हरिः ।

Author—Rāma.

Remarks—The Ms. is useful to those desirous of acquiring a preliminary knowledge of Advaita Vedānta.

॥ अद्वैतसिद्धिः ॥

546. ADVAITASIDDHI.

Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—106. 10—11 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5250.

Subject—Advaita philosophy.

Beginning

मायाकल्पितमातृतामुखमृषाद्वैतप्रपञ्चाश्रयः
सत्यज्ञानसुखात्मकः श्रुतिशिखोत्थाखण्डधीगोचरः ।
मिथ्याबन्धविधूननेन परमानन्दैकतानात्मकं
मोक्षं प्राप्त इव (स्वयं विजयते विष्णुर्वि) कल्पोज्झितः ॥

श्रीरामविश्वेश्वरमाधवानामैक्येन साक्षात्कृतमाधवानाम् ।
स्पर्शेन निर्धूततमोरजोभ्यः पादोत्थितेभ्योऽस्तु नमो रजोभ्यः ॥

End

प्रातिभासिकलक्षणं चाव्याप्तम् । तथा मिथ्यात्वमसंगतिदोष-प्रयुक्तत्वं च तयोर्लक्षणं निरवद्यम् । सत्त्वत्रैविध्योपपत्तिः ।

अविद्यातत्कार्यात्मकत्रिविधबन्धव्यपगमे
यमद्वैतं सत्यं प्रततपरमानन्दममृतम् ।
भजन्ते भूमानं भवभयभिदं भव्यमतयो
नमस्तस्मै नित्यं निखिलनिगमेशाय हरये ॥

अनादिसुखरूपतानिखिलदृश्यनिर्मुक्तता
निरन्तरमनन्तता स्फुरणरूपता च स्वतः ।
त्रिकालपरमार्थता त्रिविधभेदशून्यात्मता
मम श्रुतिशतार्पिता तदहमस्मि पूर्णो हरिः ॥

Colophon.

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यविश्वेश्वरसरस्वतीश्रीच-रणशिष्यश्रीमधुसूदनसरस्वतीविरचितायामद्वैतसिद्धौ सपरि-करप्रपञ्चमिथ्यात्वनिरूपणं नाम प्रथमः परिच्छेदः ।

श्रीमद्गुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः । शुभमस्तु ।

Author—Madhusūdana Sarasvatī, disciple of Viśveśvara Sarasvatī.

Remarks—The first Pariccheda is seen here *in toto*.

॥ अद्वैतानन्दानुभूतिः ॥

547. ADVAITĀNANDĀNUBHŪTI.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—2.

10 lines per page and 35 letters per line
Script—Grantha. No. of Granthas—37

Subject—Same as No. 545.

Beginning:

श्रीकृष्णं परमानन्दं परमात्मानमव्ययम् ।
अखण्डसंविदात्मानं भजे सत्यादिलक्षणम् ॥
वन्देऽहं दक्षिणामूर्तिं सत्यानन्दादिरूपिणम् ।
सर्वोपनिषदुद्घुष्टभूमानन्दघनं शिवम् ॥
अद्वैतानन्दलहरीपरिशीतलचेतसा ।
अद्वैतानन्दानुभूतिर्मया सम्यक् प्रकाश्यते ॥

End:

श्रुत्या युक्त्या गुरोरुक्त्या तथा स्वानुभवेन च ।
परमानन्दचिद्रूपं ब्रह्मैवास्म्यहमद्वयम् ॥
श्रीकृष्णदक्षिणामूर्तिचरणध्यानलब्धया ।
अद्वैतानन्दानुभूत्या निर्वृतोऽहं निरन्तरम् ॥

Colophon:

हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

श्रीसीतारामाख्यविदुषा विरचिता अद्वैतानन्दानुभूतिः सम्पूर्णा । हरिः ओम् ।

Author—Sītārāma.

Remarks—Though the work is concise it comprises a masterly survey of all topics akin to Advaita Vedānta. It is in verse.

॥ अवधूतगीता ॥

548. AVADHŪTAGĪTĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—23. 9 lines per page and 36 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—475.

Subject—Dattātreya's instructions on religious observances

Beginning :

श्वेतादिवर्णरहितं हि वयं शिवं च
कार्यादिकारणहितं हि वयं शिवं च ।
एवं विकल्पविगताहि.... ....वं च
आत्मानमात्मनि सुमित्र कथं नमामि ॥

End :

सर्वशून्यमशून्यं च सत्यासत्ये न विद्यते ।
स्वभावभावितं प्रोक्तं शास्त्रं संवित्तिपूर्वकम् ॥
ओं तत् सत् ।

Colophon :

इति भगवद्दत्तात्रेयावधूतगीतायां मोक्षशास्त्रे दत्तात्रेय-गोरक्षणसंवादे मोक्षोपायो नाम द्वितीयोऽध्यायः ।
श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author :

Remarks—This Ms. differs from the printed edition in the classification of subjects. The 1st 40 leaves are missing.

॥ अष्टाङ्गयोगलक्षणम् ॥

549. AṢṬĀṄGAYOGALAKṢAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—15″ × 1″. Leaves—5. 5 lines per page and 38 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—60.

Subject—Definition of the eight acquirements of a *yogi*, such as yama etc.

Beginning :

यमो नियमसंज्ञः स्यादासनं च तृतीयकम् ।
प्राणायामश्चतुर्थः स्यात् प्रत्याहारस्तु पञ्चमः ॥
धारणा च ततो ध्यानं समाधिरिति सत्तम ।
प्रत्येकमेषां वक्ष्यामि लक्षणान्यपि सुव्रत ॥

End :

अतो न कर्म कर्तव्यं फलार्थित्वेन सूरिभिः ।
यदि कुर्युः फलं तत्तदनपेक्ष्यार्चनादिकम् ॥
न चेत् पतति संसारे दुःखावर्ते त्रिमो.... .... ।
....रोऽपि समुद्धर्तुं शक्तो भवति नान्यथा ॥

Colophon :

Author :

Remarks — Sutīkṣna's instructions on yoga practices imparted to one of his disciples are herein described.

॥ अष्टावक्रसंहिता ॥

550. AṢṬĀVAKRASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{8}'' \times 1''$. Leaves—17. 8 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No of Granthas—550. Incomplete.

Subject—Exposition of the realism of the Supreme Spirit.

Beginning:

. .. .

. . . .

सच्चिदानन्दात्मने अमङ्गाद्वयाखण्डापरोक्षसंविदे ओं नमो नारायणाय परमात्मने नमः ।

ओं निरवद्यानिर्गुणायाशीर्यायाशरीराय अभङ्गप्रत्यगद्वयाय स्वभामावभामितकृत्स्नायामङ्गबोधाय सच्चिदानन्दाय स्वबोधध्वस्ताखिलानर्थद्वैताय निरालम्बनविम्बायाहीनमहोदयाय ॐ ओं नमो नारायणाय परमात्मने नमः ।

शुभमस्तु । हरिः । ओम् । गुरवे नमः । इति पञ्चपुष्पाञ्जलिमन्त्राः ।

... ...श्रीमहागणपतये नमः । श्रीगुरवे नमः ।

सच्चिदानन्दमद्वैतं सर्वाधिष्ठानमुत्तमम् ।
नत्वाष्टावक्रसूक्तस्य दीपिका तन्यते परा ॥
मुक्तिमिच्छसि चेत् तात विषयान् विषवत् त्यज ।
क्षमार्जवं दया शौचं सत्यं पीयूषवद् भज ॥
न पृथ्वी न जलं नाग्निर्न वायुः खं न वा भवान् ।
एषां साक्षिणमात्मानं चिद्रूपं विद्धि मुक्तये ॥

यदि देहं पृथक्कृत्य चिति विश्रम्य तिष्ठसि ।
अधुनैव सुखं शान्तो बन्धमुक्तो भविष्यसि ॥
न त्वं विप्राधिको वर्णो नाश्रमी नाक्षगोचरः ।
असङ्गोऽसि निराकारो विश्वसाक्षी सुखी भव ॥

End .

रहस्यानां तु संन्यासः प्रायश्चित्तं यथेनसाम् ।
प्रसिद्धानां तु पापानां प्रायश्चित्तं महत्तरम् ॥
प.... ....दीनां नाशे तात्कालिकी रतिः ।
धिक् संसारमितीदृक् स्यात् सा वैराग्यस्य मन्दता ॥
अस्मिन् जन्मनि मा भूवन् पुत्रदारादयो मम ।
इति या सुस्थिरा बुद्धिः सा वैराग्यस्य ती(व्रता) ॥
पुनरावृत्तिसहिता.......का मेऽस्तु कश्चन ।
इति तीव्रतरा सा स्यान्मदन्या मो न........हि ॥
श्रीनीलकण्ठेश्वराय नमः ।........ल्यै नमः ।

....

Colophon :

अष्टावक्रमहर्षिणा कृतमुपदेशप्रकरण प्रथमम् ।

Author

Remarks—The leaves between 10 and 27 are alone extant The Ms. is decayed and worn out. The opening verse indicates that this work is a commentary on Astāvakrasamhitā which may perhaps, be identified with Adhyātma Pradīpa (Viśveśvara as seen in C C (p 587.)

॥ आगमप्रकरणम् ॥

551 A. ĀGAMAPRAKARANAM.

Substance—Palm leaf Size—14¼″×2″ Leaves—14. 9 lines per page and 36 letters per line. Script — Grantha. No. of Granthas—280. Complete.

Subject –Exposition of Vedāntic maxims.

Beginning :

हरिः ओं । गौडपादीयम् आगमप्रकरणम् ।

बहिःप्रज्ञो विभुर्विश्वो ह्यन्तःप्रज्ञस्तु तैजसः ।
घनप्रज्ञस्तथा प्राज्ञ एक एव त्रिधा स्थितः ।
विश्वो हि स्थूलभुङ् नित्यं तैजमः प्र(प्रा ? वि) विक्तभुक् ।
आनन्दभुक् तथा प्राज्ञस्त्रिधा भोगं निबोधत ।
स्थूलं तर्पयते विश्वं प्रविविक्तं च तैजसम् ।
आनन्दश्च तथा प्राज्ञं त्रिधा तृप्तिं निबोधत ।
त्रिषु धामसु यद्भोज्यं भोक्ता यश्च प्रकीर्तितः ।
वेदैतदुभयं यस्तु स भुञ्जानो न लिप्यते ॥

End·

प्रज्ञावैशाखवेधक्षुभितजलनिधेर्वेदनाम्नोऽन्तरस्थ
भूतान्यालोक्य मग्नान्यविरतजननग्राहघोरे समुद्रे ।
कारुण्यादुद्धारामृतमिदममरैर्दुर्लभं भूतहेतो-
र्यस्तं पूर्वाभिपूज्यं परमगुरुममुं पादपातैर्नतोऽस्मि ॥

यत्प्रज्ञालोकभासा प्रतिहतिमगमत्स्वान्तमोहान्धकारो
मज्जोन्मज्जच्च घोरे ह्यसकृदुपजनोदन्वति त्रासहीने ।

यत्पादाब्जाश्रितानां श्रुतिशमविनयप्राप्तिरग्र्या ग्रमोघा
तत्पादौ पावनीयौ भवभयविनुदौ सर्वभावैर्नमस्ये ॥
पञ्चीकरणवार्त्तिकम् ।

Colophon

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ श्रीगौडपादीयभाष्ये आगमशास्त्रे विवरणे अलातशान्त्याख्ये चतुर्थं प्रकरणं समाप्तम् ।

वीरामनस्थममरेन्द्रमुनीन्द्रमध्ये
मायाद्यपस्मृतिनिवारकपादमूलम् ।
मौनेन सूचितचिदेकरमात्मतत्त्व-
चिन्मुद्रयादिशतमादिगुरुं नमामि ॥

मौनज्ञा ... ... स्वान्यमत्तानिषेध
सत्यज्ञानानन्दपूर्णात्मतत्त्वम् ।
शिष्टं तत्त्वमिति चिन्मुद्रयैव
दिशता श्रीदक्षिणामूर्तिमीडे ॥ (?)

Author—Śaṅkarabhagavatpāda.

Remarks—This Ms. embodies three works. Even before the inception of Āgamaprakaraṇa, 6 lines from the concluding portion of Avadhūta Gītā occur here This Āgamaprakaraṇa is a portion of the Māṇḍūkyopaniṣadbhāṣya of Śaṅkarācārya.

॥ पञ्चीकरणवार्तिकम् ॥

551 B. PAÑCĪKARAṆAVĀRTIKAM.

Substance—Palm leaf. Size—14¼" × 2". Leaves—4.

9 lines per page and 36 letters per line Script—Grantha. No. of Granthas—64 Complete.

Subject—Same as No. 551 A.

Beginning :

श्रीगुरुं सच्चिदानन्दं ब्रह्मभूतमकल्मषम् ।
नत्वा समाधिं व्याकुर्मः प्रणवार्थे विनिर्णयम् ॥
समाधिनिष्ठासिद्ध्यर्थं मुनीनामादरेण हि ।
व्यासेन स्वेन गुरुणा यदुक्तं तच्च मोदितम् ॥
अध्यारोपापवादाभ्यां निष्प्रपञ्चं प्रपञ्च्यते ॥
एवं तत्सम्प्रदायस्य मर्यादा च प्रवर्तिता ।

End :

मायां व्यस्तसमस्ताख्यां मकारं चिन्तयेद् बुधः ।
अकारः स्यादुकाराख्यस्तथोकारो मकारकः ॥
मकारः स्यात् तथोकारः सवाहनसंशयः ? ।
प्रणवस्यापरं रूपं मुक्तबोधार्थमादरात् ॥
अर्धमात्रास्वरूपं यच्छुद्धं तत्रोच्यते बुधाः ।
ज्ञात्वा विमुच्यते जन्तुर्नान्यथा कर्मको(टि) भिः ॥
सम्प्रदायानुसारेण प्रोक्तं बोधस्य सिद्धये ।
एतद्विचिन्त्य यो वेत्ति स जीवन्नेव मुच्यते ॥
परिपूर्णब्रह्मसंख्याभागी स्यान्नात्र संशयः ।

Colophon :

गौडपादाख्यमुनिना पञ्चीकरणनामिका ।
यतीनां ज्ञानसिद्ध्यर्था कृता चेयं ... ... कारिका ॥

Author: Sureśvarācārya.

Remarks—This work extends over four leaves only and its subject-matter is compressed in 64 Anustup verses. It has been printed in Bombay.

॥ प्रणवार्थकारिका ॥

551 C. PRAṆAVĀRTHAKĀRIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14″×2″. Leaves—3. 9 lines per page and 25 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—45. Complete.

Subject—Same as No. 551 A.

Beginning:

ओङ्कारः सर्ववेदानां सारस्तत्वप्रका (शकः) ।
तेन चित्तसमाधानं मुमुक्षूणां प्रकाश्यते ॥
आसीदेकं परं ब्रह्म नित्यमुक्तमविक्रियम् ।
तच्च मायासमावेशाद्बीजमव्याकृतात्मकम् ॥
तस्मादाकाशमुत्पन्नं शब्दतन्मात्ररूपकम् ।
स्पर्शात्मकस्ततो वायुस्तेजो रूपात्मकं ततः ॥
आपो रसात्मिकास्तस्मात्ताभ्यो गन्धात्मिका मही ।
शब्दैकगुणमाकाशं शब्दस्पर्शगुणो मरुत् ॥

End:

आनन्दममलं शुद्धं मनोवाचामगोचरम् ।
वाच्यवाचकनिर्मुक्तं हेयोपादेयवर्जितम् ॥
प्रज्ञानघनमानन्दं वैष्णवं परमं पदम् ।
पुनरावृत्तिरहितं कैवल्यं फलमश्नुते ॥

इदं प्रकरणं यत्नाऽज्ञातव्यं भगवत्तमैः ।
अमानित्वादिनियमैर्गुरुभक्तिप्रसादतः ॥
इमां प्रयत्नतो योगी सन्ध्यासु.... .... ।
समभ्यसेदिहामुत्र भोगानासक्तधीः सुधीः ॥

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यशंकरभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीसुरेश्वराचार्यविरचितं पञ्चीकरणवार्त्तिकं समाप्तम् । हरिः ।

Author: Sureśvarācārya.

Remarks—This is a small codex embodying 45 verses. The colophon indicates that the designation of this work is Pañcīkarana Vārtika.

॥ आत्मज्ञानोपदेशविधिः ॥

552. ĀTMAJÑĀNOPADEŚAVIDHI.

Substance—Palm leaf. Size—10″ × 1½″. Leaves—7. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—100.

Subject—Exposition of the realism of Ātma in the light of Advaita Siddhānta.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

अथात्मज्ञानोपदेशविधिं व्याख्यास्यामः । मुमुक्षवे श्रद्धानाय यतये वीतरागाय । आत्मलाभात् परलाभाभावात् ।

द्रष्टुर्दृश्योऽन्य इति प्रसिद्धो लोके । अथ क आत्मेति । देह-स्तावदात्मा न भवति । रूपादिमत्त्वेनोपलभ्यमानत्वात् घटा-दिवत् । यथा घटादयो रूपादिमन्तश्चक्षुरादिकरणैरुपलभ्यन्ते, एव देहोऽपि रूपादिमांश्चक्षुरादिकरणैरूपलभ्यते ।

End:

निर्विज्ञातपदार्थद्वयस्यानिर्ज्ञातार्थाभिव्यञ्जकत्वेन स्वतःसिद्ध-त्वादात्मनः सोऽहमिति स्मृत्या प्रतिसन्धानात् पुण्यापुण्यसंब-न्धाभावाच्च स्थानत्रयव्यतिरिक्तत्वं नित्यत्वं शुद्धत्वं बुद्धत्वम् अवि-क्रियत्वम् एकत्वमात्मनः स्वानुभवेनैव मम सिद्धमिति जानामि । विद्वानाचार्यप्रसादादज्ञाननिद्राप्रबुद्धः संसारविनिर्मुक्त इति विद्वानेष आत्मज्ञानोपदेशविधिमेवं ज्ञात्वा कृतकृत्यो भवति । नान्यथेति ज्ञात्वा कृतकृत्यो भवति ।

Colophon:

इति चतुर्थः खण्डः । आत्मज्ञानोपदेशविधिः स-माप्तः ।

Author: Śaṅkarācārya.

Remarks—A short study of the soul is attempted here. The work is attributed to Śankarācarya, vide page 4267, part I, Vol. IV Skt· A, in M T C. The beginning and closing passages quoted above agree with those of the MS. available at Madras. The author's name is furnished by the colophon in it:

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राज-काचार्यस्य श्रीशङ्करभगवतः कृतौ आत्मज्ञाने चतुर्थः खण्डः ।

॥ आत्मज्ञानोपदेशविधिः ॥

553 A. ĀTMAJÑĀNOPADEŚAVIDHI.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—3. 18 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas—100.

Subject, Beginning, End, Colophon—Same as No. 552.

Author:

Remarks—Same as No. 552.

॥ नारदगीता ॥

553 B. NĀRADAGĪTĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—3. 12 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—100.

Subject—The effects of chanting the *Mantras* Astākṣara and Pranava.

Beginning:

ऋषयः—

प्रत्यक्षमक्षराण्यत्र मन्त्रेवोपलभामहे ।
कथमष्टाक्षरत्वं स्यादेतद् ब्रूहि महामुने ॥

नारदः—

तत्रोत्तरायणस्यादिर्बिन्दुमान् विष्णुरन्ततः ।
बीजमष्टाक्षरस्य स्यात् तेनाष्टाक्षरता भवेत् ॥

अष्टाक्षरोक्तका ...पु न्यासादिषु यथाश्रुतम् ।
प्रणवादीनि तान्यष्टावक्षराणि प्रकल्पयेत् ॥
संहारः स्यान्मुमुक्षूणामुत्पत्तिर्ब्रह्मचारिणाम् ।
गृहस्थानां तु सर्वेषां स्थितिरेव विधीयते ॥

End:

प्राणमुन्मोचयेम् पश्चान्महाप्राणे खमध्यमे ।
महातीते जगत्प्राणे शून्ये नित्ये पदे ध्रुवे ॥
आकाशे परमानन्दे स्वात्मानं योजयेद्धिया ।
मूर्ध्नि रन्ध्राद्विनिष्क्रान्तं विद्युत्पुञ्जसमं महत् ॥
निरञ्जनं पर ज्योतिः सूर्यबिम्बं गमिष्यति ।
वैश्वानरः स्वयं ज्योतिर्ब्रह्मरन्ध्रविनिर्गतः ॥
यथैव महतीं वह्निररणीं संदहेत् तथा ।
सन्तापयति स्वं देहमापादतलमस्तकम् ॥
ब्रह्मैवासौ भवेदात्मा न पुनर्जन्मभाग् भवेत् ।

Colophon ·

समाप्तं चैतत् ॥

Author:

Remarks—The significance of Gāyatrī is expounded in a broken leaf at the close of the Ms. The following verse occurs after the colophon :

"शिवाय परिपूर्णाय शीतलाय चिदात्मने ।
चित्तनाथाय ...य तेजसे ब्रह्मणे नमः ॥"

॥ आत्मबोधः ॥

554. ĀTMABODHA.

Substance—Palm leaf. Size—$2\frac{5}{8}''$ $1\frac{3}{8}''$ Leaves—13. 7—8 lines per page and 11 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—69. Incomplete

Subject—A compendium of all philosophical maxims.

Beginning :

हरिः। श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।

तपोभिः क्षीणपापानां शान्तानां वीतरागिणाम्।
मुमुक्षूणामपेक्ष्योऽयमात्मबोधो विधीयते॥

End :

दिग्देशकालाद्यनपेक्ष्य सर्वगः
शीतादिहृन्नित्यसुखं निरुक्तम्।
यः स्वात्मतीर्थं भजते विनिष्क्रियः
स सर्ववित् सर्वगतोऽमृतो भवेत्॥

सुषुप्तवज्जाग्रति यो न पश्यति
द्वयं तु पश्यन्नपि चाद्वयत्वतः।
तथा च कुर्वन्नपि निष्क्रियश्च यः
स आत्मविन्नान्य इतीह निश्चयः॥

तत्त्वम्महावाक्यमभैक्यसंविदा

... ...

Colophon :

Author—Śaṅkarācārya, as is evident from the following commentary on No. 555.

Remarks—This Ms. is available in print as the 15th volume in the Śaṅkara Granthavali Series at Śrīrangam. A complete Ms. of the work has been noticed in MTC. This work is the same as that described under No. 4547, D C S Ms (Vol. IX MTC.) The introductory stanza as found in the Ms. available at Madras is as follows:—

द्वाभ्यां विभ्राजमानं वरकनकमहाशृङ्खलाभ्यां कराभ्यां
बीजापूरादि बिभ्रद्दशभुजमरुणं नागभूषं त्रिनेत्रम् ।
सन्ध्यासिन्दूरवर्णं स्तनभरनमितं तुन्दिलं स ... ...
... ... स्तौमि देवं गणेशम् ॥

॥ आत्मबोधः (दीपिकोपेतः) ॥

555. ĀTMABODHA
with Dīpikā

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—9. 11—13 lines per page and 56 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—375. Complete.

Subject—Same as No. 554.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
शङ्करं शङ्कराचार्यं केशवं बादरायणम् ।

सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥

तत्र भगवान् शङ्कराचार्यः उत्तमाधिकारिणां वेदान्तप्रस्थानत्रयं निर्माय तदवलोकनासमर्थानां मन्दबुद्धीनामनुग्रहार्थं सर्ववेदान्तसिद्धान्तसङ्ग्रथनमात्मबोधाख्यं प्रकरणं दिदर्शयिष्यन् प्रतिजानीते तपोभिरिति ।

End :

दिग्देशकालाद्यनपेक्ष्य सर्वगः
शीतादिहृन्नित्यसुखं निरञ्जनः ।
यः स्वात्मतीर्थं भजते विनिष्क्रियः
स सर्ववित् सर्वगतोऽमृतो भवेत् ॥

यो विनिष्क्रियः परमहंसः स्वात्मतीर्थं भजते सेवते । स सर्ववित् सर्वज्ञः सर्वत्रगतः परमात्मस्वरूपत्वादमृतः मुक्तो भवेत् । कथम्भूतं स्वात्मतीर्थं दिग्देशकालाद्यनपेक्ष्य सर्वगतं शीतादिद्वन्द्वदुःखादि हरतीति शीतादिहृत् नित्यसुखं मोक्षानन्दप्रापकत्वाद् इतरतीर्थेषु तद्विपरीतं द्रष्टव्यम् । तस्मादात्मतीर्थरतस्य न किञ्चिदवशिष्यत इति भावः ।

Colophon .

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यगोविन्दभगवत्पादाचार्यशिष्यशङ्करभगवत्पादाचार्यविरचितात्मबोधप्रकरणस्य श्रीविश्वेश्वरपण्डितविरचितदीपिका समाप्ता ।

शुभमस्तु ।

Author : Text—Śaṅkarācārya. Com· Viśveśvarapaṇḍita.

Remarks—At the close of the Ms. two verses from

Vākyavṛtti are quoted with their commentary. The text has been printed with a Malayālam commentary as No. 11 S C M B S. in Trivandrum.

॥ आत्मानात्मविवेकः ॥

556. ĀTMĀNĀTMAVIVEKA.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—4. 9 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—70. Complete.

Subject—An inquiry into the distinction between Ātma and Anātma.

Author—Śaṅkarācārya.

Remarks—The Ms. is much damaged. At its beginning a *prakarana* entitled Aparokṣānubhūti is also included. It is printed S G S. at Śrīraṅgam.

॥ आत्मानात्मविवेकः ॥

557. ĀTMĀNĀTMAVIVEKA.

Substance—Palm leaf. Size—$3\frac{3}{8}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—

4. 8 lines per page and 11 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—22. Complete.

Subject—Author—Same as No. 556.

Remarks—The Ms. opens with a lacuna in the beginning Four lines commencing with, "निमित्तं मनश्चक्षुरादिप्रवृत्त" are also added at the end.

॥ इष्टसिद्धिविवरणम् ॥

558 A. IṢṬASIDDHIVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$12\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—104. 14 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4500. Incomplete.

Subject—Same as No. 551.

Beginning:

. . . . .न्त्यं न मिध्यति । तथापि कालतस्तावत्सिध्यति जनिमत एव पू. . . . . .ददर्शनादित्युक्तम् । इदानीमितरदपि सिध्यतीत्याह—अत एवेति । अनुभूतिनिर्देशतो. . . . . .न यदेवं न तदेवं यथा घटादीत्यर्थः । विपक्षे बाधका.... ....योजकत्वमित्याशङ्क्याहान्यथेति । ननु प्रशिथिलमूलत्वात्तर्काभासोऽयमित्याशङ्क्याह—मूलभूतां व्याप्ति...........व्रजमिति ।

End:

यच्चोक्तं तर्हि निवृत्तिनिश्चयो न स्यादिति, तत्राह—निवृत्तिरिति । प्रवृत्तिनिवृत्त्योर्वास्तवत्वाभावे बन्धमोक्षौ न स्यातामित्युक्तम् । तत्राह—कल्पिताविति । स्वपक्षमुपसंहरति—तस्मादिति । द्वैतं पुंभेदश्च सप्तमाध्यायोक्तदोषस्त्वया नेष्यते चेत्तर्हि कथं तव व्यवस्थालाभ इत्याशङ्क्याह.... ....

Colophon:

इति इष्टसिद्धिविवरणे सप्तमोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—This Ms. is wanting in its beginning. Most of the leaves in the middle are damaged.

॥ इष्टसिद्धिविवरणम् ॥

558 B. ISTASIDDHIVIVARANAM

Substance—Palm leaf. Size—12½ × 2". Leaves—161. 10—15 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—4500. Incomplete.

Subject—Same as No. 551 A.

Beginning:

.... ,... ....ततश्च वस्तुपरिच्छेदिनोऽजत्वाभावात् सिद्धा व्याप्तिरित्यर्थः । ननु तर्हि परमाणुषु व्यभिचार इत्याशङ्क्याह—नाणूनां चेति । पृथिव्यप्तेजः-

परमाणवो नाजाः रूपवत्त्वाद् घटादिवत् । वायवीयाः परमाणवो नाजाः । स्पर्शवत्त्वात् घटवत् । अन्यथा ह्यात्मवदरूपादिमत्त्व-प्रसंगो बाधक इति भावः ।

End :

... ...पूर्वं जाग्रत्स्वप्नेऽपि जडसत्त्वमभ्युप-गम्योक्तमिदानीं तदभ्युपगमं त्यजति-न च जडस्येति । ननु यदि भुक्त्यादि जडं नास्ति तर्हि... ... ...क्य भुक्त्या-द्यवस्थावन्नात्मज्ञानजन्यत्वादित्याह प्रसिद्धोऽन्यथात्वे सिद्धान्तै-कदेशाभिमतमुदाहरणमाह—मृदवस्थेति । ....त्वेन श्लोकं योजयति शृण्वित्यादिना । ननु दीर्घप्रभान्यायेन शुक्तीद-मंशपर्यन्तमात्माविद्याप्रम.... ....
....

Colophon :

Author:

Remarks — Some leaves in the beginning are missing. The Ms. is very much decayed.

॥ इष्टसिद्धिविवरणम् ॥

559. IṢṬASIDDHIVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{4}'' \times 2''$. Leaves—122. 11 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4500. Incomplete.

Subject—Same as No. 551.

Beginning:

....शत इति व्यवहाराभावापातान्मनः-संयुक्तात्मसमवायमात्राच्च न संविदावेदने तत्तत्संविदामात्मपरिमाणादेश्चापरोक्षप्रसङ्गः । एकस्मिन् द्रव्ये युगपद्वान्तरजातीयगुणद्वयसमवायाद्यनुपलम्भाच्च न पूर्वसंविदसद्भाव एवोत्तरसंवित्सद्भावस्तदभावे च न वर्तमानसंवेदनं स्यात् । पूर्वसंयोगविनिवृत्तेश्च न घटावच्छिन्नसंवित्संवेदनं स्यात् ।

End.

यच्चोक्तं तर्हि निवृत्तिनिश्चयो न स्यादिति तत्राह—निवृत्तिरिति । प्रवृत्तिनिवृत्त्योर्वास्तवत्वाभावे बन्धमोक्षौ न स्यातामित्युक्तम् । तत्राह काल्पिताविति । स्वपक्षमुपसंहरति तस्मादिति । द्वैतं पुंभेदश्च सप्तमाध्यायोक्तदोषस्त्वया नेष्यते चेत्तर्हि कथं तव व्यवस्थाभाव इत्याशङ्क्याह तत्रेति । अवस्तुनोऽपरमार्थतः । क्वचिदपि व्यवस्था मया नेष्यत इति न । किन्तु सर्वापीष्यते मया भूमौ दृष्टत्वादित्यर्थः । विशेषतश्चाविद्याप्रसाधने कारणमाह—प्रत्यक्षादिसिद्धिमात्रमप्रमेऽर्थजातं संक्षिप्याह—मुक्तिरित्यादिना ।

Colophon·

इतीष्टसिद्धिविवरणेऽष्टमोऽध्यायः ।

Author—Com Jñānottama.

Remarks—This Ms. is lacking in its beginning. It is printed as No. LXV in G. O. S.

The succeeding lines:

" चोळेषु मङ्गलमिति प्रथितार्थनाम्नि
ग्रामे वसन् पितृगुरोरभिधां दधानः ।
ज्ञानोत्तमः सकलदर्शनपारदृश्वा
व्याख्यामिमां वितनुते स्फुटमिष्टसिद्धः ॥"

from the explanatory portion disclose the commentator's name.

॥ उपनिषदः ॥

560. UPANIṢADS.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—100. 9 lines per page and 46 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—2400.

Remarks—This work contains the following ten Upanisads—

ईश-केन-कठ-प्रश्न-मुण्डक-माण्डूक्य-
तैत्तिरीय-छान्दोग्य-ऐतरेय-बृहदारण्यकानि ।

The following verses occur at the end.

"ईशकेनकठप्रश्नमुण्डमण्डूक्यतित्तिरः ।
छान्दोग्यमैतरेयं च बृहदारण्यकं दश ॥
ब्रह्मजाबालकैवल्यश्वेताश्वा हंस आरुणिः ।
गर्भो नारायणो हंसो बिन्दुर्नादशिरः शिखा ॥

कालाग्निरुद्रो मैत्रेयी सुबालाक्षुरिकामहः ।
कौषीतकी मैत्रायणी बृहज्जाबालतापिनी ॥"

॥ उपनिषदः ॥

561. UPANIṢADS

Substance—Palm leaf. Size—8¾" × 1½". Leaves—50. 8 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—650.

Remarks—The following Upanisads are included in this Ms. (1) Katha (2) Eśāvāsya (3) Rāmottaratāpanī (4) Mundakā (5) Praśna (6) Māndūkya (7) Nārāyana (8) Kena. The Ms. begins only from the middle of the Kathopanisad.

॥ उपनिषदः ॥

562 A. UPANIṢADS.

Substance—Palm leaf. Size—13" 2". Leaves—37. 10 lines per page and 38 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1000.

Beginning :

चित्रो ह वै गार्ग्यायणिर्यक्ष्यमाण आरुणिं वव्रे । स ह पुत्रं श्वेतकेतुं प्रजिघाय याजयेति । तं हासीनं पप्रच्छ । गौतमस्य पुत्रोऽस्ति संवृतं लोके यस्मिन् मा यास्यस्यन्यमहो वा तस्य मा लोके यास्यसीति । स होवाच नाहमेतद् वेद । हन्ताचार्यं पृच्छानीति । स ह पितरमासाद्य पप्रच्छेदिति मा प्राक्षीत् । कथं प्रतिब्रवाणीति ।

End :

महदहङ्कारपृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशात्मकेन बृहद्रूपेणाण्डकोशेन कर्मज्ञानार्थरूपतया भासमानमद्वितीयमखिलोपाधिविनिर्मुक्तं सर्वशक्त्युपबृंहितम् अनाद्यन्तं शुद्धं शिवं शान्तं निर्गुणमित्यादि । वाच्यमनिर्वाच्यं चैतन्यं ब्रह्म ईश्वर इति च । एतल्लक्षणं ब्रह्मैव स्वशक्तिं प्रत्यभिधयामाश्रित्य लोकान् सृष्ट्वा प्रविश्यान्तर्यामित्वेन ब्रह्मादीनां बुद्धीन्द्रियनियन्तृत्वादीश्वरः जीव इति च । ईश्वर एव ब्रह्मविष्णवीशानेन्द्रादिनामरूपद्वारा स्थूलोऽहमित्याद्यध्यासवशादेव सोऽयमेकोऽपि देहं... ... ...

Colophon :

इति पर्यङ्कविद्या समाप्ता ।

पिण्डोपनिषत् समाप्ता ।

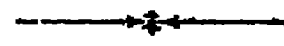
आत्मोपनिषत् समाप्ता ।

कठश्रुतिः समाप्ता ।

गन्यात्मोपनिषत् समाप्ता ।

Author :

Remarks—This Ms. covers Paryankavidyā, Pinda, Ātma, Katha, Sannyāsa, Paiṁgala, Brahmavidyā, Nādabindu, Bhiksuka, Rahasya, Vajra, Sūci, Bhāva, Tripura, and Śivatattvopanisads.

॥ गायत्रीहृदयम् ॥

562 B. GĀYATRĪHṚDAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—13″ . 2″. Leaves—13. 9 lines per page and 38 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—300.

Subject—Exposition of Gāyatrīdevatā.

Beginning :

अस्य श्रीगायत्रीहृदयमहामन्त्रस्य वसिष्ठ ऋषिः । अनुष्टुप् छन्दः । ब्रह्मविद्यास्वरूपिणी गायत्री देवता । अं बीजम् । उं शक्तिः । मं कीलकम् । यं ज्ञानात्मने अङ्गुष्ठाभ्यां नमः । यं तर्जनीभ्यां स्वाहा । गायत्री मध्यमाभ्यां नमः । वौषट् हृदयम् । अनामिकाभ्यां नमः । वौषट् ब्राह्मणः । कनिष्ठिकाभ्यां नमः । वौषट् प्रयतः पठेत् । करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् । एवं हृदयादिन्यासषडङ्गन्यासः । भूर्भुवःस्वरोमिति दिग्बन्धः ।

ध्यानम्—

हंसासीनाधराङ्गामुषसि मुनिवरैश्चामरैः सेव्यमानां
स्निग्धैर्भक्तैरनेकैः श्रुतिवचनपरैश्चाटुपाठैः सुपूर्णाम् ।
अक्षस्रक्कुण्ठिताङ्गामभयवरदयुक्साङ्गयज्ञोपवीतां
हारं काञ्चीं दधानां कनकयुतनिभां रक्तवासां नमामि ॥

End :

अभोज्यभोजनात् पूतो भवति । अगम्यागमनात् पूतो भवति । सुरापानात् पूतो भवति । सुवर्णस्तेयात् पूतो भवति । पतितसम्भाषणात् पूतो भवति । गुरुतल्पगमनात् पूतो भवति । अब्रह्मचारी सुब्रह्मचारी भवति । अनेन गायत्रीहृदयेनाधीतेन क्रतुशतेनेष्टं भवति । षष्टिर्गायत्र्याः शतसहस्राणि जप्तानि फलानि भवन्ति । अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग् ग्राहयेत् । अथ सिद्धिर्भवति ।

य इदं गायत्रीहृदयं ब्राह्मणः प्रयतः पठेत् ।
सर्वपापैः प्रमुच्येत ब्रह्मलोके महीयते ।
ब्रह्मलोके महीयते इत्याह भगवान् ब्रह्मा ।
हरिः । ॐ तत् सत् ।

Colophon :

गायत्रीहृदयं सम्पूर्णम् ।

Author :

Remarks—The Ms opens with the explanation of Sāvitrī and Gāyatrī and then Brahmagāyatrī is introduced.

॥ उपनिषदः ॥

563. UPANIṢADS.

Substance—Palm leaf. Size—16″ × 1″. Leaves—11. 5 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—150.

Subject—The absolutism of the Supreme Spirit.

Author:

Remarks—The Māṇḍūkyopaniṣad, Garbhopaniṣad, Ṛgvedakaivalyopaniṣad and Kālāgnirudropaniṣad are embodied in this Ms. The work is printed in N. S. Press, Bombay.

॥ उपनिषद्भाष्यम् ॥

564. UPANIṢADBHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—17″ × 1½″. Leaves—108. 10—11 lines per page and 58 letters per line Script—Grantha. No of Granthas—3200. Complete.

Subject—Same as No 563.

Colophon

इति श्रीगोविन्दभगवत्पादपूज्यशिष्यश्रीशंकरभगवत्पादकृतौ छान्दोग्योपनिषद्विवरणे षष्ठप्रपाठकः समाप्तः ।

हरिः ॐ ।

Author—Śaṅkara Bhagavatpāda.

Remarks—The Ms. contains commentaries on Kena, Muṇḍaka, Taittirīya, and Chāndogya. It has been printed in S G S at Śrīrangam.

॥ ऋजुविवरणम् (पञ्चपादिकाविवरणव्याख्या) ॥

565. ṚJUVIVARAṆAM

(A commentary on Pañcapādikāvivaraṇam).

Substance—Palm leaf. Size—21½″ × 2″. Leaves—42. 10 lines per page and 88 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2310. Incomplete.

Subject—A disquisition on Vedāntic maxims.

Colophon :

इति स्वामीन्द्रपूर्णपूज्यपादशिष्यजनार्दनात्मजगुरुकुमारि-
लनयपारावारपारग(म)वेज्ञविष्णुभट्टोपाध्यायकृतौ ऋजुविवरणे
लक्षणाभाष्यं समाप्तम् ॥

Author : Text—Prakāśātmayati.
Com : Visnu Bhattopādhyāya.

Remarks—The work is printed by E. T. Lazarus & Co., Benares. Another commentary on the original, Tattvadīpana by Akhandānandamuni has been noticed in MTC. Vide p. 1080 Vol. II, part 1 Skt. A.

॥ किंज्योतिःश्लोकः (सव्याख्यः) ॥

566. KIÑJYOTIŚŚLOKA
with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—11¼"×2". Leaves—3. 11 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—77. Complete.

Subject—Exposition of the greatness and supremacy of Brahma.

Beginning:

श्रीः ब्रह्मणे नमः ॥

वेदा निःश्वसितं यस्य पञ्चभूतानि वीक्षिका ।
स्मितं चराचरं यस्य तं रामं शरणं भजे ॥
ब्रह्मा मङ्गळदेवतापतिरयं चन्द्रार्धचूडोऽथवा
व्यासः श्रीशुक एव नूतनतरो लोकैः सदालोच्यते ।
कारुण्यामृतवारिधिं त्रिजगतां कल्याणमूर्तिं गुरुं
मेवे तारितशिष्यवर्गमनिशं गोपालयोगीश्वरम् ॥
श्रीमद्गोपालयोगीन्द्रप्रसादादेव केवलम् ।
व्याख्यानमेकश्लोकस्य क्रियते स्वात्मदीपनम् ॥

इह खलु भगवान् सर्वज्ञः,
"अष्टवर्षे चतुर्वेदी द्वादशे सर्वशास्त्रवित् ।
षोडशे कृतवान् भाष्यं द्वात्रिंशे मुनिरत्यगात् ॥"
इत्यादिगुणविशिष्टो भगवत्पादाभिधानः दुर्वादिदर्वीकरमन्त्रराजः शङ्कराचार्यस्तीर्थैरिव त्रिभुवनं पावयन्

सद्वैद्यैरिव संरक्षयन् चान्द्रैरिवाप्यायन् कल्याणचरित्रै रत्नैरिव अलंकुर्वन् शश्वद् विश्वं विचचार ।

End :

तस्मादहं ब्रह्मास्मीति नित्यशुद्धबुद्धमुक्तस्वभावपरमानन्दब्रह्मैवाहमस्मीति भूत्वा कृतकृत्यो भवेत् ।

श्रवणमननशीलान्नित्यमेकान्तवासाद्
गुरुवरमपि देव त्वन्मयं त्वत्प्रसादात् ।
निजसुखजलराशौ गाढमग्नो न जाने
किमिह वचनजालैस्त्वां च सीतासमेतम् ॥

Colophon :

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्गोपालयोगीन्द्रशिष्यश्रीमत्स्वयंप्रकाशमुनिना विरचितकश्लोकव्याख्या समाप्ता ।

Author—Text : Śankarācarya.

Com : Svayamprakāśamuni.

Remarks—The idea of the realism of Brahma is compressed in the śloka beginning with किं ज्योतिस्तव भानुमानहनि —'

॥ कौषीतकोपनिषत् ॥

567. KAUṢĪTAKOPANIṢAD.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times \frac{1}{2}''$. Leaves—13. 8 lines per page and 44 letters per line Script—Grantha. No. of Granthas—286.

Subject—An inquiry into the knowledge of the Supreme Spirit.

Colophon·

इति कौषीतकोपनिषदि चतुर्थोऽध्यायः। समाप्ता चोपनिषदियम्।
हरिः ॐ।

Author:

Remarks—This work is available in print. A commentary entitled "Dīpikā" by Śankarānanda may be read with advantage in this connection. The Upaniṣad pertains to the Śāṅkhāyanāraṇyaka. The great Vedic commentator Sāyana has written a commentary on this Upaniṣad.

॥ कौषीतकोपनिषत् ॥

568. KAUṢĪTAKOPANIṢAD.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—24. 8 lines per page and 24 letters per line. Script—Grantha. No of Granthas—286.

Subject etc Same as No. 567.

॥ कौषीतकोपनिषद्दीपिका ॥

569. KAUṢĪTAKOPANIṢADDĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—117. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1800.

Subject—Same as No. 567

Beginning:

आनन्द आत्मा स्थिरजङ्गमाना-
मस्त्यत्र चित्रस्तमहं प्रणम्य ।
कौषीतकीब्राह्मणमात्मविद्या-
पदावलोकात् प्रकटीकरोमि ॥

समधिगतमेतन्निघर्षणादीनां कर्मणां तैजसस्य द्रव्यस्यादर्शादेः शुद्धिहेतुत्वम् । तथा चाग्निहोत्रादीन्यश्वमेधान्तानि कर्माणि तैजसस्यान्तःकरणस्य शुद्धिहेतवः । विविदिषासाधनत्वस्य श्रुतितोऽप्यवगमाच्च ॥

End:

सर्वं न सर्वस्य हित प्रियं वा
व्यवस्थितं येन लभामहेदम् ।
प्रिया हितास्तेन विमुक्तिभाजां
पदावलोका विहितास्ततोऽमी ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशिष्यस्य श्रीशङ्करानन्दभगवतः कृतौ कौषीतकीब्राह्मणोपनि-

षड्दीपिकायां चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः । श्रीपद्मनाभोऽवतु नः ।

௲௮௬ அப்பிசி ௴ ௨௰௩ ௳

Author—Śankarānanda.

Remarks — The author is a commentator on almost all the Upaniṣads and the Ms. in question is one among them. His elucidation of Gītā is specially noteworthy. Vidyāranya himself observes that the former was his preceptor.

॥ छान्दोग्योपनिषदृजुविवरणम् ॥

570. CHĀNDOGYOPANIṢADṚJUVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—18½" × 1¾" Leaves—104. 10—11 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayāḷam (5 prakaranas) and Grantha (3). No. of Granthas—4000.

Subject—Explanation of the Chāndogyopaniṣad from Advaita point of view.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

"ओमित्येतदक्षरमि"त्याद्यष्टाध्यायी छान्दोग्योपनिषत् । तस्याः संक्षेपतोऽर्थजिज्ञासुभ्यः ऋजुविवरणमल्पग्रन्थं चेदमारभ्यते । तत्र सम्बन्धः समस्तं कर्माधिगतं प्राणादिदेवताविज्ञानसहितमार्चिरादि-

मार्गेण ब्रह्मप्रतिपत्तिकारणं, केवलं च धूमादिमार्गेण चन्द्रलोकप्रतिपत्तिकारणं, स्वभावप्रवृत्तानां च मार्गद्वयपरिभ्रष्टानां कष्टाधोगतिरुक्ता ।

End:

कुटुम्ब एतत् सर्वं कुर्वन् यावदायुषं यावज्जीवं यथोक्तेन प्रकारेण एवं वर्तयन् ब्रह्मलोकमभिसम्पद्यते देहान्ते । न च पुनरावर्तत इति पुनरावृत्तेः प्राप्तायाः प्रतिषेधात् कार्यब्रह्मलोकमभिसम्पद्य यावद्ब्रह्मलोकस्थितिस्तावत् तत्रैव तिष्ठति । प्राक् ततो नावर्तते इति । द्विरभ्यास उपनिषद्विद्यापरिसमाप्त्यर्थः ।

Colophon:

इति श्रीगोविन्दभगवत्पादपूज्यशिष्यशङ्करस्य कृतौ छान्दोग्योपनिषद्विवरणे अष्टमः प्रपाठकः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यां नमः ॥

രംഗനാഥൻ സ്വഹസ്തലിഖിതം ഷഷ്ഠം സപ്തമം അഷ്ടമം അദ്ധ്യായത്രയം ഗ്രന്ഥം ക്രണ

Author—Śankarācārya

Remarks—The Ms. is in good condition. The first 44 leaves are numbered consecutively. The concluding portion of the fourth *Prapāṭhaka* on Fol. 36 contains the following colophon:

"इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यश्रीभगवदानन्दज्ञानकृतौ छान्दोग्योपनिषद्विवरणे चतुर्थः प्रपाठकः समाप्तः ।"

revealing another appellation of the author. A few lines in the beginning of the 3rd *Prapāṭhaka* are missing.

॥ तत्त्वकौस्तुभः ॥

571. TATTVAKAUSTUBHA.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—6. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—200. Incomplete.

Subject—Refutation of Dvaita philosophy and substantiation of Advaita.

Beginning:

हरिः ओम् ।

नमः कैवल्यगुरवे मम विज्ञानदायिने ।
नमः शिवाय साम्बाय साक्षिणे प्रत्यगात्मने ॥
फणिभाषितभाष्याब्धेः शब्दकौस्तुभ उद्धृतः ।
भगवत्पादभाष्याब्धेस्तत्त्वकौस्तुभमुद्धरे ॥

इह केचित् पाञ्चरात्राद्यागमांस्तदनुसारिपुराणभागांश्चोपजीव्य तदधिकारितत्त्वमनालोचयन्तः श्रौतस्मार्तमार्गं त्यजन्ति, त्याजयन्ति च। तान् सम्यक् शिक्षयितुं तन्त्राधिकारी तावन्निरूप्यते । तत्रायं सिद्धान्तः—

शापाद्वा गौतमादीनां पापाद्वा महतो नराः ।
ये गता वेदबाह्यत्वं ये तु सङ्कीर्णयोनिजाः ॥
तेऽधिक्रियन्ते तन्त्रादौ स्त्रीशूद्राद्या यथायथम् ।

End:

अहृदयवाचामहृदयवाच इति न्यायेन पिशाचभाषया पिशाचं

बोधयितुं दिङ्मात्रमुक्तम्; न तु वास्तवाभिप्रायेणेति क्षन्तव्यमिदं माहसिकत्वं गुणमहैः (?) सूरिभिः ।

Colophon:

इति भट्टोजिदीक्षितकृतौ तत्त्वकौस्तुभे प्रथमः परिच्छेदः ।

Author—Bhattoji Dīksita.

Remarks—Only the first *Pariccheda* is extant here. The following quotation on p 3417, Vol. IX, M T C:

"केरलीवेङ्कटेन्द्रस्य निर्देशाद् विदुषां मुदे ।
ध्वान्तोच्छित्त्यै पटुतरस्तन्यते तत्त्वकौस्तुभः ॥"

proves that this work was composed at the behest of Veṅkatendra of Kerala. The Ms. noticed in M T C Vol. I, also contains the 1st *Pariccheda* only, Vide p. 2546, Part I, Skt. C.

॥ तत्त्वप्रदीपिका ॥

572 TATTVAPRADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—236. 9 lines per page and 30 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—4000. Incomplete.

Subject—Same as No. 563.

Beginning:

हरिः। श्रीगणपतये नमः ।

स्तम्भाभ्यन्तरगर्भभावनिगदव्याख्याततद्वैभवो

यः पञ्चाननपाश्चजन्यवपुषा व्यादिष्टविश्वात्मकः ।

प्रह्लादाभिहितार्थतत्क्षणम.... ....णिः

....सिंहाद्रिचूडामणिः ॥

ज्योतिर्यमाक्षिणामूर्त व्यामशङ्करशब्दितम् ।

ज्ञानोत्तमाख्यं त.. .. ..मत्यानन्दपदोदितम् ॥

विप्रतिपत्तिव्रातध्वान्तध्वंसप्रगल्भवाचाला ।

(क्रि)यते चित्सुखमुनिना प्रत्यक्तत्त्वप्रदीपिका विदुषाम् ।

प्रमाणनखनिर्भिण्णमहामोहामरारये ।

नम(स्कु)र्मो नृसिंहाय स्वप्रकाशचिदात्मने ॥

अथ कोऽयं स्वप्रकाशशब्दार्थः । किं स्वश्चासौ प्रकाशश्च स्वप्रकाशः ।

End :

भेदाभेदपक्षेषु कार्यकारणभावस्यानिरूपत्वात् स्वरूपवतोऽपि विचारागोचरत्वादनाद्यविद्याविध्वंसितः मन्केलाऽप्ययं प्रपञ्च इति तद्ग्राहिप्रत्यक्षादिप्रमाणविरोधाभावात् वेदान्तवाक्यं निरपवाद-मेवाद्वितीये ब्रह्मण्यप(न?)रोक्षज्ञानं जनयतीति निरवद्यम् ।

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यज्ञानोत्तमपूज्यपादशिष्य-श्रीचित्सुखमुनिविरचितायां तत्त्वप्रदीपिकायां द्वितीयपरिच्छेदः ।

ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമി സഹായം ശുഭമസ്തു.

Author—Citsukhamuni.

Remarks—This Ms. includes only two *Paricchedas*. The complete work in 4 *Paricchedas* is printed in

the N. S Press, Bombay. Inspite of its recent origin the script is not discernible in different places *Citsukhī* and *Pratyaktattvapradīpa* are its other titles. An incomplete Ms of the work has been noticed in M T C. also, Vide p. 5783, Vol. 4, Part I.

— " —

॥ तत्त्वबोधिनी (संक्षेपशारीरकव्याख्या) ॥

573. TATTVABHODHINĪ

Commentary on Samksepaśārīraka.

Substance—Palm leaf. Size—17½″ × 2″. Leaves—115 13 lines per page and 80 letters per line. Script —Grantha. No. of Granthas—8200. Incomplete.

Subject—Same as No. 563.

Beginning:

अनृतजडविरोधि रूपमन्त-
त्रयमलबन्धनदुःखताविरुद्धम् ।
अतिनिकटमविक्रियं मुरारेः
परमपदं प्रणयादभिष्टवीमि ॥

स्वाज्ञानकल्पितलसत्परमेश्वरत्व-
जीवेश्वरत्वकलुषीकृतभूमभावा ।
स्वाभाविकस्वमहिमास्थितिरस्तमोहा
प्रत्यक्चितिर्विजयते भुवनैकयोनिः ॥

प्रत्यक्प्रमाणकमसत्यपरात् प्रभेदं
अक्षीणकारणविकारविभागमेकम् ।
चैतन्यमात्रपरमार्थनिजस्वभावं
प्रत्यञ्चमच्युतमहं प्रणतोऽस्मि नित्यम् ॥

औत्पातिकी शक्तिरशेषवस्तु-
प्रकाशने कार्यवशेन यस्याः ।
विज्ञायते विश्वविवर्तहेतो-
र्नमामि तां वाचमचिन्त्यशक्तिम् ॥

प्रारम्भाः फलिनः प्रमत्तहृदयो यश्चेत् तिरश्चामपि
नो चेद् विश्वसृजोऽप्यल विफलतामायान्त्युपायोद्यमाः ।
विश्वैश्वर्यमतो निरङ्कुशमभूद् यस्यैव विश्वं प्रभोः
सोऽयं विश्वहिते रतो विजयते विघ्नेश्वरो विश्वकृत् ॥

वाग्विस्तरा यस्य बृहत्तरङ्गा
वेलातटं वस्तुनि तत्त्वबोधः ।
रत्नानि तर्कप्रसरप्रकारात्
पुनात्वसौ व्यासपयोनिधिर्नः ॥

वक्तारमासाद्य यमेव नित्या
सरस्वती स्वार्थमन्विताासीत् ।
निरस्तदुस्तर्ककलङ्कानां-
नमामि तं शंकरमर्चिताङ्घ्रिम् ।

यस्य ज्ञानविभूतिरम्बरमरुद्वह्न्यम्बुभूभृद्भवं
स्वाभाभासितभास्वदादिवपुषा येनेदमाविष्कृतम् ।
यस्मिन् पूर्णसुखानुभूतिमाभिमन्यारोपितो वादिभि-
र्विष्णुः शङ्कर आत्मभूरिति भिदा तत् सन्निधत्तां महः ॥

यस्य ज्योतिरभूतवैभवमिदं व्योमाद्यनादिप्रभं
दृश्यामङ्गतमावृतं च तमसा विद्योतयत्यात्मना ।
यस्यानन्दशतांशजीविन इमे ब्रह्मादयश्चेतनाः
सोऽयं विश्वविवर्तभूर्विजयते श्रीमान् नृकण्ठीरवः ॥

अव्यासुरव्याजकृपा नृसिंहपदरेणवः ।
यन्नामनिगमाधीतिरर्थितार्थसमर्थिनी ॥

भूमानन्दसमुद्रतृप्तमनिशं मुग्धं जन मोहतो
दृष्ट्वैव क्षपिताखिलाघतमसा समोचयन्तं शिवम् ।
साम्बं सेन्दुमहं परापरगुरुं व्याख्यासने सुस्थितं
वन्दे दक्षिणदिङ्मुखं मिततरं ज्ञानाब्धिचन्द्रोदयम् ॥

यस्याः प्रसादं समवाप्य लोक-
स्रष्टाभवद्विश्वपितामहोऽपि ।
उपासते यां मुनयोऽपि नित्यं
तां वाचमा[redacted] वन्दे ॥

महागणेशं निबिडान्तराय-
तमोनिरासैकसहस्रभानुम् ।
वन्दारुवृन्दारकवृन्दवन्द्यं
वन्दामहे तुन्दिलमिष्टसिद्ध्यै ॥

वेदान्तार्थसरोजपण्डविलसद्भास्वत्सहस्रोपमः
स्वीयायत्तविमार्गिमञ्जुलपदा विद्योतिवाग्विस्तरैः ।
निर्भर्त्स्यैव कुतर्ककर्कशधियः स्वीये महिम्नि स्थितो
दीनत्राणपरायणो विजयते नारायणो बादरिः ॥

नमः श्रीशङ्कराचार्यगुरवे शङ्करात्मने ।
शरीरिणां शङ्कराय शङ्करज्ञानहेतवे ॥

वेदान्तार्थं स्फुटयितुमभूत् पूर्वमीशश्चतुर्भिः
शिष्यैः सार्धं सकलहितकृच्छङ्कराचार्यसंज्ञः ।
सोऽयं द्वैतागमपथमलं शोधयन् सन्निधत्तां
वेदान्ताब्जस्फुटरविजगन्नाथयोगीन्द्रमीडे ॥

गीर्वाणेन्द्रसरस्वत्याश्चरणं शरणं भजे ।
यो भवक्लेशखिन्नानां मूर्तं ब्रह्मापरं बभौ ॥

वाचो नैव हि यद् व्रजन्ति मनसा साकं वरं तत्पदं
सर्वेषां प्रकटीकरोम्यहमिति प्रेक्षावता शम्भुना ।
ज्ञानेन्द्रत्वमिदं गृहीतममुना नो चेत् कथं मद्गुरो-
रस्येक्षादिभिरेव सर्वजगतां पूर्णप्रबोधोदयः ॥

शारीरकार्थान् सकलान् गभीरान्
समुद्दिधीर्षुः कृपया चकार ।
संक्षेपशारीरकनामकं यः
सर्वज्ञमात्मोत्तममाश्रयेऽहम् ॥

संक्षेपशारीरकसंज्ञितेऽस्मि-
न्नशेषवेदार्थनिधानकोशे ।
कर्तुं यथार्हं विवृतिं कृपातः
श्रीमज्जगन्नाथगुरोर्यतेऽहम् ॥

संक्षेपशारीरिकगां व्याख्यामृजुमिताक्षराम् ।
कुर्वन्तु हृद्गतामेतां विद्वांसस्तत्त्वबोधिनीम् ॥

विद्वत्ताया वृथार्थं न खलु विरचये व्याकृतिं वेदनिष्ठां
प्रज्ञावन्तः प्रवीणाः प्रथितगुणगणा वाग्मिनः शोधयेयुः ।
इत्येवात्र प्रवृत्तो नृहरिपदयुगे भक्तिमात्रप्रयुक्ता
व्याख्यैषा पुष्पमाला भवतु शिवमुदे वाक्प्रसूनप्रबद्धा ॥

श्रीदक्षिणामूर्तये नमः ।

श्रीमच्छारीरकमीमांसार्थमनुभवप्रधानमाविष्कर्तुं किञ्चित् प्रकरणमारभमाणः सर्वज्ञात्माचार्यस्तस्य ग्रन्थस्याविघ्नपरिसमाप्त्यादिप्रयोजनकमविगीतशिष्टाचारानुमितश्रुतिप्रमितकर्तव्यताकं तत्वानुकीर्तनलक्षणीयस्तुतिरूपं मङ्गलं कुर्वतः प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यङ्गभूतविषयप्रयोजने चार्थिके विवक्षन् तदर्थं स्वकृतं मङ्गलं ग्रन्थतो निबध्नाति—अनृतजडेति ॥

End :

तथा चात्मज्ञानादेव परमपुरुषार्थो नान्यस्मादिति समन्वयनिरूपणमेतत् । अस्मिन्नेवं बुद्धिस्थतामुपगते सति अन्वयगतं वाक्यजन्यं ज्ञानाभिविज्ञानम् । अतोऽन्यत् पुंसोऽपराधकृतमिति प्रतीतिरुदियादित्यन्वयः ।

Colophon :

इति श्रीमत्परिव्राजकाचार्यश्रीजगन्नाथाश्रमश्रीचरणपरिचरणप्राप्तविद्यनिखिलमनोहरश्रीमन्नृसिंहाश्रमश्रीचरणविरचितायां संक्षेपशारीरकव्याख्यायां तत्त्वबोधिनीसमाख्यायां समन्वयाख्यः प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ।

हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

രംഗനാഥൻ സ്വഹസ്തലിഖിതം

अविघ्नमस्तु ।

Author—Nṛsiṃhāśrama

Remarks—The author was a disciple of Jagannāthāśrama Only one chapter is commented upon here.

॥ तत्त्वबोधिनी (संक्षेपशारीरकव्याख्या) ॥

574. TATTVABODHINĪ.

Commentary on Saṃkṣepaśārīraka.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—344. 9 lines per page and 36 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas— 8200.

Subject—Same as No. 563.

Beginning etc. Same as No. 573.

॥ तत्त्वोपदेशः ॥

575. TATTVOPADEŚA.

Substance—Palm leaf. Size—9¾″ × 1¾″. Leaves—23. 7—9 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—300. Complete.

Subject—Exposition of Brahmatattva according to Śaivaism.

Beginning:

अथ—

वेदान्तैः सच्चिदानन्दस्वरूपमिति कीर्तितम् ।
व्याप्तमाकाशवत् सूक्ष्मं प्रत्यग्ज्योतिः प्रकाशनाम् ॥
मायाशबलितब्रह्म परमात्मेति कीर्त्यते ।
गुणत्रयात्मिका माया गुणाः सत्वं रजस्तमः ॥
मायाप्रधानमव्यक्तमविद्याज्ञानमक्षरम् ।
अव्याकृतश्च प्रकृतिस्तम इत्यभिधीयते ॥

रजो रक्तं चलं प्राहुः सत्त्वं शुक्लं प्रकाशकम् ।
कृष्णं वरणकं... ... ...सृष्टिस्थित्यन्तहेतवः ॥

End :

प्रलयेऽप्यनुसन्धाने प्रपञ्चोपमः शिवः ।
विश्वाधिको रुद्र इति व्याचष्टे स्पष्टमाप्तवाक् ॥
प्रत्यभिज्ञामहाम्भोधेर्ज्ञानामृतमुपाहृतम् ।
पिबन्तः परमां सिद्धिं लभन्ते शिवयोगिनः ॥
तत्त्वोपदेशं शुकवज्जडचित्तोऽपि यः पठेत् ।
सतां सभां प्रविष्टोऽसौ सर्वज्ञ इति भाष्यते ॥

Colophon :

इति तत्त्वोपदेशो षष्ठोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Author

Remarks—The Ms. opens with Fol. 141 (अहन) and finishes with 163 (अ त्र स्य) Another work is also inserted here though not fully discernible. The remark " प्रत्यभिज्ञामहाम्भोधे .... " at the close of the work discloses that the adjoining leaves relate to Śaivādvaita. The work is identical with that noticed in M T C. Vide page 4442. Vol. IV, Part 1, Skt. A.

॥ दृग्दृश्यविवेकः (वाक्यसुधोपेतः) ॥

576. DRKDṚŚYAVIVEKA

with Vākyasudhā.

Substance—Palm leaf. Size—14¼″ × 2″. Leaves—

19. 12 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—855. Incomplete.

Subject—Differentiation of the Supreme Spirit from sensual objects.

Beginning

ज्योतिः शान्तमनन्तमेकमजरं मायातिगं शाश्वतं
नित्यं निर्विषयं निरन्तरसुखं यत्तत् पदं धीमहि ।
यन्मायागुणसंवृतं त्रिविधतामासाद्य जीवत्रयं
लोके भाति विचारतस्तु सकलं रामान्न किञ्चित् परम् ॥

इह लोके सांसारिकतापत्रयोपतापितान्तःकरणः कश्चिदा ब्रह्मलोकात् सर्वं कर्मनिर्मितं ज्ञात्वा तेभ्योऽत्यन्तोद्विग्नमना निर्दुःखमुत्तमसुखं ब्रह्मज्ञानं विज्ञातुमिच्छुः परमकारुणिकं श्रोत्रियं ब्रह्मनिष्ठं त्यक्ताशेषक्रियं सद्गुरुं प्राप्य उपहारपाणिः प्रसन्नः पृच्छति—

End :

अत एव मोक्षशास्त्रस्य महातात्पर्यस्यापि साफल्यं स्यादित्ययमेवास्य प्रकरणस्य समस्तवेदान्तशास्त्रस्य च महातात्पर्यविषयत्वेन पिण्डितोऽर्थः । तस्मात् सर्वमनवद्यम् ।

Colophon :

इति परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीसदानन्दतीर्थमुनिवर्यशिष्यब्रह्मानन्दभारतीतीर्थविरचिता वाक्यसुधाटीका समाप्ता ।

स्वाज्ञानकल्पितजगत्त्वमहेश्वरत्व-
जीवत्वभेदकलुषीकृतभूमभावा ।

स्वाभाविकरत्नमहिमस्थितिरस्तमोहा
प्रत्यक्चितिर्विजयते जगदेकयोनिः ॥
शुभमस्तु ।

Author—Com Brahmānandabhāratītīrtha, disciple of Ānandatīrthamuni.

Remarks—The doctrines of Advaita system are explained lucidly here The Ms. opens with the concluding portion of Vākyavṛtti Prakāśa. The work is ascribed to Śaṅkarācārya in M T C. (p. 5979, Vol. IV, Part I, Skt. C) whereas in C. C. (p. 258) it is attributed to Tryambaka Śāstrī

॥ द्वादशमञ्जरी (सव्याख्या) ॥

577. DVĀDAŚAMAÑJARĪ

with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{4}'' \times 2''$. Leaves—12. 11 lines per page and 56 letters per line Script—Malayālam No. of Granthas—462.

Subject—Instructions relating to abnegation.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
सर्वाधारमनाधारं सर्गस्थित्यन्तकारणम् ।

सर्वज्ञं करुणामूर्तिं श्रीरामं शरणं भजे ॥
यत्प्रसादादहं साक्षादीश्वराराधीश्वरः ।
श्रीमद्गोपालयोगीन्द्रांस्तान् वन्दे करुणानिधीन् ॥
आचार्यकृतिसम्बन्धात्मद्वाक्यं श्लाघ्यमेव हि ।
रथ्योदकं यथा गङ्गाप्रवाहपतनाच्छुभम् ॥
"परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय सम्भवामि युगे युगे" ॥

इति प्रतिज्ञापालनाय भगवान् सर्वज्ञः शङ्कराचार्यरूपेणावतीर्य प्रथमं ज्ञानसाधनं वैराग्यमुपदिशन् परमकारुणिकत्वेन पितेव स्वतनयं बहिःप्रवणचित्तं शिष्यं बोधयति—

मूढ जहीहि धनागमतृष्णां
कुरु सद्बुद्धिं मनसि वितृष्णाम् ।
यल्लभसे निजकर्मोपात्तं
वित्तं तेन विनोदय चित्तम् ॥

End:

एतद् बुद्ध्वा बुद्धिमान् स्यात् कृतकृत्यश्च भारतेति, तद्ध्यग्र्यं सर्वविद्यानाम्, आत्मलाभान्न परं विद्यते इति च ॥
यस्त्वात्मरतिरेव स्यादात्मतृप्तश्च मानवः ।
आत्मन्येव च सन्तुष्टस्तस्य कार्यं न विद्यते ॥
इति सर्वमुपपन्नमेव ।
श्रवणमननकालं ध्यानमेकान्तवासं
विमलसुखमहाब्धौ . . . न जाने ।
मुनिगण इव दृष्टे दण्डकारण्यचारे
त्वयि करधृतचापे जानकीप्राणनाथे ॥

Colophon :

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगोपालयोगीन्द्रशिष्यश्रीमत्स्वयंप्रकाशमुनिना विरचिता द्वादशमञ्जरीव्याख्या समाप्ता ।

शुभमस्तु । ब्रह्मणे नमः ।

वेदा निःश्वसितं यस्य पञ्चभूतानि वीक्षितम् ।
स्मितं चराचरं यस्य तं रामं शरणं भजे ॥

Author—Text : Śaṅkarācārya.
Com : Svayamprakāśamuni.

Remarks—The commentator attempts to make himself clear by profuse but appropriate citations from Smṛti, Śruti etc.

॥ नयमणिमाला ॥

578. NAYAMAṆIMĀLĀ.

Substance—Palm leaf. Size—7″ × 1½″. Leaves—57. 8 lines per page and 26 letters per line Script —Malayālam. No. of Granthas—600. Complete.

Subject—A compendium of Śrīkanthabhāṣya.

Beginning :

सोपानपङ्क्तिकल्पा सोमाभरणपदमारुरुक्षूणाम् ।
क्रियते नयमणिमाला श्रीकण्ठाचार्यदृष्टमार्गेण ॥
अथातो ब्रह्मजिज्ञासा ।

आत्मा ब्रह्मेत्यधीतः स्फुरति (स्तु?हृदि) सदा निर्विशेषः स चेत् स्यात्
तस्या बुद्धेः सरणिमिह नयैः का परिच्छेदवार्ता ।
तज्ज्ञानात् स(व्य?र्व)जीवावरणनिरवधिद्रव्यपाशानिवृत्तेः
को वा मुक्तेः प्रसङ्गस्तदविषयफलं ग्राह्यमेतन्न शास्त्रम् ॥

ब्रह्मण्यर्थानुगत्या निरतिशयगुणं तत् कथं जीव एवे-
त्युक्तं श्रुत्या तदन्तं मन इति च कथं चोक्तमित्यादि चिन्त्यम् ।
ध्यातस्यास्य प्रसादात् प्रतिपशु नियतानन्तशक्तेर्बलस्य
क्षीयेतैकैकशक्तिस्तदिह न विषये नैव माध्येऽप्ययुक्तिः ॥

जन्माद्यस्य यतः ।

End:

लीला पित्रादिसृष्टिर्निखिलविरचिता शङ्करस्यैव तेषां
यावत् स्वेच्छैव लीला स्वरसविसृमरोदेति तल्लोकमिद्धम् ।
न ह्येतस्यामुदीर्णप्रमदजहसितोद्गतिहस्ताङ्घ्रिमाली
व्यापाराद्यात्मिकायां क्वचिदपि कलिता शक्तिमुल्लङ्घ्य लिप्सा ॥

तन्निर्धूतध्वान्तमध्वान्तमाद्यं
ये सम्प्राप्ताः स्थानमानन्दरूपम् ।
सम्भुञ्जानाः शम्भुवत् सर्वकामान्
नावर्तन्ते नाकसन्यायतस्ते ॥

Colophon :

इति चतुर्मतसारसंग्रहे नयमणिमालिकाख्ये तृतीय-
परिच्छेदे चतुर्थस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः ।

ओं पद्मनाभो रक्षतु ।

Author :

Remarks—The aphorisms are explained here in verse.

॥ न्यायरक्षामणिः ॥

579. NYĀYARAKṢĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 1½″. Leaves—263. 9 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—9500. Complete.

Subject—Substantiation of Advaita philosophy refuting all other schools.

Beginning :

उद्घाट्य योगकलया हृदयाब्जकोशं
धन्यैश्चिरादपि यथारुचि गृह्यमाणः ।
यः प्रस्फुरत्यविरतं परिपूर्णरूपः
श्रेयः स मे दिशतु शाश्वतिकं मुकुन्दः ॥

यस्याहुरागमविदः परिपूर्णशक्ते-
रंशे कियत्यपि निविष्टममुं प्रपञ्चम् ।
तस्मै तमालरुचिभासुरकन्धराय
नारायणीसहचराय नमश्शिवाय ॥

End :

मायिकविकाराणां तात्त्विकनिर्विकारत्वाप्रतिक्षेपकत्वस्य गाधि-
वृत्तान्तलक्षणोपाख्यानादिषु लोके च प्रसिद्धतरत्वात् । तस्मात्
सिद्धं ब्रह्म जगतो निमित्तमुपादानं चेति युक्तं ब्रह्मणो लक्षणम् ।

Colophon:

इति श्रीमद्भरद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीमदद्वैतविद्याचार्यश्री-विश्वजिद्याजिश्रीरङ्गराजाध्वरीन्द्रवरसूनोः अप्पय्यदीक्षितस्य कृतौ शारीरकन्यायरक्षामणौ प्रथमस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः। अध्यायश्च समाप्तः। श्रीगुरुभ्यो नमः। हरिः ॐ।

विद्वच्चकोरचन्द्रस्य रामवर्ममहीभृतः।
निदेशं शिरसा धृत्वा सुब्बरायस्त्वलिखत् स्वयम्॥

Author—Appayyadīksita.

Remarks—This work has been printed at Kumbhakonam.

॥ न्यायरक्षामणिः ॥

580. NYĀYARAKṢĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—180 10 lines per page and 73—74 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2500. Subject etc.— Same as No. 579.

॥ न्यायरत्नावली (सिद्धान्तबिन्दुटीका) ॥

581 A. NYĀYARATNĀVALĪ
Commentary on Siddhāntabindu

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—78. 14 lines per page and 58 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—3958. Incomplete

Subject—Exposition of the tenets of Advaita philosophy.

Beginning :

ॐ ।

नमो नवघनश्यामकामकामितदेहिने ।
कमलाकाममैादामकणकामुकगेहिने ॥
अद्वैतसिद्धेष्टीकायास्तदीयायाश्च संग्रहात् ।
विचित्ररचना काचिद् ब्रह्मानन्देन रच्यते ॥
शङ्करोक्तिसुधाम्भोधेर्गुरूणामुपदेशतः ।
उद्धृतां प्रकटीकुर्वे न्यायरत्नावलीमिह ॥

तत्राद्वितीयप्रकाशनिरतिशयानन्दरूपयोः जीवब्रह्मस्वरूपयोरै-क्यमुक्तानन्दरूपं बोधयदहंब्रह्मास्मीत्यादिवेदान्तमहावाक्यं द्विती-यविषयकप्रत्यक्षादिप्रमाणबाधकम् । अतोऽनात्मभूतं सर्वं(मेत्यत्या ? मिथ्येत्या) द्यर्थविवेचनवचनरोचमान श्रीमद्बादरायणशङ्कर-सुरेश्वराद्याचार्यवर्यकृतमर्यादं वेदान्तदर्शनं दर्शनेषु सर्वेषु दर्शनी-यतमं दर्शनीयम् । तस्य च विचारशास्त्रस्य विचार्यवेदान्त-वाक्यद्वारा परमं तात्पर्यमुक्तैक्ये अवान्तरशुद्धजीवब्रह्मस्व-रूपयोः तदैक्यसाक्षात्कारहेतुश्रवणादौ च प्रत्यक्षादिप्रमाण-सिद्धदृग्दृश्याद्यनेकविभागभागिन्यां प्रक्रियायाम् अनुवादकत्वम् । तत्र चानुवादप्रक्रियायां पदार्थौ द्विविधः । दृक् दृश्यं च । दृग-पि चिद्रूपा उपहितानुपहितभेदेन द्विविधा । अनुपहिता निर्वाणदशायां केवलैव भाति । संसारदशायां तु भासमानसर्वानुस्यूतरूपे-णापि । तथाच श्रुतिः—

End :

प्रत्यक्षानुमानशब्दानामिव उपमानार्थापत्त्यनुपलब्धीनामपि पृथगेव प्रमाणत्वं गोसादृश्यविशिष्टगवयादिप्रत्यक्षोत्तरं स गौरेतद्गवयसदृशः इति ज्ञानस्य मानान्तरानवतारकालीनस्य उपमानमात्राधीनत्वात् । व्यतिरेकव्याप्तिज्ञानजन्यज्ञानस्यानुमितित्वे मानाभावात् अर्थापत्तिरस्यैवान्वयव्याप्तिज्ञानजन्यज्ञानस्वीकारेण अनुमितित्वलोपापत्तेश्च । अर्थापत्तिप्रमाणस्याप्यस्यावश्यकत्वात् । प्रतियोग्यनुपलब्धिजन्याया अभावप्रमाया इन्द्रियसन्निकर्षादिजन्यत्वे मानाभावेनानुपलब्धिश्च जात्याश्रय .....

Author—Brahmānanda

Remarks—Śaṅkarācārya has condensed the whole of Advaita in 10 ślokas and Siddhāntabindu is a commentary on them A complete Ms of the work has been noticed in M T C. Vide p. 2648, Vol. II, Part I, Skt C.

॥ सुभाषितपद्धतिः ॥

581 B. SUBHĀṢITAPADDHATI.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—27 14 lines per page and 70 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1600.

Subject—A cento of verses appertaining to Vedāntic subjects.

...

... ...त्रैलोक्यमुन्मीलति ।
गत्तत्वं विदुषां निमीलति पुनः स्वाभोगिभोगोदरं
मान्द्रानन्दमुपास... ... ...

End .

नैष्कर्म्यसिद्धौ—
नामादिभ्यः परे भूम्नि स्वा... ... .
....ज्ञो न कार्यं कर्मणा तदा ।
विपरीतमिदं सर्वं लोकबुद्ध्यनुसारतः ॥
अविवेकधियामस्ति नास्ति सर्वं विवेकिनाम् ।
न ज्ञानी नैव चाज्ञानी ह्यात्मविच्चित्परो मतः ॥
एवं जानीहि सत... ....

Colophon :

इति अतिवर्णाश्रमप्रतिपादनपद्धतिः समाप्ता ।

Author :

Remarks—The Ms. embodies 30 *paddhatis* pertaining to Vedānta It is partly damaged and the script is illegible.

॥ पञ्चदशी (सव्याख्या) ॥

582. PAÑCADAŚĪ
with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—

122. 12 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—5856.

Subject—Exposition of the principal doctrines of Advaita.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

अगजाननपद्मार्कं गजाननमहर्निशम् ।

अनेकदं तं भक्तानामेकदन्तमुपास्महे ॥

व्या—नमः शिवाय साम्बाय सगणाय ससूनवे ।

सनान्दिने सगङ्गाय सवृषाय सचक्रिणे ॥

नत्वा श्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनीश्वरौ ।

क्रियते चित्रदीपस्य व्याख्या तात्पर्यबोधिनी ॥

चिकीर्षितस्य ग्रन्थस्य निष्प्रत्यूहपरिपूरणाय परमात्मनीति पदेन इष्टदेवतातत्त्वानुसन्धानलक्षणं मङ्गलमाचरन् अस्य ग्रन्थस्य वेदान्तप्रकरणत्वात् तदीयैरेव विषयादिभिः तद्वत्तासिद्धिं मनसि निधाय...

End:

ब्रह्मानन्दात्मके ग्रन्थे पञ्चमोऽध्याय ईरितः ।

विषयानन्द एतेन द्वारेणान्तः प्रविश्यताम् ॥

मूलम्—

प्रीयाद्धरिहरोऽनेन ब्रह्मानन्देन सर्वदा ।

पायाच्च प्राणिनः सर्वान् स्वाश्रितान् शुद्धमानसान् ॥

Colophon:

इति ब्रह्मानन्दे विषयानन्दो नाम पञ्चमोऽध्यायः । इति श्रीमत्-

परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनिवर्यकिंकरेण श्रीरामकृष्णाख्यविदुषा विरचितम् उपदेशग्रन्थविवरणं सम्पूर्णम् । നന്ദനവര്‍ഷം ആവണിമാസം 4-നു ശുഭയോഗ ശുഭകരണതിഥിയില്‍ പഞ്ചദശപ്രകരണം സമാപ്തം

Author. Text—Vidyāraṇya.
Com. Rāmakṛṣṇa.

Remarks—The subject-matter of this versified treatise on Advaita is based largely upon Śruti. This work has been printed. The *prakaraṇas* embodied in this Ms. are arranged promiscuously. There are several commentaries on Pañcadaśī a few of which are noticed in MTC, pp. 1108, 1129 &c. Vol. I, part I, Skt A. Vidyāraṇya is one of the commentators.

॥ पञ्चदशी (सव्याख्या) ॥

583. PAÑCADAŚĪ
with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—11¼″ × 2″ Leaves—224. 11—13 lines per page and 40 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—6700

Subject etc. Same as No. 582.

॥ पञ्चपादिकाविवरणम् ॥

584. PAÑCAPĀDIKĀVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2" Leaves—120. 9 lines per page and 90 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—6075.

Subject—A compendium of Śārīrakabhāṣya of Śaṅkarācārya.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

पालने विमलसत्त्ववृत्तये जन्मकर्मणि रजोजुषे लये ।
तामसाय जगतः परीकृतद्वैतजालवपुषे नमः मते ॥

यस्याः प्रसादमवलम्ब्य जगद्गुरूणा-
मप्यस्खलद्बहुगुणाः प्रसरन्ति वाचः ।
सा वेदशास्त्रपरिनिर्मितवन्द्यदेहा
भूयात् समग्रवरदैव सरस्वती वः ॥

... ...

... ...

उद्धृत्य वेदपयसः कमलामिवाब्धेरालिङ्गिताखिलजगत्प्रभवैकमूर्तिम् ।
वेदाम्भोजवततीं सुखदामदाद्यस्तं शङ्करं विमलभाष्यकृतं नमामि ॥
प्रकाशात्मयतिः सम्यक् प्राप्तविद्याशुशुत्सया ।
यथाश्रुतं यथाशक्ति व्याख्यास्ये पञ्चपादिकाम् ॥

विदितसकलवेद्यैर्न प्रशंसन्ति लोके
प्रथितमपि महाद्भिः किं पुनर्मादृशेन ।
इति विफलसमेऽस्मिन् वाग्व्ययेऽहं प्रवृत्तः
स्वमतिविमलतायै क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

प्रारिप्सितस्याविघ्नेन परिसमाप्तिप्रचयाभ्यां शिष्टाचारपरिपालनाय चाभिलषितदेवतापूजानमस्कारः कर्तव्यः । शास्त्रार्थश्च तत्त्वंपदार्थविवेकोपायलभ्यः ।

End:

तृतीयश्लोकं व्याचष्टे । अद्वितीयनिरतिशयानन्दचैतन्यैकतानसर्वज्ञसर्वेश्वरसर्वशक्तिनिरवयवस्वच्छामज्ञप्रत्यग्भूतब्रह्मात्मन्यपरोक्षानुभवात् प्राग् देहात्मप्रत्ययवत् सर्वो व्यवहारो यथादर्शनमुपपद्यते । तस्मिंश्चापरोक्षेऽवभासमाने प्रमात्रादिबाधात् सर्वो व्यवहारो निवर्तत इति श्लोकार्थः ।

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकानन्यानुभवपूज्यपादशिष्यस्य प्रकाशात्मभगवतः कृतौ पञ्चपादिकाविवरणे समन्वयसूत्रं समाप्तम् ... ...

Author—Prakāśātmayati.

Remarks—The Ms. is in good condition. It embodies a commentary on *Pañcapādika*. Both at the beginning and end the name of the author is mentioned. Several commentaries on this text are extant. One of them, Tattvadīpana by Akhaṇḍānandamuni, has been referred

to in MTC. Vide page 1080, Vol. II, part I, Skt. A.

॥ पञ्चपादिकाविवरणम् ॥

585. PAÑCAPĀDIKĀVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21¾″ × 2″. Leaves—135. 9—11 lines per page and 88 letters per line Script—Malayāḷam. No. of Granthas—8000.

Subject &c. Same as No. 584.

॥ पञ्चीकरणभाष्यम् ॥

586. PAÑCĪKARAṆABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—13. 9 lines per page and 32 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—112. Incomplete.

Subject—Definition of the subtle elements used for the creation of the universe.

Beginning :

यदबोधादिदं भाति यद्बोधाद्विनिवर्तते ।
नमस्तस्मै परानन्दवपुषे परमात्मने ॥

End:

परिशेषात् प्रत्यगात्मा सच्चिदानन्दात्मकः सत्यज्ञानस्वरूपं ब्रह्मैवेति सिद्धम् ।

षड्विधं लिङ्गमाश्रित्य वेदान्ता यत्र निश्चिताः ।
विधानप्रतिषेधाभ्यां तं वन्दे पुरुषोत्तमम् ॥

Colophon:

इति गोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीशंकरभगवत्पूज्यपादविरचितं पञ्चीकरणभाष्यं समाप्तम् ।

प्रज्ञानांशुप्रतानैः स्थिरचरनिकरव्यापिभिर्व्याप्य लोकं
भुङ्क्ते भोगान् स्थविष्ठान् पुनरपि धिषणोद्भासितान्...
पीत्वा सर्वान् विशेषान् स्वपिति मधुरभुङ् मायया मोहयन् यो
मायासंख्यातुरीयं परममृतमजं ब्रह्म यत्तन्नतोऽस्मि ॥

यो विश्वात्मा विविधविषयान् प्राश्य भोगान् ... ...

.. . .

Author—Text: Gaudapādācārya.
Com: Śaṅkarācārya.

Remarks—This work aims at showing the condition of Jīva in wakeful, unwakeful and subconscious stages during one's concentration or Pranava and the significance of Mahā Vākyas (memorable sentences) like "तत्त्वमसि" etc. It opens only on Fol. 81.

॥ पञ्चीकरणभाष्यम् ॥

587. PAÑCĪKARAṆABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—14¼" × 2". Leaves—7.

10 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—219. Complete.

Subject—Beginning—End—Same as No. 586.

Colophon :

इत्यानन्दगिरिविरचितं पञ्चीकरणं समाप्तम् ।

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यश्री-मदानन्दगिरिवर्याचार्यकृतपञ्चीकरणविवरणं समाप्तम् ।

ब्रह्मणे नमः ।

Author—Com: Saṅkarācārya.

Remarks—Nos. 586 & 587 are identical works. The difference in the respective colophons is probably due to scribal error

---

॥ पञ्चीकरणविवेचनम् ॥

588. PAÑCĪKARAṆAVIVECANAM.

Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—12. 8 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—264. Complete

Subject—Same as No. 586.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आनन्दमानन्दकरं प्रसन्नं ज्ञानस्वरूपं निजबोधयुक्तम् ।

योगीन्द्रवन्द्यं भवरोगवैद्यं श्रीमद्गुरुं नित्यमहं नमामि ॥
ब्रह्मविद्या मया लब्धा ब्रह्मणेव सरस्वती ।
यस्य तत्त्वोपदेशेन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
आत्मानात्मविवेकेन पुंसः संसारनिह्नुतिः ।
तद् विना जन्मकोट्यापि बन्धच्छेदो न सिध्यति ॥
स्थूलसूक्ष्मादिदेहानामात्मन्यारोप एव च ।
अपवादस्ततोऽप्येषां सम्यगत्र प्रदर्शितः ॥

सच्चिदानन्दस्वरूपं यच्छुद्धचैतन्यं, तस्मिन् प्रकृतिरारोपिताभवत् । या तस्मिन् आरोपिता, सा केत्यपेक्षायां सा निरूप्यते । तस्याः निरूपकं सत्त्वं रजः तमश्चेति ॥

End:

कर्मभिर्मुक्तिर्न जायते । अत्र सम्मतिः—
कर्मणा जन्मिनो जन्म यान्ति मुक्तिं न यान्ति ते ।
तेषां कोऽपि चिराद्दैवात् सत्कर्मपरिणामतः ॥
सद्गुरोरुपदेशेन तत्त्वमस्यादिना क्रमात् ।
पञ्चकोशविवेकाच्च परब्रह्मैव जायते ।
एवं विविच्य यो विद्यात् सच्चिदानन्दरूपताम् ॥
स्वस्यैव वेत्ति सो (?) विद्वान् स मुक्तः स च पण्डितः ।

एवमात्मानात्मविवेकं विविच्य आत्मानं यस्तु जानाति स जीवन्मुक्तो भवति । तथाच श्रुतिः—"तरति शोकमात्मवित् । ब्रह्म वेद ब्रह्मैव भवति"—इति ॥

Colophon

इति पञ्चीकरणविवेचनं सम्पूर्णम् ।

Author:

Remarks—Same as No. 586.

॥ पञ्चीकरणसंग्रहः ॥

589 PAÑCĪKARAṆASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—3¼" × 1¼". Leaves—8. 8 lines per page and 12 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—48. Incomplete.

Subject—Same as No. 586.

Beginning

अथात्मजिज्ञासोस्त्वंपदार्थविवेकाय चतुर्विंशतितत्त्वानामुत्पत्तिक्रमाः प्रदर्श्यन्ते। ब्रह्माश्रयं त्रिगुणात्मकमज्ञानम्। तस्मात् त्रिगुणात्मकान्याकाशादीनि सूक्ष्मभूतान्युत्पद्यन्ते। तेभ्यः श्रोत्रादीन्येकोनविंशतितत्त्वान्युत्पन्नानि। पञ्चीकृतस्थूलभूतेभ्यः शब्दादिविषया उत्पन्नाः। कथम्। आकाशसात्विकांशात् श्रोत्रेन्द्रियमुत्पन्नम्। वायोः सात्विकांशात् चक्षुरिन्द्रियमुत्पन्नम्। अपां सात्विकांशात् घ्राणेन्द्रियमुत्पन्नम्॥

End:

एवं चतुर्विंशतितत्त्वादीनि। तेभ्यः परं कूटस्थमात्मतत्त्वं च विविच्य यो जानाति, सोऽमृतत्वाय कल्पते। "तरति शोकमात्मविदि"ति श्रुतेः। तथाचोक्तम्—

पञ्चविंशतितत्त्वज्ञो यत्र कुत्राश्रमे वसेत्।

"जटी मुण्डी शिखी वापि मुच्यते नात्र संशयः ॥"
"क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानमेतज्ज्ञानं मतं मम ॥" इति भगवद्वचनाच्च ।

Colophon

पञ्चीकरणसङ्ग्रहः समाप्तः ।

Author—Ānandagiri.

Remarks—The work furnishes a detailed account of the component elements such as *Sattva*, *Rajas* and *Tamas* used for the creation of the universe.

॥ परमार्थसारः (सव्याख्यः) ॥

590. PARAMĀRTHASĀRA

with commentary.

Substance—Palm leaf Size—13" × 1¾". Leaves—39. 8 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—800.

Subject—The quintessence of Vedāntic philosophy.

Author: Text: Ādiśeṣa.

Com: Rāghavānandamuni.

Remarks—The work is printed as No. 12 in TSS. It is also called Śeṣārya in honour of its author, as evinced by the colophon: "इति शेषार्यां सव्याख्या समाप्ता" of the Ms available at Madras. Vide p. 1114, part I, Skt. A Vol. II, MTC.

॥ परमार्थसारसंग्रहः ॥

591. PARAMĀRTHASĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—7. 8 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—150.

Subject—Same as No. 590.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

नमः शिवाय पूर्णाय स्वात्मारामविहारिणे ।
विश्वाधिकाय विश्वात्मस्वात्मने शाश्वताय ते ॥
परं परस्थं गगनादनादिमेकं निविष्टं बहुधा गुहासु ।
सर्वालयं सर्वचराचरस्थं त्वामेव शम्भुं शरणं प्रपद्ये ॥

इति द्वयमपि इष्टदेवतावन्दनश्लोकम् । पुनः परमार्थसारशतकं लिख्यते ।

गर्भाधिवासपूर्वमरणान्तिकदुःखचक्रविभ्रान्तः ।
आधारं भगवन्तं शिष्यः पप्रच्छ परमार्थम् ॥

End :

विषयेषु सार्वभौमः सर्वजनैः पूज्यते यथा राजा ।
भुवनेषु सर्वदेवैर्योगभ्रष्टस्तथा पूज्यः ॥
महता कालेन पुमान् मानुष्यं प्राप्य योगमभ्यस्य ।
प्राप्नोति दिव्यममृतं यस्मादावर्तते न पुनः ॥

Colophon :

इदमभिनवगुप्तोदितसंक्षेपं ध्यायतः परं ब्रह्म ।

अचिरादेव शिवत्वं निजहृदयावेशमभ्येति ॥
आर्याशतेन तदिदं संक्षिप्तं शास्त्रसारमतिगूढम् ।
अभिनवगुप्तेन मया शिवचरणस्मरणदीप्तेन ॥
परमार्थसारशास्त्रे लघ्वीं वृत्तिं यथाशक्ति ।
अवधूतदेवदासो भक्तिशालीत्थमभ्यधात् ॥
शेषं विचारणीयम् ।
इति परमार्थसारशतकं नाम शास्त्रं समाप्तम् ॥

Author—Abhinavaguptācārya.

Remarks—The gist of Vedānta is compressed here in 100 verses of Āryā metre. The Ms. is much damaged. The colophon furnishes the commentator's name as Avadhūtadevadāsa.

॥ परमार्थसारसंग्रहः ॥

592. PARAMĀRTHASĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—$2\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—8. 7 lines per page and 36 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—150.

Subject—Same as No. 591.

Beginning :

"सर्वत्रावस्थितं शान्तं स्वस्वरूपाधिकं शिवम् ।
अनुभूय वपुस्त्यक्त्वा ज्ञप्तिमात्रपरो भव ॥"

End—Colophon—Author—Same as No. 591.

Remarks—The opening portion of an altogether different work is seen at the end:

"एवं शमदमादिसम्पन्नस्य मुमुक्षावृत्तिरुपदिश्यते" ।

॥ परिमलः (वेदान्तकल्पतरुव्याख्या) ॥

593. PARIMALA.

Commentary on Vedāntakalpataru.

Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—359. 11 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—15750. Complete.

Subject—Exposition of the Brahmasūtras of Vyāsa.

Beginning:

हरिः ओम् । हरिः श्रीगणपतये नमः ॥ अविघ्नमस्तु ।

गुरुभिरुपदिष्टमर्थं विस्तृतमपि तत्र बोधितं प्राज्ञैः ।
अवलम्ब्य शिवमधीयन् यथामति व्याकरोमि कल्पतरुम् ॥

कल्पकतरुमुपकुर्यां कमधिकमाकाङ्क्षितार्थमुपहृत्य ।
तद्दत्तैरेवार्थैर्मम मतिमीहे परिष्कर्तुम् ॥

यावन्तो निविशन्ते विदुषां व्याख्यानचातुरीभेदाः ।
सर्वेषामपि तेषामयमवकाशं ददाति पुष्पकवत् ॥

इत्थमिहातिगभीरे कियदाशयवर्णनं मया क्रियते ।
तुष्यन्ति ततोऽपि बुधाः कतिपयरत्नग्रहादिवाम्बुनिधेः ॥

यदिति—अत्र प्रत्यगिति ब्रह्मविशेषणेन शास्त्रस्य विषयं प्रदर्श्य

तत्र तेषां वेदान्तानां समन्वयः प्रथमाध्यायार्थः श्रुतिशतेत्यादिविशेषणेन दर्शितः ।

End:

अयमर्थो भाष्यकाराणामिमां श्रुतिं भोगसाम्यार्थत्वेनोदाहृतवतामाशयस्थो न भवतीति स्वयमन्यथा व्याचष्टे—तं ब्रह्मलोकगतमित्यादिना ।

Colophon:

इति श्रीमद्भारद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीमदद्वैतविद्याचार्यश्रीविश्वजिद्याजिश्रीरङ्गराजाध्वरिवरसूनोरप्पय्यदीक्षितस्य कृतौ श्रीवेदान्तकल्पतरुपरिमले चतुर्थस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः । समाप्तश्चायं चतुर्थोऽध्यायः ।

Author—Appayyadīkṣita.

Remarks—There are four complete chapters in this work. The Ms. is in good condition and printed in N. S. Press, Bombay.

॥ प्रत्यभिज्ञाशास्त्रम् ॥

594. PRATYABHIJÑĀŚĀSTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—9¾" × 1¾". Leaves—14. 8—9 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—200. Complete.

Subject—Realisation of the Almighty according to *Pratyabhijña* view.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

कथञ्चिदासाद्य महेश्वरस्य दास्यं जनस्याप्युपदेशमिच्छन् ।

समस्तसम्पत्समवाप्तिहेतुं तत्प्रत्यभिज्ञामुपपादयामि ॥

कर्तरि ज्ञातरि स्वात्मन्यादिसिद्धे महेश्वरे ।

अजडात्मा निषेधं वा सिद्धिं वा विदधीत कः ॥

किन्तु मोहवशादस्मिन् दृष्टेऽप्यनुपलक्षिते ।

शक्त्याविष्करणेनेयं प्रत्यभिज्ञोपदर्श्यते ॥

End:

एवमात्मानमेवास्य सम्यग् ज्ञानक्रिये तथा ।

पश्यन् यथेप्सितानर्थान् जानाति च करोति च ॥

इति प्रघटितो मया सुघट एष मार्गो नवो

महागुरुभिरुच्यते स्वशिवदृष्टिशास्त्रे यथा ।

तदत्र निदधत् पदं भुवनकर्तृतामात्मनो

विभाव्य शिवतामयीमनिशमाविशन् सिध्यति ॥

तैस्तैरप्युपयाचितैरुपनतस्तस्य स्थितोऽप्यन्तिके

कान्तो लोकसमान एवमपरिज्ञातो नरं तं यथा ।

लोकस्यैष तथानपेक्षितगुणस्वात्मापि विश्वेश्वरो

नैवालं निजवैभवाय तदियं तत्प्रत्यभिज्ञादिका ॥

... ... जनस्यास्य हेतुस्ततो

हृद्धाम्नि प्रथितश्च भीरवरुचामीशोऽन्तकस्यान्तकः ।

भेरं वायति यासु योगिनिवहस्तस्य प्रभुर्भैरवो

विश्वस्मिन् भरणादिकृद् विजयते विज्ञानरूपः परः ॥

Colophon:

इति प्रत्यभिज्ञा समाप्ता ।

Author :

Remarks—The Ms. is much decayed.

॥ बृहदारण्यकभाष्यम् ॥

595. BṚHADĀRAṆYAKABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11″×2″. Leaves—169. 9—13 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—7000.

Subject—Exposition of the Bṛhadāraṇyaka Upaniṣad from the Advaita point of view.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । ॐ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासम्प्रदायकर्तृभ्यो ... ...

... ... ध्या वाजसनेयिब्राह्मणोपनिषत् । तस्या इयमल्पग्रन्था वृत्तिरारभ्यते । संसारनिववृत्सुभ्यः संसारहेतुनिवृत्तिसाधनविद्याप्रतिपत्तये सेयं ब्रह्मविद्योपनिषच्छब्दवाच्या । तत्पराणां सहेतोः संसारस्यात्यन्तावसादनाद् उपानिपूर्वस्य सदेस्तदर्थत्वात् तादर्थ्यात् ग्रन्थोऽप्युपनिषदुच्यते ।

End.

अथेदानीं समस्तप्रवचनवंशः । स्त्रीप्राधान्याद् गुणवान् पुत्रो भवतीति प्रस्तुतम् । अतः स्त्रीविशेषणेन पुत्रविशेषणेन चाचार्यपरम्परा कीर्त्यते । तानीमानि शुक्लानीत्यव्यामिश्राणि ब्राह्मणेन अथवा यानीमानि यजूंषि तानि शुक्लानि शुद्धानीत्येतत् प्रजापतिमारभ्य यावत् पौतिमाषीपुत्रस्तावदधोमुखो निष्पन्नाचार्यप-

वेंक्रमो वंशः ब्राह्मणः प्रवचनाख्यस्य । तच्चैतद्ब्रह्म प्रजापतिब-न्धुपरम्परया गत्यास्मास्वनेकधा त्रिप्रसृतमनाद्यन्तं स्वयम्भु-ब्रह्म नित्यम् । तस्मै ब्रह्मणे नमः । नमो वंशर्षिभ्यो वेदाचार्येभ्यो नमः । नमस्तदनुवर्तिभ्यो गुरुभ्यो नमो गुरुभ्य ओमिति ।

Colophon.

इति गोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजका-चार्यस्य शङ्करभगवतः कृतौ बृहदारण्यकभाष्ये अष्टमोऽध्यायः समाप्तः । ॐ ।

Author—Śaṅkarācārya.

Remarks—The script is legible.

॥ बृहदारण्यकभाष्यवार्तिकम् (सव्याख्यम्) ॥

596. BṚHADĀRAṆYAKABHĀṢYAVĀRTIKAM
with commentary

Substance—Palm leaf. Size—18⅓" × 2¼". Leaves—720. 9—12 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—32000. Complete.

Subject—Same as No. 595.

Beginning:

हरिः । ॐ श्रीमहागणपतये नमः ।

पृथिव्यादिजगदन्तं जगद्यस्मात् समुद्गतं ।

तस्मै नमोऽस्तु रामाय चित्ततद्वृत्तिसाक्षिणे ॥
यैरिदं मोक्षदं ज्ञानं मुमुक्षुभ्यः प्रकाशितम् ।
कृपया वार्त्तिकालोकैः सुरेशाख्यान् नमामि तान् ॥
प्रत्यग्गीःपूर्वको बोधध्वनिर्यत्र यथार्थकः ।
तानहं सर्वदा वन्दे गुरुं मन्मोहभेदिनम् ॥
आरण्यवृत्तिश्लोकानां सम्बन्धोक्तिमविस्तराम् ।
करोमि श्रद्धया शक्त्या नतः (?) स्वल्पज्ञहेतुतः ॥
वार्त्ति—
स्वाविद्याविभवप्रसूतविपुलद्वैतप्रपञ्चाहित-
स्पष्टभ्रान्तितिरोहितात्ममतयो यं भागशो मन्वते ।
निर्भागं सकलाभिधानमननव्यापारदूरस्थितं
वन्दे नन्दितविश्वमव्ययमजं भक्त्या तमेकं विभुम् ॥

व्या— नमस्कारव्याजेन श्रोतॄणां सुखप्रबोधनार्थं संक्षेपतो वृत्त्यर्थं दर्शयत्यनेन श्लोकेन । वृत्त्यर्थः क इत्युच्यते ।

End :

यत्प्रज्ञोदधियुक्तिशब्दनखच ? श्रद्धैकसन्नेत्रकं
स्थैर्यस्तम्भमुमुक्षुदुःखितकृपायत्नोत्थबोधामृतम् ।
पीत्वा जन्ममृतिप्रवाहविधुरं मोक्षं ययुर्मोक्षिण-
स्तं वन्देऽत्रिकुलप्रसूतममलं बोधाभिधं सद्गुरुम् ॥

इति । अयं वार्त्तिकसंदर्भो मया विरचितः शंकरभाष्यस्य तत्र श्रद्धया न तु सामर्थ्यादित्येतदाह—

यामस्मद्गुरुरेव वेदशिरसामैकात्म्यतात्पर्यतो वृत्तिं सज्जनशंकरं .... ।
उत्तरश्लोकेनापि गुरुनमस्कार एव क्रियते । कोऽभिप्रायः । उच्यते ।

गुरुभक्तिमतो ब्रह्मज्ञानं नान्यस्येति प्रतिपादनाय ।

आ शैलादुदया(त् तथा)स्तगिरितो भास्वद्यशोरश्मिभि-
र्व्याप्तं विश्वमनन्धकारमभवद्यस्य स्म शिष्यैरिदम् ।
आराद् (जतानेन ? ज्ञान)गभस्तिभिः प्रतिहतश्चन्द्रायते भास्कर-
स्तस्मै शङ्करभानवे रघु[illegible]ाग्भिर्नमः स्तात् सदा ॥

Colophon :

इति श्रीमत्प्रत्यग्बोधपूज्यपादशिष्येण भगवता विश्वानुभवाख्येन विरचितायां सुरेश्वरवार्तिकसम्बन्धोक्तावष्टमोऽध्यायः समाप्तः । समाप्ता चेयं सम्बन्धोक्तिः । रघुकुलतिलकश्रीरामभक्तैर्विशेषेणादरणीयेति । श्रीमद्वाराणस्यास्थितेन भगवता परमहंसाचार्यश्रीविश्वानुभवाख्येन सुरेश्वरवार्तिकटीका कृतेति ।

लेखायत्नाख्यकुसुमैर्धूपचन्दनसंयुतैः ।
टीकाख्यदिव्यमालेयं ग्रथिता यतिना मया ॥
परमेश्वरपादाब्जपादपांसुजिघृक्षुणा ।
समर्पितेयमधुना परमेश्वरवक्षसि ॥

प्रमादाद् दृष्टिदोषाद्वा यदबद्धं मया कृतम् ।
लेखास्थान सु ? तत् सर्वं बोधनीयं प्रयत्नतः ॥
क्षन्तव्यं चैव तैः सर्वं तद्वि(दैः ? द्भिः) करुणाकरैः ।
स्वशिष्यपुत्रार्भकवत् कर्तव्योऽस्मास्वनुग्रहः ॥

श्रीरामचन्द्राय नमः । पद्मनाभो रक्षतु । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author—Text : Sureśvarācārya.
Com : Viśvānubhava.

Remarks—The first 281 leaves are of a different size. The work is printed as No 16 in the Ānandāśrama Series. But the commentaries found in this Ms. and the printed text are quite different. Another title of the work is Sureśvaravārtikasambandhokti.

॥ ब्रह्मविद्याभरणम् (शाङ्करभाष्यव्याख्यानम्) ॥

597. BRAHMAVIDYĀBHARAṆAM.

Commentary on Śāṅkarabhāṣya.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—125 10 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4400. Incomplete.

Subject—Same as No. 536.

Beginning:

स्मृत्य(न)वकाशदोपप्रसङ्ग इति (चेन्न अ)न्यस्मृत्यनवकाशदोषप्रसङ्गात् । वृत्तानुवादपूर्वकं समन्वयनिरूपणान ... ... विरोधनिरूपणे विषयविषयिभावसम्बन्धं प्रयोजकमाह—प्रथमेऽध्याय इत्यादिना तृतीयाध्यायमारभ्य इत्यन्तेन । पूर्वाध्याये अध्यारोपापवादाभ्यां निष्प्रपञ्चं प्रत्य(ग)भिन्नं ब्रह्म वेदान्तैः प्रतिपाद्यत इति ।

End :

यदि वा ऋतुं विनैव पक्षस्तदा विना शरीरप्राभिमतो दैववशादेव

रेतस्मिगभावानन्तरम् अवन्ध्यासु ऋतुमतीषु सम्पर्केण शरीरप्राप्तिर्गर्भयातनानुभवानन्तरमेव कर्मणां वक्तव्येति कष्टा कर्मगतिरिति सूचन .... द्वारा ह्यपर्यवसायिता ।

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्रामानन्दसरस्वतीचरणानुग्रहलब्धसारस्वतपदस्य निरतिशयौदासीन्यादिगुणरत्नखचितयतिकुलोत्तंसश्रीमद्रामानन्दतीर्थमुखारविन्दानिर्गतशारीरकसूत्रभाष्यार्थस्वर्धुनिप्रवाहनिमज्जनसाहितस्य श्रीमदद्वैतानन्दस्य कृतौ शारीरकभाष्यव्याख्यायां ब्रह्मविद्याभरणाख्यायां तृतीयस्याध्यायस्य प्रथमः पादः ।

Author—Advaitānanda.

Remarks—The Ms. ranges from the 1st *Pada* of the 2nd chapter to the end of the 1st *Pada* of the 3rd chapter. The opening 15 leaves and the last 7 are left blank. The script is legible

(To be continued)